C. No. 9.

BERETNINGER

OM

NORGES FISKERIER

I AARET 1872.

UDGIVNE AF

DEPARTEMENTET FOR DET INDRE.

CHRISTIANIA.

TRYKT I DET STEENSKE BOGTRYKKERI.

1874.

C. No. 9.

Udvidelse i Henseende til Stofmængde har Fiskeristatistiken dennegang kun modtaget, forsaavidt angaar Sommerfiskerierne efter Torsk, Sei m. m. i Fosens Fogderi af Søndre Throndhjems Amt. Til Fuldstændiggjørelse af Materialiet mangler forøvrigt nu væsentligst Beretninger om de samme Fiskerier i Nordre Throndhjems og Nordlands Amter, og dette Savn vil blive afhjulpet i næste Aargang af denne Gren af Statistiken.

Med de Kræfter, der have staaet til Raadighed, har Kontoret først efterhaanden kunnet bringe de i Fiskeriberetningerne meddelte Oplysninger om opfiskede Kvanta, Priser og Værdier samt om Deltagelsen i de forskjellige Fiskerier i tabellarisk Oversigtsform. Foruden at gjøre dette i Indledningen hvad Totalresultaterne angaar, har man for de enkelte Fiskerier i Tilslutning til Beretningerne derom i flere Aar udført Beregninger, sigtende til Belysning af de ovenomhandlede Gjenstande, hvorved man stadig har havt for Øie at lette den saa nødvendige Sammenligning mellem de forskjellige Aar. Forsaavidt har Fiskeristatistiken ved nærværende Leilighed erholdt et ikke saa ubetydeligt Fremskridt. Navnlig gjælder det Anförte Fiskerierne i Lister og Mandals Amt, Stavanger Amt og Søndre Bergenhus Amt, Vaartorskfiskerierne i Romsdals Amt, Fosen, Namdalen, i Nordland udenfor Opsynsdistriktet og i Finmarken samt endelig Sommer- og Höstfisket i sidstnævnte Amt. Endnu staar dog adskilligt tilbage paa, at Fiskeristatistiken har faaet sit fulde Indhold og sin rette Form, men man agter henimod dette Maal at fortsætte paa den begyndte Bane.

C. No. 9.

Som tidligere meddeles her en **Oversigtstabel over Udførselen af samtlige Fiskevarer** siden 1851:

Fiskevarer. (*Produits de la pêche.*)		I Gjennemsnit for Aarene				I hvert af Aarene				
		1851-55.	1856-60.	1861-65.	1866-70.	1868.	1869.	1870.	1871.	1872.
a. Mængde (*Quantité*).										
1. Vaarsild (*hareng d'hiver*)	Tønder	460000	446800	605500	463900	493200	515300	233800	89200	174300
2. Anden Sild (*hareng autre*)	—	105000	150000	203400	402300	288300	585900	698600	542700	1074700
3. Ansjoser (*anchovis*) . . .	Dunker	13800	10800	15100	32400	36400	39900	36000	44200	65200
4. Törfisk (*morue et autre poisson séché*)	Centner	328500	276300	266600	318100	297400	354300	380700	316900	350300
5. Klipfisk (*morue séchée salée*)	—	282100	383000	393700	521300	569900	474000	496700	502700	619600
6. Anden saltet Fisk (*poisson salé autre*)	Tønder	28100	61300	50600	49300	47600	45300	61800	60400	65500
7. Tran (*huile de morue*) . .	—	52900	59600	63100	85600	71800	81600	100600	89500	107700
8. Rogn (*rogue*)	—	29000	28500	31900	36900	36400	35100	42600	31000	45700
9. Fiskeguano (*engrais de poisson*)	Centner	-	1300	7500	13900	13000	17400	13300	8200	22700
10. Fersk Fisk (*poisson frais*): — Lax (*saumon*) . .	—	300	300	38400	2200	1670	2000	2700	3200	2900
11. Do. Makrel og anden (*maquereau et autre*) . . .	—				62500	47600	61800	64700	71800	70100
12. Lax røget (*saumon fumé*) .	Centner	100	100	32	22	12	65	21	15	11
13. Hummer (*homards*) . . .	Tusinde	800	900	1500	1500	1572	1088	1200	1045	1016
Oversigt:										
1— 3. Sildefiskerier*) . . .	Centner	1130900	1194300	1618800	1734300	1565200	2204800	1867200	1266500	2501900
4— 9. Torskefiskerier*) . . .	—	860000	989700	992600	1237400	1229800	1208100	1348800	1227000	1482000
10—13. Andre Fiskerier*) . .	—	8300	9400	53300	79500	65000	74900	79500	85500	83200
Ialt	Centner	1999200	2193400	2664700	3051200	2860000	3487800	3295500	2579000	4067100
b. Værdi (*Valeur*).										
1. Vaarsild (*hareng d'hiver*)	Spd.	-	-	-	1850000	1951500	1442800	1169200	455100	540300
2. Anden Sild (*hareng autre*)	—	-	-	-	1561000	1154100	2033000	2932000	2388200	3910900
3. Ansjoser (*anchovis*) . . .	—	-	-	-	20900	21800	27900	25200	31000	40500
4. Törfisk (*morue et autre poisson séché*)	—	-	-	-	1040100	821200	1398500	1316800	1460000	1411700
5. Klipfisk (*morue séchée salée*)	—	-	-	-	1914900	1709700	1943500	2153600	2097800	2355000
6. Anden saltet Fisk (*poisson salé autre*)	—	-	-	-	83100	68700	91000	127100	126300	149600
7. Tran (*huile de morue*) . .	—	-	-	-	1240500	1033100	1182900	1408300	1385100	1534000
8. Rogn (*rogue*)	—	-	-	-	367800	272700	350800	426400	247800	397800
9. Fiskeguano (*engrais de poisson*)	—	-	-	-	28800	26100	33100	33200	20500	56700
10. Fersk Fisk (*poisson frais*): — Lax (*saumon*) . .	—	-	-	-	41300	33400	38000	57500	67200	61300
11. Do. Makrel og anden (*maquereau et autre*) . . .	—	-	-	-	109900	85700	98900	126900	179400	147200
12. Lax røget (*saumon fumé*) .	—	-	-	-	400	200	1300	400	300	200
13. Hummer (*homards*) . . .	—	-	-	-	73000	66000	54400	72400	62700	69100
Oversigt:										
1— 3. Sildefiskerier*) . . .	Spd.	-	-	-	3432200	3127400	3503700	4126400	2874300	4491700
4— 9. Torskefiskerier*) . . .	—	-	-	-	4674300	3931500	4999800	5465400	5337500	5904800
10—13. Andre Fiskerier*) . .	—	-	-	-	225500	185300	192600	257200	309600	277800
Ialt	Spd.	-	-	-	8332000	7244200	8696100	9849000	8521400	10674300

*) 1 Tønde Sild er regnet lig 200 Pd., 1 Tønde Tran lig 216 Pd., 1 Tønde Rogn lig 275 Pd., en Dunk Ansjos lig 6 Pd. og 1 Hummer lig 1 Pd.

Gruppen „Anden Sild“ oplöses saaledes, som efterfølgende Tabel viser, idet bemærkes, at man først fra 1868 kan udsondre de herhen hørende Sorter.

Sorter.	Udfört Kvantum.					Udførselens Værdi.				
	1868.	1869.	1870.	1871.	1872.	1868.	1869.	1870.	1871.	1872.
	Tdr.	Tdr.	Tdr.	Tdr.	Tdr.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.
Storsild	46,000	257,000	258,000	207000	637000	209,000	771,000	1,290,000	1075000	2230000
Nysild	-	-	113,000	1000	1000	-	-	338,000	3000	2000
Fedsild	227,000	319,000	324,000	290000	381000	913,000	1,244,000	1,296,000	1220000	1523000
Brisling	15,000	10,000	4,000	45000	30000	32,000	18,000	8,000	89000	48000
Sild, ikke særskilt opgiven	-	-	-	-	23800	-	-	-	-	95000
Summa	288,000	586,000	699,000	543,000*)	1072800*)	1,154,000	2,033,000	2,932,000	2387000*)	3898000*)

*) Hertil kommer røget Sild i 1871 491 Centner til en Værdi af 1,200 Spd. og i 1872 5,179 Centner til en Værdi af 12,900 Spd.

Af det Ovenstaaende fremgaar, at Landets Udførsel af Fiskevarer, der i 1871 kun var liden, i det følgende Aar naaede en ganske ualmindelig Størrelse. Hertil har selvfölgelig fremforalt det rige Storsildfiske Vinteren 1871—1872 bidraget; men ogsaa andre Artikler ere blevne udførte i betydelig forøget Mængde, saasom Fedsild, Klipfisk, Tran og Rogn. Den hele Sildeudførsel har antagelig sjelden, om nogensinde, været större, selv ikke i den Tid, da Vaarsildefisket bragte saa store Kvanta af denne Vare paa Markedet.

De Værdier, som Udførselen har indbragt Landet, staa ikke ganske i Forhold til Mængden, da Priserne overhovedet stillede sig noget lavere end de gjennemsnitlig havde gjort i de foregaaende fire Aar. Som bekjendt, bragte endog Storsildhandelen den dermed beskjæftigede Del af Handelsstanden tildels anseelige Tab. Mængden af udförte Produkter var imidlertid saa stor, at den samlede Værdi alligevel betydelig overstiger, hvad noget af de senere Aar har havt at opvise. Det Nærmere angaaende Priserne vil erfares af nedenstaaende fra Handelsstatistiken hentede Tabel, hvorved dog bemærkes, at Opgaverne alene kunne ansees som tilnærmelsesvis nøiagtige:

(Prix de produits de la pêche).

Fiskevarer *(Espéce de produit)*.		1868.	1869.	1870.	1871.	1872.
		Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.
Vaarsild	pr. Tönde	4,0	2,8	5,0	5,1	3,1
Storsild *(hareng d'hiver)*	—	4,5	3,0	5,0	5,2	3,5
Nysild	—	-	-	3,0	3,2	2,7
Fedsild *(hareng d'été)*	—	4,0	3,9	4,0	4,2	4,0
Brislingsild *(hareng d'été)*	—	2,2	1,8	2,0	2,0	1,6
Tørfisk *(morue et autre poisson séché)*	pr. Centner	2,8	3,9	3,5	4,6	4,0
Klipfisk *(morue séchée salée)*	—	3,0	4,1	4,3	4,2	3,8
Tran *(huile de morue)*	pr. Tönde	14,5	14,6	14,0	15,5	14,2
Rogn *(rogue)*	—	7,5	10,0	10,0	8,0	8,7
Fiskeguano *(engrais de poisson)*	pr. Centner	2,0	1,9	2,5	2,5	2,5
Fersk Fisk *(poisson frais)*: Lax *(saumon)*	—	20,0	18,1	21,2	20,9	20,8
Do. Makrel og anden *(maquereau et autre)*	—	1,8	1,6	2,0	2,5	2,1
Hummer *(homards)*	pr. Tusinde	42,0	50,0	60,0	60,0	68,0
Overhovedet:						
Produkter af Sildefiskerier	pr. Centner	2,0	1,6	2,2	2,3	1,8
—"— Torskefiskerier	—	3,2	4,1	4,0	4,4	4,0
—"— andre Fiskerier	—	2,9	2,6	3,2	3,6	3,3
I det Hele	pr. Centner	2,5	2,5	3,0	3,3	2,6

C. No. 9.

Heraf sees, at Sildepriserne, der i 1872 udgjorde 1.8 Spd. pr. Centner, stode noget under Gjennemsnittet for de foregaaende fire Aar, der var 2.0 Spd. pr. Centner, og at Storsildpriserne, der i 1872 kun androg til 3.5 Spd. pr. Tønde, vare meget lavere end gjennemsnitlig for de sidstnævnte Aar, nemlig 4.4 Spd. pr. Tønde. Priserne paa Torskefiskeriernes Produkter vare derimod omtrent middels, og Priserne paa anden Fisk noget høiere end sædvanlig. Summen bliver dog, som ovenfor nævnt, at de stode under det Almindelige. Det hele Gjennemsnit for 1872 er nemlig 2.6 Spd. pr. Centner mod 2.8 Spd. i Aarene 1868—71. Den store Rolle, Sildeudførselen spiller, trykker nemlig det Hele ned til sammes lavere Niveau.

Saavidt om Landets Udførsel af Fiskeprodukter i 1872, der til en fuldere Belysning tiltrænger at sammenholdes med Udbyttet af Fiskerierne i det foregaaende Aar, navnlig hvad Storsilden angaar, da den allerstörste Del af den Vinteren 1871 opfiskede Mængde deraf först i det følgende Aar er kommen paa Markedet.

Vi skulle nu henvende Betragtningen paa Resultatet af selve Fiskebedriften i 1872.

Nedenstaaende Tabel viser Beløbet af de Summer, som ifølge Beregning, udført efter de paa Fiskepladsene betalte Priser, antages at være tilfaldne Fiskerne i 1872, sammenholdt med hvert af de fire foregaaende Aar. Forsaavidt Oplysningerne ere mangelfulde, hvilket navnlig gjælder Makrel-, Laxe- og Hummerfisket, er dette antydet ved en * paa vedkommende Sted i Tabellen.

(Produit brut des pêcheurs reparti par pêches).

De forskjellige Slags Fiskerier.	1868.	1869.	1870.	1871.	1872.
	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.
Vaarsildfisket *(Pêche de hareng d'hiver)* . . .	1,648,000	919,000	402,000	281,000	311,000
Storsildfisket *(Pêche de hareng d'hiver grand)* .	250,000	219,000	350,000	1,258,000	334,000
Nysildfisket *(Pêche de hareng d'hiver petit)* .	-	-	45,000	17,000	-
Sommersild- og Brislingfisket *(Pêche de hareng d'été)*	*147,000	792,000	246,000	757,000	627,000
Lofotfisket i Opsynsdistriktet *(Pêche de morue en Lofoten)*	1,181,000	1,047,000	1,620,000	1,612,000	1,788,000
Vinter- og Vaartorskefiskeriet i Finmarken *(Pêche de morue en Finmarken pendant l'hiver et le printemps)*	363,000[1]	360,000[1]	708,000[1]	823,000[1]	549,000[1]
Andre Vaartorskefiskerier *(Pêches de morue pendant le printemps autres)*	*384,000	*456,000	*708,000	884,000	1,319,000
Sommerfiskerier efter Torsk, Lange, Sei m. m. *(Pêche de morue etc. pendant l'été)* . . .	*140,000	*170,000	*171,000	*242,000	*259,000
Makrelfisket *(Pêcche de maquereau)*	*123,000	*128,000	*147,000	*232,000	*179,000
Laxefiskerier *(Pêches de saumon)*	*35,000	*56,000	*44,000	*51,000	*58,000
Hummerfisket *(Pêche de homards)*	*57,000[2]	*38,000	*39,000	*54,000	*65,000
Oversigt:					
Sild *(hareng)*	2,045,000	1,930,000	1,043,000	2,313,000	1,272,000
Torsk *(morue)*	2,068,000	2,033,000	3,207,000	3,561,000	3,915,000
Anden Fisk *(Poisson autre)*	215,000	222,000	230,000	337,000	302,000
Summa	4,328,000	4,185,000	4,480,000	6,211,000	5,489,000

[1]) Dette Fiskeries samlede Udbytte er større end her opgivet, idet der for de fremmede hovedsagelig i russisk Finland hjemmehørende Fiskeres Andel er fratrukket 100,000 Spd. for de første to Aar, 50,000 Spd. for de følgende to Aar og 40,000 Spd. for det sidste Aar.

[2]) Da direkte Opgaver mangle, er ovenstaaende Opgave grundet paa et Skjøn i Henhold til Udførselsmængden.

Den hele Værdi er saaledes omtrent ¾ Million mindre end den var i 1871, hvilket vil sees at være bevirket ved det forholdsvis ringe Udbytte, som Storsildefisket gav. Torskefiskerierne indbragte nemlig ca. 350,000 Spd. mere i 1872 end i 1871 og langt mere end i de tidligere Aar. Vel blev Finmarksfisket forholdsvis ubetydeligt, men dette blev mere end opveiet derved, at de øvrige Vaartorskfiskerier og navnlig de i Romsdals Amt forefaldende ydede saa usædvanligt meget. Blev Værdien i det Hele betydelig lavere end i 1871, staar den dog paa den anden Side meget over, hvad Aarene 1868—70 fremvise. Kommer det end her i nogen Betragtning, at Opgaverne for dette Aar ikke ere fuldstændige, bliver det dog ganske vist, at der endnu mangler adskilligt paa lige Summer, og man er udentvivl fuldt berettiget til overhovedet at betegne Resultatet for Fiskerne som over et Middelsaars, om man vil bruge denne Maalestok.

Det vilde frembyde megen Interesse at erfare, hvorledes det ovenomhandlede Værdiudbytte fordeler sig paa Befolkningen i de forskjellige Amter, og en saadan Beregning blev virkelig ogsaa forsögt for Aaret 1869, men man har siden fundet ikke at burde gjentage Forsöget, da man paa Fiskeristatistikens nuværende Standpunkt savner Materialier til et antageligt Skjøn om, hvor stor Lod de forskjellige Distrikters Almue tager i Udbyttet af de store af mange Amters Befolkning søgte Fiskerier, bortseet fra, at man ikke altid har Oplysning om, fra hvilke Landsdele Fiskerne möde frem. I Mangel af Adgang til at komme efter det heromhandlede Forhold, har man troet at burde meddele en Oversigt over Værdien af de særskilte Arter af Fiskerier og af disse i deres Helhed, bestemt efter de Amtsdistrikter, hvori Fisket er faldet, hvilket dog giver en vis Forestilling om det Forhold, hvori det hele Udbytte er kommet Befolkningerne fra de samme Amter tilgode, da det jo saagodtsom overalt er Tilfældet, at Amtets egne Indvaanere talrigst indfinde sig paa Fiskepladsene inden samme. En saadan Beregning har derhos ogsaa sin egen Betydning, forsaavidt den viser den Udstrækning, hvori Fiskebedriften foregaar i de forskjellige Lokaliteter.

Oversigt over Værdien af de Fiskerier, der i 1872 ere forefaldne inden de enkelte Amter.

Amter, hvori Fisket er foregaaet.	De forskjellige Slags Fiskerier.												Samlet Værdi i Tus. Spd.
	Værdi af Sildefiskerier i Tus. Spd.					Værdi af Torske- og Seifiskerier m. m. i Tus. Spd.			Værdi af andre Fiskerier i Tus. Spd.				
	Vaarsildfiske	Nysildfiske.	Storsildfiske.	Sommersild- og Brislingfiske	Ialt Sildefiske.	Vaartorskfiske.	Sommerfiskerier efter Torsk, Sei m. m.	Ialt Torskefiskerier m. m.	Makrelfiske.	Laxefiske.	Hummerfiske.	Ialt for denne Gruppe.	
Smaalenene	-	-	-	5	5	-	-	-	5	-	2	7	12
Jarlsberg og Laurvig	-	-	-	-	-	-	-	-	21	-	-	21	21
Bratsberg	-	-	-	-	-	-	-	-	3		4	7	7
Nedenæs	-	-	-	-	-	-	-	-	15	6	10	31	31
Lister og Mandal	-	-	-	-	-	-	-	-	90	31	14	135	135
Stavanger	-	-	-	10	10	14	-	14	45	4	20	69	93
Søndre Bergenhuus	30	-	-	13	43	28	9	37	-	4	10	14	94
Nordre Bergenhuus	128	-	-	38	166	40	2	42	-	2	4	6	214
Romsdal	153	-	-	152	305	670	18	688	-	6	1	7	1,000
Söndre Throndhjem	-	-	-	152	152	98	4	102	-	5	-	5	259
Nordre Throndhjem	-	-	-	55	55	33	?	33	-	-	-	-	88
Nordland	-	-	314	187	501	2,181	?	2,181	-	-	-	-	2,682
Tromsö	-	-	20	15	35	43	39	82	-	-	-	-	117
Finmarken	-	-	-	-	-	589	187	776	-	-	-	-	776
Sum	311	-	334	627	1,272	3,696	259	3,955	179	58	65	302	5,529

C. No. 9.

Som Tabellen viser og forövrigt tidligere antydet, savnes Oplysninger om Sommerfiskerierne efter Torsk, Sei m. m. i Nordre Throndhjems og Nordlands Amter. Værdien heraf kan i Henhold til Beretningen for Aaret 1873 samt for sidstnævnte Amts Vedkommende tillige til Amtmandens Femaarsberetning for Aarene 1866—70 Side 20 formentlig ansættes til ca. 7000 Spd. for Nordre Throndhjems Amt og til mindst 70,000 Spd. for Nordlands Amt. Tillægges disse Summer til de i Tabellen opførte, bliver den hele Sum for förstnævnte Amt 95,000 Spd. og for sidstnævnte Amt 2,752,000 Spd. samt for det hele Rige 5,606,000 Spd., hvorhos Summen for Sommerfiskerierne efter Torsk m. m. foröges til 336,000 Spd. og for den hele Gruppe af Torskefiskerier til 4,032,000 Spd.

Man hidsætter her til Sammenligning en tilsvarende Oversigt for 1871.

Oversigt over Værdien af de Fiskerier, der i 1871 ere forefaldne inden de enkelte Amter.

Amter, hvori Fisket er foregaaet.	De forskjellige Slags Fiskerier.												Samlet Værdi i Tus. Spd.
	Værdi af Sildefiskerier i Tus. Spd.					Værdi af Torske- og Seifiskerier m. m. i Tus. Spd.			Værdi af andre Fiskerier i Tus. Spd.				
	Vaarsildfiske.	Nysildfiske.	Storsildfiske.	Sommersild- og Brislingfiske.	Ialt Sildefiske.	Vaartorskfiske.	Sommerfiskerier efter Torsk, Sei m. m.	Ialt Torskefiskerier m. m.	Makrelfiske.	Laxefiske.	Hummerfiske.	Ialt for denne Gruppe.	
Smaalenene	-	-	-	3	3	-	-	-	11	-	-	11	14
Jarlsberg og Laurvig	-	-	-	-	-	-	-	-	16	-	-	16	16
Bratsberg	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-	-	10	10
Nedenæs	-	-	-	-	-	-	-	-	20	6	8	34	34
Lister og Mandal	-	-	-	-	-	-	-	-	131	28	11	170	170
Stavanger	40	8	-	40	88	8	-	8	43	5	22	70	166
Söndre Bergenhuus	14	9	-	66	89	2	?	2	1	3	9	13	104
Nordre Bergenhuus	200	-	-	36	236	5	5	10	-	2	2	4	250
Romsdal	27	-	-	87	114	344	26	370	-	7	2	9	493
Søndre Throndhjem	-	-	-	202	202	60	?	60	-	-	-	-	262
Nordre Throndhjem	-	-	-	82	82	38	?	38	-	-	-	-	120
Nordland	-	-	1,150	235	1,385	2,011	?	2,011	-	-		-	3,395
Tromsø	-	-	108	6	114	29	41	70	-	-	-	-	184
Finmarken	-	-	-	-	-	873	170	1,043	-	-	-	-	1,043
Sum	281	17	1,258	757	2,313	3,370	242	3,612	232	51	54	337	6,261

Tillægges her for Söndre Bergenhuus Amt og for Søndre Throndhjems Amt for Sommerfiske efter Torsk m. m. henholdsvis 9000 Spd. og 4000 Spd. eller de samme Summer, som Værdien udgjorde i 1872, og gjøres for Nordre Throndhjems Amt og for Nordlands Amt de ovenomhandlede Tillæg for de derværende Fiskerier af samme Art, bliver Hovedsummen for Søndre Bergenhuus Amt 113,000 Spd., for Søndre Throndhjems Amt 266,000 Spd., for Nordre Throndhjems Amt 127,000 Spd. og for Nordlands Amt 3,465,000 Spd. samt for det hele Rige 6,351,000 Spd., hvorhos Summen for Sommerfiskerier efter Torsk m. m. foröges til 332,000 Spd. og for den hele Gruppe af Torskefiskerier til 3,701,000 Spd.

De to foranstaaende Tabeller vise, hvilken fremragende Plads Nordlands Amt indtager i Fiskeridistrikternes Række. Af Gjennemsnitssummen for 1871 og 1872 for samtlige Fiskerier 5,978,000 Spd., kommer ikke mindre end 3,109,000 Spd. eller 52 Procent paa nævnte Amt, inden hvilket der med andre Ord tilveiebragtes over Halvdelen af det hele Fiskeriudbytte. I 1871 var Amtets Andel endnu større, nemlig 54.6 Procent, i 1872 gik den ned til 49.1 Procent. Næst Nordland kommer Finmarken med 15.2 Procent i Gjennemsnit for begge Aar (16.4 Procent i 1871, 13.9 Procent i 1872). Nær Finmarken staar Romsdals Amt med gjennemsnitlig 12.5 Procent (7.8 Procent i 1871, 17.8 Procent i 1872, saa at Variationen er stor for dette Amt). Af de øvrige Amter hæver ingen sig over 4.4 Procent gjennemsnitlig. Den aftagende Række er Søndre Throndhjems Amt 4.4, Nordre Bergenhuus 3.9, Lister og Mandal 2.5, Tromsø 2.5, Stavanger 2.2, Nordre Throndhjem 1.9, Søndre Bergenhuus 1.1, Nedenæs 0.6, Jarlsberg og Laurvig 0.3 Smaalenene 0.2 og Bratsberg 0.1 Procent.

C. No. 9.

Over Udbyttet af Bankfiskerierne hidsættes følgende sammenlignende Oversigt: *)

Aar	Fiske af Rødtorsk fra Nedenæs og Lister og Mandals Amter.	Fisket ved Storeggen af norske Fartøier.	Haakjærringfisket fra Tromsø Amt**)	Samme fra Finmarkens Amt.	Tilsammen.
	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.
1872	c. 3,700	7,300	4,000	36,000	51,000
1871	3,400	8,200	5,000	42,000	58,600
1870	5,000	5,200	4,000	33,500	47,700
1869	3,200	3,700	8,000	44,000	58,900
1868	c. 4,000	4,100	7,000	46,500	61,600
I Gjennemsnit for Aarene	3,860	5,700	5,600	40,400	55,560

Fisket ved Storeggen med svenske Fartøier har i de samme Aar udgjort henholdsvis 20,500 Spd., 21,500 Spd., 21,000 Spd., 15,000 Spd. og 11,000 Spd. og i Gjennemsnit for Aarene 17,700 Spd.

Hvidfiskfangsten fra Tromsø Amt er for 1872 anslaaet til 16,000 Spd., for 1871 til 39,000 Spd., for 1870 til 24,000 Spd., for 1869 til 9000 Spd. og for 1868 til 5000 Spd., altsaa i Gjennemsnit for Femaaret til 18,600 Spd.*)

Opgaverne over Udbyttet af Ishavsfangsten efter Hvalros og Sæl m. m. levere følgende Resultater:*)

Aar	Fra det sydlige Norge.	Fra Tromsö Amt.	Fra Finmarkens Amt.	Tilsammen.
	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.
1872	ca. 130,000	12,000	25,000	167,000
1871	225,000	19,000	29,000	273,000
1870	248,000	26,000	26,000	300,000
1869	184,000	37,000	45,000	266,000
1868	184,000	19,000	27,000	230,000
I Gjennemsnit for Aarene	194,000	22,600	30,000	246,600

Som tidligere meddeles for de to vigtigste Fiskerier, Silde- samt Vinter- og Vaartorskfiskerierne, nogle nærmere Oplysninger om de opfiskede Mængder (Lever og Rogn incl.), deres Værdi i opfisket Stand samt de til Fiskerne betalte Gjennemsnitspriser, alt for Aarene 1870, 1871 og 1872, idet man for tidligere Aar maa henvise til de ældre Aargange af Fiskeristatistiken.

---

*) Summerne for Aarene 1868—70 ere hentede fra Amtmandens Femaarsberetning for 1866—70 Side 21—22.
**) Dette Bankfiske drives dels paa Kysten, dels under Bären-Eiland og Spitsbergen.

C. No. 9.

De forskjellige Fiskerier.	Mængde-enhed.	Opfisket Kvantum.			Værdi.			Pris.		
		1870.	1871.	1872.	1870.	1871.	1872.	1870.	1871.	1872.
					Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.
1. Sildefiskerier										
Vaarsildfisket										
i Söndre Distrikt	Tönder	55,000	14,000	14,000	176,000	54,000	30,000	3,2	3,9	2,2
i Nordre do.	—	80,000	61,000	66,000	176,000	200,000	128,000	2,2	3,3	1,9
i Søndmöre do.	—	25,000	8,000	115,000	50,000	27,000	153,000	2,0	3,4	1,3
Ialt Vaarsildfiske	Tønder	160,000	83,000	195,000	402,000	281,000	311,000	2,51	3,39	1,60
Storsildfisket	—	193,000	759,000	166,000	350,000	1,258,000	334,000	1,81	1,66	2,00
Nysildfisket	—	150,000	10,000	-	45,000	17,000	-	0,30	1,70	-
Sommersildfiskerierne ...	—	141,000	490,000	347,000	246,000	757,000	627,000	1,74	1,55	1,81
Ialt Sild	Tönder	644,000	1,342,000	708,000	1,043,000	2,313,000	1,272,000	1,62	1,73	1,80
2. Torskefiskerier*).										
a) Fiskemængde:										
Lofotfisket	alm. Tusind.	21,500	17,500	20,000	1,075,000	1,100,000	1,232,000	50,0	62,9	61,6
Vinter- og Vaartorskfisket										
i Finmarken	—	14,608	13,834	11,955	531,000	625,000	420,000	36,4	45,0	35,0
i Romsdals Amt.....	—	4,888	3,044	6,841	280,000	248,000	442,000	57,3	81,5	64,6
i Fosen.....	—	1,728	650	1,042	91,000	39,000	62,000	52,7	60,0	59,5
i Namdalen.....	—	768	478	468	34,000	29,000	23,000	44,1	60,7	49,1
Ialt	alm. Tusind.	43,492	35,506	40,306	2,011,000	2,041,000	2,179,000	46,3	57,5	54,1
b) Levermængde:										
Lofotfisket	Tönder	60,000	**)54,000	**)60,000	360,000	367,000	345,000	6,0	6,8	5,8
Finmarksfisket	—	38,000	43,000	31,000	223,800	247,000	166,000	5,9	5,7	5,4
Romsdalsfisket	—	13,175	8,921	19,600	125,000	65,000	168,000	9,5	7,3	8,6
Fosenfisket	—	5,293	1,745	3,439	31,300	13,060	23,360	6,0	7,7	6,9
Namdalsfisket	—	1,695	870	1,018	9,900	5,750	5,266	5,9	6,6	5,1
Ialt	Tønder	118,163	108,536	115,057	750,000	697,810	707,626	6,4	6,4	6,2
c) Rognmængde:										
Lofotfisket.....	Tönder	20,000	16,500	22,000	180,000	115,000	136,400	9,0	7,0	6,2
Finmarksfisket	—	450	250	400	3,150	1,200	2,000	7,0	4,8	5,0
Romsdalsfisket	—	10,530	5,053	10,140	92,000	30,000	60,130	8,7	5,9	5,9
Fosenfisket	—	4,008	1,178	2,153	38,600	8,360	13,200	9,7	7,0	6,1
Namdalsfisket	—	870	551	707	7,255	2,753	4,167	8,3	5,0	5,9
Ialt	Tønder	35,858	23,532	35,400	321,005	157,313	215,897	8,9	6,7	6,1

*) Udbyttet af Fiskehoveder og Rygge til Guanofabrikation er ikke medregnet i nærværende Opgaver.
**) I Beretningerne om Lofotfisket i 1871 og 1872 er det sandsynlige Trankvantum kun ansat til henholdsvis 21,500 og 24,000 Tdr., svarende til 43,000 og 48,000 Tdr. Lever, men ovenfor ere Summerne forhøiede efter de Berigtigelser, som angaaende Kvantummet ere meddelte for 1871 i Beretningen for 1872 og for 1872 i Beretningen for 1873.

Det usædvanlig heldige Veir, som i 1872 begunstigede de fleste af vore större Fiskerier, bevirkede, at Tabet af Menneskeliv under Bedriften var usædvanlig ringe. Der omkom under Lofotfisket 12 samt udenfor Opsynsdistriktet 2, under Loddefisket i Finmarken 3, under Vaarsildefisket 3, under de romsdalske Torskefiskerier 29, under Makrelfisket i Lister og Mandals Amt 3 og endelig under Storsildefisket i Nordland 1, tilsammen 53 mod 138 i 1871, 72 i 1870, 114 i 1869 og 163 i 1868.

Christiania i det statistiske Kontor den 19de September 1874.

I. N. Mohn,
cst. Kontorchef.

C. No. 9.

I. Beretning om Vaarsildfiskeriet

(afgiven af Opsynschefen).

Under 26de August d. A. er for Hans Majestæt Kongen fremlagt nedenstaaende Beretning fra Opsynschefen ved Vaarsildfisket, Premierlieutenant Gade, angaaende Vaarsildfiskeriet Vinteren 1871—72.

Herved har jeg den Ære at afgive befalet Indberetning om Vaarsildfisket 1872 og Opsynets Virksomhed under samme.

Til det Blandsild- eller Nysildfiske, som i de foregaaende Aar har gaaet forud for det egentlige Vaarsildfiske, var der iaar kun en svag Antydning. Ved Midten af December meldtes der vistnok, at Blandsilden havde søgt ind under Egerøens Sydside og ind Egersunds søndre Løb, hvor der med Garn og Not gjordes nogle Hundrede Tønders Fangst; men da de almindelige Tegn for et større Indsig næsten ganske udebleve, er det lidet sandsynligt, at Silden har været tilstede i nogen Mængde. Nogen Vished herom fik man dog ikke, eftersom Veiret i længere Tid holdt sig uroligt, saa Garnudsætningen kun kunde foregaa paa beskyttede Steder nær under Land, og da der endelig ved Nytaarstid indtraadte gunstigere Veirforholde, var Silden ganske forsvunden omkring Egerøen.

I det egentlige Varsildfikeri-Distrikt blev Sild først formærket den 21de December ved Kopervik og Skudesnæs; paa førstnævnte Sted indskrænkede dog Fangsten sig til en høist ubetydelig Fornemmelse enkelte Dage, medens de omkring Skudesnæs hjemmehørende Fiskere havde Sætninger ude, saa ofte det urolige Veir tillod det, lige til den 9de Januar, jevnlig med et Udbytte af et Par Tønder paa Baaden. Den samlede Fangst blev dog høist ubetydelig og afgav neppe noget til Handelsvare. Ved Hvitingsø formærkedes Sild den 29de og 30te December, da flere Baade fik omkring 5 Tönder, og da der samtidig viste sig Fugl og Hval i större Mængde, og Sildesorten viste sig at være jævnere end Blandsilden og af erfarne Folk antoges i det Hele taget at have den ægte Vaarsilds Kjendetegn, begyndte Mange at nære Haab om, at Fisket nu skulde tage sig op paa gammel Vis med Indsig mellem Hvitingsö og Skudesnæs. Heraf blev der dog Intet, og strax efter Nytaar var saavel Sild som Udsigter forsvundne. Under Bukken fik nogle Baade den 5te Januar indtil 8 Tönder, men Fornemmelsen indskrænkede sig til denne ene Dag, og dermed var al Fangst af Sild forbi i det Tidsrum, under hvilket Blandsildfisket i de senere Aar har fundet Sted. Ved Udsire var der vel lige fra den 28de December til 13de Januar jevnlig gode Udsigter, fornemlig paa Øens Sydside, og saa nær Land, at endog Notebaadene klargjordes, men hverken her eller nordenfor paa den lange Strækning ligetil Fedje, hvor Blandsild de foregaaende Aar havde været under Land, blev der gjort nogen Fangst, som er værd at nævne. At Blandsildfisket iaar skulde være blevet af nogensomhelst Betydning, ifald Veiret havde været gunstigere, er lidet troligt, dertil vare Udsigterne tilstede i altfor ringe Mængde og de paa Godveirsdagene antrufne Sildestraaler altfor spredte og flygtige.

Ligesom forrige Aars ringe Blandsildfiske syntes at have lært Almuen at holde sig rolig hjemme, indtil paalidelige Efterretninger om Fiske af nogen Betydning kaldte den ud til Fiskepladsene, lod det ogsaa til, at den i höiere Grad end tidligere iaar havde draget sig til Nytte den Aar efter andet vundne Erfaring for, at Fiskets Begyndelse havde draget sig længere ud paa Aaret, saa at det kun vilde være forbundet med Tab og Tidsspilde at indfinde sig paa Fiskepladsene i Söndre-Distrikt saa tidligt, som i de senere Aar havde været Tilfældet, nemlig i den förste Halvdel af Januar. Ved denne Tid indskrænkede Almuemængden sig iaar i Haugesund til omtrent 50 Garnlag og ganske faa Notelag, medens der paa de övrige almindelige Samlingspladse, Kopervik og Rövær, aldeles ingen Almue fandtes. Först henimod Slutningen af Maaneden gik Almuemængden i Söndre-Distrikt op til et Par Hundrede Garnbaade, og det varede ligetil ud i den sidste Halvdel af Februar,

för Baadmængden fik en i Sammenligning med tidligere Aar nævnbar Störrelse, idet den först da var naaet op til 7 à 800 Garnbaade og noget over 100 Notelag, hvilke havde fordelt sig omtrent ligelig mellem Haugesund og Röver.

Men, som det vil sees, var Almuen desuagtet kommen i fuldkommen god Tid; thi lige fra Opsynet var traadt i Virksomhed den 9de Januar, indtil den 22de Februar, indskrænkede Sildeforekomsten i Söndre-Distrikt sig til höist ubetydelige og spredte Fornemmelser, som, i Forbindelse med ret gode Udsigter af og til, kun bidroge til at forlænge Almuens örkeslöse Ophold i Distriktet, medens det hele Udbytte i dette lange Tidsrum neppe er værd at nævne og i det Höieste gaar op til nogle faa Hundrede Tönder.

Som sædvanlig var det fra Utsire at man ventede den förste Efterretning om Sildens Indsig, men uagtet det oftere ikke manglede paa gode Udsigter, saavel paa Nord- og Sydsiden som paa Østsiden af Øen, kom det dog heller ikke her videre end til svage Fornemmelser, der kun undtagelsesvis gik op til et Par Tönder paa Baaden.

Efterat Efterretningerne fra Utsire allerede i længere Tid havde været af saa liden Interesse, at de faa fremmede Baade, som havde sögt derud, forlængst havde begivet sig derfra, begyndte der den 7de Februar at vise sig særdeles gode Syner Sydvest af Hvitingsö, hvorfra man allerede i nogen Tid havde havt paalidelig Efterretning om usædvanlig stor Ansamling af Hval langt ude til Havs. Skjönt Udsigterne med Hval- og Fuglemængde i Löbet af flere Dage nærmede sig Land, og stadig vare i Tiltagende, og der endog flere Gange var Fornemmelse, som det sagdes, af ægte Vaarsild, bleve dog ogsaa disse Forhaabninger skuffede, og fra 12te Februar hørtes intet mere til Udsigter eller Fornemmelser ved Hvitingsö. De paafölgende Dage indtil den 17de havde Udsigterne trukket sig nordover, og da de fornemlig viste sig i et fra gammel Tid vel bekjendt Sildelöb mellem Jarstenen ved Karmöens Sydvestpynt og Ferkindstadöerne, bidroge de til at vække saavidt Forhaabning hos de i Haugesund liggende Fiskere, der ved denne Tid udgjorde saagodtsom den hele fremmödte Almue, at den nu begyndte at fordele sig noget, men Fiske blev heller ikke denne Gang Noget af. Henimod Slutningen af Februar fandtes, som tidligere nævnt, omkring Halvdelen af Almuen samlet ved Fæöen og Röver i Forventning om, at Silden, inden ethvert Haab maatte opgives, dog ligesom ifjor skulde slaa til paa sidstnævnte Sted, men heller ikke dette gik i Opfyldelse, og Udsigterne for Röværfiske vare endog iaar saa sparsomme, at der kun ganske enkelte Gange findes anfört noget herom i de daglige Indberetninger.

Ligesom endel af Almuen, fornemlig fra Distriktets nordlige Del, havde opgivet ethvert Haab om Vaarsildfiske i Söndre-Distrikt, viste der sig den 22de Februar ret gode Udsigter söndenfor Hisken, hvor der samme Dag gjordes en ret god Notestængning ved Gjeidong, ligesom der ogsaa faldt noget ujevnt og ubetydeligt Garnfiske mellem denne Ø og Olvaanden. Den 23de, da et Par Hundrede Baade havde samlet sig, var Garnfisket omkring Gjeidong fremdeles ujevnt og af ringe Betydning, medens der den 24de, foruden adskillige, fordetmeste ubetydelige, Notestængninger ved Nautö, Nordöerne og i Grötlefjord, tillige blev fisket med Garn paa disse Steder, uden at dog Udbyttet nogensteds kunde kaldes jevnt. Da Udsigterne imidlertid havde trukket sig ned mod Nordöerne og Espevær, sögte nu den störste Del af Almuen i Söndre-Distrikt derhen, og kan det antages, at Garnbaadenes Antal, iberegnet dem, der nu ved Efterretningen om det begyndende Fiske reiste ud fra sine Hjemsteder, samt nogle, der vare paa Hjemreisen fra Nordre-Distrikt, den 25de naaede op til omkring 1000 foruden et ikke ubetydeligt Antal Notelag. Den 25de blev der stængt nogle Laase ved Nordöerne og i Nærheden af Kulleseid, men tildels paa Grund af Bundens Beskaffenhed, blev Udbyttet kun ringe. Den 26de faldt der endnu noget ujevnt Garnfiske ved Gjeidong, Nordöerne og i Grötlefjord, men den 27de, da Sild ogsaa formærkedes noget sydligere ved Espevær, trak de fleste Baade kun sorte Garn, og ved Maanedens Slutning var alt Fiske ophört i Söndre-Distrikt. Da der den 5te Marts tilböd sig gunstig Leilighed, forlod den störste Del af Garnfiskerne Espevær og begav sig hjemover, medens flere Notelag fremdeles bleve liggende i Paavente af det ved Espevær ofte faldende Efterfiske, men ogsaa dette slog iaar feil.

Samtidig med Fisket omkring Nordöerne, skal der have været svag Fornemmelse af Sild ved Rogöerne, Melingsvaag og Øklandsvaag, uden at der dog her, ligesaalidt som ved Brandösund og de paa Nordsiden af Selbjörnfjord liggende Fiskepladse, hvor dog ved denne Tid et mindre Fiske jevnlig har pleiet at tilgaa, iaar samlede sig nogen Almue eller var Tegn til, at Sild havde sögt under Land.

Udbyttet af Fisket i Söndre-Distrikt, der, som ovenfor vist, kun kan siges at have bestaaet af Fornemmelser for Garnfiskets Vedkommende og for Notefiskets indskrænket sig til nogle, i Regelen ubetydelige, Stængninger mellem Hisken og Nordöerne i Fiskets sidste Tid, kan ikke ansættes til mere end 13,500 Tönder, hvoraf 8,000 Tönder Garnsild og 5,500 Tönder Laasesild, eller paa det Nærmeste ligesaa meget, som ifjor udbragtes af det mod Fiskets Slutning faldende Röværfiske. Hvor ubetydeligt og forsvindende det end er i Sammenligning med Udbyttet i Vaarsildfiskets gode Perioder, har det dog ikke været

uden væsentlig Indflydelse paa at lindre Nöden blandt Almuen, som uden denne Hjælp i sidste Stund neppe vilde have seet sig istand til at tilveiebringe den for Hjemreisen fornödne Proviantering.

Fra Nordre-Distrikt, hvor Almuen iaar maaske fremmödte noget senere end almindelig, meldtes der förste Gang om Udsigter fra Kinn den 12te Januar, uden at dog disse kunde tillægges saadan Betydning, at Fiske da ansaaes for nær forestaaende. Senere indtraf uroligt og usigtbart Veir i længere Tid, og da det endelig den 23de Januar klarede op, saaes en Mængde Hval fra Fröiöen i den for Fröiöudsigterne almindelige Retning og Afstand. De fölgende Dage kom Udsigterne nærmere Land, men stormende Veir var tildels til Hinder for Garnudsætningen, saaledes at Sild först blev fornummet den 27de, da der ½ Mil Vest af Mulen faldt noget ujevnt Garnfiske for omkring 150 Baade. Uagtet Udsigterne fremdeles holdt sig gode og tildels nærmede sig Fröjskjærene, blev dog Fisket de fölgende Dage mere og mere ujevnt, og den 30te var der saagodtsom udelukkende sorte Garn. Nu indtraadte atter stormende Veir, og da dette den 4de Februar ophörte, vare Udsigterne forsvundne og Fröifisket forbi. Den almindelige Mening blandt Fiskerne var, at der under Fröiöen virkelig var en större Sildemasse under Indsig, men at den, inden det urolige Veir begyndte den 30te, ikke havde faaet Tid til at nærme sig Land tilstrækkeligt, og at den igjen havde sögt udover, da roligere Veir indtraf. Det er naturligvis vanskeligt at udtale nogen berettiget Formening om Rigtigheden heraf, men det fortjener dog at bemærkes, at det paa Grund af Kinn- og Bataldfiskets fuldstændige Udeblivelse neppe er sandsynligt, at nogen större Sildemasse har været under Opsig, ligesaalidt som Uveiret kan siges at have været af den Styrke, at det skulde have hindret Sildestimerne fra at söge op og holde sig paa de forholdsvis beskyttede Fiskegrunde under Fröiskjærene langs Fröiöens nordre Side. Der paastodes temmelig almindeligt, tildels med Stadfæstelse i Opsynets egne Iagttagelser, at der den 2den Februar, medens Veiret endnu var temmelig usigtbart, skal have været en betydelig Mængde Hval under Gaasöen i Fröiindsigets rette Löb, men om forresten disse Udsigter overhovedet have betegnet Tilstedeværelse af Sild, har det kun været en flygtig Straale; thi den 4de Februar var ethvert Tegn til Fiske forsvundet.

Den paa Kalvaag og i Gjeitholmen liggende Almue, som, da den var talrigst, maaske udgjorde henved 300 Baade, drog nu hovedsagelig til Nordfjord, hvor Sild var fornummet, og hvor Udsigterne viste sig lovende; en mindre Del drog dog ogsaa sydover i Forventning af forestaaende Kinnfiske. Udbyttet af Fröifisket kan ikke ansættes höiere end 1,200 Tönder, udelukkende Garnsild.

Samtidig med de gode Udsigter ved Fröiöen den 27de Januar, saaes ogsaa fra Kinn og Batalden en större Mængde Hval i nordvestlig Retning, og den 29de blev Sild förste Gang fornummet Vest af Sverslingerne. Den 30te blev der sammesteds fisket et Par Hundrede Tönder, og temmelig almindelig Garnudsætning fandt Sted samme Dags Aften saavel fra Kinn som Skorpen og Batalden. Det indtrædende stormende Veir hindrede nu Fiskerne i flere Dage fra at komme paa Söen, og da Veiret den 4de bedagedes, havde Udsigterne betydelig fjernet sig fra Land, saa ingen Garnudsætning paany blev forsögt, hvorimod en större Del af de den 30te udsatte Redskaber gik tabt. Under de paafölgende Dage begyndte Almuen at bryde op; endel, navnlig fra Kinn, til Bueland, hvor der den 8de Februar var bleven stængt 3 mindre Laase og af nogle faa Baade gjort ret god Fangst med Garn, men de Fleste reiste til Nordfjord, hvor Fisket nu var i god Gang. Söndfjordingerne, hvoraf en ikke ubetydelig Del have for Skik kun at söge Kinnfisket, bleve endnu nogen Tid liggende der, men da alt Haab om videre Fangst ved Midten af Maaneden var opgivet, begave de sig til sine Hjemsteder

Som det af Ovenstaaende vil sees, mislykkedes Kinnfisket, der hidtil som oftest havde afgivet den væsentligste Del til Nordre-Distrikts Udbytte, iaar fuldkommen, og det der lidte Redskabstab var uden Tvivl langt större end den Ubetydelighed, der kom Almuen tilgode ved Fornemmelserne den 29de og 30te Januar. For dem af Kinnfiskerne, hvilke, iberegnet Almuen paa Skorpen og Batalden, kan have udgjort henved 1,000 Baadlag, som ikke reiste til Nordfjord, har dette Aars Bedrift været forbundet med betydeligt Tab; thi Fisket söndenfor ved Hindö og Bueland mislykkedes ganske. Det samlede Udbytte for Kinn og Bueland naar neppe op til 1,000 Tönder, og mod Slutningen af Februar Maaned vare alle Fiskere dragne hjem fra denne Del af Nordre-Distrikt.

Fra Fedje ved Indlöbet til den nordre Bergensled berettedes i de förste Dage af Februar om Indsig af Sild, men Udbyttet blev ogsaa her ubetydeligt og indskrænkede sig til omtrent 500 Tönder, der bleve optagne af 3 Laase, der stængtes 1ste, 2den og 3die Februar.

I Nordfjord var Sild rimeligvis under Land allerede den 27de Januar, da der saaes Hvalmængde Nordvest af Kraakenæsset og de paafölgende Dage tillige fra Vedstenen og nordover, men her som overalt i Nordre-Distrikt hindredes Garnudsætning af Uveir til den 4de Februar, da der ved Einevarden af Hjemmealmuen blev fisket indtil 15 Tönder pr. Baad, bedst paa

Dagsæt. Ved söndenfra kommende Fiskere ögedes Almuen her den 6te til 300 Baade, som gjorde ret god, men dog noget ujevn Fangst, og samme Dags Aften fandt med et stedse tiltagende Antal Fiskere Udsætning Sted saavel i Torskangerpollen og i Kvalheimsvigen som paa Vaagsöens Nord- og Sydside. Fisket faldt den 7de ret godt overalt og paa Refvigen endog rigt. Den 8de var Fisket ligeledes meget heldigt baade paa Øens Nord- og Sydside, og af de nu ankomne 5 à 600 Baade antages der denne Dag mindst at være opfisket 10,000 Tönder. Den 9de antages Baadantallet at være steget til omkring 800; Fisket var da temmelig ujevnt paa Kvalheimsvigén, hvorimod det paa Refvigen, hvor Almuen imidlertid da var mindre talrig tilstede, fremdeles fiskedes meget godt med et gjennemsnitligt Udbytte af 20 Tönder paa Baaden. Nordfjordalmuen, som nu havde naaet sin störste Höide og sandsynligvis udgjorde omkring 1,000 Baade, tog nu fornemlig Tilhold paa Silden, hvorfra Fisket den 10de i Sildegabet fremdeles faldt godt, men dog noget ujevnere end tidligere, medens det derimod paa Kvalheimsvigen og Buvigen var temmelig misligt. Fra Vaagsöens Sydside trak nu Silden sig ned mod Faafjorden, hvor der den 12te fiskedes ret godt ved Ægholmene, hvorimod der i Sildegabet for endel blev trukket sorte Garn, og da det fornemlig var de længst ude staaende Sætninger, som fik Fangst, og desuden flere andre Tegn gjorde det sandsynligt, at Silden var paa Udsig her, forlod Störstedelen af Baadene samme Dag Vaagsöens Nordside for at deltage i Fisket paa Faafjorden, hvor det dog den 13de dreves mindre heldigt, medens der i Sildegabet ogsaa denne Dag gjordes meget god Fangst af de tilbageværende 2 à 300 Baade. Under de paafölgende Dage aftog Fisket kjendeligt paa begge Sider af Vaagsöen, men der kunde endnu være opfisket et ikke saa ubetydeligt Kvantum, om ikke Almuen, træt af den idelige og fordetmeste lidet lönnende Omflakken mellem Nordsiden og Sydsiden af Vaagsöen, og forövrigt tilfreds med den allerede gjorte Fangst, havde draget bort, dels for at söge nye Fiskepladse ved Bueland eller paa Söndmöre, og dels for at begive sig til sine Hjemsteder.

Udbyttet af Nordfjordfisket for Garnbrugets Vedkommende kan, iberegnet nogle Tusinde Tönder, der fangedes ved Furustaven af den paa Stadtlandet hjemmehörende Almue, ansættes til 56,000 Tönder, hvilket, henseet til det ikke særdeles store gjennemsnitlige Baadantal og i Betragtning af det höist ubetydelige Garntab, maa ansees at have givet et godt gjennemsnitligt Udbytte pr. Baad. Med det under Nordfjordfisket herskende særdeles gunstige Veir skulde man have ventet sig et godt Udfald af Notebruget; dette indskrænkede sig imidlertid til 3 Stængninger, 1 i Torskangerpollen, 1 i Hovdevigen og 1 i Buvigen med et samlet Udbytte af 6,000 Tönder.

Paa Söndmöre mærkedes iaar förste Gang Sild den 8de Februar, da der paa Prövegarn, anbragte i Torskegarnsætningerne, blev trukket indtil 5 Tönder paa Baaden mellem Sandsöen og Skorpö; den 9de og 10de var Fangsten i Tiltagende paa samme Sted, men der blev neppe fisket af mere end halvhundrede Baade, da den störste Del af Almuen foretrak at beskjæftige sig med Torskefisket, og Udbyttet for disse 3 Dage blev derfor ikke mere end omkring 1,000 Tönder. Söndag den 11te satte endel Baade ved Klovholmen paa Sandsöens Nordside, og den 12te blev her gjort god Fangst saavel paa Nat- som Dagsæt. Desuagtet udgjorde den ved Sildefisket beskjæftigede Almue ikke mere end henimod 200 Baade, idet Torskefisket paa Grund af de lave Sildepriser fremdeles lagde Beslag paa et ikke ringe Antal Baade og et for Aarstiden usædvanlig langvarigt stille Veir lagde Hindringer iveien for fremmede Fiskeres Fremkomst. Den 13de faldt Fisket fremdeles godt, tildels endog rigt, omkring Klovholmen, hvor Middelfangsten pr. Baad kan ansættes til mindst 25 Tönder, medens særdeles gode Udsigter Nordvest for Stadt, temmelig nær Land, syntes at betegne, at Silden ogsaa vilde söge ind Vanelvsgabet.

Samme Dag gjordes ogsaa en mindre Notestængning ved Sandsöens Nordostside. Om Aftenen havde endelig Störstedelen af den hidtil ved Nordfjordfisket beskjæftigede Almue, som havde til Hensigt at deltage i Söndmörsfisket, naaet frem ved Roning rundt Stadt, medens Kjöbefartöierne paa Grund af Stille fremdeles udebleve. Garnudsætning foregik denne Aften fra Klovholmen til henimod Idseggen paa Gursken, hvor der den fölgende Dag gjordes et sjeldent rigt Fiske, i hvilket ogsaa de fleste af de den foregaaende Dag ankomne Baade fik Anledning til at deltage. Da ogsaa Dagfisket den 14de gav særdeles godt Udbytte, kan Udbyttet for Dögnet anslaaes til omkring 20,000 Tönder, hvilket giver for de nu fremkomne 500 à 550 Baade, som kan antages at have været Söndmörealmuens Maximum iaar, et Middeludbytte af 40 Tönder. For Fiskerne blev dog ikke denne Dags rige Fangst saa fordelagtig, som man skulde have ventet; thi Kjöbefartöierne udebleve fremdeles, saa at Prisen gik ned til under 1 Spd. Den 15de og 16de faldt Fisket over en noget större Strækning, idet Silden nu sögte östover ind Flaaværleden og sydover mod Gjertsviken, hvor Udbyttet vistnok fremdeles var meget godt, men dog mindre jevnt end tidligere. Desuden blev der begge disse Dage fisket godt ved Kvamsöens Sydvestside samt ved Ristö. Da flere Kjöbefartöier imidlertid vare tilkomne, og Fisket spredte sig noget mere, begyndte Priserne at stige, men vare kun undtagelsesvis over 6 Ort. Den 17de var der endnu ret godt Fiske ved Klovholmen, Sandsöen og paa Gjertsvigen, men de fölgende Dage blev det mere og mere ujevnt, ligesom ogsaa Baadmængden betydelig aftog paa denne Strækning og sögte til Hougsholmen,

hvor Fisket nu dreves mere fordelagtigt baade med Hensyn til Udbytte og Priser. Endel Baade sögte ogsaa nordover tilKvalsviken paa Nerlandsöen. Den sidste Del af det saakaldte Sandshavnsfiske, der ikke ganske ophörte för den 23de, foregik fornemlig mellem Gjertsviken og Gjöskjærene, hvor de tilbageværende Baade, omtrent 150 i Tallet, enkelte Dage gjorde ganske god Fangst. Under Sandshavnsfisket kan endnu anföres, at der formodentlig af den paa Udsig værende Sild den 21de, 22de og 23de blev gjort ret god Fangst ved Erknöskjærene af 50—100 Baade, hvis Udbytte kan ansættes til ca. 4,000 Tönder.

Det Fiske, der, som ovenfor nævnt, den 15de havde begyndt ved Kvamsö og Ristö, og som tilligemed det, som falder ved Hougsholmen og under Fastlandet langs Havkatlestranden, benævnes med et Fællesnavn Hougsholmsfisket. Det dreves for Garnbrugets Vedkommende lige til den 24de Februar, uden dog nogensinde hverken med Hensyn til Almuemængden eller det rige Udbytte at kunne sammenlignes med Sandshavnsfisket; enkelte Dage var det dog ret godt med et Middeludbytte af 12—15 Tönder paa Baaden, ligesom det for Fiskerne var fordelagtigere, da Priserne her holdt sig böiere. Hvad Notefisket derimod betræffer, var Hougsholmsfisket af overveiende Betydning, idet der ved Storholmen blev gjort et ikke ubetydeligt Antal, tildels ret gode Notestængninger med et samlet Udbytte af omtrent 15,000 Tönder. Ogsaa i den nordlige Del af det söndmörske Vaarsilddistrikt blev der iaar fisket heldigt, og formærkedes Sild her allerede den 12te Februar, hvorefter der af Hjemmealmuen fiskedes ret godt hele den paafölgende Uge saavel paa Kvalsvigen paa Nerlandsö som paa Guxörvigen paa Rundö.

Skjönt Garnfisket her dreves lige til den 26de Februar, og der var en stor Mængde Sild under Land, blev dog dets Udbytte ikke af nogen synderlig Betydning, eftersom der i det Hele taget var faa, neppe nogensinde over 100, Garnbaade tilstede. Söndmörsfiskerne syntes nu at have faaet Sild nok, og havde for en stor Del atter begivet sig hjem eller atter taget fat paa Torskefisket, som ogsaa efter Sildefiskets Ophör dreves meget heldigt. Notefisket derimod var af större Vigtighed, og skulde have blevet det end mere, om ikke stormende Veir fra den 27de Februar til den 2den Marts i Forbindelse med Seiesprængning havde foraarsaget betydelig Skade paa Laasene, som dog udbragtes til omkring 10,000 Tønder, men rimeligvis havde iudeholdt betydelig mere end det dobbelte.

Under Stadtlandets Nordside, hvor Silden antages at have seget ind i betydelig Mængde, blev der af Hjemmealmuen fisket meget godt, antagelig med et Udbytte af henved 5,000 Tønder, som den hovedsagelig selv saltede. Baade i Nordfjords- og i Söndmørsfisket deltog kun en ringe Del af Stadtfiskerne, idet de under det rolige Veir havde den letteste Adgang til Fangst lige ved deres Hjemsteder, hvor der ellers under de for Aarstiden almindelige Veirforholde kun saare sjelden kan paaregnes noget Sildefiske.

Af foranstaaende Beskrivelse af Søndmørsfisket vil det sees, at der paa hele Strækningen fra Rundø til Stadt har været Sild under Land i betydelig Mængde, samt at Fisket med Undtagelse af de sidste Dage begunstigedes af et sjeldent roligt Veir, der tillod Fiskerne uden Afbrydelse og saagodtsom uden Redskabstab at drive Fisket i henved 3 Uger.

Udbyttet er derved ogsaa blevet betydeligere end, saavidt vides, nogensinde tidligere, og kan sikkert anslaaes til 115,000 Tønder, hvoraf 90,000 Tönder Garnsild og 25,000 Tønder Laasesild. At der langs den sydlige Del af Bredsund, fra Rundö östover forbiGræsöerne, iaar havde været god Anledning til Sildefiske, synes sikkert, og naar der paa denne Strækning saagodtsom intet blev optaget, er Aarsagen alene den, at den derboende Almue var fuldt beskjæftiget med Torskefisket.

Af foranstaaende Fremstilling af indeværende Aars Vaarsildfiske vil det fremgaa, at den allerväsentligste Del af det opfiskede Kvantum er optaget i Nordfjord og paa Söndmöre, medens det paa den lange Strækning söndenfor, fra Bremanger til Hvitingsö, hvor Hovedfisket bestandig hidtil har foregaaet, næsten udelukkende har indskrænket sig til ubetydelige Fornemmelser. Den nye Fremtoning af Vaarsildfiskets Gang slutter sig kun altfor vel til de mange tidligere Uregelmæssigheder, som i Löbet af de sidste Aar har bidraget til, at alvorlig Frygt er opstaaet for, at man nu skulde være ved Begyndelsen af en af de Perioder, da Vaarsilden for en længere Tid forlader Kysten, og det maa ogsaa erkjendes, at flere af de Theorier og Forudsætninger, som ere blevne opstillede for i nogen Grad at kunne finde Aarsagen til de nærmest foregaaende Aars aftagende Fiske i specielle ugunstige Forholde, aldeles ikke have holdt Stik, ligesom og at Tilliden til Paalideligheden af de almindelige Sildetegn eller Udsigter, hvortil Almuen dog hidtil havde troet at kunne holde sig, atter iaar har faaet et haardt Stöd. I forrige Aars Indberetning blev det fremhævet, at den under Fisket herskende usædvanlig strenge Kulde og Havvandets deraf fölgende stærke Afkjöling i de övre Lag kunde — som og af Mange antaget — have hindret Silden i at söge ind paa det grundere Vand, hvor den i Almindelighed fanges, og at dette rimeligvis maatte ansees som Hovedaarsagen til det mislykkede Fiske, eftersom man troede at være aldeles sikker paa, at Silden holdt sig i store Masser paa det större Dyb, men dog i forholdsvis ringe Afstand fra de almindelige Fiskepladse. Muligheden heraf lader sig vistnok ikke bestemt benegte, men Sandsynligheden for, at den ringe Havvarme ifjor skulde have været en væsentlig, endsige den eneste, Aarsag til Sildens Ude-

bliven, bliver dog betydelig svækket derved, at Vandets Varme iaar, saaledes som det ved talrige Observationer er blevet konstateret, var den önskeligst mulige, og dog var Sildeforekomsten over den störste Del af Vaarsildedistriktet mindre end nogensinde, ligesom det ogsaa fortjener at anföres, at forrige Aars Beretninger om de store Sildemasser paa det dybere Vand iaar af mange bleve ansete for at være overdrevne.

Den opstillede Formodning om, at Forskjellen mellem de gode og de slette Sildeperioder alene skulde bestaa deri, at Silden i Gydetiden under den slette Periode skulde staa i nogen, skjönt ikke betydelig större Afstand fra Land, saa at Fisket, om end med större Besvær og Resiko, ogsaa da kunde drives, er hellerikke bleven bekræftet, og et ifölge Opfordring fra Stavanger Handelsforening og paa dennes Bekostning af Opsynet istandbragt Forsög med Drivgarn i större Afstand fra Land, viste ligefrem, at der heller ikke længere ude paa Söen fandtes Sild, ialfald ikke i de övre Vandlag. Hvad der dog maaske mest bidrog til at nedslaa Almuens Forhaabninger, var den Skuffelse, som fremkaldtes ved, at der ovenpaa de særdeles lovende Udsigter ved Hvitingsö fra 7de—10de Februar og noget senere mellem Ferkinstadöerne og Jarstenen aldeles intet Fiske blev. Efter at have modtaget dette slaaende Bevis paa, at endog de som sikrest ansete Tegn iaar svigtede, syntes Haabet om fortsat Fiske i den nærmeste Fremtid paa disse Kanter at være blevet fuldkommen opgivet.

Fra den almindeligste af de Aarsager, som bidrager til at forringe eller forspilde Udbyttet af vore Fiskerier, nemlig Veiret, kan der heller ikke hentes nogen Grund til Vaarsildfiskets Aftagen, allermindst iaar, da, som nævnt, Veiret maa siges at have været langt roligere end almindelig. Vistnok faldt der i söndre Distrikt, navnlig i Januar Maaned, af og til stormende Veir, men dette var dog aldrig saa vedholdende, at nogen Sildemasse kunde have været under Land uden at være bleven bemærket, eller saa haardt, at Sildemasser, som kunne antages at have været under Opsig, i den Grad ere blevne foruroligede, at Gydningen af den Grund har maattet foregaa paa dybere Vand. Havde der været Sild under Land i Söndre-Distrikt, havde Veiret ikke foraarsaget större Afbræk i Bedriften, end hvad man aarligaars er vant med.

Med Hensyn til Udbyttet, da er dette i Söndre-Distrikt, Blandsildfisket fraregnet, vistnok ikke mindre iaar end ifjor, og forsaavidt kan vel heller ikke Fisket, absolut talt, siges at være aftaget; men herfra er der dog ingen Tröst at hente; thi i ethvert Fald er Udbyttet saa lidet, at det ikke kan svare Regning for nogen fremmed Almue at söge derhen, og dernæst kan det trygt paastaaes, at der ifjor var en betydelig större Mængde Sild under Rövær end iaar paa Strækningen Espevær—Hisken, og at det fornemlig var Veiret, som da var Aarsag til, at Udbyttet da ikke blev större. Ogsaa Sildesortens iaar end yderligere aftagende Störrelse beviser, at dens Degeneration fremdeles er i Tiltagende, og det iaar nordenfor Espevær i Slutningen af Februar drevne Fiske er vel derfor nærmest at sammenligne med det Smaasildfiske, som jevnlig har faldt omkring Nordöerne og paa Bömmelöens Vestside efter det egentlige Vaarsildfiskes Slutning, og som i Almindelighed kun har været paaagtet af Hjemmealmuen og et mindre Antal fremmede Notelag.

Hvad Nordre-Distrikt betræffer, udtaltes i forrige Aars Indberetning, at den almindelige Frygt for og de forskjellige foruroligende Tegn til Sildefiskets snarlige Ophör endnu ikke kunde gjælde dette Distrikt, hvor Sildesorten fremdeles viste sig ublandet og temmelig uforandret i Störrelse, og hvor det dog antoges som sikkert, at större Sildemasser i de senere Aar havde været under Land paa de sædvanlige Steder, og at Fiskets mislige Udbytte, navnlig forrige Aar, for de fleste Fiskepladses Vedkommende med Grund kunde forklares af ugunstige Veirforholde. Men det maa desværre erkjendes, at ogsaa for Nordre-Distrikts Vedkommende stiller Sagen sig iaar anderledes og mindre gunstigt, og den næsten totale Udeblivelse af saavel Fröi-, Kinn- som Buelandsfisket, uden at der i Veirforholdene herfor kan findes tilstrækkelig Forklaringsgrund, er et Faktum af saa stor Betydning, navnlig hvad det aarvisse Kinnfiske betræffer, at der nu kan være skjellig Grund til at befrygte en stærk Tilbagegang af Fisket ogsaa i Nordre-Distrikt. Det nytter kun lidet at henvise til, at Udbyttet af Nordfjord- og Söndmörsfisket iaar har været större end maaske nogensinde tidligere; Sildens gradvise Forsvinden fra Distriktets sydlige og hidtil vigtigste Del bliver ikke destomindre lige vis, og det rige Udbytte maa fornemlig tilskrives det langvarige rolige Veir, hvis Mage ikke i Mands Minde kunde erindres.

Det vil af det foran anförte fremgaa, at der kun kan være lidet Haab tilbage om, at Vaarsildfisket ad Aare atter skal tage sig op, og Almuen, der dog, som rimelig er, kun nödig opgiver Troen paa den ved Fisket gjennem Aarrækker tilvante Anledning til Fortjeneste, erklærede iaar saagodtsom enstemmigt, at det for Söndre-Distrikts Vedkommende nu var bedst at vente, indtil det viste sig, at Fisket virkelig paany havde taget sig op, istedetfor, saaledes som i de senere Aar, at söge ud til Fiskepladsene i maanedslang forgjæves Paavente af et Fiske, der nu gjentagne Gange var mislykket, og paa hvis fuldstændige Ophör man ifölge de foreliggende Tegn maatte være forberedt. Vel kan det være muligt, at endel Fiskere, som endnu maatte være i Besiddelse af Redskab, og for hvem en mere lönnende Virksomhed endnu ikke maatte have aabnet sig,

ogsaa til næste Aar ville söge ud til Fiskepladsene, ligesom vel ogsaa Hjemmealmuen vil holde sig beredt til at benytte muligens indtræffende heldige Chancer; men nogen egentlig Ansamling af Almue tör det dog med Sikkerhed forudsættes, at der ikke vil blive i Söndre-Distrikt, hvorfor jeg ogsaa i mit under 23de Marts indsendte Forslag til et modificeret Budget for Opsynet har troet at burde tilraade, at der til kommende Vinter intet Opsyn etableres i dette Distrikt. I Nordre-Distrikt derimod, hvor Tegnene til Fiskets snarlige Ophör kunne synes at være mindre tydelige, og hvor dette Aars rige Nordfjord- og Söndmörsfiske paa Mange vil öve sin lokkende Indflydelse, vil Almuemængden formodentlig holde sig omtrent ved samme Störrelse som iaar; sandsynligt er det endog, at den noget vil föröges ved at endel af de Fiskere, som tidligere have holdt til i Söndre-Distrikt, nu ville söge derop.

Som jeg ved Fiskets Slutning havde den Ære at indberette til det Kongl. Departement, har jeg fremdeles Grund til at antage, at der i Söndre-Distrikt er opfisket omtrent 14,000 Tönder, i Nordre-Distrikt 66,000 Tönder og paa Söndmöre 115,000 Tönder eller tilsammen 195,000 Tönder, hvoraf 157,000 Tönder Garnsild og 38,000 Tönder Laasesild.

For Aaret 1871 sees Udförselen af Vaarsild, hvorunder ogsaa Blandsilden regnes, ifölge Toldlisterne at have været 90,000 Tönder, hvilket fuldkommen svarer til det af mig ifjor ved Fiskets Slutning opgivne Udbytte.

Hvad Sildens Kvalitet angaar, da er det allerede tidligere bemærket, at det ubetydelige Kvantum, som umiddelbart för og efter Nytaar fornemlig fangedes ved Hvitingsö, Skudesnæs og Egersund, og som med Hensyn til Fangsttiden nærmest skulde svare til de foregaaende Aars Blandsild, iaar syntes at falde mere jevn, hvad Störrelsen betræffer, og af erfarne Folk ansaaes fuldkommen lig den noget mindre Sort Vaarsild, som tidligere pleiede at komme forud for det egentlige Vaarsildfiske, ligesom den ogsaa, om der forresten af det ringe opfiskede Kvantum kan uddrages nogen sikker Slutning, antages at have indeholdt et langt större Antal Exemplarer med Rogn og Melke end Blandsilden de foregaaende Aar. Den mellem Espevær og Hisken i Slutningen af Februar fangede Sild faldt særdeles ujevn, og om den end ikke, da den ogsaa indeholdt endel större Exemplarer, fuldkommen svarer til den almindelige Espeværs Smaasild, staar den dog heller ikke langt over denne. I Sammenligning med den ifjor i Slutningen af Fisket ved Röver fangede Sild, hvis Berettigelse til at benævnes ægte Vaarsild i Almindelighed ansaaes saare tvivlsom, var Espeværsilden ikke ubetydelig mindre, idet der ved Optælling fandtes, at der gik fra 660 til 720 paa Maaltönden, medens Middeltallet af Röværsilden ifjor var 650.

Skjönt det paa Grund af Kvantumets Ubetydelighed er vanskeligt at danne sig et nöiagtigt Begreb om Störrelsen af den Sild, som fangedes under Fröiöen, bör det dog nævnes, at den efter de foretagne Tællinger synes at være bleven mindre, idet Middelantallet pr. Maaltönde ifjor angaves at være 504, medens det iaar er fundet at være 522.

I Nordfjord og paa Söndmöre, hvor Middeltallet forrige Aar er opgivet til 530, kan det iaar for Nordfjord ansættes til 540 og for Söndmöre til 532; nogen Aftagen i Störrelse synes altsaa ogsaa her at have fundet Sted, men Forskjellen er dog her altfor ubetydelig, til at man deraf tör drage nogen bestemt Slutning om Sildesortens Formindskelse.

Som det, navnlig under det rige Söndmörsfiske, da der paa de bedste Fiskedage var Mangel paa Kjöbefartöier, var at vente, er endel af Fangsten neppe kommen saa hurtig i Salt, som önskeligt havde været, men det kan dog heller ikke siges, at Mængden af landkastet Sild har været betydelig. For Nordfjords Vedkommende angives den landkastede Sild at have udgjort omtrent 2,000 Tönder.

Prisen paa den ferske Sild, som ved Nytaarstid fangedes i Söndre-Distrikt, var i Egersund omkring 12 Ort og ved Hvitingsö fra 12 Ort til 3 Spd. Under Fisket paa Strækningen fra Hisken til Espevær begyndte Prisen for Garnsild med 8 Ort, steg senere til $12\frac{1}{2}$ Ort, og holdt sig derpaa i flere Dage paa omkring 12 Ort, indtil den mod Slutningen gik ned til 2 Spd. Middelprisen kan ansættes til $10\frac{3}{4}$ à 11 Ort. Laasesildprisen varierede fra 2 Spd. til $12\frac{1}{4}$ Ort; Middelprisen kan ansættes lige med Garnsildens. I Kallevaag var Middelprisen 11 Ort; Dagspriserne gik ikke under 10 og ikke over 12 Ort. Under Nordfjordfisket vare Priserne temmelig variable og samtidig ikke lidet forskjellige paa Vaagsöens Nord- og Sydside, alt eftersom Fiskere og Kjöbere have været tilstede i större eller mindre Mængde paa det ene eller det andet Sted. Dagspriserne sees for Garnsilden at have varieret mellem 4 og 11 Ort, men holdt sig dog den meste Tid i henimod 2 Spd., ligesom ogsaa Middelprisen antages at kunne sættes til $9\frac{1}{2}$ Ort. Laasesildprisen begyndte med 2 Spd. og steg til 11 Ort; Middelprisen bliver omtrent $10\frac{1}{3}$ Ort.

For Söndmöres Vedkommende er det allerede anfört, at Priserne, der under Fiskets förste og tildels rigeste Tid paa Grund af Mangel paa Kjöbefartöier holdt sig usædvanlig lave, saaledes at Prisen i Sandshavn og Flaavær, da der allerede var optaget henimod 60,000 Tönder Garnsild, kun undtagelsesvis havde overskredet 6 Ort, medens Middelprisen indtil da neppe kan sættes höiere end til $5\frac{1}{4}$ à $5\frac{1}{2}$ Ort. Senere steg Prisen paa samtlige Fiskepladse indtil 2 Spd., og synes gjennem-

snitlig at have været höiest paa Haugsholmen. Middelprisen for Garnsild under Söndmörsfisket er antagelig 6¼ Ort, medens Gjennemsnitsprisen for Laasesilden, hvis Dagspriser holdt sig mellem 6 Ort og 9 Ort, kan ansættes til omkring 8 Ort.

Tælling ved Salg af Garnsild vides iaar ikke at være benyttet nogetsteds, derimod solgtes der paa Söndmöre ligesom ifjor en ringe Del Laasesild efter Opsæt med 20 pCt. Rabat.

Der blev i forrige Aars Indberetning anfört som sandsynligt, at der neppe vilde blive nogen synserlig Aftagen i den fiskesögende Almues Mængde under indeværende Aars Fiske, da det, overensstemmende med Fiskernes Ytringer, var at antage, at de fleste Baadlag, istedetfor at lade deres gjenværende Redskab henligge ubenyttet, endnu engang vilde forsöge Lykken. Hvad Söndre-Distrikt betræffer, har imidlertid denne Antagelse ikke slaaet til, idet Garnbaadenes Antal, der ifjor, formentlig uden synderlig Feil, er sat til 2,000, ifölge de iaar optagne Lister, der angive det Antal Baade, som ved Februar Maaneds Begyndelse havde indfundet sig paa de sædvanlige Samlingssteder, neppe overstiger 700. At imidlertid et betydeligt Antal Baade have holdt sig færdige til at fremmöde paa förste Varsel, fremgaar deraf, at Almuen pludselig steg til over 1000 Garnlag, strax det rygtedes om det begyndte Fiske mellem Hisken og Espevær. Et större Antal Baade antages dog ikke nogensinde iaar at have været samlet i Söndre-Distrikt, og vil det altsaa sees, at Almuen i Söndre-Distrikt kun udgjorde Halvdelen af ifjor. Fornemlig var det de omkring og söndenfor Stavanger hjemmehörende Fiskere og Baadene fra Bergenskanten, som iaar have undladt at fremmöde. Notlagenes Antal, som ifjor blev opgivet til 117, var iaar 105, og af sildeförende Fartöier vise Optællingerne iaar aldrig mere end 140 mod 270 i 1871.

Med Hensyn til Nordre-Distrikt stiller Forholdet sig derimod mere lige, og den ubetydelige Forskjel er endog til Fordel for sidste Fiske. Mod 1100 Garnlag i 1871 kan der nemlig iaar mindst regnes 1200, hvorimod Notelagenes og de sildeförende Fartöiers Antal omtrent er det samme for begge Aar. Tilvæxten af Garnlagene synes fornemlig at have sin Grund deri, at et större Antal Sörefiskere iaar have sögt til Nordre-Distrikt.

Paa Söndmöre, hvor Baadantallet, som tidligere nævnt, antages at have naaet op indtil 550, har der iaar antagelig mindst været 150 Baade flere end forrige Aar, væsentligst fra söndenfor liggende Distrikter. Antallet af Baade, hvis Hjemsteder ligge nordenfor Stadt, sees iaar at have udgjort omkring 400.

Der er iaar, ligesom tidligere, sögt tilveiebragt statistiske Oplysninger med Hensyn til Almuens Mængde og dens Fordeling ved de forskjellige Erhvervsgrene, men af forskjellige Grunde kunne disse ikke antages at have erholdt en saadan Nöiagtighed, at de af Listerne udvundne Resultater kunne være af synderlig Interesse. Den væsentligste af disse Grunde er, foruden i det iaar betydelig indskrænkede Opsynspersonale, ogsaa at söge i, at dette for en stor Del var optaget med at undersöge Havets Temperatur, saaledes som i min Skrivelse af 24de Oktober f. A. nærmere paapeget, samt deri, at Almuen iaar, i större Udstrækning end tidligere, först indfandt sig paa Fiskepladsene ved Fiskets Begyndelse, da Opsynspersonalet havde fuldt op at varetage med den egentlige Opsynstjeneste. For Kinn, Skorpen og Batalden kunne dog de erholdte Oplysninger paa det Nærmeste ansees som fuldstændige, og have de, i Forbindelse med de mindre fuldstændige for de övrige Fiskepladse, været til væsentlig Veiledning ved Bestemmelsen af de ovenfor meddelte Oplysninger om Almuemængden*).

---

*) Paa Grund af det ovenfor Anførte har man i det statistiske Kontor ialfald ikke for Tiden fundet at burde bearbeide og meddele Resultatet af de velvillig dertil indsendte Tællinger. Efter de af Opsynschefen ovenfor givne summariske Oplysninger i Forbindelse med de temmelig fuldstændige Tællingslister for Søndmøre har man antaget at kunne opgjøre en saadan **Beregning over den fiskende Almue:**

1. Antallet af **Garnfiskere** i **Søndre-Distrikt** sættes til Halvdelen af Almuen i 1871 (cfr. Fiskeristatistiken for s. A. Side XI Indledningen) . . . . . 4,300 Fiskere, hvilket efter det oven Bemærkede dog er et Maximum.
2. **Notfiskere** i **Søndre-Distrikt.** Naar Notlagenes Antal i 1872 sammenholdes med deres Antal i 1871 og Mandskaberne derved (se Fiskeristat. f. s. A. Side IX, Indl.), skulde Notfiskernes Antal i 1872 være omtr. . . . 2,900 —
3. **Garnfiskere** i **Nordre-Distrikt.** Deres Antal udgjorde i 1871 ca. 6,800 og skulde efter Ovenstaaende i 1872 blive omtr. . . . . 7,200 —
4. **Notfiskere** i **Nordre-Distrikt** som i 1871 omtr. . . . . 200 —
5. Efter Tællingslisterne var Antallet af **Garnfiskere** i **Søndmøre** 3,182, hvilket formentlig bør fuldstændiggjøres til 3,400 —
6. Efter samme Lister var Antallet af **Notfiskere** i **Søndmøre** 339, hvilket maaske rettest sættes til . . . . . 400 —

Sandsynligt Antal Fiskere i 1872: 18,400 Fiskere.

Af de omkring 2,500 Baade, som iaar kunne antages at have fremmödt til Vaarsildfisket, maa efter det forhen Oplyste en ikke ubetydelig Del aldeles ingen Fangst have gjort. Værst farne har naturligvis de Fiskere været, som langveis fra indfandt sig i Nordre-Distrikt til sædvanlig Tid, og som i Forventning af Kinn- og Buelandsfiske undlode at reise til Nordfjord, medens det endnu var Tid. Der vides dog ingen egentlig Nöd at være opstaaet, men selvfölgelig har Fisket for disse været forbundet med stort Tab og for ikke ganske faa maa Salg af Baad og Redskab have stillet sig som det eneste Middel til at komme hjem. I Söndre-Distrikt havde Almuen, idet den nu har draget sig tidligere Aars Erfaring til Nytte, som nævnt indfundet sig betydelig senere paa Samlingsstederne, og den medtagne Proviantforsyning synes i det hele taget at have slaaet til; thi först i de sidste Dage hörtes enkelte Klager, men det hovedsagelig af det Slags Individer, som jevnlig ved Fiskets Slutning maa ty til Fattigvæsenet. At Klagerne vilde være blevne mere höilydte, og at det Offentlige, ligesom tidligere, maatte have hjulpet med Laan til Fattigkommissionerne, om ikke Espeværfisket i sidste Stund havde skaffet endel Penge ud blandt Almuen, kan ansees som sikkert. Ogsaa iaar indvilgede de Dampskibsselskaber, til hvilke Opsynet i den Anledning henvendte sig, Fribefordring eller Fragtmoderation til Hjemstederne for trængende Fiskere, men Tilladelsen, som strengt paasaaes kun at komme virkelig Nödlidende tilgode, blev kun benyttet af et forholdsvis ringe Antal.

Som en Hjælp, der allerede nu ikke er uden Betydning, og som maaske inden kort Tid vil tilflyde end rigere for den Del af Söndre-Distrikt, som særlig rammes ved Vaarsildfiskets Ophör, maa henregnes det Torskefiske, som i de Par sidste Aar har været drevet i Söndre Bergenhus og Stavanger Amter fra den sidste Halvdel af Februar indtil Begyndelsen af April Maaned. Navnlig har dette Fiske iaar og ifjor givet et ret heldigt Udbytte for Karmöens Vestkyst, paa hvis sydlige Halvdel der ifölge paalidelig Kilde iaar blev opfisket for omkring 13,500 Spd., fordelt paa ca. 300 Baade, fornemlig fra Skudesnæs Herred. Vil det her omhandlede Fiske fremdeles slaa til, er det at vente, efter hvert som Almuens Evne til at skaffe sig det fornödne Redskab tiltager, og under Forudsætning af, at det som Bankfiske kan drives under en længere Tid af Aaret, at det med Tiden vil kunne holde en stor Del af Almuen skadeslös for Vaarsildfiskets Ophör*).

Ved Ulykkestilfælde vides under dette Fiske kun 3 Personer at være omkomne, 1 i Söndre- og 2 i Nordre-Distrikt. I tvende Tilfælde bleve de Forulykkede slaaede overbord af Storseilsbommen, uden at kunne reddes, i det 3die Tilfælde omkom Vedkommende ved i beruset Tilstand at falde overbord fra Baad. Af större Havarier paa Fartöier eller Baade er intet kommet til Opsynets Kundskab.

Som det paa Grund af det rolige Veir var at vente, har Skaden paa Fiskeredskaber iaar ikke været betydelig; störst var den ved Sværslingerne i Begyndelsen af Februar, hvor de ikke gjenfundne Garn ere blevne förte bort af Strömmen, medens Garntabet under Nordfjord- og Söndmörsfisket er for Intet at regne. Antallet af de ved Fiskets Ophör uindlöste bjergede Redskaber er formentlig mindre end det nogensinde har været, siden Opsynet traadte i Virksomhed. Da der paa Söndmöre ved Opsynets Afreise kun fandtes nogle faa uindlöste Garn tilbage, ansaaes det forbundet med uforholdsmæssige Bekostninger for disse enkelte Garn at oprette særskilt Oplagssted og beramme særskilt Auktion, hvorfor de ere blevne bragte til Floröen for der at opbevares og bortauktioneres sammen med de bjergede Redskaber for Nordre-Distrikt. Som sædvanligt er Fortegnelse over det uindlöste Bjergningsgods omsendt i Distrikterne, ligesom Bekjendtgjörelse derom har været indrykket i Bergens Adresseavis, Stavangers Amtstidende samt Karmsundsposten. Opsynets Udgift for bjergede Redskaber udgjör iaar 278 Spd. 47 Sk, medens Indtægten er 400 Spd. 101½ Sk. Af Restancer for Auktionsbelöbet vedkommende bjergede Fiskeredskaber henstaar fremdeles uafgjort det Offentliges Fordring i Lensmand Stubs Bo for Auktionerne paa Espeværr 1868 til Belöb 468 Spd. 83½ Sk. Forsaavidt det, som det ifölge indhentet Erklæring fra Boets Bestyrer synes rimeligt, ved Boets forestaaende endelige Opgjör skulde vise sig, at denne Fordring enten aldeles ikke eller kun for en ringe Del vil blive dækket, skal jeg senere tillade mig at indkomme med Forestilling om, at det, som maatte ansees som uerholdeligt, maa udgaa af Regnskabet. Fra Auktionen paa Floröen 1870 henstaar fremdeles et mindre Belöb 27 Spd. 30 Sk. uberigtiget. Paa Grund af den mislige Forfatning, hvori flere af de tilbageværende Debitorer formedelst de to sidste Aars mislykkede Kinnfiske fortiden befinder sig, har jeg hidtil ikke fundet det rigtigt at skride til Inddrivelse af dette Belöb, hvoraf formentlig det Meste, naar endnu nogen Henstand gives, vil kunne erholdes.

Da der i den sidste Halvdel af December indlöb Efterretninger, som lod formode, at Blandsildfisket ogsaa iaar kunde slaa til, og da det ansaaes tjenligt at have endel af Opsynsstyrken i Distriktet paa den Tid, da Almuen i de foregaaende

*) Cfr. den under Beretningen om Fiskerierne i Stavanger Amt indtagne Meddelelse fra Toldinspektør Andersen om ovenomhandlede Karmøfiske. Det stat. Kontors Anm.

Aar havde begyndt at samle sig, blev Löitnant Bretteville med Sköiten „Falken", Dæksbaaden „Anden" og Expressebaaden „Svalen" beordret til at afgaa fra Kristianssand den 28de December, medens den övrige Opsynsstyrke derimod afseilede en Uge senere end sædvanlig, nemlig den 10de Januar. Da de först afseilede Opsynsfartöier, hvis Fremkomst imidlertid ved stormende Veir var forsinket, vare komne til Distriktet, blev Opsynet erklæret traadt i Virksomhed den 9de Januar. Da ved denne Tid ethvert Haab om Blandsildfiske maatte ansees opgivet, blev Opsynsstyrken, saasnart de senest afseilede Sköiter vare ankomne til Haugesund (den 13de Januar) beordrede til sine Stationer i de forskjellige Distrikter.

Löitnant Müller med Sköiten „Havhesten" og Löitnant Mörch med Sköiten „Silden" samt de mindre Sköiter „Petrel" og „Kjelden" med Expressebaaden „Svalen" forbleve i Söndre-Distrikt, medens Sköiterne „Seien", Löitn. Tschudy og „Falken", Löitn. Bretteville med Dæksbaadene „Lommen" og „Anden" samt Expressebaaden „Expres" toge Station i Nordre-Distrikt. Denne Stationering undergik senere nogen Forandring, eftersom det med den formindskede Opsynsstyrke iaar blev nödvendigt i Henhold til Fiskets Gang at flytte Fartöierne fra det ene Distrikt til det andet. Saaledes blev Sköiten „Silden", paa hvilken jeg den störste Del af Fisket opholdt mig, den 28de Januar sendt til Nordre-Distrikt, hvor den havde Station i Kalvaag, Batalden og Hindöen, indtil den den 21de Februar atter kom tilbage til Haugesund. Da der i Begyndelsen af Februar indlöb Efterretning om Fiske ved Fedje, blev Dæksbaaden „Anden" sendt derhen fra Nordre-Distrikt med Ordre til senere at gaa til Söndre-Distrikt, medens „Petrel", der, som et noget större Fartöi, var mere skikket til den veirhaarde Station paa Söndmöre, blev beordret nordover, hvor den ankom tidsnok for at kunne være nærværende under den störste Del af Nordfjordfisket og fra Söndmörsfiskets förste Tid tage Station i Sandshavn. Af de ved Opsynet ansatte Officierer forblev Löitn. Müller den hele Tid i Söndre-Distrikt; Löitn. Tschudy havde först Station i Kinn og fulgte senere sydover med Almuen til Hindöen og Bueland, medens Löitn. Bretteville, der först havde Ordre til at före Opsyn under Fröifisket, senere fulgte Fisket i Nordfjord og paa Söndmöre.

Selv reiste jeg fra Kristiania den 29de December f. A., opholdt mig i Söndre-Distrikt indtil den 28de Januar hvorpaa jeg begav mig til Nordre-Distrikt, hvor jeg, eftersom Forretningernes Gang krævede det, besögte de forskjellige Fiskepladse i Söndfjord, Nordfjord og paa Söndmöre, indtil jeg den 23de Februar atter vendte tilbage til Söndre-Distrikt, hvor jeg forblev til Fiskets Slutning.

Efterhvert som Opsynsfartöierne kunde undværes, bleve de fra Begyndelsen af Marts Maaned beordrede til Oplægning; „Seien", „Falken", „Havhesten" og „Petrel" sendtes til Bergen, hvor de senere skulle overtages af den hydrografiske Opmaaling; de övrige Opsynsfartöier beordredes til Kristianssand, hvorhen det sidste paa Grund af kontrær Leilighed imidlertid först ankom i Begyndelsen af April. Af de til Opmaalingens Disposition stillede 4 Sköiter ville imidlertid, som tidligere indberettet, kun de to iaar blive benyttede. Af Opsynets övrige Fartöier er Sköiten „Silden" afgivet til Torpedovæsenet og Sköiten „Ternen" til Fyrvæsenet.

I Henhold til Kongl. Resolution af 24de Juli f. A. er Expressebaaden „Steggen" med Inventarium bleven bortsolgt ved Auktion i Bergen.

Som extraordinære Dommere fungerede i Söndre-Distrikt Dispachör Beyer, i Nordre-Distrikt Sagförer Koefoed og paa Söndmöre Sorenskriver Tambs.

Mulkterne ere iaar saavel med Hensyn til Antal som Belöb langt ringere end noget tidligere Aar. I Söndre-Distrikt blev aldeles ingen Mulkt dekreteret, ligesaalidt som den extraordinære Dommers Mellemkomst paakaldtes i nogen Sag. I Nordre-Distrikt og paa Söndmöre var Antallet af Mulkter til Statskassen tilsammen kun 4, hvoraf 2 for at have havt Garn staaende i Söen om Söndagen, 1 for Forstyrrelse af den offentlige Rolighed og 1 for ikke hurtig nok at have efterkommet Opsynets Ordre om at forhale. Mulkternes samlede Belöb er 17 Spd.; de bleve samtlige vedtagne, men Angjældende, der var ilagt Mulkt for Rolighedsforstyrrelse og som var givet Henstand med Indbetalingen, var senere paa Fisket ei at finde, og vides nu at have fundet Anledning til at forlade Landet. Af Mulkter til Kommunekasser blev der kun ilagt tvende, begge for ulovlig Udskjænken af Øl, til samlet Belöb 3 Spd. At saavel Mulktbelöbet som Mulkternes Antal atter iaar er saa höist ubetydeligt, finder fermentlig sin Forklaringsgrund deri, at Fiskerne under de nu raadende fortrykte Forholde med större Omhu söge at undgaa at blive mulkterede, samt desuden i, at der paa Grund af det rolige Veir og den rigelige Plads paa Sætterierne ei har været synderlig Anledning eller Fristelse til at forgaa sig mod de Lovbestemmelser, som hyppigst overtrædes. Derhos bör det og nævnes, at Mængden af de i Notebedriften mest drevne Fiskere ei iaar fremmödte til Vaarsildfisket, da de for Störstedelen endnu ei vare hjemkomne fra Storsildfisket.

Af offentlige Sager forefaldt kun to, begge Forhør, det ene angaaende tilsigtet Overfald og det andet, der paabegyndtes af den extraordinære Dommer i Nordre-Distrikt og sluttedes paa Søndmøre, angaaende Tyveri. Af Politisager forefaldt ingen.

Tvende private Sager, der bleve iretteførte paa Søndmøre, og som begge angik misligholdt Salg af fersk Sild, bleve forligte, efterat dog den ene först var optagen til Doms, men Dommen frafaldtes, da Retsforlig samme Dag sluttedes. Den Dommerne tillagte Fogedmyndighed kom ikke til Anvendelse.

Skjønt det maa medgives, at Tidspunktet kun er lidet gunstigt for at fremkomme med Forslag til Foranstaltninger til Vaarsildsbedriftens Udvikling, skal jeg dog ikke undlade at berøre , at Oprettelsen af Telegrafstationer i Osmundvaag eller paa Silden i Nordfjord samt paa Hougsholmen paa Søndmöre er et længe næret Ønske, og at der atter iaar indhentedes Erfaring for, at Telegrafstationer paa disse Kanter i betydelig Grad vilde have bidraget til, at Fisket bedre var bleven udnyttet. Det er derfor min Hensigt til vedkommende Departement at indgaa med Forslag i saa Henseende, og vil antagelig Telegrafnettets Udbredelse til disse Punkter, under Forudsætning af, at Nordfjord- og Söndmørsfisket fremdeles skulde blive af samme Betydning som iaar, befindes ligesaa berettiget som overkommeligt med Hensyn til Udgifterne.

Af medfølgende Extrakt-Regnskab vil det Kongl. Departement erfare, at Statskassens Udtællinger til Opsyn og extraordinær Retspleie ved sidste Vaarsildfiske udgjør 7,218 Spd. 106 Sk., hvoraf 951 Spd. 105 Sk. for Telegrafering, som paa den anden Konto kommer Statskassen tilgode.

Af mit under 31te Oktober f. A. indgivne Overslag til Udgifter ved en Opsynsstyrke som den iaar benyttede, vil det erindres, at den Sum, der burde söges bevilget, var ansat til 7,500 Spd.

Overensstemmende med mit under 23de Marts d. A. indsendte modificerede Budgetforslag vil, som bekjendt, Opsyn til næste Aar kun blive at etablere i Nordre-Distrikt med en Styrke af 3 större og 2 mindre Sköiter samt et Expressefartøi, ligesom der heller ikke i Söndre-Distrikt vil blive ansat nogen extraordinær Dommer. Skulde mod Formodning paa Grund af Sildeindsig Almue af nogen Betydning samle sig i Söndre-Distrikt, faar det blive Gjenstand for nærmere Overveielse og Anordning, hvorvidt noget Opsyn der bliver at hensende.

---

2. Beretning om Lofotfiskeriet i Opsynsdistriktet

(afgiven af Opsynschefen).

Under 8de Oktober d. A. er for Hans Majestæt Kongen fremlagt nedenstaaende Beretning fra Opsynschefen ved Lofotfiskeriet, Kapitainlieutenant H. Olsen, angaaende Lofotfiskeriet 1872.

Herved har jeg den Ære at afgive den paabudne samlede Beretning om dette Aars Lofotfiskes Gang samt om Opsynets Virksomhed under samme.

Det ved Aarsskiftet i Nordland fremherskende rolige Veir vedvarede saagodtsom uden Afbrydelse lige til henimod Slutningen af Februar Maaned, og i hele denne Tid var det ikkuns ganske enkelte Dage, at der ikke endogsaa paa de mere udsatte Steder gaves Söveir. Ved Marts Maaneds Begyndelse indtraf imidlertid et Omslag i Veiret, saa at dette senere ofte var til Hinder for Bedriften. Et saa ualmindeligt roligt Veir i Februar Maaned har vistnok ikke paa Aarrækker fundet Sted i Lofoten, og de mange Söveirsdage bidroge selvfölgelig i ikke ringe Grad til Udbyttets Störrelse.

Mod Slutningen af December formærkedes, at Skreien havde indfundet sig langs Lofotvæggen og den 8de Januar begyndte Hjemfolket paa de fleste Steder at drive Fiske, der gav et ganske godt og jevnt Udbytte, idet den daglige Fangst i Regelen gik op til 200 à 300 Fisk paa 4 Stamper Liner. Endogsaa ved Svolvær og i Østnæsfjorden fiskedes i Januar ret godt.

Allerede midt i Januar begyndte fremmed Almue at indfinde sig, navnlig var det Fiskere fra de nærmeste Distrikter, der sögte til Henningsvær, Stamsund, Stene og Balstad, ligesom den Almue, som pleier at have Tilhold i Værene paa Flakstadö og Moskenæsö, indfandt sig nogle Dage senere. Nogen större Ansamling af Almue fandt dog ikke Sted för ved Slutningen af Maaneden; den 25de var samlet i Henningsvær 200, i Stamsund 90 og i Balstad 75 Baadmandskaber, og i det

Hele var da antagelig en Trediedel af Almuen fremkommen. Skjönt fremmede Baade enkeltvis vedbleve at indfinde sig lige til ud i Marts, kan det dog antages, at Massen af Almue var samlet omkring 20de Februar.

Sidst i Januar ankom enkelte Kjöbefartöier, men ligesom der i det Hele taget indfandt sig færre end almindeligt, saaledes fremkom ogsaa Störstedelen meget sent, antagelig paa Grund af, at de vare optagne ved Sildefisket.

Naar undtages enkelte ret gode Söveirsdage i Januar, faldt der denne Vinter intet Fiske ved Brettesnæs eller östenfor Molla, hvorfor heller ingen fremmed Almue sögte til derværende Fiskepladse.

I Østnæsfjorden begyndte Fisket usædvanlig tidligt, og allerede först i Januar fik Hjemfolket indtil 60 Stk. Fisk paa et Par Stamper Liner. Indtil Midten af Februar forsamledes efterhaanden den fremmede Almue, som stadigen havde sit Tilhold i Fjorden. Fra Udgangen af Januar forefaldt til sine Tider et rigt Linefiske paa Pollerne og Lilandsbugten og senere tildels ogsaa længere ude, indtil Fjorden den 16de Februar blev isbelagt lige til udenfor Fölstadvigen. Isen, der blev liggende i 12 Dögn eller indtil 27de Februar, foraarsagede intet Tab af Redskaber, men hindrede saagodtsom aldeles Fisket, naar undtages at det enkelte Dage faldt rigt ved Iskanten. Da Fisket længere ude i Fjorden var misligt, flyttede endel Almue bort, men efterat der atter var blevet aabent Vande, slog Fisket godt til lige ud til Vaterfjord. Midt i Marts indtraf atter en Stands i Fisket, men fra den 19de tog det sig op igjen og vedblev afvexlende at slaa rigt til lige til 6te April, da en större Del af Almuen begav sig paa Hjemveien. Endnu den 10de April gjordes ganske god Fangst med Liner mellem Fjordmundingen og Skjoldvær, men senere var det alene Hjemfolket, som fiskede. Af Uveir hindredes Fisket hersteds ikkuns 3 à 4 Dage den hele Vinter.

Da Hovedfisket i Østnæsfjorden faldt i den Del af samme, som ved Deling i Henhold til Lov af 23de Mai 1857, dens § 11, var forbeholdt Linefiskerne til udelukkende Benyttelse, havde ikkuns faa Garnfiskere sögt til Fjorden, og der blev ogsaa meget lidet fisket med dette Slags Redskab. Synkenot kom ikke til Anvendelse. Det Agn, som hovedsagelig blev benyttet paa Linerne, bestod af Skjæl, Mak, Blæksprut eller „Akker", Rogn samt ikkuns for en forholdsvis ganske ringe Del af Sild. Der blev af Skjæl antagelig forbrugt fra 8 til 20 Stamper pr. Baad eller tilsammen omkring 6,000 Stamper. Da Alle selvfølgelig ikke kunde være istand til at forskaffe sig de bedre Agnsorter til enhver Tid, reiste sig atter blandt Linefiskerne den samme Tanke, som i ældre Tider har været bragt i Anvendelse, nemlig om at det skulde være tjenligt ved Lovbestemmelser at indskrænke Brugen af visse Slags Agn, og et med en Mængde Underskrifter forsynet Andragende til Storthinget i denne Retning blev endog sendt mig med Begjæring om, at jeg skulde udtale mig derom.

Det antoges i Almindelighed, at det var forekommende Mængde af Sild, som bevirkede, saavel at Fisket begyndte tidligere og vedvarede længere end Tilfældet har været tilforn, som ogsaa, at Fisket navnlig mod Slutningen var meget flygtigt og variabelt, idet det snart slog til her, snart der i Fjorden. Gjennemsnitsudbyttet kan for Linefiskere, som stadigt havde Tilhold i Fjorden, ansættes til 3 à 4 Tdr. Lever pr. Mand; for de Fiskere, der udelukkende benyttede Dybsagn, hvoraf der dog ikke var ret mange, til noget mindre, og for Garnfiskere til 2 à 2½ Td. pr. Mand.

Fra tidligt i Januar havde Hjemfolket i Skraaven og Svolvær jevnlig gjort ret god Fangst saavel med Liner som Garn; af fremmede Fiskere var der dog ikke ret mange, som bleve liggende i disse Vær, da Forholdene i Vestlofoten stillede sig bedre. Ved Midten af Februar blev en Baad med Fangst et alt mere og mere sjeldent Syn ved disse Vær, hvorfor ogsaa adskillige Baade sögte til Vestlofoten. Ved Efterretningen om en enkelt bedre Söveirsdag ved Skraaven kom imidlertid Flere kort efter tilbage for efter nogle Dages Henliggen i Skraaven atter at flytte vestover. Da Udsigterne for Fiske ved Skraaven og Svolvær og navnlig i Østnæsfjorden atter syntes lovende, flyttede endel tilbage til Skraaven. Til Tidsspildet ved denne gjentagne Flytning kom endnu for disse for Störstedelen i Kvædfjord hjemmehörende Baadlag, at under det sidste Ophold i Vestlofoten vare de Fleste saa uheldige paa Grund af vedholdende Østenvindskuling og stærk vestgaaende Ström at miste deres Redskaber, og deres Udbytte af det hele Fiske blev saaledes neppe tilstrækkeligt til at dække Udgifterne ved Opholdet i Lofoten. For den Almue, der stadigt forblev liggende i Skraaven, blev Udbyttet ligeledes misligt; enkelte Garnbaade havde naaet 6 à 8 Tönder Lever, men de fleste havde kun 3 à 4 pr. Baad. Noget heldigere var Linebaadene, men hellerikke for deres Vedkommende kan Gjennemsnitsudbyttet sættes höiere end til 3 Tdr. Lever pr. Baad. Af Dybsagnbaade opholdt sig ikkuns meget faa i Skraaven. Da den i Svolvær liggende Almue havde lettere for at deltage i i Østnæsfjordfisket, blev Udbyttet for Almuen i dette Vær noget bedre end for Almuen i Skraaven. Ved Begyndelsen af April var saagodtsom alt Fiske ophört ved Svolvær og Skraaven, og den 10de var der ikkuns ganske enkelte fremmede Fiskere tilbage.

I Værene mellem Svolvær og Henningsvær var ved Udgangen af Januar samlet ca. 230 Baade, hvoraf to Trediedele henlaa i Ørsnæs og Hopen. At der til Værene paa denne Strækning ikke sögte en större Almue, er Noget, der saavidt

vides ikke i lange Aarrækker har fundet Sted. I förste Halvdel af Februar forögedes vel Tallet noget, men da Fisket var misligt, flyttede Störsteparten vestover, saa at der ved Midten af Maaneden kun var yderst faa Baade tilbage. Endel returnerede vistnok senere, men kun for faa Dages Ophold. Det kan antages, at der i den meste Tid af Marts i samtlige disse Vær ikke roede flere end ca. 150 Garnbaade og 70 Linebaade. I Begyndelsen af April var der næsten ingen fremmed Almue tilbage, da den havde begivet sig dels til Østnæsfjorden, dels til Finmarken og dels til Hjemstederne, og i Ugen mellem 7de og 14de April sluttedes Fisket ganske. Paa den nævnte Strækning var der i hele Januar Maaned af Hjemfolket drevet et jevnt godt Natlinefiske med Fangst almindeligvis fra 60 til 200 og op til 360 Stkr. pr. Baad. Med Februar Maaned aftog dette Fiske, og hele den efterfölgende Tid indtil over Midten af Marts var det tildels yderst misligt. I Slutningen af sidstnævnte Maaned tog Linefisket sig noget op og holdt sig flere Dage jevnt ganske godt, men i April blev det atter daarligt og var den 10de omtrent for Intet at regne.

De enkelte Prövesæt med Garn, som gjordes i Januar, gave et meget godt Udbytte, endog op til 600 Stkr. paa Lænken, men forövrigt var Fangsten med Garn i det Hele taget omtrent som foran meldt for Linernes Vedkommende, med Undtagelse af, at Garnfisket ikke tog sig op i Slutningen af Marts. At der undtagelsesvis blev gjort ret god Fangst med Garn, var af liden Betydning i Forhold til den större Del af Garnbaadene. Saavel Garnfisket som Linefisket var dog bedst ved Hopen og aftagende östover. Dybsagnfisket mislykkedes aldeles, hvorimod der med Dagline sidst i Marts blev fisket meget godt.

For de i Ørsvaag, Ørsnæs og Hopen roende Linefiskere kan Udbyttet antagelig ansættes til $1\frac{1}{2}$ à 3 Tdr. Lever pr. Mand. Agnforsyningen faldt vistnok noget kostbar, men saa har igjen Redskabstabet været for Intet at regne. For de Garnfiskere, der hele Fisket igjennem havde Tilhold paa den heromhandlede Strækning, blev Udbyttet langt mindre, ja endogsaa saa ringe, at det neppe var tilstrækkeligt til at dække Udgifterne ved Opholdet i Lofoten. De Garnfiskere, som tidligt flyttede til Østnæsfjorden og Vestlofoten, fiskede i Regelen godt. Blandt de sidste var der dog Mange, som led större eller mindre Redskabstab.

Allerede den 8de Januar blev Linefisket ved Henningsvær drevet af ca. 40 Baade og ved Slutningen af Maaneden var dersteds ansamlet 450, hvoraf de fleste vare Linebaade. Först henimod Slutningen af Februar var den fremmede Almue samlet i Henningsvær. Fra Fiskets förste Tid af var Linefisket ret godt og gav hvert Söveir en Fangst af omkring 200 Stkr. pr. Baad, men det aftog efterhaanden, saa at Fangsten sjelden var over 120 pr. Baad, medens den almindeligvis dreiede sig om 30 à 50 Fisk; til enkelte Tider var det endog saa smaat, at der var dem, som for at spare Agnet undlode at sætte Redskaber, medens dog paa samme Tid ogsaa enkelte kunde slumpe til at faa 200 à 300 Fisk. Linefisket skulde derfor have givet et meget misligt Resultat, saafremt de gunstige Veirforholde ikke havde givet saamange flere Söveir end sædvanligt.

I de förste Dage af Februar gav Garnfisket et Udbytte af fra 200 op til 1,000 Stkr. pr. Baad, men ogsaa med dette Slags Redskab aftog Fangsten snart og var i Regelen ujevn og sjelden betydelig indtil midt i Marts, da den blev jevnere og bedre, uden at Fisket dog kunde siges nogensinde at være rigt. Det var saaledes kun enkelte Baade, som enkelte Dage drev det til en Fangst af 1,000 Stkr., medens den almindeligvis kun gik op til 50 à 250 Stkr. I Haab om, at Fisket skulde komme til at slaa til paa Gimsöströmmen, forblev dog Garnfiskerne liggende i Henningsvær.

Dybsagnfisket tog sin Begyndelse först i Februar med en Fangst af 50 à 60 Fisk, enkeltvis indtil 100 pr. Baad. Först i Marts var det noget mindre, men tog sig atter op mod Slutningen af Maaneden.

Uagtet de særdeles gunstige Veirforholde faldt Fisket ved Henningsvær saaledes i det Hele taget temmelig misligt ud, og det almindelige Udbytte kan for Garnfiskernes Vedkommende neppe sættes höiere end til $1\frac{1}{2}$ Td. Lever pr. Mand; Linefiskernes var forholdsvis noget bedre.

Ved Stamsund, Stene og Ure begyndte Hjemfolket at drive Linefiske paa samme Tid og med omtrentlig samme Udbytte som ved Henningsvær. Den 16de Januar var ankommet til Stamsund 50, til Stene 12 og til Ure 27 Linebaade, og ved Maanedens Udgang var saagodtsom alle Linefiskere ankomne, hvorimod der af Garnbaade kun var ankommet til Stamsund 40, til Stene 30 og til Ure 20. Först midt i Februar vare samtlige Garnbaade fremkomne, ligesom Dybsagnfiskerne först ankom mod Slutningen af denne Maaned. Fra Midten af Februar til Midten af Marts skede ligeledes stadig Tilflytning af Fiskere fra Østlofoten, saa at alt Husrum paa Strækningen mellem Svarholt og Urebjerget var optaget, og Belægget udgjorde da noget over 1,100 Baade. I Skokkelvig- og Valbergsöerne var der kuns enkelte Baade, som havde stadigt Tilhold, men saasnart som der er Udsigter til Fiske paa Gimsøströmmen, söge Fiskere dertil, og da der navnlig i Skokkelvigø i den senere Tid er bygget endel, er det sandsynligt, at Søgningen dertil vil tiltage. Ved Stamsund, Stene og Ure maa Fisket denne Vinter siges at have slaaet særdeles godt til med alle Slags Redskaber; med Natliner var saaledes Fangsten jevnligen 200 à 300

indtil 400 Stkr. pr. Baad; kuns sjelden var den under 100. Det bedste Natlinefiske faldt i den förste Halvdel af Maanederne Februar og Marts. Fra Midten af Marts indtraadte uroligt Veir, der hindrede Fisket, og senere indtraf Paasken. Först i April aftog imidlertid Linefisket og ansaaes endt den 9de, idet det senere kun blev drevet af Hjemfolk, der endnu den 13de April fik 40 à 60 indtil 100 Stkr. pr. Baad.

Först i Marts begyndte Enkelte at sætte Dagliner, med hvilke der gjordes god Fangst; de ophørte dog snart igjen, antagelig paa Grund af det urolige Veir og Mangel paa passende Agn.

Den 16de Januar udsattes ved Stamsund første Gang forsögsvis en Garnlænke, der Dagen efter blev trukket med en Fangst af 600 Fisk; de enkeltvis ankomne Garnbaade udsatte senere ligeledes Redskaber, og Fangsten var god intil Maanedens Udgang. I Februar var Garnfisket ujevnt og for det Meste smaat indtil den 14de, da det nogle Dage faldt meget rigt. Ved Maanedens Slutning var der atter en Stands i Garnfisket, men den 6te, 7de, 8de og 9de Marts faldt det rigt og fortsattes med meget god Fangst indtil den 14de, efter hvilken Dag det meget hindredes af Veiret. Garnfisket ansaaes endt den 8de April; 2 à 3 Nætters udestaaende Garn bleve trukne den 13de med en Fangst af 10 à 70 Fisk.

Midt i Februar tog Dybsagnfisket sin Begyndelse med en daglig Fangst af 70 à 100 Stkr. og fortsattes med en Fangst af 100 à 150, for Flere endog op til 300 Fisk, indtil henimod Paaske, da det var i stærkt Aftagende.

Hovedfisket faldt paa den heromhandlede Strækning fra Begyndelsen af Februar til Midten af Marts. I Januar samt efter Midten af Marts fiskedes bedst östenfor Stamsund, dog ikke saa langt Øst, at der kan siges at have været noget egentligt „Strömfiske". I Januar stod Fisken temmelig langt fra Land paa den saakaldte Eggebakke, men havde allerede de förste Dage af Februar nærmet sig Landet noget; ved Slutningen af Maaneden stod Fisketyngden ¼ Mil fra Land og omkring 12te Marts fiskedes endog rigt ikkun 2 Kabellængder fra Land paa 20 à 25 Favne Vand. I Februar faldt det bedste Fiske paa Havstrækningen udenfor Stene og Ure, og först i Marts skjød Fisken sig tæt op under Land og stod jevnt fordelt over den hele Havstrækning.

Til Balstad var den 16de Januar ankommet 72 og til Brandsholmen og Sandsund tilsammen 42 Baadmandskaber, mest dog bestaaende af Hjemfolk, der fra den 8de havde drevet et ganske godt Linefiske. Fra den 14de til 20de, da Størstedelen af disse Værs faste Fiskere, hvoriblandt mange Hadsel- og Vægöværinger efterhaanden ankom, var Fangsten liden og Trækningerne formedelst uroligt Veir kun delvis. Noget sildigere og i ringere Antal sögte fremmede Fiskere til Nufsfjord, til hvilket Sted der iaar, da Fisket forrige Vinter dersteds slog mindre godt til, sögte færre Fiskere end almindeligt. Den 24de Januar henlaa saaledes i Nufsfjord kuns 24 Baadmandskaber, hvilket Antal senere gik op til 58, indtil det midt i Marts ved Tilflytning østenfra yderligere forögedes med ca. 40 Baadmandskaber. Nogen Fangst af Betydenhed blev ikke gjort ved disse Vær för den 30te Januar, da samtlige Redskaber bleve trukne med en Fangst af 100 à 300 Stkr. Fisk pr. Linebaad. Fra denne Tid af og indtil först i April stod en ganske ualmindelig tæt og meget udbredt Fisketyngde under Land, saa at der alene i Løbet af Februar Maaned blev bragt en efter Aarstiden saa ualmindelig stor Masse af Fisk paa Land, at Udbyttet ved Maanedens Udgang af Fiskerne selv erklæredes for at være större end Udbyttet af et Middelsfiske. Som Bevis paa Fiskebjergets Udstrækning kan anföres, at paa 17 Stamper Liner, der fra tæt ved Landet bleve udsatte Ende i Ende og som vare satte dels tæt ved Havbunden og dels længere oppe i Söen, var Fangsten betydelig og jevnt fordelt paa den hele lange Strækning. Hvad der næst Fiskemængden og dens Forekomst nær Landet bidrog til det usædvanlig store Udbytte, var det for Bedriften saa overordentlig gunstige Veir. Redskaber bleve udsatte mellem Landet og Brandsholmboerne, tæt under Svinöen ved Balstad samt tæt udenfor Nufsnæsset. Fra Midten af Marts lagde vedholdende og tildels stærk Østenvind i Forbindelse med stærk vestgaaende Ström betydelige Hindringer for Driften, der ikke destomindre faldt meget lønnende formedelst Fangstens Störrelse de Dage, da Veiret tillod Trækning. Det var saaledes ikke sjelden, at Fangsten paa en Garnbaad gik op til 2,000 Stkr. Fisk og paa en Linebaad til 800. For de Linebaade, der stadig havde Tilhold i disse Vær, kan Udbyttet ansættes til 22 Tdr. Lever pr. Baad og for Garnbaadene til 26 Tdr. En 5 Mands Linebaad havde det betydelige Udbytte af 52 Tdr. Lever. Et ikke uvæsentligt Afdrag i Bruttoudbyttet maa imidlertid gjöres for det store Redskabstab, som indtraf sidst i Marts og först i April.

Til Værene vestenfor Nufsfjord var den 20de Januar kun ankommet et Par fremmede Baadlag Ved Slutningen af Maaneden og först i Februar ankom de Fiskere, som almindeligvis søge til Værene paa den nævnte Strækning, saaledes at det faste Belæg — ca. 300 Baadmandskaber — vare beskjeftigede i Fisket omkring den 8de Februar.

Ved Sund formærkedes Fisk allerede mellem Jul og Nytaar, og midt i Januar gjordes ved Prövesæt med Garn en Fangst af 180 Fisk Fra 22de til 27de naaedes med Liner jevnt 100 til 300 og i den paaföldende Uge gik Fangsten endog

enkeltvis op til 800 Stkr. pr. Baad. Naar undtages enkelte mindre gode Søveirsdage, holdt Fisket sig gjennem den hele Fisketid jevnt godt, navnlig ved Nesland og Sund, medens det ved de vestlige Vær var noget mindre; det fortsattes af de fremmede Fiskere til April Maaneds Udgang, da der paa Grund af Mangel paa Agnsild indtraadte en Stands i Fisket. Hjemfolket vedblev at fiske til omkring Midten af Mai og Fisket slog jevnt godt til. Det foregik i den sidste Tid især paa den saakaldte „Islænding", der er den Del af Sundströmmen, som ligger længst fra Land og hvor Vandet har en Dybde af indtil 100 Favne. Det var bedst med Garn, og Søveir paa 4, 5 og 600 Fisk var ganske almindelige. Den 11te Mai ophørte Garnfisket, men der fortsattes endnu nogen Tid at fiske med Liner, der agnedes med Skjæl og Børting (Fiskemaver). Da Söveirsdagene vare talrige og Fiskemassen stod nær Land — en Tid lang endog tæt under Fjeldvæggen — blev Udbyttet ogsaa godt og usædvanligt jevnt fordelt blandt Almuen. I Sund og Nesland henlaa ca. 50 Baadmandskaber, hvis Gjennemsnitslodder kunne ansættes til 25 Tdr. Lever, 7 à 8,000 Fisk og 20 Tdr. Rogn pr. Baad. Paa enkelte Baade med 6 Mands Besætning var Udbyttet 40 Tdr. Lever, 14,000 Fisk og 25 Tdr. Rogn, der efter de gjældende Gjennemsnitspriser udgjør et samlet Belöb af 200 Spd. pr. Mandslod.

Da mange Kjøbefartøier sidst i April søgte til disse Vær for at komplettere deres Ladninger, var der let Adgang til at faa Fisken afhændet til høie Priser.

De fleste af de til Finmarken bestemte Fiskere ophörte at drive Fisket i Lofoten den 23de Marts og begave sig paa Reisen efterhaanden som de bleve reisefærdige og Veiret tillod Afreisen. Mange begave sig ogsaa som sædvanligt med Dampskibene direkte til de finmarkske Fiskevær. Da Paasken faldt tidligt, allerede i Slutningen af Marts, blev megen Almue liggende tilbage efter Helgen, men i Ugen mellem 8de og 13de April afsluttede dog Störstedelen af de fremmede Fiskere Bedriften, og naar undtages endel Baade, der havde sögt til de vestligste Vær, var der kuns ganske Enkelte tilbage efter den 14de April.

Ligesom de nærmest foregaaende Aar faldt Hovedfisket ogsaa denne Vinter i Vestlofoten og var — som foran meddelt — især rigt paa Strækningen mellem Valberg og Reine, hvor ogsaa den talrigste Almue var forsamlet. Naar undtages ved Henningsvær, hvor Fisket dog ogsaa var ikke lidet mindre end sædvanligt, og i Østnæsfjorden, var Fisket i det øvrige Østlofoten ganske ubetydeligt; de faa Fiskere, der havde stadigt Tilhold i Hopen og Ørsvaag, havde dog et ganske godt Udbytte af Fisket. Den Fiskemasse, som stødte under Land mellem Henningsvær og Svolvær, maa saaledes antages ikke at have været stor, hvorimod Hovedmassen , som den meste Tid af Vinteren stod under Land paa Strækningen fra Stamsund og vestover til Sund, maa have været overmaade betydelig, og ganske undtagelsesvis er det vistnok, at Fisken skyder sig saa ganske nær ind under Landet, som den paa flere Steder paa denne Strækning gjorde i Vinter. Naar Hensyn tages til den jevnt gode og oftere rige søveirsdaglige Fangst, tør det med Sikkerhed antages, at der paa den nævnte Strækning ikke i Aarrækker har været fisket saa godt som i Vinter, og det havde været at ønske, at den derhen søgende Almue havde været meget talrigere end den var.

Ved Fiskets Begyndelse blev der for Østnæsfjordens Vedkommende i Henhold til Fiskelovens § 11 udstedt Forbud imod Brug af Garn indenfor den sædvanlige Grændselinie, ligesom lignende Forføining efter derom fremsat Begjæring blev truffet for Ørsvaags, Øsnæs's og Hopens Vedkommende. Fra andre Steder blev der ikke fremført Begjæring om Deling af Havet.

Efterfölgende Tabeller vise Resultatet af den ved Opsynet foretagne Optælling af Fiskere, Baade, Fartøier o. s. v.

Tabellerne fölge paa omstaaende Side.

Tabel No. 1.

Fortegnelse

over Antallet af antegnede Baadmandskaber og Fiskere, udvisende disses Hjemsteder og Fordeling ved de forskjellige Slags Redskaber.

Hjemsteder.	Garn.				Line.			Dybsagn.			Samlet Antal.		
	Mand.	Baadmand-skaber.	Baade.	Garnbaade udrustede med Liner.	Mand.	Baadmand-skaber.	Baade.	Mand.	Baade med Liner.	Baade uden Liner.	Mand.	Baadmand-skaber.	Baade.
Kristianssunds By . . .	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	2	1	1
Throndhjems By	-	-	-	-	-	-	-	3	-	1	3	1	1
Stadsbygden	90	18	27	-	-	-	-	-	-	-	90	18	27
Ørlandet	35	7	8	-	4	1	1	188	1	49	227	58	59
Bjugn	-	-	-	-	-	-	-	27	-	9	27	9	9
Aafjorden	-	-	-		-	-	-	44	1	13	44	14	14
Björnöer	-	-	-	-	-	-	-	15	-	5	15	5	5
Söndre Thr.hjems Amt	125	25	35	-	4	1	1	277	2	77	406	105	115
Frosten	-	-	-	-	-	-	-	3	-	1	3	1	1
Ytteröen	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	2	1	1
Beitstaden	-	-	-	-	-	-	-	7	-	3	7	3	3
Sparbo	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	2	1	1
Namsos	18	3	3	-	5	1	1	-	-	-	23	4	4
Nærö	24	4	4	-	-	-	-	9	-	4	33	8	8
Kolvereid og Lekö . .	60	10	13	-	5	1	1	81	-	37	146	48	51
Nordre Thr.hjems Amt	102	17	20	-	10	2	2	104	-	47	216	66	69
Bindalen	22	4	4	-	5	1	1	150	-	67	177	71	72
Brönö	184	31	34	4	52	11	14	365	1	167	601	208	216
Vægö	6	1	1	-	321	72	72	-	-	-	327	73	73
Tjötö	315	55	80	45	347	75	78	-	-	-	662	130	158
Alstahoug	529	86	91	6	65	16	17	5	-	2	599	104	110
Herö	107	18	19	-	103	23	23	36	-	13	246	54	55
Vefsen	409	69	72	3	-	-	-	2	-	1	411	70	73
Hemnæs	344	58	62	-	4	1	1	-	-	-	348	59	63
Mo	132	22	22	-	-	-	-	-	-	-	132	22	22
Næsne	515	86	90	-	35	8	8	18	-	8	568	102	106
Lurö	60	10	12	-	65	14	15	16	-	6	141	30	33
Rödö	316	53	54	-	127	29	29	16	-	8	459	90	91
Gilleskaal	390	67	91	29	63	15	16	4	-	2	457	84	109
Beieren	130	23	29	23	-	-	-	-	-	-	130	23	29
Skjærstad	653	109	113	-	18	5	7	3	-	1	674	115	121
Saltdalen	383	64	65	-	15	3	5	-	-	-	398	67	70
Bodö	169	28	36	3	142	31	45	19	-	8	330	67	89
Folden	313	52	85	12	207	46	65	11	-	5	531	103	155
Stegen	175	29	45	1	347	76	107	39	1	18	561	124	171
Hammerö	173	29	40	-	263	58	72	30	4	10	466	101	126
Ofoten	170	28	31	-	274	70	82	42	-	16	486	114	129
Lödingen	126	21	32	-	336	99	125	22	-	11	484	131	168
Tysfjord	18	3	4	-	201	50	57	2	-	1	221	54	62
Vaagen	94	16	17	-	654	211	226	19	4	6	767	237	253
Borge	145	23	23	-	49	11	11	-	-	-	194	34	34
Buksnæs	331	56	96	28	759	172	197	-	-	-	1,090	228	293
Flakstad	237	40	67	38	377	78	105	4	2	-	618	120	174
Hadsel	54	9	14	1	637	159	189	2	-	1	693	169	204
Sortland	51	8	10	2	98	28	34	5	-	2	154	38	46
Dverberg	-	-	-	-	3	1	1	-	-	-	3	1	1
Nordlands Amt	6,551	1,098	1,339	195	5,567	1,363	1602	810	12	353	12928	2,823	3,306

Hjemsteder.	Garn.				Line.			Dybsagn.			Samlet Antal.		
	Mand.	Baadmand-skaber.	Baade.	Garnbaade udrustede med Liner.	Mand.	Baadmand-skaber.	Baade.	Mand.	Baade. med Liner.	Baade. uden Liner.	Mand.	Baadmand-skaber.	Baade.
Trondenæs	663	111	125	-	80	20	21	13	2	3	756	136	151
Kvædfjord	356	59	60	-	23	7	7	16	-	8	395	74	75
bestad	340	57	82	-	616	138	152	22	7	2	978	204	243
Tranö	129	21	34	-	122	25	33	-	-	-	251	46	67
Lenvig	193	32	42	1	163	40	46	15	-	6	371	78	94
Berg	-	-	-	-	4	1	1	-	-	-	4	1	1
Maalselven	6	1	1	-	-	-	-	-	-	-	6	1	1
Balsfjorden	6	1	1	-	122	30	30	3	1	-	131	32	32
Malangen	12	2	2	-	12	3	3	13	3	1	37	9	9
Tromsö	-	-	-	-	30	8	8	-	-	-	30	8	8
Tromsösundet	-	-	-	-	32	8	8	3	1	-	35	9	9
Skjervö	-	-	-	-	20	5	5	-	-	-	20	5	5
Lyngen	63	12	12	-	144	36	38	-	-	-	207	48	50
Tromsö Amt	1,768	296	359	1	1,368	321	352	85	14	20	3,221	651	745

Sammendrag.

I. Byer*).													
Kristianssund	-		-	-	-	-	-	2	-	1	2	1	1
Throndhjem	-	-	-	-	-	-	-	3	-	1	3	1	1
Namsos	18	3	3	-	5	1	1	-	-	-	23	4	4
Tromsö	-	-	-	-	30	8	8	-	-	-	30	8	8
. Landdistrikter fogderivis.													
Fosen	125	25	35	-	4	1	1	274	2	76	403	104	114
Stjör- og Værdalen	-	-	-	-	-	-	-	3	-	1	3	1	1
Inderöen	-	-	-	-	-	-	-	11	-	5	11	5	5
Namdalen	84	14	17	-	5	1	1	90	-	41	179	56	59
Söndre Helgeland	1,572	264	301	58	893	198	205	558	1	250	3,023	710	757
Nordre Helgeland	1,367	229	240	-	231	52	53	50	-	22	1,648	303	315
Salten	2,700	453	571	68	1,866	453	581	172	5	72	4,738	983	1,229
Lofoten og Vesteraalen	912	152	227	69	2,577	660	763	30	6	9	3,519	827	1,005
Senjen og Tromsö	1,768	296	359	1	1,338	313	344	85	14	20	3,191	643	737
I. Landdistrikter amtsvis.													
Söndre Throndhjem	125	25	35	-	4	1	1	274	2	76	403	104	114
Nordre Throndhjem	84	14	17	-	5	1	1	104	-	47	193	62	65
Nordland	6,551	1,098	1,339	195	5,567	1,363	1602	810	12	353	12,928	2,823	3,306
Tromsö	1,768	296	359	1	1,338	313	344	85	14	20	3,191	643	737
IV. Byerne tilsammen	18	3	3	-	35	9	9	5	-	2	58	14	14
. Landdistrikterne tilsammen	8,528	1,433	1,750	196	6,914	1,678	1,948	1,273	28	496	16,715	3,632	4,222
I. By- og Landdistrikter	8,546	1,436	1,753	196	6,949	1,687	1,957	1,278	28	498	16,773	3,646	4,236

*) Bodø By er sammenslaaet med Bodø Landdistrikt og saaledes henregnet til Landet.

Tabel No. 2.

Fortegnelse

over Antallet af de i de forskjellige Vær antegnede Baadmandskaber og Fiskere samt disses Fordeling ved de forskjellige Slags Redskaber.

Fiskevær.	Garn.				Line.			Dybsagn.			Samlet Antal.		
	Mand.	Baadmandskaber.	Baade.	Garnbaade udrustede med Liner.	Mand.	Baadmandskaber.	Baade.	Mand.	Baade. med Liner.	Baade. uden Liner.	Mand.	Baadmandskaber.	Baade.
Brettesnæs	5	1	1	-	7	3	3	-	-	-	12	4	4
Skraaven og Guldbrandsö	566	95	109	-	195	47	52	220	5	100	981	247	266
Skjoldvær	-	-	-	-	14	7	7	-	-	-	14	7	7
Østnæsfjorden, Odvær, Helle	141	24	26	1	1,035	355	411	113	-	50	1,289	429	487
Svolvær med Osan	357	60	70	-	274	74	88	43	14	3	674	151	175
Kabelvaag	520	88	89	-	134	37	41	19	1	7	673	133	138
Storvaagen	637	106	107	-	35	9	9	80	-	38	752	153	154
Ørsvaag	216	35	42	2	81	19	21	16	1	6	313	61	70
Ørsnæs	154	26	30	-	179	42	49	-	-	-	333	68	79
Hopen og Kalle	373	62	81	1	351	75	109	7	-	3	731	140	193
Henningsvær, Festvaag og Guldvig	1,948*	329	363	-	1,473	314	320	290	1	85	3,711	729	769
Finhavn og Øerne	78	12	12	-	26	6	6	-	-	-	104	18	18
Svarholt, Stamsund og Æsöen	1,457	243	297	9	576	139	176	50	1	19	2,083	402	493
Stene, nedre og övre	639	106	150	7	195	43	59	361	3	154	1,195	306	369
Ure	280	46	77	13	423	98	132	70	-	28	773	172	237
Mortsund, Sandsund	146	26	38	10	260	58	64	-		-	406	84	102
Balstad	64	11	14	3	841	182	194	5	-	2	910	195	210
Strömö og Nufsfjord	93	16	18	-	264	59	60	-	-	-	357	75	78
Sund og Næsland	156	26	45	26	115	23	37	-	-	-	271	49	82
Reine, Havnö, Olenilsö	252	40	47	40	225	45	52	-	-	-	477	85	99
Moskenæs	135	25	35	25	29	7	7	2	1	-	166	33	43
Sörvaagen	163	29	49	29	93	19	25	-	-	-	256	48	74
Aa, Tind, Evenstad, Tun	166	30	53	30	124	26	35	2	1	-	292	57	89

Sammendrag.

Østlofoten (Brettesnæs—Hopen	2,969	497	555	4	2,305	668	790	498	21	207	5,772	1,393	1,573
Henningsvær m. m.	1,948	329	363	-	1,473	314	320	290	1	85	3,711	729	769
Vestlofoten (Finhavn og Øerne—Aa, Tind m. Fl.	3,629	610	835	192	3,171	705	847	490	6	203	7,290	1,524	1,894
Summa	8,546	1,436	1,753	196	6,949	1,687	1,957	1,278	28	495	16,773	3,646	4,236

*) Desuden en Dampfiskebaad med 6 Mands Besætning.

Tabel No. 3.

Opgave

over de i de forskjellige Vær antegnede Fiskere, fordelte efter deres Hjemsteder.

Fiskevær.	Fiskere fra Byerne.				Fiskere fra Sønd. Throndhjems Amts Bygder.	Fiskere fra Nord. Throndhjems Amts Bygder.	Fiskere fra Nordlands Amts Bygder.	Fiskere fra Tromsø Amts Bygder.	Ialt.
	Kristiansund.	Throndhjem.	Namsos.	Tromsø.					
Brettesnæs	-	-	-	-	-	-	12	-	12
Skraaven og Guldbrandsö	-	-	-	-	-	4	504	473	981
Skjoldvær	-	-	-	-	-	-	14	-	14
Østnæsfjorden, Fölstad og Helle	2	-	-	10	-	2	1103	172	1289
Svolvær med Osan	-	-	-	-	-	-	161	513	674
Kabelvaag	-	-	-	-	-	-	474	199	673
Storvaagen	-	-	-	-		-	744	8	752
Ørsvaag	-	-	-	-	-	-	306	7	313
Ørsnæs	-	-	-	-	-	-	220	113	333
Hopen og Kalle	-	-	-	8	-	-	513	210	731
Heningsvær, Festvaag og Guldvik	-	-	18	8	368	6	2691	620	3711
Finhavn og Øerne		-	-	-	-	-	96	8	104
Svarholdt, Stamsund og Æsöen	-	-	-	-	13	40	1464	566	2083
Stene	-	-	-	-	22	136	812	225	1195
Ure	-	-	-	4	-	-	701	68	773
Mortsund, Brandsholm og Sandsund	-	-	-	-	-	-	406	-	406
Balstad	-	3	5	-	-	5	888	9	910
Strømö og Nufsfjord	-	-	-	-	-	-	357	-	357
Sund og Nesland	-	-	-	-	-	-	271	-	271
Reine, Havnö og Olenilsö	-	-	-	-	-	-	477	-	477
Moskenæs	-	-	-	-	-	-	166	-	166
Sørvaagen	-	-	-	-	-	-	256	-	256
Aa, Tind og Evenstad		-	-	-	-	-	292	-	292
Sammendrag.									
Østlofoten	2	-	-	18	-	6	4051	1695	5772
Henningsvær m. m.	-	-	18	8	368	6	2691	620	3711
Vestlofoten	-	3	5	4	35	181	6186	876	7290
Summa	2	3	23	30	403	193	12928	3191	16773

Tabel No. 4.

Fortegnelse

over Kjøbefartøier og Bygdefarsjægter, forsamlede i Lofoten den 16de Marts 1872, disses Hjemsteder, Drægtighed, Antal af Besætning o. s. v.

Hjemsteder.	Skonnert eller Galeas.	Slup.	Jagt.	Jægtgaleas eller Jægt.		Skøite.	Samtlige Fartøiers		Samlet Drægtighed i Tønder.	Gjennemsnit af	
				Kjøbef.	Bygdefars.		Antal.	Besætning.		Besætning pr. Fartøi.	Drægtighed i Tønder.
Skudesnæs	-	1	-	-	-	-	1	6	600	6,0	600
Stavanger	-	-	2	-	-	-	2	8	860	4,0	430
Haugesund	-	-	2	-	-	-	2	8	540	4,0	270
Hardanger	-	-	1	-	-	-	1	4	370	4,0	370
Bergen	1	3	26	1	-	-	31	158	14950	5,0	480
Florø	-	-	3	-	-	-	3	14	1220	4,6	406
Aalesund	-	-	1	1	-	-	2	10	880	5,0	440
Molde	-	1	-	-	-	-	1	4	400	4,0	400
Kristianssund	6	1	29	2	-	-	38	189	15930	5,0	420
Throndhjem	2	1	13	41	-	2	59	303	28500	5,1	483
Indherred	-	-	-	1	-	-	1	5	500	5,0	500
Ørlandet og Fosen	-	-	7	2	-	2	11	37	3100	3,4	280
Namdalen		-	8	9	-	-	17	76	7560	4,5	445
Helgeland	-	1	17	8	24	4	54	164	28200	3,0	522
Salten	5	-	34	11	7	5	62	238	29900	3,8	482
Bodö	1	3	11	3	-	1	19	83	7300	4,4	384
Lofoten og Vesteraalen	2	-	12	12	2	4	32	118	15300	3,7	478
Senjen og Tromsö	-	1	15	6	-	3	25	117	10320	4,7	413
Tilsammen	17	12	181	97	33	21	361	1542	166430	-	-

Anm. Af foranstaaende Fartøier vare 26 Stkr. afseilede fra Stamsund, Stene og Ure med fuld Last før den 26de Marts, ligesom flere ankom efter denne Dag.

Tabel No. 5. **Kjøbefartøiernes Fordeling i Fiskedistriktet den 16de Marts 1872.**

Slags Fartøi.	Østnæsfjorden.	Skraaven.	Svolvær.	Kabelvaag.	Storvaagen.	Ørsvaag.	Ørsnæs.	Henningsvær.	Skokkelvigø.	Stamsund.	Stene.	Ure.	Mortsundet.	Balstad.	Nufsfjord.	Sund.	Havnø	Reine.	Sørvaagen.	Tilsammen.
Skonnert eller Galeas . .	-	-	-	-	1	1	-	3	-	4	1	3	-	4	-	-	-	-	-	17
Slup	-	1	-	-	-	-	-	-	1	5	1	2		1	1	-	-	-	-	12
Jagt	13	4	1	1	3	3	1	29	-	47	25	21	4	17	1	6	1	-	4	181
Kjöbejægt . . .	6	3	2	-	2	-	-	16	-	19	28	4	2	14	1	-	-	-	-	97
Bygdefarsjægt	-	-	-	-	3	-	-	10	-	4	2	-	-	4	2	-	-	2	6	33
Sköite	6	-	-	1	1	-	-	2	-	2	2	1	1	4	1	-	-	-	-	21
Tilsammen	25	8	3	2	10	4	1	60	1	81	59	31	7	44	6	6	1	2	10	361

Efter den foretagne Optælling skal der da fra forrige Aar have fundet en Aftagen Sted i Fiskernes Antal af 647 Mand eller 254 Baadmandskaber. Linefiskernes Antal har nemlig aftaget med 1,000 Mand eller 180 Baadmandskaber, Dybsagnfiskernes med 566 Mand eller 218 Baadmandskaber, hvorimod Garnfiskernes Antal har tiltaget med 919 Mand eller 144 Baadmandskaber. Naar der bortsees fra de Enkelte, der i Optællingen ere medtagne fra Byerne, falder Formindskelsen med 20 Mand paa Søndre Throndhjems Amt, med 111 Mand paa Nordre Throndhjems Amt, med 39 Mand paa Nordlands og med 474 Mand paa Tromsö Amt. Den i Beretningen om Fisket i 1870 udtalte Forventning om, at Antallet af til Lofoten sögende Fiskere i den nærmeste Fremtid, saafremt Sildefiskerierne i Nordlands og Tromsø Amter skulde komme til fremdeles at slaa til og Forholdene maatte stille sig gunstige for Skreifiskerne i Senjen, paa Lofotens Ydreside, paa Helgeland og i Namdalen, vilde komme til at aftage, har altsaa vist sig for dette Aars Vedkommende at gaa i Opfyldelse. Forventningen om, at Garnfiskernes Antal vilde komme til fremdeles at tiltage, har ogsaa vist sig at være rigtig.

Om hvorvidt Almuens Antal fremdeles vil komme til at aftage, er det meget vanskeligt for Tiden at danne sig nogen begrundet Formening, da det antagelig ganske vil komme til at afhænge af i hvor stort Maal Sildefiskerierne maatte komme til at slaa til. Dersom disse fremdeles blive rige, er det ikke usandsynligt, at Lofotalmuen vil komme til endnu noget at formindskes; skulde Sildefiskerierne derimod slaa mindre godt til eller ophöre, vil Tilstrømningen til Lofotfisket efter al Sandsynlighed blive som i tidligere Aar, og kanske end stærkere.

Under 14de April tillod jeg mig at underrette det Kongelige Departement om, at Lofotfiskets samlede Udbytte til den Tid antagelig kunde anslaaes til omtrent 17,000,000 Fisk, hvoraf omtrent 9,000,000 saltede for at virkes til Klipfisk, omtrent 7,500,000 hængte til Rundfisk og omtrent 500,000 Fisk medgaaet til Fortæring under Fisket og Forsending omkring i Distrikterne til Husbrug. Nedenstaaende tabellariske Oversigt (Tab. No. 6 paa næste Side), der tillige udviser, hvad der antages at være opfisket med de forskjellige Slags Redskaber, giver Oplysning om, hvorledes ovennævnte Fiskepartier ere fordelte i Fiskedistriktet.

Som anfört var Fisket den 14de April tilendebragt over hele Fiskedistriktet med Undtagelse af i Værene vestenfor Nufsfjord, hvor der faldt et ikke ubetydeligt Efterfiske. I Telegram fra Amtmanden i Nordland af 8de Mai anslaaes det i Værene i Flakstad efter 14de April opfiskede Parti til 200,000 Fisk. Da Fisket imidlertid fortsattes indtil Midten af Maaneden, tør det antages, at Partiet kan ansættes til 250,000 Fisk, af hvilket det Hele blev bragt i Salt.

Lofotfiskets samlede Udbytte skulde altsaa kunne ansættes til 17,250,000 Fisk, hvoraf 9,250,000 blev virket til Klipfisk og 7,500,000 til Rundfisk. Efter hvad jeg senere har bragt i Erfaring er der dog Grund til at antage, at dette Anslag vil vise sig at være noget for lavt, idet navnlig Klipfiskpartiet efter al Sandsynlighed vil vise sig at være endel större.

Gjennem den hele Fisketid var Fisken jevn stor og kjödfuld samt meget leverholdig, ligesom Leveren især först i Fisket var meget fed. Især var den Fisk, som fiskedes i Østnæsfjorden, af en sjelden god Kvalitet. Först i Fisket gav 200 à 250 Stkr. Garnfisk og 300 Stkr. Linefisk en Tönde Lever; længere ud i Fisket udfordredes dertil 350 à 400 Stkr. Garnfisk og 450 à 500 Stkr. Linefisk. Gjennemsnitlig har omtrent 350 Stkr. Fisk givet en Tönde Lever, 16 à 18 Stkr. en Vog Klipfisk og 23 à 24 en Vog Rundfisk. Tranpartiet kan anslaaes til ca. 24,000 Tdr., og af Rogn blev der antagelig virket ca. 22,000 Tdr. Under Fisket blev der tilvirket ca. 660 Tdr. Medicintran, og af Raastof til Guanofabrikation blev der indsamlet ca. 4,740,000 Fiskehoveder samt endel Fiskerygge.

Tabel No. 6.

Vær eller Samling af Vær.	Garnfisk.	Gjennemsnitspris.	Linefisk.	Gjennemsnitspris.	Dybsagnfisk.	Gjennemsnitspris.	Saltet.	Hjældhængt.	Forbrugt.	Tilsammen.	Lever.	Gjennemsnitspris.	Rogn.	Gjennemsnitspris.	Fiskehoveder.	Gjennemsnitspris.
		Ort		Ort		Ort					Tdr.	Ort	Tdr.	Ort		Sk.
Brettesnæs—Svolvær.	500000	32½	1000000	31	340000	31	1130000	620000	90000	1840000	5000	30	3000	25	250000	17
Kabelvaag—Ørsvaag.	220000	32½	104000	31	-	-	180000	105000	39000	324000	900	31	400	30	80000	25
Ørsnæs—Hopen....	145000	32½	236000	30½	-	-	230000	125000	26000	381000	1100	30	400	31	15000	21
Henningsvær.....	1708000	32½	890000	31	48000	31	1050000	1500000	96000	2646000	7500	30	3000	32	500000	17
Øerne—Stamsund..	2330000	32	1050000	29½	56000	28½	2040000	1310000	86000	3436000	9400	27½	4200	31½	1400000	16
Stene—Ure	1620000	31½	1334000	28	500000	27½	1910000	1460000	84000	3454000	9400	27½	3900	31	900000	16
Brandsholmen—Nufsfjord.....	853000	29	2363000	27½	-	-	1683000	1490000	43000	3216000	9000	30	3850	-	900000	16
Sund—Lofotodden..	240000	28	1460000	28	3000	28	777000	890000	36000	1703000	5700	-	3250	30	700000	16
Tilsammen	7616000	-	8437000		947000	-	9000000	7500000	500000	17000000	48000	-	22000	-	4745000	-

Medicinalfondets Kasserer har meddelt følgende

Opgave

over den til Nordlands og Tromsø Amtskommuner indbetalte Medicinalafgift i Aaret 1871.

Afgiften har i det Hele udgjort . . . . . 19,304 Spd. 101 Sk.

der fordelt paa de forskjellige Fiskeprodukter falder omtrent saaledes:

83,269	store Hundreder Klipfisk à 4 Sk.	2,775 Spd.	76 Sk.
43,381	Tønder Tran à 12 Sk.	4,338 —	12 -
404,533	Tønder Sild à 2 Sk.	6,742 —	26 -
310	Tønder saltet Fisk à 2 Sk.	5 —	20 -
23,565	Voger saltet Fisk i Fartøi à ⅓ Sk.	65 —	55 -
18,478	Tønder Rogn à 1½ Sk.	230 —	117 -
617,675	Voger Törfisk à 1 Sk.	5,147 —	35 -
		Balance	19,304 Spd. 101 Sk.

Efter denne Opgave skulde Klipfiskpartiet i 1871 have udgjort ca. 10,100,000 Fisk, regnet efter smaa Tusinder, og anslaaes hvad der er virket udenfor Opsynsdistriktet til ca. 600,000, skulde det af Opsynet gjorte Overslag være omtrent 500,000 for stort.

Dersom det antages, at 27 Stkr. Fisk gjennemsnitligt have givet en Vog Rundfisk, skulde der efter den erlagte Medicinalafgift være virket omtrent 16,677,000 Stkr. Rundfisk. Af Opsynet blev det for Lofotens Vedkommende anslaaet til 7,250,000 Fisk, og at dette Anslag ikke saaledes som i Nordlands Amtstidende af nogle Fiskeværeiere fremholdt var for höit, men tvertimod maa have været for lavt, tør nok paastaaes at fremgaa af nysanførte Opgave over Medicinalafgiften. Thi udenfor Lofoten blev der sikkerlig ikke i Nordlands og Tromsø Amter opfisket 9,000,000 Fisk. Opsynets Opgave over Lofotfiskets samlede Udbytte forrige Aar tør nok saaledes antages paa det Nærmeste at have været rigtig; skulde der være opgivet omtrent 500,000 formeget Klipfisk, saa er der sikkerlig opgivet mindst ligesaa meget forlidet af Rundfisk. Rognpartiet viser sig paa det Nærmeste at have været rigtigt anslaaet, Leverpartiet derimod noget for lavt.

I Østlofoten var Fiskeprisen paa de fleste Steder fra Begyndelsen af 30 Ort pr. 120 Stkr.; i Vestlofoten begyndte man derimod med en Pris af 25 Ort. I Værene i Flakstad foregaar dog i Bagyndelsen af Fisket saagodtsom intet Fiskesalg.

idet Fisken da i Regelen hænges. I Østnæsfjorden holdt Prisen sig mellem 28 og 32 Ort, men i Værene i Vaagen var den som oftest noget høiere. I Februar steg den efterhaanden saavel i Henningsvær som i Stamsund og Stene, hvor de fleste Kjøbefartøier vare forsamlede, til 32½ à 35 Ort, og i Henningsvær holdt den sig deromkring gjennem Resten af Fisket. I Stamsund, Stene og Ure faldt Prisen atter midt i Februar til 25 à 30 Ort, og indtil midt i Marts var det kun undtagelsesvis at den gik op til 34 à 35 Ort; men fra denne Tid af til Fiskets Slutning var den paa Grund af nye Kjøbefartøiers Ankomst stadig mellem 30 og 35 og gik endog af og til op til 37 Ort. I Ure var Prisen sidst i Februar nede i 20 Ort, men ud i Marts steg den atter noget og holdt sig senere omtrent som i Stene og Stamsund, maaske noget lavere. I Balstad varierede Fiskeprisen mellem 20 og 30 Ort og i de vestligste Vær mellem 27½ og 32½ Ort, idet Garnfisken stadig blev betalt 2 à 2½ Ort høiere end Linefisken. Sidst i April og først i Mai, da en Mængde Kjøbefartøier strømmede til de vestligste Vær, gik den enkelte Dage op til 40 à 45 Ort, men 30 à 35 var dog den almindeligste Pris. Enkelte mindre Partier saltet Fisk bleve frembudte til en Pris af 40 Ort pr. 120 Stkr., uden at Salg dog vides at være foregaaet til denne Pris; nogen Omsætning af saltet Fisk fandt Sed i Ure og Stene efter 36 Ort. Et mindre Parti Fisk blev forsøgsvis saltet i Tønder og forsendt til Christiania, hvor den afsattes efter en Pris af 25 Ort pr. Tønde. For fersk Lever af Linefisk til Medicintran betaltes 30 à 32½ Ort og af Garnfisk 35 à 37½ Ort pr. Tønde. For ældre Lever kan Gjennemsnitsprisen sættes til 28 Ort pr. Tønde og for Rogn til 31 Ort. Paa Grund af det gunstige Veir i Februar i Forbindelse med det heldige Fiske var der i Stamsund flere Kjøbefartøier, som allerede havde afsluttet sit Fiskeindkjøb den 20de Februar, og inden Midten af Marts vare allerede nogle og 20 Fartøier med fuld Last afseilede til Törrepladsene.

At dømme efter de opfiskede Kvanta og de for samme betalte Priser samt naar Hensyn tages til, at Almuen ikke var saa talrig som tidligere, maa Udbyttet af denne Vinters Lofotfiske blive at anse for et godt Middelsfiske. For den Del af Almuen, som fra Fiskets Begyndelse havde søgt til Østlofoten og blev liggende der til Begyndelsen af Marts uden at söge til Østnæsfjordfisket, faldt Udbyttet dog höist ujevnt og tildels meget misligt; især var dette Tilfældet for deres Vedkommende, der var saa uheldige at miste deres Redskaber det første Sæt, de gjorde efter Ankomsten til Vestlofoten, og der var desværre mange af disse, som forlode Fisket med Tab. Den Almue, der havde stadigt Tilhold i Østnæsfjorden, havde et meget godt Udbytte af Fisket. For de rigtignok meget faa Fiskere, der stadigen havde ligget tilhuse i Ørsvaag og Hopen, kan Nettofortjenesten sættes til 30 à 50 Spd. pr. Mand. For Almuen i Henningsvær kan den for Garnfiskerne sættes til 20 à 85 Spd., for Linefiskerne til 10 à 30 Spd. og for Dybsagnfiskerne til 10 à 25 Spd. pr. Mand. For Almuen i Stamsund, Stene og Ure kan Mandslodderne gjennemsnitlig for alle Slags Redskaber sættes til 70 Spd.; de jevneste og høieste Lodder faldt i Ure. For Balstads og Nufsfjords Vedkommende kunne de sættes endnu høiere, og for dem, der fiskede i de vestligste Vær, til henimod 100 Spd.

Som tidligere anført var Veiret denne Vinter, navnlig i den første Del af samme, ganske ualmindelig roligt og gunstigt for Bedriften; ved Midten af Marts indtraadte uroligere Veir, som af og til hindrede Fisket, men det var dog af kort Varighed og ikke over 2 à 3 Dage ad Gangen. I Østlofoten indtraf i Februar 3, i Marts 7 og i April 1 Landliggedag, og i Vestlofoten indtraf i Januar 4, i Februar 3, i Marts 8 og i April 2. Desuden faldt der 8 à 10 Dage, paa hvilke det kun lod sig gjøre at trække Lineredskaber.

Af Ulykkestilfælde paa Søen, der havde Tab af Menneskeliv til Følge, indtraf der ogsaa færre end Tilfældet har været i de senere Aar. Ifølge de ved Opsynet anstillede Undersøgelser omkom der ved Skjoldvær 1 Mand, der var paa Reise til Lofoten, ved Balstad 4 og ved Aa 3 Mand. Desuden omkom 1 Mand ved at falde overbord fra et Fartøi i Stamsund samt 3 Mand tilhørende et Jægtemandskab fra Trondhjem, der den 2den Mai vare paa Reise fra Balstad til Sund.

Uagtet det rolige Veir blev dog Tabet af Fiskeredskaber temmelig betydeligt. I Stamsund, Stene og Ure var nemlig samlet en temmelig betydelig Almue og, som det ofte hænder, bleve Redskaberne satte paa et meget indskrænket Havstykke, hvorved Sammenviklinger ere uundgaaelige. Det største Redskabstab indtraf under Østenvindsstormen mellem 17de og 20de Marts, idet Tabet for de nævnte tre Værs Vedkommende alene gik op til henimod 100 Garnlænker. Af Fiskere fra Balstad bemærkedes den 21de Marts større Garnvaser drivende med Strømmen vestover, tagende med sig de Redskaber, som kom i deres Vei. Det største Tab af Lineredskaber indtraf ved Balstad og Sund den 30te Marts, da de fleste Linefiskere, uagtet Veiret var godt og en omhyggelig Sögning derfor kunde anstilles, kom paa Land uden at have fundet deres Liner, hvis Dubler af den stærke Strøm vare satte under Vand. Da Paaskehelgen imidlertid indtraf, fandt fornyet Eftersøgning først Sted den 2den April, og fandtes da en Mængde af Linerne, men sammenviklede i store Vaser, af hvilke dog de fleste bragtes paa Land. De ved Fiskets Slutning tilbageliggende, af Eierne ikke afhentede Redskaber, der dog ikke vare mange, ere op-

bevarede paa de sædvanlige Steder, hvorhos den paabudne Fortegnelse over samme, af hvilken Aftryk vedlægges, er omdelt paa den sædvanlige Maade. Regnskabet udviser en Udgift ved bjergede Fiskeredskaber af 62 Spd. 8 Sk. mod en Indtægt af 132 Spd. 8 Sk.

Sundhedstilstanden under Fisket maa i det Hele taget ansees for at have været tilfredsstillende.

Opsynet var i Virksomhed fra den 19de Januar til den 14de April, dog saaledes, at der indtil Slutningen af Januar kuns blev anvendt en ringere Styrke. Af Personalet var Lensmand Kjelsberg overdraget Opsynet i Skraaven, Svolvær og de østenfor samme beliggende Fiskepladse; Løitnant Horn overtog med Skøiten „Skreien" Opsynet i Kabelvaag, Storvaagen, Ørsvaag, Ørsnæs og Hopen; Løitnant Barth med Skøiten „Sommersilden" var overdraget Opsynet i Henningsvær; Løitnant Juel med Sköiten „Maasen" i Værene paa Strækningen fra Finhavn til Urebjerget; Lensmand H. Olsen i Værene paa Strækningen derfra til og med Nufsfjord, og Lensmand Bentzen i samtlige Vær vestenfor Nufsfjord. Dæksbaaden „Lunnen", der i den første Tid assisterede ved Opsynet i Hopen, blev senere stationeret i Østnæsfjorden, hvor den forblev til Fiskets Slutning.

Som Fiskedommer fungerede Cand. jur. Chr. Mathiesen.

Med det Kongelige Departements Samtykke blev Skøiten „Maasen" fra medio November afgivet til Brug for Opsynet ved Storsildfisket i Aasvær, hvorfra den returnerede den 2den Februar.

Af Opsynet blev ialt dekreteret 32 Mulkter, nemlig: 1 for at have fisket uden Baadmærker, 6 for Forstyrrelse af den almindelige Rolighed, 9 for i ulovlig Tid at have begivet sig paa Søen til Udsætning eller Trækning af Redskaber, 2 for Overstaaen af Redskaber om Søndagen, 2 for Sætning af forbudt Redskab paa delt Hav, 2 for Kapning af Andenmands Redskab uden tilbørligen at sammenknobe dette, 2 for Undladelse af at efterkomme Opsynets Bestemmelser med Hensyn til Orden i Havn, 1 for urigtig Anbringelse af Ilemærket og 7 for ulovligt Brændevinssalg. Samtlige Mulkter bleve vedtagne ved Forelæggelsen med Undtagelse af tvende, der angik ulovligt Brændevinsudsalg i Stamsund. Af disse blev den ene ilagt ved Politiretsdom og den i Anledning af den anden reiste Politisag hævedes forinden Dom blev afsagt. Der blev tillige konfiskeret omtrent 1½ Tønde Brændevin, der oversendtes Lensmanden i Vaagen til Bortsalg ved offentlig Auktion til Indtægt for Vaagens Fattigkasse.

Efter Overenskomst i private Tvistigheder blev der endvidere erlagt 4 Mulkter, hvoraf 2 tilfaldt Vaagens, 1 Næsne og 1 Gilleskaals Fattigkasse.

De erlagte Mulkters Beløb udgjorde 137½ Spd., hvoraf 72 Spd. tilfaldt Statskassen, 36½ Spd. Vaagens, 20 Spd. Buksnæs, 2 Spd. Næsne og 2 Spd. Gilleskaals Fattigkasse. Desuden tilfaldt Lensmanden i Vaagen 5 Spd. som Anmelder.

Af den extraordinære Dommer blev der i det Hele optaget 8 Forhör, af hvilke 1 angik Sammenstød af Baade paa Söen, hvorved et Menneske omkom, 4 angik Tyveri, 1 Bedrageri, 1 Fordølgelse af Hittegods og 1 Overtrædelse af Plakat af 19de April 1805. Som ovenfor nævnt blev derhos behandlet 2de Politisager.

Efter de afgivne Regnskaber skulde Statskassens Udgifter ved Opsyn og extraordinær Retspleie i den nu forløbne Budgettermin have udgjort:

i Tidsrummet fra	1ste April	1869	til	31te Marts	1870	. . . . .	7,122	Spd.	25	Sk.
- —	- 1ste —	1870	-	31te —	1871	. . . . .	7,315	-	„	-
- —	- 1ste —	1871	-	30te Juni	1872	. . . . .	6,158	-	113½	-
						Tilsammen	20,596	Spd.	18½	Sk.

Paa det Kongelige Departements Forespørgsel om Muligheden af, for at undgaa Overskridelse af Bevilgningen, at foretage yderligere Besparelser ved Opsynet, tilraadede jeg efter de af Departementet gjorte Antydninger at foranledige, at der til dette Fiske blev beskikket ikkuns en Dommer samt indtil Begyndelsen af Februar kuns at holde et faatalligere Opsyn, hvorimod det fraraadedes at foretage nogen Reduktion af Opsynsstyrken i Fiskets travleste Tid, og navnlig ikke yderligere at indskrænke Skøiternes Antal. Da de nævnte Forføininger i Vinter have været trufne, er det især disse i Forbindelse med Indskrænkning af Telegraferingen inden Fiskedistriktet, som har bevirket, at Udgifterne i det sidste Aar andrage til et saameget mindre Beløb end i de to nærmest foregaaende. Det maa ogsaa bemærkes, at det under dette Fiske ikke var nødvendigt at ansætte flere end 3 stationære Opsynsbetjente, af hvilke der tidligere har været benyttet 4 à 5.

Betræffende Indskrænkningen af Dommernes Antal, da har det i Vinter vist sig, at naar Dommerens Virksomhed indskrænkes til de ham som saadan udelukkende vedkommende Forretninger, vil i Regelen een Dommer være tilstrækkeligt til Forretningernes forsvarlige Udførelse, ialfald saalænge ingen større Almue forsamles i Østlofoten. Naar Hovedfisket atter

kommer til at falde i denne Del af Distriktet, tør der dog kanske blive Spørgsmaal om igjen at ansætte den 2den Dommer. Det er imidlertid en Selvfølge, at efterhaanden som Almuen mere og mere lever sig ind i de ved Loven af 1857 forandrede Forholde, indtræder der ogsaa flere Lettelser for Ordens Opretholdelse. Det var saaledes Tilfælde, at ingen Ulempe sporedes af, at Opsynet først optraadte med fuld Styrke fra den Tid af, at Almuen i Regelen pleier at samles, eller fra Begyndelsen af Februar, og jeg har derfor ingen Betænkelighed ved at tilraade, at dette kommer til at finde Sted ogsaa til næste Fiske, saavelsom ogsaa at der kun bliver at beskikke een Dommer.

Til Anvendelse under dette Aars Lofotfiske var af Eieren af Henningsvær anskaffet et til at drive Garnfiske særskilt bygget og indrettet Dampskib. Dette, der er 60′ langt og 13½′ bredt, er bygget af Planker paa Jernspant, forsynet med en Høitryksmaskine paa 10 à 12 Hestes Kraft, og med et Kulforbrug af henved ½ Tønde i Timen gjør det en Fart af 7 à 8 Knob. Besætningen var 6 Mand foruden Maskinist og Maskindreng. Umiddelbart agtenfor Bakken er Garnrummet, hvis Dæk er anbragt lavere end det egentlige Dæk, og hvorfra Garnene sættes og trækkes. Fartøiet koster uden Udrustning 3,000 Spd.

Med denne Dampfiskebaad blev der drevet Garnfiske udfor Henningsvær. At Udbyttet ved det første Forsøg imidlertid ikke svarede til Forventningerne, viste sig ikke at være grundet paa væsentlige Vanskeligheder, ligesaalidt som paa nogen betragtelig Mangel ved Fartøiet eller dets Indretning, — uagtet denne vistnok i enkelte Henseender kunde have været bedre, — men fornemmelig at have sin Grund i Besætningens manglende Erfaring. Som oplyst i foranstaaende Fremstilling af Fiskets Gang faldt desuden dette især i den første Tid uheldigt ved Henningsvær, hvor Dampfiskebaaden holdt sig, og det var ikkuns ganske undtagelsesvis, at den med sine Redskaber sögte hen til Steder, hvor Fisket slog bedre til. Navnlig derved, at Fartøiet nogle Gange benyttedes til at afhente fersk Agnsild, blev ikke alene direkte Tab undgaaet, men Nettofortjenesten var endog ca. 500 Spd. Da den hele Besætning logerer ombord og mindre Partier Stenkul nu for Tiden kunne faaes i flere Fiskevær, er der imidlertid Intet til Hinder for, at en Dampfiskebaad i nogen Tid og indtil Redskaberne ved fortsat Brug tiltrænge Ombytning og Eftersyn, uden Hensyn til Hjemsted, kan drive Fiske hvorsomhelst i Lofoten det maatte slaa bedst til. Ved Hjælp af Telegrafen og Fartøiets större Bevægelighed vil der altid være Anledning til at kunne skaffe sig Underretning om Fiskets Omstændigheder andetsteds i Distriktet. Foretagendet tiltrak sig velfortjent Opmærksomhed hos alle i Fisket Interesserede, og da det viste sig, at de praktiske Vanskeligheder ikke vare til Hinder, er det vel at antage, at dette første Forsøg snart vil efterfølges af flere. Om endogsaa paa Grund af Dampskibes Kostbarhed deres Anvendelse ved Fisket i nogen stor Udstrækning neppe kan være at vente i den nærmeste Fremtid, synes det dog, i Betragtning af den Velstand, der for Tiden finder Sted i de fleste af de i Lofotfisket interesserede Distrikter, i Forbindelse med den Anvendelse, der kan haves for et saadant Fartöi Aaret rundt, ikke urimeligt at antage, at Associationer efterhaanden ville danne sig blandt Fiskerne og Værreierne til Anskaffelse af Dampfiskebaade, og at deres Anvendelse ved Lofotfisket vil komme til at udöve en betydelig Indflydelse paa Bedriftens Udvikling, tör utvivlsomt forudsættes.

Efter min Formening vil det være hensigtsmæssigt, at Dampskibe til Fiskebedriften gives 7 à 8′ större Længde end det omtalte allerede anskaffede, og forholdsvis större Brede og Höide over Vandet, hvilket neppe vil besværliggjöre Redskabernes Sætning og Trækning, men derimod afgive större Bekvemmeligheder for Mandskabet og gjöre dem mere södygtige og anvendelige til Brug ogsaa udenfor Lofotfisket. Til Besparelse af Folkekraft, navnlig naar flere Garnlænker skulle bruges, vil det ligeledes være hensigtsmæssigt at forsyne dem med Dampspil til Indhivning af Garnene, og saafremt de endvidere forsynes med Ror i begge Ender, vil megen Tid og Uleilighed spares baade ved Manövre i de trange Havne og under Redskabernes Haandtering.

Under den ældre Lovgivning om Lofotfisket, da hver Baad havde sit bestemte Sæt paa Havet, udenfor hvilket den ikke maatte sætte sine Redskaber, vilde der selvfölgelig have været liden Mening i at drive Fisket med Dampfiskebaade, og det tör vel antages, at det især er den ved Loven af 1857 indförte friere Adgang til Havets Benyttelse, der for en væsentlig Del har bidraget til at fremkalde Tanken om Anvendelse af Dampkraft umiddelbart i Fiskets Interesse. Saafrent den om Fisket gjældende Lovgivning havde været bygget paa lignende Principer som för 1857, vilde det Fremskridt, der nu er gjort, nødvendigvis have fremkaldt en Forandring i disse, og endogsaa med den friere Adgang til Havets Benyttelse, som nu finder Sted, næredes der Frygt for, at Lovreglerne skulde være til Hinder for Dampfiskebaades Anvendelse, saaledes at der endog var Tale om at lade denne förste fiske udenfor Opsynsdistriktet, hvor endnu friere Lovregler ere gjældende. Det viste

sig imidlertid, at denne Frygt var ugrundet, ihvorvel det ikke er usandsynligt, at Dampfiskebaades Anvendelse i större Antal vil komme til at nödvendiggjöre Regler, sigtende til at ordne Forholdet mellem disse og de almindelige Fiskebaade. Som det var i Vinter, holdt Dampfiskebaaden sig i Regelen længere fra Land med sine Redskaber end de andre Baade, saaledes at den sjelden var udsat for at komme i Kollision med disses Redskaber.

Efterat det Kongelige Marine- og Post-Departement, forsaavidt vides efter Forslag af Fogden i Lofoten, for nogle Aar siden besluttede Nedlæggelsen af Valbergs Postaabneri, er den hele Strækning mellem Henningsvær og Stamsund uden Postforbindelse med det övrige Fiskedistrikt, idet den til den nævnte Strækning sögende Almue til meget Besvær i Fiskets travle Tid maa hente sin Post i Henningsvær eller Stamsund. Saalænge der ikkuns sögte en ganske ringe Almue til den nævnte Strækning, var der ogsaa ikkuns liden Föie til at bibeholde Valbergs Postaabneri, men efterat der i de sidste Aar, ialfald til enkelte Tider, söger alt flere og flere Fiskere navnlig til Skokkelvigöerne, maa det ansees önskeligt, at der paa Strækningen mellem Henningsvær og Stamsund igjen oprettes et Postaabneri ialfald for Fisketiden. Da Skokkelvigö antagelig vil være et for Almuen bekvemmere Sted end Valberg, skal jeg tillade mig at foreslaa Postaabneriet oprettet der. Tillige skal jeg tillade mig at henlede Opmærksomheden paa, om det ikke med den nuværende Ordning af Dampskibsruten i Lofoten maatte befindes hensigtsmæssigere at lade Posten til Borge udgaa fra Henningsvær og befordre over Skokkelvigö, i hvilket Fald Postaabneriet paa sidstnævnte Sted antagelig burde være i Virksomhed det hele Aar, end som nu er Tilfældet, at den først udgaar fra Balstad.

3. Beretninger om Fiskerierne i Smaalenenes Amt

(afgivne af Lensmændene gjennem Amtmanden og meddelte i Uddrag).

Lensmanden i **Hvaløerne** meddeler, at Silde-, Hummer- og Makrelfisket antages at have givet saadant Bruttoudbytte:

1.	Sildefisket	omtrent	600 Spd.
2.	Hummerfisket	—	1,500 — og
3.	Makrelfisket	—	4,500 —
		Tils.	6,600 Spd. *)

Omtrent Halvdelen af de opgivne Beløb antages at være Nettoudbytte.

Lensmanden i **Rygge** anslaar Fangsten af Anchiovis-Sild, fisket ved Kysten af Nordre Jelöen og ved Mellös i Rygge, til et Par hundrede Tönder.

Lensmanden i **Raade** erklærer, at efter Opgave og saavidt mulig nöiagtig Beregning har Udbyttet af den hele Fiskebedrift, der er foregaaet i Raade eller andetsteds af Indvaanere derfra, indbragt ialt 460 Spd., fraregnet hvad der er bleven forbrugt i Husholdningerne.

Lensmanden i **Onsø** meddeler Fölgende:

„I Makrelfisket, der som sædvanlig foregik udenfor Færder i Tidsrummet fra 20de Mai til omtrent 3 Uger efter St. Hans, og som ifjor var meget uheldigt, deltoge herfra ca. 30 Baade, hver bemandet med 2 à 3 Personer, hvilke gjennem-

---

*) Sildefisket ved Hvaløerne gav i 1871 et Udbytte af 700 Spd. og Makrelfisket sammesteds 5,500 Spd. Det samlede Udbytte for Hvaløerne sattes for s. A. til 6,700 Spd. Det stat. Kontors Anmærkn.

snitlig kun fiskede til ca. 100 Spd. pr. Baad, og med hvilket Resultat de kun opnaaede at blive skadeslöse for de med Udrustningen til dette Fiske forvoldte Omkostninger.

I Bundgarnsfisket, der foregik fra Midten af Mai til Begyndelsen af September Maaned, deltoge, saavidt jeg har kunnet erfare, ca. 10 Personer, der gjennemsnitlig fiskede til ca. 100 Spd. pr. Garn.

Hummerfisket var høist ubetydeligt.

Hvad angaar det „daglige Fiske", da faldt dette ifjor ujevnt og i Almindelighed saa sparsomt, at ingen Fisker derved kunde ernære sig."

Ved Indsendelsen af foranstaaende Opgaver ytrer Amtmanden, at Makrel- og Sildefisket udenfor Hvalöerne i 1872 ikke antages at have givet nogen Indtægt, der fortjener Omtale, naar undtages det ovennævnte Anchiovisfiske ved Jelöen i Moss Landsogn og Sildefisket ved Sponviken, hvilket sidste Fiske forøvrigt formenes i nævnte Aar at have været ubetydeligt.

---

4. Beretning om Makrelfiskeriet i Jarlsberg og Laurvigs Amt

(afgiven af Amtmanden).

Efter de fra Lensmændene indkomne Beretninger har Amtmanden meddelt en Opgave over ovennævnte Fiskeri, forsaavidt det er bleven drevet af Amtets Indvaanere, hvilken Opgave her gjengives:

Distrikter.	Antal Mænd.	Antal Baade.	Opfisket Kvantum.	Antagelig Værdi.	Redskab.
			Stkr.	Spd.	
I. Herreder:					
Nöterö og Tjømö	90	26	72800	1820	Fornemmelig Drivgarn, for en ringe Del Line og Dybsagn, Bundgarn og Dorg.
Sandeherred	4	2	5000	160	
Tjødling	87	29	170000	5000	
Fredriksværn	15	6	12000	250	
Brunlanæs	54	17	88000	2300	
II. Fogderier:					
Jarlsberg	90	26	72800	1820	
Laurvig	160	54	275000	7710	
III. Amtet	250	80	347800	9530	

Anmærkning: 1872 var et mindre heldigt Fiskeaar. Opgaven for Nøterø og Tjømø er meddelt til Lensmanden af Opsynsbetjenten ved Uleholmene og er reparteret efter det samlede Udbytte af Fisket. I Sem og Stokke har Fisket i 1872 været ubetydeligt.

Efter Meddelelse fra Amtmanden maa til Foranstaaende nedenstaaende Summer tillægges for fremmede Fiskere, hvis det samlede Udbytte af Fiskeriet omkring Færder, forsaavidt Makrellen er forhandlet i Uleholmene, regnes med under dette Amt (cfr. ovenst. Beretning for Smaalenenes Amt):

520 Mand, 154 Baade, 431,200 Stkr. og 10,780 Spd.,

hvorefter de samlede Summer blive:

770 Mand, 232 Baade, 779,000 Stykker og 20,310 Spd.

---

5. Beretninger om Makrelfiskeriet i Bratsbergs Amt samt om Hummerfisket i Sandøkedal

(indkomne gjennem Amtmanden).

Om Makrelfiskeriet i 1872, forsaavidt det er bleven drevet udenfor Kysten af **Kragerø** af Fiskere fra Byen, har sammes Byfoged indberettet Fölgende:

„Fiskeriet foregik omtrent fra 22de Mai til i Begyndelsen af Juli Maaned, idet Fiskerne sögte Strækningen 2 à 4 Mile ud fra Land mellem Jomfruland og Risör. Fisket dreves udelukkende med Garn med 5 Dæksbaade med Seil og med 1 Dampbaad. Garnenes Antal var paa Seilbaadene 22 à 30 Stkr. pr. Baad og paa Dampbaaden 50 Stkr. Besætningen udgjorde paa

Seilbaadene ialt	12 Mand
og paa Dampbaaden	4 —
tils.	16 Mand.

Det af Baadene herfra opfiskede Kvantum udgjorde for Seilbaadene omtrent 30,000 Stkr. og for Dampbaaden omtrent 21,000 Stkr., tilsammen omtr. **51,000 Stkr.**, til en Gjennemsnitspris af 2 Spd. pr. 100 Stkr., altsaa til antagelig Værdi **1,020 Spd.** Fisket var saaledes iaar meget mindre end ifjor udfor denne Strækning og under et middels Aar. Det er anfört som formentlig Aarsag til det mindre Fiske iaar, at der i Fisketiden paa Grund af det svære Regn var saa meget ferskt Vand ovenpaa Söen og gjennem Elvene og Bækkene förtes ud saameget grumset Vand, at Makrellen holdt sig paa större Dybde end sædvanligt. — Der var, foruden Baadene fra Byen, antagelig 12 à 15 Baade fra Sandökedal, der deltoge i Fisket. — Redskabstabet var middels. Af Udbyttet falder for Seilbaadene Halvdelen paa Baaden og Garnene og Halvdelen paa Folkene, der indbyrdes tage lige Lodder."

Lensmanden i **Bamble** meddeler, at Pilke- og Dorgefiske, som pleier at drives af nogle Faa, i 1872 har været höist ubetydeligt og givet saare lidet Udbytte. Noget Makrelfiske med Garn paa Havet vides heller ikke i 1872 at have fundet Sted ved Folk fra Distriktet.

Lensmanden i **Eidanger** oplyser, at Fisket saavel med Garn som Line for dette Thinglags Vedkommende maa ansees saagodtsom aldeles mislykket.

Lensmanden i **Sandøkedal** indberetter angaaende dette Fiske, at fra hans Distrikt har deri deltaget 10 Baade, hver med 3 Mand, og at Gjennemsnitsfortjenesten kan regnes til 100 Spd. pr. Baad. Det var saaledes meget daarligt, og der forefaldt intet Dorg- eller Pilkefiske, men alt Fiske foregik med Garn. I samme deltog et lidet Dampskib „No. 6", der var bleven indkjöbt i Kristianssand og for to Trediedele eiedes af Folk i Distriktet. Det havde 4 Mands Besætning og Udbyttet skal have været 5 à 600 Spd. *) I 1871 deltog i Fisket 18 Baade med gjennemsnitlig 4 Mand pr. Baad, og var Gjennemsnitsudbyttet i nævnte Aar antagelig 250 Spd. pr. Baad.

---

*) Dette Dampskib er formentlig det samme som det af Byfogden i Kragerø ovenfor omtalte.

Det stat. Kontors Anmærkning.

Sidstnævnte Lensmand meddeler, at Udbyttet af Hummerfisket i hans Distrikt i 1872 har udgjort 56,978 Stkr. Hummer til en Værdi af 4,266 Spd. 104 Sk. Fiskeriet foregaar udelukkende med Teiner langs Kysten fra Jomfruland til Jernæsbaaen.

---

6. Beretning om Fiskerierne i Nedenæs Amt

(afgiven af Fogden i Nedenæs Fogderi).

Ifölge de modtagne Indberetninger fra Lensmændene var i 1872 opfisket for omtrent

14,600 Spd. Makrel,
9,800 - Hummer,
5,800 - Lax,
280 - Østers.

Makrelfisket dreves paa den hele Kyststrækning. Rigest er Fisket foregaaet i Höivaag, hvor det opfiskede Kvantum er værdsat til 5000 Spd., dernæst i Dybvaag og Flaugstad, Tromö, Øiestad og Fjære. Fisket faldt i forrige Aar mindre rigt end næstforegaaende Aar, og Værdien af Fisket er derfor meget mindre, nemlig 14,600 Spd. f. A. mod 20,000 Spd. næstforrige Aar, uagtet Prisen i forrige Aar vare betydelig høiere end 1871. Fisket dreves med omtrentlig det samme Antal Baade og Folk som sædvanligt. Saavidt mig bekjendt er ingen Forandring foregaaet med Fangstmaaden.

Hummerfisket faldt i 1872 rigere end i 1871 og Priserne vare ogsaa noget större. Det opfiskede Kvantum føres næsten udelukkende til England, som har Opkjøbere overalt paa Kysten. Rigest faldt Fisket i Dybvaag og Flaugstad, hvor Værdien af samme opgives til 3,900 Spd. Dernæst kommer Fjære, Tromø og Eide.

Ogsaa Laxefiskeriet var rigere i 1872 end 1871. Rigest faldt det i Øiestad, hvor der opfiskedes for 4,000 Spd., dernæst i Fjære, Söndeled og Tromö. En stor Del af Laxefisket i Øiestad og Fjære foregaar i Nidelven. Det er at haabe, at Laxefiskeriet er i Opkomst, da Fredningsforeninger ere oprettede over hele Distriktet, ligesom et Laxeklækkeri er oprettet i Nidelven og lignende paatænkes i Næsværselven og Söndeledselven.

Østersfisket er i stærkt Aftagende, og naar undtages i Dybvaag og Flaugstad er det saagodtsom ophört. Fiskerne klage over, at Østersen aarlig formindskes og tildels bliver ganske borte. Et Østersklækkeri har været anlagt i Fjære, men mislykkedes aldeles.

Med Hensyn til det daglige Fiskeri henvises til min Indberetning for forrige Aar.

Efter ovenstaaende og tidligere Beretninger har man i det statistiske Kontor udført fölgende

Oversigt over Værdien af Fiskerierne i Nedenæs Amt 1868—1872.

	1868 Spd.	1869 Spd.	1870 Spd.	1871 Spd.	1872 Spd.
Makrelfisket	8,800	14,680	17,490	c. 20,000	14,600
Hummerfisket	8,400	8,216	5,560	8,500	9,800
Laxefiskeriet	2,100	3,050	1,594	5,400	5,800
Østersfiskeriet	?	200	280	750	280
Revtorskfiskeriet	860	1,700	1,550	800	?

---

7. Beretning om Fiskerierne i Lister og Mandals Amt og om dets Deltagelse i Vaarsildfiskeriet *)

(afgiven af Amtmanden).

I. Makrelfiskeriet.

Af Makrel er der ifølge de fra Lensmændene modtagne Indberetninger opfisket Fölgende:

Distrikter.	Antal Baade.	Deraf Dæksbaade.	Bruttoudbytte i Spd.	Brutto pr. Baad i Spd.
Tveit	11	-	1,650	150
Oddernæs	198**)	109	31,600	150
Kristianssand	13	6	1,430	110
Sögne	34	Störstedelen af de 34	5,100	150
Mandals Præstegjeld . . .	19	3	2,450	fra 40 til 250
Spangereid	5	-	520	105
Vanse	174	152	35,000	201
Herod og Spind	26	9	3,320	120
Oustad Sogn	1	-	200	200
Næs og Hitterø	48	39	8,260	172
Flekkefjord	2	2	170	88
Ialt 1872	531	omtr. 354	89,700	169

Fra Toldstederne i Amtet er til Udlandet udskibet af Makrel nedlagt i Is:

Kristianssand . . .	1,798,631	Stykker af Værdi	50,648	Spd.
Mandal	840	— - —	28	-
Farsund	1,413,685	— - —	37,698	-
Flekkefjord	4,095	Kasser - —	11,371	-
		Tils. i 1872	99,745	Spd.
		1871	126,678	—
		1870	111,000	—
		1869	101,000	—

I dette Belöb er indbefattet ogsaa Omkostningerne ved Anskaffelse af Kasser og ved Nedlægning i Is.

Makrelfisket begyndte i den vestlige Del af Amtet den 23de Mai og i den östlige den 29de Mai og vedvarede jevnt til i Midten af Juli. Veiret var under Fisket i Almindelighed roligt, hvorfor Baadene somoftest kunde holde Söen og Garntabet var ubetydeligt. Udbyttet har været mindre end i de 2 foregaaende Aar, men det maa dog regnes for et Middelaars. Fisket viser fremdeles Tendens til at koncentrere sig udenfor Kyststrækningen ved Randøsund og Flekkerø (Oddernæs) samt Lister (Vanse), medens det er i Aftagende udenfor Mandals og Söndre Undals Præstegjelde. Gjennemsnitsprisen har i Krisianssand været 56 à 60 Sk. pr. Snes og i Farsund omtrent 51 Sk pr. Snes. Paa begge Steder har den været lavere end ifjor. Forøvrigt har den varieret fra 1 Spd. à 1 Spd. 12 Sk. i de förste Dage af Fisket til 36 à 32 Sk. senere. Fiskerne have derfor iaar havt mindre Fortjeneste, hvorimod Afskiberne skulle have havt ret god. I Fisket har ialt deltaget 531 Baade, hvoraf de fleste med Dæk, idet Dæksbaade vinde mere og mere Indgang. Da der paa hver Baad gjennemsnitlig er en Besætning af 3 Mand, skal der altsaa ialt have deltaget i Fisket omtrent 1,600 Mand.

*) Tabellerne ere meddelte i en fra Amtmandens noget forskjellig Form.

**) Deraf 1 Dampbaad.

Af de 2 Dampskibe, som i forrige Aar var med paa Fisket, er det ene solgt, hvorimod det andet fra Oddernæs ogsaa iaar deltog. Det skal have opfisket ialt 971 Snes Makrel og havt et Bruttoudbytte af 530 Spd. Da det er mere uafhængigt af Vind og Veir end Baadene, bringer det den opfiskede Makrel tidligere paa Markedet end hine, og opnaar derved höiere Priser.

3 Menneskeliv og 1 Baad fra Oddernæs Præstegjeld er under Fisket gaaet tabt.

I Driftsmaaden er ingen Forandring foregaaet fra tidligere Aar, og forøvrigt vides intet Særligt at bemærke.

II. Laxefiskeriet.

Af Lax er der efter de fra Lensmændene modtagne Opgaver opfisket for 30,920 Spd. i nedenstaaende Distrikter:

Distrikter.	Værdi i Spd.	Distrikter.	Værdi i Spd.	Distrikter.	Værdi i Spd.	Distrikter.	Værdi i Spd.
Tveit	4,200	Mandals Præstegjeld	9,500	Spangereid	1,350	Vanse	3,090
Oddernæs	5,000	Holme	1,520	Herod	130	Kvinesdal	1,900
Søgne	900	Valle	950	Lyngdal	360	Næs og Hitterø . . .	2,020

Til Udlandet er fra Toldstederne i Amtet udskibet Lax:

1)	fra Kristianssand	189,332	Pund	til	Værdi	34,486	Spd.	60	Sk.
2)	Mandal	7,946	—	-	—	1,462	-	40	-
3)	Farsund	20,342	—	-	—	2,881	-	98	-
4)	Flekkefjord Intet.								
					Tilsammen	38,830	Spd.	78	Sk.

I 1871	udskibedes	der	for	31,639	Spd.
- 1870	—	-	-	33,163	-
- 1869	—	-	-	33,744	-
- 1868	—	-	-	18,684	-
- 1867	—	-	-	29,292	-

I de 2 sidste Summer er ikke Nedlægningsomkostningerne iberegnede saaledes som ved de övrige. Naar det udskibede Kvantum Lax opgives større end det opfiskede, saa hidrörer dette fra, at der formentlig over Kristianssand udskibes Lax, som er fisket i andre Amtsdistrikter.

Fisket, som i Mandals Præstegjeld tog sin Begyndelse i de förste Dage af April og forövrigt i Begyndelsen af Mai og vedvarede til i Midten af September, har givet noget over et middels Udbytte. Prisen har varieret fra 2 Spd. til 2 Spd. 96 Sk. pr. Bpd. og for Sveler fra 1 Spd. 24 Sk. til 1 Spd. 48 Sk.

Fra Fiskeudklækningsapparatet paa Boen i Topdal er der ogsaa iaar udsluppet Yngel i Elven.

Forøvrigt er intet Særligt at bemærke ved Laxefiskeriet.

III. Revtorskfiskeriets

Udbytte har været omtrent som i forrige Aar, idet Störrelsen kan anslaaes til ialt 2,800 à 3,000 Spd. Fra Spangereid har 14 Skøiter deltaget i Fisket, fra Halsaa 6 og fra Lyngdal 2. Fra Vanse er ikke Antallet opgivet, men Lensmanden udtaler, at Deltagelsen har været yderst ubetydelig, saa Udbyttet ikke er værd at nævne. Fra de övrige Distrikter har saavidt vides Ingen deltaget i Fisket. Gjennemsnitsprisen kan anslaaes til omtrent 16 Sk. pr Torsk.

IV. Hummerfiskeriet.

Fra Toldstederne er udfört til Udlandet af Hummer:

a) fra Kristianssand i Tidsrummet fra 1ste Oktober 1871 til 30te September 1872	136,693	Stykker.
b) - Mandal omtrent i samme Tid	46,442	—
c) - Farsund i dette Aar til 10de Oktober 1872	23,554	—
d) - Flekkefjord til 16de September 1872	610	—
Tilsammen	207,299	Stykker.

Prisen har været fra 6 til 12 Skilling pr. Stykke. — Gjennemsnitsprisen kan antagelig sættes til 8 Sk. pr. Stykke, hvorefter den samlede Udförselsværdi dreier sig om en Sum af 13 à 14,000 Spd.

V. Vaarsildfiskeriet.

Fra Næs og Hitterö har deltaget i dette Fiskeri 59 Garnbaade med 247 Mands Besætning, og udgjør Udbyttet ikkun 1,428 Spd. Desuden har fra samme Herred været 11 Logisfartöier og 1 sildeförende Fartöi paa Fisket. Fra Vanse har 6 Baade deltaget. Desuden har nogen Deltagelse fundet Sted fra Kvinesdal samt Herod og Spind. Fisket har blot medfört Tab.

Ved Hjælp af ovenstaaende og tidligere Beretninger har man i det statistiske Kontor forfattet nedenstaaende

Oversigt

over Makrel og Laxefiskerierne i Lister og Mandals Amt 1867—72.

a. Makrelfiskeriet.

Aar.	Antal Baade.	Deraf Dæksbaade.	Bruttoudbytte i Spd.	Brutto pr. Baad i Spd.
1867	623	?	131,243	211
1868	604	?	78,003	129
1869	581	?	90,618	156
1870	563	omtr. 257	106,277	189
1871	omtr. 592	- 326	130,690	221
1872	531	- 354	89,700	169

b. Laxefiskeriet.

Aar.	Fangstværdi i Spd.
1867	35,000
1868	20,800
1869	31,500
1870	29,650
1871	28,460
1872	30,920

C. No. 9.

8. Beretning om Fiskerierne i Stavanger Amt, Vaarsildfiskeriet uudtaget,

(afgiven af Amtmanden *).

Hoslagt giver jeg mig den Ære at afgive den sædvanlige Beretning om Udbyttet af Fiskerierne i dette Amt i 1872, Vaarsildfisket ikke medregnet.

For Jæderen og Dalernes Vedkommende har Fogden afgivet fölgende Indberetning, til hvilken jeg henholder mig.

I. Hummerfisket.

Værdien af det opfiskede Kvantum bliver for de forskjellige Distrikter:

Soggendal	for ca.	1,600	Spd.
Egersund	- -	2,900	-
Haa og Ogne	- -	2,400	-
Klep	- -	900	-
Hetland	- -	900	-
Haaland	- -	2,600	-
	Tilsammen	11,300	Spd.

Den i Soggendal, Egersund og Haaland fiskede Hummer udskibedes for Störstedelen til England. Gjennem Egersund er opgivet at være udskibet 78,336 Stykker af Værdi 5,875 Spd., hvoraf Halvdelen falder paa Sogndal og Ogne. Udbyttet af Hummerfisket i 1871 var 13,700 Spd.

II. Makrelfisket

falder saaledes paa Distrikterne:

Soggendal	for ca.	12,500	Spd.
Egersund	- -	13,500	-
Haa og Ogne	- -	5,400	-
Klep	- -	300	-
Haaland	- -	300	-
	Tilsammen	32,000	Spd.

Af den i Soggendal, Haaland og Egersund fiskede Makrel er störste Delen udskibet til England, en Del er solgt til indenrigske Steder og Resten forbrugt i Distrikterne. Fra Egersunds Toldsted er udskibet til Udlandet 599,048 Stkr. til Værdi 11,890 Spd. I 1871 udskibedes derfra 439,150 Stkr. Fra Egersund er dette Fiske drevet med 30 Sköiter og 30 Baade og fra Haa med 31 Baade og 1 Sköite.

III. Laxefisket.

Heraf er fisket

i Soggendal	for ca.	1,050	Spd.
- Egersund	- -	750	-
- Haa	- -	300	-
- Klep	- -	850	-
- Hetland	- -	150	-
	Tilsammen	3,100	Spd.

Den störste Del udskibedes til England.

*) Som Tillæg til Amtmandens Beretning meddeles Beretning fra dav. Overtoldbetjent, nu Toldinspektør Andersen, om Torskefiskeriet ved Skudesnæs.

IV. Sommersildfisket.

Dette Fiskeri drives kun i Hetland og Höiland og har Udbyttet forr. Aar været ringe. Det faldt saaledes, derunder indbefattet Brisling:

i Höiland	for ca.	500 Spd.
- Hetland	- -	1,000 -
	Tils.	1,500 Spd.

Det samlede Udytte af disse Fiskerier i 1872 var saaledes:

Hummerfisket	ca.	11,300 Spd.
Makrelfisket	-	32,000 -
Laxefisket	-	3,100 -
Sildefisket	-	1,500 -
	Tilsammen	47,900 Spd.

For Ryfylke Fogderies Vedkommende viser Forholdet sig efter nedenstaaende schematiske Forklaring, udarbeidet efter de fra Lensmændene indkomne Opgaver, saaledes:

Distrikt.	Sommersildfisket.			Hummerfisket.		Makrelfisket.			
	Antal Baade.	Tønder.	Spd.	Stykker.	Spd.	Antal Baade.	Mandskab.	Stykker.	Spd.
Torvestad	-	150 (Brisling)	75	42000	3150	28	112	280000	7000
Skudesnæs	-	-	-	18448	1306	-	-	155800	3895
Avaldsnæs	-	300	745	7260	423	9	27	108000	1800
Tysvær	-	-	-	-	576	-	-	—	-
Strand	-	5500 (Brisling)	2300	-	-	-	-	—	-
Rennesö	-	300	1200	31500	2100	-	-	—	-
Finnö	-	20	80	3923	292	-	-	300	21
Höle	18 Notebrug	-	800	-	-	-	-	—	-
Nærstrand	-	-	-	under Mi	ddelsaar.	-	-	—	-
Sövde.	7 Notebrug	670	800	-	-	-	-	—	-
Vigedal	-	200	600	-	-	-	-	2000	34
Skjold	-	-	-	-	-	-	-	1600	28
Hjelmeland	-	6000 (Brisling)	1500	6000	400	-	-	—	-
Sand	-	100	100	-	-	-	-	—	-
Jelse	-	20	80	-	-	-	-	—	-

Desuden ved et Notestæng paa Fæöen i Torvestad Herred 18,000 Makrel til Værdi 450 Spd.

Af Lax er fisket i Vigedal for 150 Spd, i Hjelmeland for 112 Spd., i Sand for 150 Spd.

Ifølge foranstaaende Beretninger stiller Forholdet for det hele Amt sig saaledes:

1. Sommersildfisket.

For Jæderen og Dalerne	1,500 Spd.
- Ryfylke	8,280 -
	Spd. 9,780

Transport		9,780 Spd.

2. Hummerfisket.

For Jæderen og Dalerne	11,300 Spd.	
- Ryfylke	8,247 -	
		19,547 -

3. Makrelfisket.

For Jæderen og Dalerne	32,000 Spd.	
- Ryfylke	12,778 -	
		44,778 -

4. Laxefisket.

For Jæderen og Dalerne	3,100 Spd.	
- Ryfylke	412 -	
		3,512 -
	Tilsammen	77,617 Spd.

Fra Toldstederne i Amtet er der i 1872 udskibet af:

1. Hummer.

Toldstederne.	Stykker.	Værdi.
Stavanger	138,845 à 8 Sk.	9,256 Spd. 40 Sk.
Egersund	78,336 à 6 -	3,916 - 96 -
Haugesund	64,975 à 8 -	4,331 - 80 -
Skudesnæshavn	77,315 à 8 -	5,154 - 40 -
	359,471	22,659 Spd. 16 Sk.,

der saaledes viser et noget större Antal og Værdi end af Lensmændene opgivet.

2. Makrel.

Toldsteder.	Stykker.	Værdi.
Stavanger	6,900	123 Spd. 26 Sk.
Soggendal	692,640	12,360 - 28 -
Egersund	599,048	10,703 - 2 -
Haugesund	299,192	5,342 - 86 -
	1,597,780	28,529 Spd. 22 Sk.

3. Lax.

Toldsteder.	Bismerpund.	Værdi.
Stavanger	$1,142\frac{1}{6}$	1,713 Spd. 30 Sk.
Egersund	$455\frac{1}{2}$	710 - 96 -
Haugesund	140	210 - „ -
	$1,737\frac{2}{3}$	2,634 Spd. 6 Sk.

I Skudesnæs Thinglag langs Vestsiden af Karmöen forefaldt fra Midten af Februar til Midten af April et ikke ubetydeligt Torskefiskeri. I dette Fiske skal have deltaget indtil 300 Baade og det opfiskede Kvantum anslaaes til 160,000 Stykker Torsk eller 27,000 Voger til en Værdi af cirka 13,500 Spd.

Toldinspektör Andersens i Anmærkningen til Side 32 nævnte Beretning om det af Amtmanden i Slutningen af hans Indberetning berörte Torskefiske er saalydende:

„Den Opmærksomhed, som det i indeværende Aar stedfundne Torskefiskeri i Stavanger Amt har tildraget sig, giver mig Anledning til at meddele nogle Oplysninger for Karmöens Vedkommende, der for dette Tilfælde antageligen vedröre hele Ryfylke Fogderi, da der mig bekjendt ikke har været noget Fiske af Betydenhed udenfor det, der er tilgaaet paa Vestsiden af Skudesnæs. Til rigtig Bedömmelse af Forholdene bedes erindret, at Almuen som sædvanlig laa udrustet for det forventede Vaarsildfiske, hvortil Forhaabningerne fremdeles knyttede sig, da de almindelige Tegn for Sildens Nærmelse hellerikke iaar udeblev; men uagtet den formentlig rette Sort Vaarsild fornemmedes ved Utsire, Urter og tildels ved Rövær saavelsom ved Skudesnæs og Hviddingsö, efterfulgte intet Fiske, der, med Erfaringen fra de sidstforlöbne trende Aar for Øie, saaledes for denne Periode maa ansees at være ophört i Stavanger Amt. Vant til under almindelige Omstændigheder ogsaa at skuffes i Haabet om Sildens Tilgang til det ene eller andet Fiskevær, lod Almuen sig ikke afholde fra fremdeles at holde sig færdig til Afreise til den nordre Del af söndre Distrikt, hvorfor et större Antal i Slutningen af Februar drog afsted, da Efterretning indlöb om, at Silden havde vist sig ved Espevær eller samme tilgrændsende Strög. Omend der her faldt noget Fiske, vare Kvantiteterne ringe og den fangede Sild saa liden, at det stadfæstede den senere Tids Frygt for Vaarsildfiskets Ophör. Jeg skal ved denne Leilighed tillade mig den Bemærkning, at Vaarsildens aftagende Störrelse, — som i en temmelig lang Aarrække har vakt Opmærksomhed og foranlediget Forfærdigelsen af Garn med stedse mindre Masker, og som en deraf afledet Foranstaltning Indförelsen af Maalekar ved Kjöb og Salg istedetfor Tælling, — synes at tyde paa en Degeneration, hvis Følger nu ere forhaanden. Af Fiskeopsynets officielle Meddelelser bör dog med Hensyn hertil ikke lades ubemærket, at Silden i 18$\frac{53}{54}$ faldt større end de nærmest foregaaende Aar og gav efter Tælling af 480 Stkr. til en Tönde 20, endogsaa lige til 27 pCt., medens en Maaltønde iaar indeholdt 690 Stkr.

Ved Midten af Februar Maaned viste Torsken sig i Stimer syd for Ferkingstadøerne, omtrent $\frac{1}{2}$ Mil i vestlig Retning fra Hemnæs og Ferkingstad Gaarde paa Karmöen, og synes vedblivende at være strömmet ind fra Havet ad denne Vei indtil i Slutningen af Marts Maaned, samt fulgte Strækningen indenfor disse Øer og gik igjen et kort Stykke nordenfor samme ud til Søes. Indsiget fandt Sted paa de Strög, hvor Hvalen især var bleven bemærket, og den förste Fangst af Torsk fandtes at være velfyldt med Sild, af meget under Vaarsildens Störrelse. Mellem Hemnæs og Akre faldt det bedste Fiske, dog mest ved förstnævnte Sted og nærmeste Omgivelser; ogsaa strakte det sig meget sydligere og nordligere fra disse tvende Punkter uden at opnaa nogen synderlig Betydning, men synes ikke at have havt en saa jevn Udstrrækning som ifjor, da det viste sig fra Skadel söndenfor Jarstenen til Kvalevaag. I Begyndelsen af April ansaaes Fisket at være sluttet.

Som repræsenterende den væsentligste Del af Fangstredskaber gav Garnbruget det største Udbytte, medens Linefisket ogsaa dreves med tilfredsstillende Resultat, indtil Fangst paa hveranden Krog, men uregelmæssigt, da Agnsild kun var at faa til enkelte Tider, ligesom Forsyningen heraf var utilstrækkelig og foregik med ikke lidet Besvær, da den tildels førtes fra Bergen og Stavanger; Snørefisket var ubetydeligt. Paa de bedre Fiskedage regnes den almindelige Fangst paa en fuldtudrustet Baad med 5 Mands Besætning og 12 à 15 Garn, hvert paa 20 a 30 Favnes Længde, i Gjennemsnit til 8 Snese Torsk, enkelte Baade endog til 15 à 16 Snese eg atter andre kun et Par Snese. Saavel Garn- som Linefisken var efter Fiskernes Udsagn iaar langt bedre end ifjor, den første bestaaende væsentlig af Han- og den sidste af Hunkjøn; Veiret var i det Hele taget gunstigt under Fisket, der i den förste Maaned dreves paa omtrent 60 Favne Vand; senere trak det sig nærmere Land. Da Hovedfisket foregik paa et indskrænket Omraade, opstod nogen Kollission mellem Garn- og Linebruget, uden dog at afstedkomme væsentlige Redskabstab. Fra Begyndelsen af Fisket deltog alene Hjemfolket med omtrent 50 Baade, som ved Februar Maaneds Udgang øgedes, da Vaarsildfisket var opgivet, saaledes at Baadantallet ved den paafølgende Maaneds Slutning steg til 300, hvoraf en mindre Del var hjemmehörende udenfor Skudesnæs Herred, af hvis 3 Sogne Ferkingstad fiskede bedst, derefter Akre og Falnæs mindst. De fremmede Baadlag deltog kun periodevis af Fisketiden, hvilket tildels ogsaa var Tilfældet for sidstnævnte Sogns Vedkommende. At angive det gjennemsnitlige Udbytte for hver Baad, vil under disse og de forövrigt i det Foregaaende anførte Omstændigheder ikke lede til noget oplysende Skjön, i hvilken Mængde Torskestimerne ere optraadte under den berørte Del af Karmöens Vestkyst: men jeg skal tillade mig at meddele en til min Raadighed stillet og af mig som paalidelig anseet Opgave fra et Interessantskab, der havde anskaffet 13 Garn til en 4 Mands Baad, som var sysselsat fra Begyndelsen af Marts Maaned eller omtrent Totrediedel af Fisketiden, og hvoraf vil sees, hvorledes Fangsten har faldt paa de formentlig heldigere Baade, og hvorledes Udgifterne og Afkastningen stille sig til et Foretagende, hvortil alene har været anvendt leiede Folk, der ikke have havt Andel i Baad og Redskaber.

Indkjöbt 13 nye Garn med Tilbehør	43 Spd.	68 Sk.		
4 Tdr. 6½ Skp. Salt	5 —	61 -		
Leie af Baad og Søhus	6 —	„ -		
Expresse, Fragt, Brænde m. m.	2 —	107 -		
Baadfolkenes Andel af Fangsten	44 —	67 -		
			102 Spd.	63 Sk.
Fangstudbytte af circa 1,200 Torsk:				
64 Voger 6 Marker saltet à 52 Sk.	27 Spd.	92 Sk.		
99 Voger 1 Bismerpund 5 Marker saltet à 48 Sk.	39 —	98 -		
21 Voger 2 Bismerpund 9 Marker fersk à 36 Sk.	6 —	64 -		
2 Fisk	„ —	17 -		
6 Skjæpper 2½ Kande Rogn	3 —	60 -		
400½ Pund Tran à 6⅔ Sk.	22 —	29 -		
	100 Spd.	„ Sk.		
Værdien af de nævnte Garn ansættes efter Bruget à 2½ Spd. til	32 —	60 -		
			132 Spd.	60 Sk.,

hvorved fremkommer et Overskud af 30 Spd. 3 Sk.

Det samlede Kvantum af indeværende Aars Fiske ansættes til vel 160,000 Stkr. Torsk, der udgjör over 27,000 Voger; Prisen har været pr. Vog for fersk, uflækket Fisk 36 Sk., flækket 40 à 42 Sk. og for saltet hovedsagelig 48 Sk., og for en mindre Del 52 Sk. Da Værdien af en Torsk, Lever og Rogn indbefattet, omtrent er 10 Sk., udkommer et Belöb af henved 13,500 Spd.; forrige Aars Fangstudbytte var 8,000 Spd. Afsætningen foregik fornemmelig til indenlandske Steder og et Par mindre Ladninger, som saltet afskibedes direkte til Skotland. Forsøg paa Udførsel af levende Fisk er ikke anstillet, eiheller paa fersk Fisk nedlagt i Is, saaledes som Tilfældet har været med Kveite. Maaske Torsken ikke egner sig for denne Behandling, men den kunde dog under den nuværende udviklede Dampskibsfart bringes paa udenlandsk Marked paa et Par Dage.

Hvor tilfredsstillende dette Resultat end synes at være, antager jeg dog, at dette Fiske kunde have givet et uden Sammenligning betydeligere Udbytte, naar Almuen havde været tilstede i tilstrækkelig Mængde, forsynet med de fornödne Fangstredskaber; men det var ikke at vente, at saa skulde ske saalænge man haabede paa Vaarsildfisket, hvortil alle Anstrengelser have været opbudt for at gjøre Udrustningen saa fuldkommen som mulig. De Redskaber til Fangst af Torsk, fornemmelig Garn, som Almuen er i Besiddelse af, have, som anskaffede i den Tid, Vaarsildfisket florerede, ikke været væsentlig flere end nödvendige til Forsyning af egen Husholdning, saa at Udredningen pr. Mand ikke kan sættes höiere end 2 à 3 Garn, og dette er, naar man anstiller Sammenligning med Forholdet ved de större Fiskerier, høist utilstrækkeligt. Jeg skal som det nærmeste af disse tillade mig at hidsætte nogle Oplysninger i saa Henseende angaaende Torskefiskefiskeriet paa Söndmöre i forrige Aar, hentede fra den af vedkommende Opsynschef under 1ste Juni sidstleden til Indredepartementet afgivne Indberetning. I dette deltog 1,199 Baade med 8,326 Mands Besætning, hvoraf 846 Garnbaade med 5,961 Mand og 104,393 Garn foruden Liner og Haandsnører; der gaar altsaa over 17 Garn pr Mand. Antages der nu, at Forholdene paa Söndmøre nödvendiggjør en dobbelt saa stor Udrustning som paa Karmøen formedelst den lange Afstand fra Land til Fiskegrundene, skulde der paa en veludrustet Garnbaad være 8 à 9 Garn pr. Mand, medens der som anfört kun findes 2 à 3. Med Hensyn til den stedfindende Forsyning af Liner og Haandsnörer har den ialfald ikke vist sig saa utilstrækkelig forsaavidt Agn ikke har været at opdrive til enhver Tid, men om den under et omvendt Forhold, naar Tilgang af Agnsild var rigelig, kunde tilfredsstille Behovet, er tvivlsomt. Her være det i Forbigaaende bemærket, at Lofotfisket, om jeg ikke erindrer feil, konsumerer 1,500 Tönder Agnsild for hver Million Torsk.

Efter det Almuen overgaaede Tab ved de sidste Aars mislykkede Vaarsildfiske, er dens Evne udtømt til i nogen væsentlig Henseende at raade Bod paa den mangelfulde Udrustning for Torskefiskeri, og det synes derfor at være et Felt for Kapitalen at træde stöttende til en Erhvervskilde, der har aabnet sig netop som Vestlandets hidtidige vigtigste Næringsgren ikke længer giver Udbytte og derfor maa opgives. Deles end ikke den her udtalte Mening om Vaarsildfiskets Ophör i söndre Distrikt af Alle, bliver det dog kun et Mindretal af Almuen, som endnu har Resourcer til i kommende Aar at vedblive med denne Bedrift, og Størstedelen maa derfor kaste sig over andre Næringsveie. Torskefiskeriet, som iaar har slaaet til langs

Jæderen, her paa Karmøens Vestkyst og paa flere Strækninger i Söndre Bergenhus Amt, maa frembyde sig som en naturlig Indtægtskilde for en stor Del af Kystbefolkningen, og det bekræftes hvad jeg i Skrivelse af 14de April forrige Aar til det ærede Amt tillod mig at ytre, ved at slutte fra det historisk Givne, at en Periode af Torskefiske kan imödesees."

Efter den ovenfor meddelte og tidligere Beretninger fra Amtmanden i Stavanger Amt har man i det statistiske Kontor udført nedenstaaende Sammendrag over Amtets Fiskerier i Aarene 1869—72:

Fiskerier.	1869. Værdi i Spd.	1870. Værdi i Spd.	1871. Værdi i Spd.	1872. Værdi i Spd.
Udbytte af Sommersildfisket	54,934	31,905	40,290	9,780
— - Hummerfisket	20,315	26,724	22,272	19,547
— - Makrelfisket	19,553	24,127	42,525	44,778
— - Laxefiskerierne	6,962	5,440	5,220	3,512
Summa	101,764	88,196	110,307	77,617

---

9. Beretning om Fiskerierne i Søndre Bergenhus Amt og om dets Deltagelse i Vaarsildfiskeriet

(afgiven af Amtmanden).

Ifölge det Kongelige Departements Cirkulære af 12te Marts 1867 afgives herved efter fra Lensmændene modtagne Opgaver samlet Indberetning angaaende afvigte Aars væsentligere Fiskerier for dette Amtsdistrikts Vedkommende.

Betræffende **Vaarsildfisket,** med Hensyn til hvilket forresten henvises til Opsynschefens Hovedindberetning, indeholdes saavidt muligt fuldstændige Oplysninger i vedliggende tabellariske Sammendrag No. 1, 2 og 3, der udvise thinglagsvis og fogderivis Antallet af de i Fisket deltagende Personer, opgivet Bruttoudbytte, antagelig Nettofortjeneste eller Tab samt antagelig Værdi af de ved Fisket benyttede Fiskeredskaber, Baade og Fartöier*). — Udgifterne ere beregnede i det Væsentlige paa samme Maade som forklaret i Fiskeri-Indberetningerne for Aarene 1869, 1870 og 1871, til hvilke Indberetninger derfor i saa Henseende kan henvises**). — Dog er herved at mærke, dels og fornemmelig at en Del af Fiskerne i afvigte Aar ikke vare saalænge fraværende fra deres Hjem som tidligere sædvanligt, fordi der navnlig i söndre Distrikt kun blev höist ubetydeligt Fiske af, dels at Forsyningen med Redskaber, navnlig Garn, tildels var mindre fuldstændig (der var tildels blevet anskaffet forholdsvis færre nye Garn), hvilket Alt har medfört, at Udgifterne ved Fisket i afvigte Aar tildels ere ansatte noget lavere end for de foregaaende Aar.

Ifölge anförte Sammendrag skulde, naar forholdsmæssigt Tillæg gjöres for Fjælbergs Thinglags Vedkommende, for hvilket Thinglag Opgave ikke har kunnet skaffes, Antallet af de i afvigte Aars Vaarsildfiske deltagende Personer tilnærmelsesvis have udgjort:

---

*) Ovennævnte Tabeller, der slutte nærværende Beretning, har man, i Lighed med, hvad der skedte for 1871, ogsaa dennegang fundet væsentlig at maatte indskrænke sig til at meddele fogderivis. Det stat. Kontors Anm.

**) Se Fiskeristatistiken for 1869, Anhanget til Indledningen Side IV, og for 1870 Side 32—34.

	Garnfiskere.	Notefiskere.	Arbeidere ved Sildens Tilvirkning.	Mandskab ved Logis-fartøier.	Mandskab ved silde-førende Fartøier.	Tilsammen.
Nordhordlands Fogderi	1,910	1,542	58	19	46	3,575
Søndhordlands —	2,079	1,238	85	51	360	3,813
Hardanger og Vos —	86	286	-	6	155	533
Tilsammen	4,075	3,066	143	76	561	7,921

Fiskets samlede Brutto-Udbytte ansat i Penge

for Nordhordlands Fogderis Vedkommende	21,245	Spd.
- Söndhordlands — —	14,700	-
- Hardanger og Voss — —	6,110	-
Tilsammen	42,055	Spd.

og det samlede Tab ved Fisket

for Nordhordlands Fogderis Vedkommende	38,564	Spd.
- Söndhordlands — —	36,000	-
- Hardanger og Vos — —	10,312	-
Tilsammen	84,876	Spd.

Sammenlignet med Forholdet ved Vaarsildfisket 1871 skulde ifölge Foranstaaende for dette Amts Vedkommende Garnfiskernes Antal være aftaget med 1,093 og Notfiskernes Antal med 1,188.

Ved Saltning af Vaarsild inden Distriktet er opgivet at være tabt ialt 965 Spd. Ingen Landslod af Vaarsild er opgivet at være falden inden Distriktet.

Fra Røldal vides ingen at have deltaget i afvigte Aars Vaarsildfiske. Fra Aarstads Thinglag sögte ifölge Lensmandens Indberetning 6 à 8 Baade til nordre Fiskedistrikt, men vendte meget snart tilbage igjen, da Fisket ikke slog til. Der er derfor ovenfor intet Hensyn taget til dette Thinglag.

Ogsaa **Sommersild- eller Fedsildfisket** slog her i Amtet saagodtsom aldeles feil i afvigte Aar. Bruttoudbyttet er, ansat i Penge, for efternævnte Thinglages Vedkommende opgivet saaledes:

Fjeld	6,000	Spd.
Sund	400	-
Fitje	800	-
Finaas	1,300	-
	8,500	Spd.

Iøvrigt er her i Amtet af Fedsild kun fisket noget ganske ubetydeligt.

Af **Brisling** er opgivet fisket i afvigte Aar:

i Lindaas for ca.	1,000	Spd.
- Os - -	2,000	-
- Fuse - -	1,000	-
- Sund - -	300	-
	4,300	Spd.

og derhos i endel af de övrige Thinglage noget ubetydeligt til Husbrug.

Af **Hummer** er i afvigte Aar udskibet til England fra forskjellige Udskibningssteder i söndre Bergenhus Amt ialt ca. 125,000 Stkr. til en Værdi — à 9 à 9½ Sk. pr. Stk. — af ca. 9,600 Spd. Hvad der er fisket udenfor dette Kvantum, antages mindre væsentligt. — Det er den almindelige Erfaring, at Hummermængden i de senere Aar er stærkt aftagende, medens den höiere Pris, der i den senere Tid opnaaes for Hummeren, desuagtet hidtil har givet Hummerfisket nogen Betydning for enkelte Thinglage.

For **Laxefiskets** Vedkommende ere Opgaverne yderst ufuldstændige. Antagelig kan Udbyttet af samme i afvigte Aar for dette Amtsdistrikts Vedkommende, i Betragtning af de höie Priser, der bleve betalte for Laxen, tilnærmelsesvis anslaaes til ca. 4000 Spd. Dette Fiskes Betydning har i flere Aar været overmaade stærkt aftagende, men det tör formentlig nu haabes, at heri efterhaanden vil indtræde en Forandring til det Bedre, idet det ifölge Andragende fra forrige Aars Amtsformandskab med Hjemmel af § 3 i Lov af 17de Juni 1869 under 8de Oktober f. A. naadigst er blevet bestemt, at Brugen af Kilenot og andre selvfangende med særskilt Fangerum samt med Ledning eller Ledningsgarn forsynede Redskaber herefter skal inden söndre Bergenhus Amt kun være tilladt 3 Dögn ugentlig.

Af **Vaartorsk** er opgivet fisket i afvigte Aar:

i Manger for ca.	13,000 Spd.
- Fjeld - -	7,000 -
- Sund - -	8,000 -
	28,000 Spd.

Af **Makrel** er her i Amtet i afvigte Aar kun fisket ganske ubetydeligt. Kvantum ikke opgivet.

Ved **Fiskeri til Havs** efter Sei, Kveite, Længe og anden Torsk end Vaartorsk angives opfisket i afvigte Aar i Sunds Thinglag for ca. 8,700 Spd., hvoraf antages forbrugt inden Distriktet for ca. 3,300 Spd.

Det egentlige **Dagligfiske**, der navnlig er af stor Betydning for Mangers, Fjelds og Sunds Thinglage, hvorfra Bergens By erholder sin hovedsageligste Forsyning, faldt i afvigte Aar ifölge Indberetningerne temmelig forskjelligt ud, men gav idetheletaget mindre Udbytte end i et middels Aar. For Mangers Vedkommende er Udbyttet opgivet at have været usædvanligt daarligt, medens det i Sund mere skal have nærmet sig et middels Aars. Lensmanden i Sund anslaar for Sunds Vedkommende det ved dette Fiske i afvigte Aar vundne Bidrag til Husholdningerne til en Værdi af ca. 16,000 Spd., og hvad der er solgt til Bergen til en Værdi af ca. 7,000 Spd.

Opgaver

over Antallet af de i Vaarsildfisket deltagende Personer, deres Brutto- og Nettoudbytte eller Tab samt antagelig Værdi af de ved Fisket benyttede Redskaber, Baade og Fartøier.

No. 1. Opgaver fogderivis over Garn- og Notebrugere samt over deres Udbytte.

Garnbrug.

Distrikter.	Söndre Fiskedistrikt.			Nordre Fiskedistrikt.			Tilsammen.			
	Antal Fiskere.	Brutto-udbytte.	Netto-fortjeneste + eller Tab ÷	Antal Fiskere.	Brutto-udbytte.	Netto-fortjeneste + eller Tab ÷	Antal Garnbaade.	Antal Fiskere.	Brutto-udbytte.	Netto-fortjeneste + eller Tab
		Spd.	Spd.		Spd.	Spd.				Spd.
Nordhordlands Fogderi	512	1,100	÷ 6,486	1,398	11,575	÷ 11,609	395	1,910	12,675	÷ 18,095
Söndhordlands Fogderi*)	1,963	1,930	÷ 21,561	16	-	÷ 18	478	1,979	1,930	÷ 21,749
Hardanger og Vos Fogderi	20	20	÷ 342	66	80	÷ 1,201	14	86	100	÷ 543
Tilsammen for Söndre Bergenhus Amt . .	2,495	3,050	÷ 28,389	1,480	11,655	÷ 12,998	887	3,975	14,705	÷ 41,387
1871	3,563	8,323	÷ 48,237	1,471	18,176	÷ 9,353	1,128	5,034	26,499	÷ 57,590
1870	4,487		÷ 55,660	2,381		÷ 20,212	1,457	6,886		÷ 75,872
1869	4,870		÷ 22,867	3,334		÷ 23,980	1,765	8,204		÷ 46,847

*) For Fjældbergs Herred mangler Opgaver, se Beretningen ovenfor.

C. No. 9.

Notbrug.

Distrikter.	Söndre Fiskedistrikt.			Nordre Distrikt.			Tilsammen.			
	Antal Fiskere.	Brutto-udbytte.	Netto-fortjeneste + eller Tab ÷	Antal Fiskere	Brutto-udbytte.	Netto-fortjeneste + eller Tab ÷	Antal Notelag.	Antal Fiskere.	Brutto-udbytte.	Netto-fortjeneste + eller Tab ÷
		Spd.	Spd.		Spd.	Spd.			Spd.	Spd.
Nordhordlands Fogderi	1,348	3,000	÷ 18,818	194	2,950	÷ 1,132	71	1,542	5,950	÷ 19,950
Söndhordlands Foderi*)	1,094	1,570	÷ 10,015	24	1,220	+ 956	26	1,118	2,790	÷ 9,059
Hardanger og Vos Fogderi	125	90	÷ 1,653	161	3,220	+ 868	2	286	3,310	÷ 785
Tilsammen for Söndre Bergenhus Amt . . .	2,567	4,660	÷ 30,486	379	7,390	+ 692	99	2,946	12,050	÷ 29,794
1871	3,873	5,162	÷ 47,802	217	4,500	÷ 183	141	4,090	9,662	÷ 47,985
1870	3,508		+ 6,071	147		÷ 415	151	3,910		+ 4,456
1869	2,688		+ 47,292	144		+ 2,663	94	2,832		+ 49,955

*) For Fjældbergs Herred mangle Opgaver, se Beretningen ovenfor.

No. 2. Opgaver fogderivis over Værdi af Redskaber m. v.

Distrikt.	Garnbaade.		Garn.		Notbrug.			Logisfarteier.		Sildeferende Farteier.	
	Antal.	Værdi.	Antal.	Værdi.	Antal Baade.	Antal Nøter.	Værdi.	Antal.	Værdi.	Antal.	Værdi.
		Spd.		Spd.			Spd.		Spd.		Spd.
Nordhordlands Fogderi . .	395	13,100	6,232	20,425	276	203	46,466	33	10,850	15	5,600
Söndhordlands Fogderi*) .	478	14,240	7,324	22,520	65	56	15,140	67	37,830	92	54,440
Hardanger og Vos Fogderi .	14	800	282	846	10	6	1,600	25	16,500	40	32,800
Tilsammen for Söndre Bergenhus Amt	887	28,140	13,838	43,791	351	265	63,206	125	65,180	147	92,840
1871	1,128	37,862	17,376	58,633	564	382	94,666	174	58,550	207	137,710
1870	-	51,831	-	85,446	-	-	88,873	221	82,740	245	197,100

*) For Fjældbergs Herred mangler Opgaver, se Beretningen ovenfor.

No. 3. Opgave over Deltagernes Nettoudbytte eller Tab thinglagsvis.

Thinglag.	Samlet Nettofortjeneste + eller Tab ÷	Thinglag.	Samlet Nettofortjeneste + eller Tab ÷	Thinglag.	Samlet Nettofortjeneste + eller Tab ÷	Thinglag.	Samlet Nettofortjeneste + eller Tab ÷
	Spd.		Spd.		Spd.		Spd.
Hosanger	+ 192	Os	÷ 2,036	Finaas	÷ 5,090	Jondal	÷ 1,766
Lindaas	÷ 6,068	Fuse	÷ 4,012	Fjære	÷ 6,123	Vikör	÷ 1,706
Manger	÷ 1,808	Fjeld	÷ 300	Fjældberg*)	?	Ullensvang	÷ 5,240
Hammer	÷ 1,000	Sund	÷ 21,248	Etne	÷ 1,734	Ulvik	÷ 1,255
Haus	+ 170	Tysnæs	÷ 114	Skonevig	÷ 6,361	Vossestranden . . .	÷ 16
Fane	÷ 2,070	Fitje	÷ 9,000	Kvindherred . . .	÷ 1,776	Vos	÷ 130
Aarstad	-	Stordöen	÷ 1,553	Strandebarm . . .	÷ 1,832	Evanger	÷ 199

*) For Fjældbergs Herred mangle Opgaver, se Beretningen ovenfor.

Ved Hjælp af ovenstaaende og tidligere Beretninger har man i det statistiske Kontor forfattet nedenstaaende

Oversigt over Fiskerierne i Søndre Bergenhus Amt og dets Deltagelse i Vaarsildfisket 1868—72.

a. Omtrentligt Bruttoudbytte af de forskjellige Fiskerier.

	1868. Spd.	1869. Spd.	1870. Spd.	1871. Spd.	1872. Spd.
Af Deltagelsen i Vaarsildfisket	?	271,000	160,000	70,000	42,000
- — - Sommersildfisket	70,000	300,000	75,000	38,000	9,000
- — - Brislingfisket	?	?	ganske ubetydeligt	26,000	4,000
- — - Hummerfisket	?	?	?	9,000	10,000
- — - Laxefisket	?	?	?	3,000	4,000
- — - Makrelfisket	?	?	?	1,000	ganske ubetydeligt
- — - Vaartorskfiske	?	?	?	?	28,000
- — - Havfiskeri efter anden Torsk end Vaartorsk i Sund . .	?	?	?	?	9,000
Samtlige Fiskerier	?	?	?	ca. 150,000	ca. 106,000.

b. Nettoudbytte eller Tab af Deltagelsen i Vaarsildfisket og den derved beskjæftigede Almue samt Arbeidere m. m. fra Amtet.

	1869.	1870.	1871.	1872.
Antallet af Garnfiskere	8,204	6,886	5,168	4,075
— - Notfiskere	2,832	3,910	4,254	3,066
— - Arbeidere ved Tilvirkningen . .	463	479	478	143
— - Mandskab ved Logisfartöier . .	47	40	123	76
— - — ved sildeførende Fartöier	807	926	796	561
Tilsammen . .	12,353	12,241	10,819	7,921.

Nettoudbytte (+) eller Tab (÷) . + 17,969 Spd. ÷ 57,171 Spd. ÷ 108,855 Spd. ÷ 84,876 Spd.

10. Beretninger om Fiskerierne i Nordre Bergenhus Amt, Vaarsildfisket undtaget,

(afgivne af Fogderne).

a. Sogns Fogderi.

Under 24de Januar 1873 har Fogden indberettet:

„Da dette Fogderidistrikt som bekjendt kun for en ringe Del stöder mod Havet, nemlig alene forsaavidt angaar Eivindvigs Præstegjeld, indbefattende Utværs og Gulens Thinglage, og da den store Sognefjord indenfor sjelden eller aldrig söges af större Fiske- eller Sildestimer, saa er det kun i nævnte Præstegjeld, at der i Almindelighed er Spörgsmaal om större Fiskerier. — I Aaret 1872 har ikkun været fisket:

1. I Utværs Thinglag fra Slutningen af Juli Maaned samt i August omtrent 750 Tönder stor og fed Sild til en Gjennemsnitspris af 4 Spd. eller tilsammen . . . . . 3,000 Spd.
   samt mindre Sommer- og Kristiania-Sild 70 Tönder for . . . . . 200 -
2. I Gulens Thinglag samme Tid af stor og fed Sild omtrent 550 Tønder til samme Pris som oven . . 2,200 -
   og senere 2,000 Tönder Brisling til en Gjennemsnitspris af 96 Sk. pr. Tönde eller . . . . . 1,600 -
3. I den saakaldte Böfjord i Ladviks Thinglag henimod Hösttid omtrent 350 Tönder Brisling til samme Pris som oven eller for . . . . . 280 -

Brislingen har fordetmeste været anvendt hjemme i Distrikterne til Husbrug og lidet eller intet deraf til Udförsel som Handelsvare, hvorimod de bedre Sorter Sild have været udskibede. Ved Aarets Udgang har man i Utvær begyndt at fiske endel Bland- eller Blodsild. Derimod er i Aarets Löb intet fornummet til Vaartorskefiskeriet.

Laxefiskeriet siges fremdeles at være ringe, skjönt det heder, at ude nær Havet i Utvær, hvor fornemmelig den saakaldte Kilenod bruges til Fangsten, skal denne i de sidste Aar have tiltaget noget, men overalt ere Fiskerne utilböielige til at opgive det fangede Kvantum, som derfor vanskelig kan beregnes nogenledes sikkert. I Lærdals-, Aurlands- og Flomselvene skal Fiskemængden efterat Fredning er istandbragt have tiltaget betydeligt, og ved Bortleie af Fiskeriet i disse Elve til Engelsmænd er vedkommende Bygder tilfaldet en Indtægt i afvigte ligesom i de foregaaende Aar af omtrent 2,000 Spd., uden at dog den Fangst, Leierne have gjort, skal have været stor. Prisen paa denne Fisk har efterhaanden steget, i sidste Aar til den i disse Egne hidtil ukjendte Höide af 14 Sk. pr. Pund.

Naar undtages det sædvanlige Fiskeri ved Kysten med Line og Haandsnöre efter Kveite, Lange, Brosme og Torsk, som ikke har givet större eller mindre Udbytte end almindeligt, og som hovedsagelig anvendes til daglig Föde for Fiskerne og til Afhændelse i Distriktets indre Bygder, vides intet andet Fiskeri end foranförte her at være foregaaet i afvigte Aar."

b. Sönd- og Nordfjords Fogderi.

Af Fogden er under 27de September 1873 meddelt fölgende Indberetning:

„Udbyttet af forrige Aars Fiskerier udenfor Vaarsildfisket kan i dette Fogderi omtrentlig anslaaes som fölger:

1. **Vaartorskfisket.** Dette dreves fornemmelig i Bremanger Herred, hvor det, væsentligst af Distriktets egne Indvaanere, opfiskede Kvantum, som meddelt i min Indberetning om Fiskerierne i 1871, kan anslaaes til 300,000 Stkr. Torsk. I Selö Herred fiskedes ca. 90,000 Stkr. og i Daviks Herred 49,000 eller tilsammen ca. 440,000. I de övrige Herreder var dette Fiskeri af ringe eller ingen Betydning.

   Det antages i Almindelighed, at 500 Fisk giver 1 Tönde Rogn, og at der af 300 Stkr. erholdes 1 Tönde Lever, hvoraf igjen kan udbringes $\frac{2}{3}$ Tönde Tran. Torsken i rund Tilstand solgtes til en Pris af 10 à 11 Sk. pr. Stk.; tilvirket til Klipfisk, hvoraf der gaar 10 à 12 Stkr. paa en Vog, kan den ansættes til en Pris af 6 Ort pr. Vog.
2. **Sommersildfisket.** Udbyttet heraf udgjorde i Bremanger ca. 120 Tdr., i Selö ca. 1,500 Tdr., i Brandsö 8,000 Tdr., i Gloppen 200 Tdr., i Askevold 5,000 Tdr., i Eid 2,000 Tdr. og i Stryn og Indvik 250 Tdr., tilsammen ca. 17,000 Tdr. af höist forskjellig Störrelse og Bonitet, hvoraf Varens Pris, der varierede mellem 60 Sk. og $4\frac{1}{2}$ Spd. pr. Td. og i Gjennemsnit formenes at kunne anslaaes til 9 Ort pr. Td., betinges.
3. **Hummerfiske.** I Bremanger, Askevold og Selö antages der at være fanget ca. 40,000 Stkr., der i Regelen er betalt med 10 à 11 Sk. pr. Stk.

   Af andre Fiskesorter, Brosme, Lange og Sei og af disse tilvirket Tran og Rogn kan Udhyttet omtrentlig anslaaes til en Værdi af 2,300 Spd., deri indbefattet de 200 Spd., som Lensmanden i Ytre-Dale antager, at Udbyttet for Distriktets Vedkommende har udgjort af alslags Fiske. Af det saakaldte daglige Hjemmefiske i Selö antager Lensmanden, at der af Fiskerne er solgt til Udenbygdsboende og Landhandlerne for et Belöb af ca. 5,000 Spd.

De fra Lensmændene modtagne Indberetninger, der ere affattede og udfærdigede paa en noget forskjellig Maade og tildels ikke ere fuldstændige, vedlægges."

Ved Hjælp af ovenstaaende og tidligere Beretninger har man i det statistiske Kontor forfattet nedenstaaende

Oversigt over Udbyttet af Fiskerierne i Sønd- og Nordfjords Fogderi 1868—1872.

	Opfisket Kvantum Sommersild (Brisling inkl.).	Kvantumets Værdi.	Antagelig Værdi af de øvrige Sommer-fiskerier.	Antagelig Værdi at Vaartorsk-fiskeriet.	Samlet Værdi af Aarets Fiskerier.
	Tdr.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.
1868:	5,405	14,995	?	?	?
1869:	23,680	35,265	?	?	?
1870:	15,200	23,330	?	?	?
1871:	32,110	35,500	ca. 9,000	5,000	49,500
1872:	17,000	30,600	- 8,000*)	40,000	78,600

11. Beretninger om Fiskerierne i Romsdals Amt, Vaarsildefisket undtaget, samt angaaende Bankfikeriet om Sommeren.

A. Beretning om Vaartorskfiskeriet paa Søndmøre,

(afgiven af Premierlieutn. i Marinen D. Rye).

Herved giver jeg mig den Ære at afgive Indberetning om de Undersögelser angaaende Søndmöre-Fisket, der bleve anstillede af mig som Chef for den til Territorial-Grændsens Bevogtning afvigte Vinter ved Fisket stationerede Kanonbaad „Rjukan".

Fra Mandag den 5te Februar var Störstedelen af Leiefolkene forhyrede, og fra den Dag er saaledes Baadfiskets Begyndelse at regne. Paa Söndre Söndmöre var Almuen imidlertid fra 10de Februar til Maanedens Udgang for Størstedelen beskjæftiget med Vaarsildefiskeri.

I de 3 förste Uger, til 24de Februar, holdt Veiret sig usædvanlig roligt, saa der var Söveir næsten hver Dag. Fisken stod saavel nær under Land som i og udenfor Stordybet, og var den saakaldte Sildetorsk, der af Almuen almindeligt ansees for at være en anden „Færd" end den egentlige Skrei.

I den förste Uge blev der gjennemsnitlig fisket pr. Baad paa Söndre Söndmöre omtrentlig 800 à 1,000 Torsk, og paa Nordre Søndmöre 6 à 800, og i den anden Uge respektive 300 og 800. Ved denne Uges Udgang antoges der at være fisket i det Hele — Sköitefiskets Udbytte deri iberegnet — omtrent $1\frac{1}{2}$ Million Fisk, og ved Udgangen af 3die Uge — til 24 Februar — omtrent $2\frac{3}{4}$ Million.

Efter 24de Februar blev Veiret noget mindre gunstigt, dog uden voldsomme Storme. I den 5te Uge, 26de Februar til 2den Marts, var egentlig intet almindeligt Söveir; kun de Baade, som havde Redskaberne nærmest Land, fik trukket, og endel Snørefiskere vare af og til ude for kortere Tid. Först 7de og 8de Marts bleve alle udestaaende Redskaber optagne; nogen væsentlig Skade paa Redskaber var ikke opstaaet, men endel af Fangsten var selvfölgelig bedærvet. Fra denne Tid begyndte man paa Söndre Söndmöre, hvor Fisket almindelig slutter tidligere end andetsteds i Distriktet, at hjemsende sine Leiefolk. Men da der i den 6te Uge, fra 11te til 15de Marts, faldt 5 Søveirsdage med vistnok ujevnt, men dog i det Hele tilfredsstillende Fangst, tog endel af Hjemfolket atter fat paa Fisket, idet de i Mangel af Leiefolk mandede sig sammen paa færre Baade. I den nordlige Del af Distriktet var Udbyttet hele Tiden ret godt; men medens Fisket dersteds tidligere var

*) Heraf kom 3,500 Spd. paa Hummerfisket og 2,300 Spd. paa Fisket efter Lange, Sei m. m.; Resten er anslaaet at være Udbyttet af Laxefisket, der ikke er nævnt i Beretningen for 1872.

foregaaet temmelig jevnt langs hele Hjembankens Affald mod Bredsundsdybet, faldt det herefter bedst langt ude ved Stordybet og paa Mebotten, hvor Massen af Almue fra Nordre Söndmöre derfor sögte hen, Nordöernes Fiskere fraregnet, der altid holde sig paa Fiskebankerne nordenfor Hjembanken.

Den 7de Uge, fra 18de til 23de Marts, gaves 4 Söveirsdage, Udbyttet dog overalt aftagende; ved Ugens Udgang sluttedes Fisket af den store Masse af Almuen. Noget fiskedes dog ogsaa efter denne Tid, navnlig af Linefiskere fra Aalesund og Omegn.

Sköitefisket begyndte omtrent samtidig med Baadfisket. Der var 8 norske og 5 svenske Sköiter. Det gode Veir var selvfölgelig ogsaa til Fordel for denne Bedrift. Fisket foregik udelukkende paa Mebotten, altsaa udenfor den ved kongelig Resolution af 16de Oktober 1869 bestemte Territorialgrændse.

Söndmörefiskets samlede Udbytte har jeg tidligere ved Telegram af 23de Marts til den kongelige norske Regjerings Departement for det Indre opgivet at være anslaaet til 3¾ Million, hvilket Anslag jeg dog har nogen Grund til at antage noget for lavt. Af Udbyttet faldt 150,000 Fisk paa Sköitefisket*).

Som det fremgaar af Foranstaaende, vare Veirforholdene under dette Aars Fiske usædvanlig gunstige, og da disse væsentlig betinge Fiskets Udfald, blev ogsaa Udbyttet over et Middelsaar. Derhos stillede Forholdene sig særdeles fordelagtige derved, at Fangsten for en væsentlig Del skede tidlig paa Aaret, allerede i Februar, da Fisken er fed og leverrig. Först i Fisket gik ikkun 190 à 200 Fisk paa en Tönde Lever.

Med Hensyn til Udbyttets Fordeling over Distriktet regnedes gjennemsnitlig paa Fiskepladsene ved Söndre Söndmöre 2,000, paa Hjembanken og Vigrasjöen 4,000, og paa de nordligere Banker 3,000 Fisk pr. Baad; dog saaledes, at i hvert af disse Distrikter igjen Garnfiskerne havde faaet mest. Da disses Udrustning er saa meget kostbarere end Line- og Snörefiskernes, kan Nettoudbyttet neppe have været synderlig forskjelligt for de forskjellige Brug.

Af det anslaaede Fiskekvantum, 3¾ Million, kan paaregnes at være udbragt 220,000 Voger Klipfisk, 10,000 Tönder Lever, 8,000 Tönder Rogn. 10,000 Tönder Lever, af Kvalitet som dette Aars, kan antages at give omtrent 6,500 Tönder Tran. Der er produceret noget over 2,500 Tönder Medicintran, fölgelig kan af brun, brunblank og blank Tran paaregnes henimod 4,000 Tönder.

Til Oversigt over Almuens Mængde og Fordeling ved de forskjellige Brug og paa de forskjellige Fiskevær hidsættes nedenstaaende Tabel 1, til hvilken det imidlertid har havt Vanskelighed at skaffe behörige Materialier tilveie, og Opgaven er saaledes ikke at betragte som ganske nöiagtig **).

Tabel 2 er en Fortegnelse over Skøiterne, deres Störrelse, Mandskab, Udbytte etc **).

Tabel 3 er en Fortegnelse over de i Drift værende Brænderier for Tilvirkning af Medicintran og deres omtrentlige Produktion **).

Det gode Veir uagtet indtraf flere med Tab af Menneskeliv forbundne Baadforlis ved Fisket, dels under Seilads til og fra Fiskebankerne, dels under Trækning af Redskab.

Efter hvad der er kommen til min Kundskab, forliste

29de	Febr.	1	Baad	fra	Herö,	hvorved	omkom	6 Mand,
2den	Marts	1	Do.	-	Vigra	—	—	7 Do.
18de	—	1	Do.	-	Alnæs, Godöen	—	—	6 Do.
-	—	1	Do.	-	Djup, Do.	—	—	1 Do.
-	—	1	Do.	-	Vigra	—	—	7 Do.
-	—	1	Do.	-	Do.	—	—	1 Do.
ialt	paa	6	Baade	. . . . .		. . . .		28 Mand.

*) Med det samlede Udbytte cfr. Tabellen til nedenstaaende Beretning om Baadfisket fra Fogden i Søndmøre, hvilken, selv naar Fangsten med Skøiter tillægges, viser en noget mindre Sum end her beregnet. Hermed bør ogsaa sammenholdes, at Tabel II. til nærværende Beretning har et noget større Fisker- og Baadantal end Tabellen til Fogdens Beretning. Sml. ogsaa Anm. til Fiskeristat. f. 1871 S. 46. Det stat. Kontors Anm.

**) Ovennævnte Tabeller ere for at frembringe Overensstemmelse med Fiskeristatistiken for 1871 (se Pag. 47—49) trykte i den Orden, at Tabel 3 ovenfor er bleven Tabel I., Tabel 1 ovenfor Tabel II. og Tabel 2 ovenfor Tabel III. Sammendragene til Tabellerne ere udførte i det statistiske Kontor. Det stat. Kontors Anm.

En svensk Sköite overseiledes först i Fisket i Bredsundet af et Dampskib, og sank strax, men Mandskabet bjergedes. Sundhedstilstanden under Fisket var idetheletaget god.

Der har ikke været mig forebragt nogensomhelst grundede Klager over Retstilstanden under Fisket. Ud i Marts Maaned fremkom vistnok enkelte Anker over, at de svenske Sköiter ikke skulde respektere Territorialgrændsen, men under saagodtsom daglig Færden med Kanonbaaden ude paa Bankerne har jeg erhvervet fuld Vished for, at Ankerne vare grundlöse. Saaledes som ovenfor antydet var det Tilfælde, at — medens Fisken i Februar stod over hele Hjembanken saavelsom paa Mebotten, og Baadene derfor helt naturlig holdt sig nærmest Land, hvorimod Sköiterne, for hvilke nogle Miles længere Seilads ikke er af Betydning, sögte udenfor Stordybet —, saa slog derimod Fisket hen i Marts Maaned bedst til paa Mebotten — udenfor Territorialgrændsen — og nu sögte ogsaa Baadene derud, hvor Fisket saaledes blev drevet af Baade og Sköiter om hverandre, og Ønsket om ogsaa her at blive Sköiterne med deres Liner og Ankere kvit förte, som det gjerne gaar i deslige Forhold, til Paastand om, at de Svenske fiskede nærmere Land end tilladt. Nogen Redskabsskade af Betydenhed fandt ikke Sted, og det er mig ikke bekjendt, at nogen i mindste Maade betragtelig Kollission indtraf mellem Baad- og Sköitefiskere Redskabstabet var idetheletaget under dette Aars Fiske ganske ubetydeligt.

I min Indberetning til den Kongelige Norske Regjerings Departement for det Indre af 5te November 1868 angaaende Undersögelse af Forholdene ved Skreifiskerierne i Romsdals Amt er udtalt angaaende Baadfisket paa Söndmöre, at jeg ikke kunde anse særlige Lovbestemmelser desangaaende fornödne og heller ikke hos Almuen havde fundet nogen Trang til saadanne, eller til at faa forandret den nuværende „Tilstand, hvorunder hver Mand ved Fisket kan indrette sig med fuld Frihed inden de Grændser, som ere anviste gjennem de almindelige borgerlige Love". Denne min Opfatning af det almindelige Tænkesæt hos Almuen er ikke undergaaet Forandring ved de Iagttagelser, jeg har havt Anledning til at anstille under afvigte Vinters Fiske.

Dengang, da hin tidligere Beretning afgaves, var Sköitefisket fornyligt begyndt, og der var opstaaet en ikke ringe Frygt, hvorom ogsaa hin Beretning bærer Vidne, for at denne nye Bedrift skulde komme til at forvolde Baadfisket store Skadelidelser. Uagtet Frygten vistnok ikke var uden Grund, har det dog vist sig, at den i hvert Fald var meget overdreven, og efterhaanden har den tabt sig alt mere og mere. Som allerede anfört, kom der ikke under hele Fisket til min Kundskab noget Tilfælde af Kollision mellem Baade og Sköitefiskere. Imedens de svenske Skøiter allerede som Fölge af Bestemmelsen om Territorialgrændsen maatte holde sig udenfor Stordybet, var det Tilfælde, at ogsaa de norske gjorde det samme, og det kan vel heraf være at slutte, at naar Kollisioner indtræffe, saa ville de saagodtsom uden Undtagelse blive at skrive paa Uheldets Regning, idet nemlig Sköitefiskerne meget vel indse, at det ligger i deres egen velforstaaede Interesse at holde sig saa meget borte fra udsatte Redskaber som muligt. Og ligesom denne Opfatning bevirkede, at ikke Ufred opstod senere i Fisket, da dette slog til udelukkende paa de fjernere Fiskepladse, udenfor Territorialgrændsen, saaledes vil den ogsaa efter mit hedste Skjön have tilfölge, at endogsaa om Sköiternes Tal skulde blive ikke lidet större, end det nogensinde har været, vil der end ikke for saadanne Aar, da Hovedfisket hovedsagelig slaar til indenfor Territorialgrændsen, være Grund til Frygt for, at Samfisket af Sköiter og Baade skulde komme til at ske til Fortrængsel for de sidste. Under saadanne Fiskets Omstændigheder skulde det vise sig som en stor Ubillighed mod Sköitefisket ved Lovbud at henvise dette til de ydre Banker. Og imedens det samme vilde blive Tilfældet for den Enes eller den Andens Vedkommende ved Paabud om Deling af det indre Fiskehav mellem Sköite- og Baadfisket, er imod en saadan Forföining endvidere at erindre, at den utvivlsomt skulde medföre store for ikke at sige uovervindelige Vanskeligheder, og ialfald paakræve endogsaa et langt stærkere Opsyn end i Lofoten, hvor der er at paaregne idetmindste nogen Hjælp i Traditioner fra gammel Tid, naar det gjælder om at benytte den Bestemmelse om Adgang til Havdeling, der — saaledes som bemærket i Komiteindstillingen til Storthinget i 1871 angaaenbe Lovpropositionen om Söndmørefisket — blev indtaget i Loven af 1857 som Overgang fra den tidligere meget komplicerede Ordning. Naar Fiskets Omstændigheder falde i Lighed med, hvad der fandt Sted iaar, nemlig at Samfiske af Sköiter og Baade nødvendigvis i længere Tid maa foregaa paa længere Afstand fra Land, udenfor Territorialgrændsen, er det en Selvfölge, at Lovbestemmelser til Deling dem imellem ville blive end mindre effektive, og for de Svenskes Vedkommende endogsaa aldeles örkeslöse. For Baadfiskets Sikring imod Sköiterne kunde det maaske — som udtalt i hin tidligere Beretning fra 1868 til Departementet for det Indre — være Spörgsmaal om paa det norske Söterritorium ved Söndmøre at bringe til Anvendelse endel af de i Lov af 18de Mai 1860 om Fiskerier i Nordlands og Finmarkens Amter indeholdte Bestemmelser, sammenholdt med Lov om Vaarsildefiskeriet af 24de September 1851 dens § 17. Men ved mine fortsatte Erfaringer disse Forhold betræffende er jeg kommen til ikke liden Tvivl om, hvorvidt endogsaa en saa lidet vidtgaaende Forföining skulde være hensigtsmæssig, om

det ikke vil være mest i Fiskets Interesse, og navnlig til Bevarelse af Fred mellem de talrige Deltagere, at lade dette fremdeles som hidtil foregaa i Medhold af Sædvaner, der hævde sig hos Almuen uden direkte Lovbud.

Efterat Savnet af behörige Fyre for dette Fiskes Vedkommende er eller dog i den nærmeste Fremtid vil blive afhjulpet, tör det forhaabentlig blive Spörgsmaal om Foranstaltninger til Tilveiebringelse eller Udbedring af Baadhavne paa Steder, som iövrigt have heldige Betingelser for Ansamling af Fiskealmue.

Som Steder, paa hvilke Opmærksomheden fortrinsvis maa være rettet, skal jeg tilade mig at nævne:

1. Giskeödegaard paa Giske.
2. Blindem paa Vigra.
3. Alnæs paa Godøen.
4. Ulla (Gjennemskjæring af en Sandbanke mellem Haramsö og Flemsø).
5. Flö paa Hareidland.

Paa sidstnævnte Sted vilde Tilveiebringelsen af en Baadhavn maaske være af störste Interesse, da en talrig Befolkning heromkring mangler bekvem Baadplads, men Anlægget vil nok ogsaa falde forholdsvis kostbart.

Forøvrigt skal jeg tillade mig at bemærke, at skulde Havneanlæg ved noget af disse Steder komme til Udförelse, vilde det antagelig være nødvendigt for det Offentlige at sikre sig behørigt Landomraade, for at ikke de omboende Eiere skulde komme til at drage Fordel af Anlægget paa Fiske-Almuens Bekostning.

Tabel I.

Fortegnelse

over de under Vaartorskfiskeriet paa Søndmøre i Aaret 1872 i Drift værende Brænderier for Tilvirkning af Medicintran og deres omtrentlige Produktion.

Sted.	Antal.	Medicintran. Tdr.	Brun Tran. Tdr.	Blank Tran. Tdr.
Flemsö	1	160	60	—
Harhamsö	1	140	50	—
Vigra	4	945	305	15
Giske	2	330	114	—
Valderö	3	415	188	12
Godöen	2	290	120	60
Hissen	1	180	70	—
Ulfsten	1	100	30	—
Summa	15	2,560	937	87

Tabel II.

Fortegnelse

over Antal af Fiskere, Baade og Redskaber ved de forskjellige Fiskepladse under Vaartorskfiskeriet paa Søndmøre Aar 1872.

Fiskevær.	Garnfiskere.								Linefiskere.						Snørefiskere.				
	Baadenes Slags.			Mand.	Garn.	Garnbaade, der ogsaa have Line.	Antal Lineangler.	Antal Haandsnører.	Baadenes Slags.			Mand.	Antal Lineangler,	Antal Haandsnører.	Baadenes Slags.			Mand.	Antal Haandsnörer.
	Ottring.	Sexring.	Trerøring.						Ottring.	Sexring.	Trerøring.				Ottring.	Sexring.	Trerøring.		
Harö og Øxenø	6	-	-	42	820	-	-	42	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fjertoft	30	-	-	230	4,200	-	-	230	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Flemsö	50	-	-	368	7,400	-	-	368	-	-	-	-	-	-	6	-	-	45	45
Haramsö	50	-	-	386	7,600	-	-	386	-	-	-	-	-	-	14	3	10	189	189
Lepsö	31	-	-	235	2,460	-	-	235	-	-	-	-	-	-	15	-	-	109	109
Vigra	13	-	-	94	1,900	-	-	94	-	-	-	-	-	-	183	-	-	1336	1336
Valderø	59	-	-	413	8,000	4	2,800	413	39	-	-	273	27,300	273	-	-	-	-	-
Giske	70	-	-	490	9,800	-	-	490	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Godø	32	53	3	590	8,200	76	47,000	590	26	-	2	186	23,000	186	25	-	-	175	175
Aalesund og Omegn, Hessen, Sulen	8	5	7	135	2,300	16	10,000	135	13	16	8	209	20,900	209	4	-	16	81	81
Flaaværsöerne, Rundø med Omliggende .	143	45	1	1226	24,520	-	-	1226	23	12	7	268	35,000	268	5	9	8	154	154
Sandsø med Tilliggende . . .	4	49	-	377	6,030	-	-	377	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vanelvsgabet, begge Sider .	-	57	-	403	6,680	-	-	403	-	30	-	180	36,000	-	-	-	-	-	-

Sammendrag.

A. Baade.

	Garnbaade.	Linebaade.	Snörebaade.	Baade af alle Slags.
Ottringer	496	101	252	849
Sexringer	209	58	12	279
Trerøringer	11	17	34	62
Summa	716	176	298	1,190

B. Fiskere.

Garnfiskere.	4,989
Linefiskere	1,116
Snörefiskere	2,089
Summa	8,194

C. Redskaber.

Samlet Antal Garn 89,910.

Antal Lineangler 202,000, deraf paa Garnbaade 59,800, paa Linebaade 142,200.

Antal Haandsnörer 8,014, deraf paa Garnbaade 4,989, paa Linebaade 936, paa Snørebaade 2,089.

C. No. 9.

Tab. III.

Fortegnelse

over de i Vaartorskfiskeriet paa Søndmøre Aar 1872 deltagende Skøiter.

Skøitens Navn.	Hjemsted.	Drægtighed.	Mandskab.			Fangst.
			Norsk.	Svensk.	Tilsammen.	
						Stkr.
1. Löven	Aalesund.	10½ Læster	8	-	8	8,600
2. Skreien	—	13½ —	1	11	12	19,400
3. Friaren	—	5000 Fisk	8	-	8	9,500
4. Brateggen	—	12½ Læster	4	5	9	12,000
5. Stormfuglen	—	ubekjendt	3	-	3	4,000
6. Tjuren	—	9000 Fisk	-	12	12	15,000
7. Elida	—	4000 —	2	6	8	11,300
8. Fæstmøen	Giske.	4000 —	8	-	8	9,500
9. Gustaf Adolf	Sverige.	4000 —	-	10	10	11,000
10. Sverige	—	5000 —	-	8	8	14,000
11. Norden	—	4000 —	-	9	9	13,000
12. Fäderneslandet	—	4000 —	-	9	9	8,000
13. Tvende Familier	—	4000 —	-	8	8	16,000

Sammendrag.

	Antal.	Mandskab			Fangst. Stkr.	Gjennemsnitlig Besætning for Skøiterne. Mand.	Fangst pr. Skøite. Stkr.
		norsk.	svensk.	tils.			
Norske Skøiter	8	34	34	68	89,300	8,5	11,163
Svenske Skøiter	5	-	44	44	62,000	8,8	12,400
Sum	13	34	78	112	151,300	8,6	11,640

B. Beretninger om Vaartorskfiskerierne

(afgivne af Fogderne).

1. Indberetning fra Fogden i Søndmøre Fogderi.

Efter de fra Lensmændene modtagne Indberetninger har indeværende Aars Vaartorskfiske for Fogderiets Vedkommende givet nedenanförte Udbytte:

For Herø Herred:

Fiskernes Antal 1,257
Baadenes Do. 187
} Fangst 390,900 Stykker Torsk.

Til Husholdningsvare antages ca. 2,200 Stykker at være brugt. Resten er saltet til Handelsvare. Med Garn antages fanget ca. 330,400 og med Snøre og Liner ca. 60,500 Stkr.

Af det anførte Antal Fiskere og Baade vare fra Voldens Herred 29 Baade med 205 Mand, fra Sande Herred 4 Baade med 78 Mand, fra Vanelvens Herred 2 Baade med 13 Mand.

Af det opfiskede Kvantum antages at falde paa Fiskere fra Voldens Herred 61,106 Stykker, paa Fiskere fra Sande Herred 24,300 Stykker og paa Fiskere fra Vanelvens Herred 4,000 Stykker.

Det hele Kvantum antages at kunne udbringes til: 25,916 Voger Klipfisk, 1,080 Tønder Lever og 540 Tønder Rogn, efter Beregning: 15 Stykker Torsk give 1 Vog Klipfisk, 360 Stykker Torsk give 1 Tønde Lever og 500 Stykker Torsk give 1 Tønde Rogn. (2 Tønder Lever antages at give 1 Tønde Tran.)

For Sande Herred:

Fiskernes Antal 547 }
Baadenes Do. 81 } Fangst 115,900 Stykker Torsk.

Til Husholdningsvare antages ca. 1,750 Stykker at være benyttede. Det øvrige er saltet til Handelsvare. 107,230 Stykker antages fangede med Garn, 8,670 Stykker med Snøre og Line.

Af det anførte Antal Fiskere og Baade vare fra Vanelvens Herred 2 Baade med 12 Mand. Paa disse antages en Fangst af 1,100 Stykker Torsk at falde.

Det hele Kvantum antages at kunne udbringes til 7,610 Voger Klipfisk, 317 Tønder Lever, 228 Tønder Rogn.

Fiskeriet begyndte i de sidste Dage af Januar og ophørte omkring 20de Marts. Det begunstigedes af det heldigste Veir.

Fiskeriet maa henregnes blandt de bedste, der har været. Fisken var af god Kvalitet, fed paa Lever og Rogn.

Næsten intet Redskabstab og Garnskade fandt Sted.

For Ulfstens Herred:

Fiskernes Antal 694 }
Baadenes Do. 104 } Fangst 247,000 Stykker Torsk.

Til Husholdningsvare antages Intet brugt. Fiskeriet har været drevet baade med Garn og Snøre, men hvormeget Fisk der falder paa de forskjellige Redskaber, oplyser vedkommende Lensmand ikke.

Det hele Kvantum antages at kunne udbringes til 16,466 Voger Klipfisk, 686 Tønder Lever og 494 Tønder Rogn.

Redskabstabet angives til ca. 87 Spd.s Værdi. Skaden skal være foranlediget ved Bankfiskeskøiters Ankring.

1 Fiskebaad forulykkede ca. 2½ Mil fra Land og 1 Mand bortkom.

Fiskeriet begyndte i de første Dage af Februar og ophørte i de første Dage af April.

For Borgunds Herred:

Fiskernes Antal 2,182 }
Baadenes Do. 328 } Fangst 1,115,200 Stykker Torsk.

Til Husholdningsvare antages næsten Intet brugt. Fiskeriet blev drevet som sædvanlig en 2—5 Mile fra Land paa forskjellige Fiskebanker. Hvormange Baade hørte hjemme i fremmede Herreder oplyser vedkommende Lensmand ikke; deres Antal er formentlig ikke ubetydeligt. Hvormeget der af Fangsten falder paa Garn og hvormeget paa Snører, er heller ikke oplyst.

Udbyttet maa regnes for ualmindelig stort. Kvantumet antages at kunne udbringes til 74,347 Voger Klipfisk, 3,098 Tønder Lever, 2,230 Tønder Rogn.

Fiskeriet i Borgundsfjorden, der ifjor gav et betydeligt Udbytte, gav iaar kun et saadant af nogle faa — ca. 5,000 Stykker.

C. No. 9.

For Harhams Herred:

Fiskernes Antal 3,034 } Fangst 1,494,500 Stykker Torsk.
Baadenes Do. 411 }

Hele det opfiskede Kvantum antages solgt til Handelsvare. Hvormeget der falder paa Garn- og hvormeget paa Snørefiskeriet, er ikke oplyst. Liner brugtes kun af saare Faa.

Det hele Kvantum antages at kunne udbringes til 99,633 Voger Klipfisk, 3,812 Tønder Lever og 2,966 Tønder Rogn.

Under Fisket forulykkede 3 Baade og 15 Mand bortkom. Ingen af Baadene hørte hjemme i Herredet.

Fiskeriet begyndte 22de Januar og varede til Slutningen af Marts. Hvormange Baade hørte hjemme udenfor Herredet, er ikke oplyst.

Prisen paa Fiskevarer bliver først senere bestemt. Antagelig bliver den lavere end i forrige Aar. Regner man Gjennemsnitsprisen til 1 Spd. pr. Vog Klipfisk, 9 Spd. pr. Tønde Lever og 6 Spd. pr. Tønde Rogn, vil Udbyttet udgjøre: for Klipfisken (223,972 Voger) 223,972 Species; for Leveren (8,993 Tønder) 80,937 Species, og for Rognen (6,458 Tønder) 38,748 Species, eller tilsammen 343,657 Species.

Ovenstaaende Opgaver har man i det statistiske Kontor sammenfattet til følgende

Tabel, der ogsaa viser de tilsvarende Summer for de tre foregaaende Aar *).

Herreder, hvori Fisket er faldet.	Baade.				Fiskere.				Kvantum i Tusinder af Stykker.			
	1872.	1871.	1870.	1869.	1872.	1871.	1870.	1869.	1872.	1871.	1870.	1869.
Herö	187	193	231	263	1,257	1,322	1,567	1,738	391.	189.	291.	503.
Sandø	81	73	-	-	547	499	-	-	116.	44.	-	-
Ulfsten	104	104	105	65	694	672	715	433	247.	64.	209.	182.
Borgund	328	380	388	382	2,182	2,540	2,600	2,578	1,115.	380.	970.	1,146.
Harham	411	377	356	382	3,034	2,813	2,627	2,674	1,495.	533.	891.	1,050.
Summa	1,111	1,127	1,080	1,092	7,714	7,846	7,509	7,423	3,364.*	1,210.*	2,361.	2,881.

* Med Hensyn til disse Summer cfr. Anm. til foranstaaende Side 44.

2. Indberetning fra Fogden i Romsdals Fogderi.

Fiskeriet begyndte henved Midten af Januar og vedvarede næsten til Midten af April. Det var begunstiget af et mere end almindelig vedholdende Godveir, og Fisken var stor, fed og rig paa Lever og Rogn, saa at man, dersom heldigt Veir ogsaa begunstiger Tørringen, kan af indeværende Aars Skreifiske vente et Udbytte, fortrinlig baade i Mængde og Godhed; rigtignok ville Priserne saavel paa Klipfisk som paa Rogn og Tran neppe vise sig at kunne beregnes saa høit, som nogle af de nærmest foregaaende Aar, men den ualmindelig store Fangst maa desuagtet gjøre Udbyttet for den fiskende Almue gunstigere, end i almindelig gode Aar. Af Redskaber er lidet gaaet tilspilde og af Menneskeliv vides intet at være gaaet tabt under Fisket udenfor Romsdals Fogderies Kyst; derimod skal der ifølge Indberetninger fra vedkommende Lensmænd være forulykket 2 Fiskere fra Veø og 2 fra Vestnæs under Vaarfisket paa Søndmøres Kyst. Angaaende Antallet af Baade, Besætning og Fangstmængder af Fisket paa Fogderiets Kyst henvises efter de Oplysninger, jeg har modtaget, til omstaaende Tabel:

---

*) I Opgaverne for Borgund er ikke medregnet Fisket i Borgundfjorden, der i 1871 ansattes til 180,000 Stkr. og saaledes var forholdsvis betydeligt, medens det for 1872 kun anslaaes til ca. 5,000 Stkr.

Præstegjeld.	Garnbaade	Besætning.	Antal Torsk.	Snøre-baade.	Besætning.	Antal Torsk.	Tilsammen		
							Baade.	Besætning.	Torsk.
Akerø	65	525	226,000	2	12	6,000	67	537	232,000
Bod	33	234	112,500	49	244	145,000	82	478	257,500
Frænen	23	164	84,500	18	97	38,600	41	261	123,100
Ialt	121	923	423,000	69	353	189,600	190	1,276	612,600

Efter de mig meddelte Opgaver vil der medgaa til 1 Vog Klipfisk 15 à 18 eller gjennemsnitlig maaske nærmest 16 Stkr. Torsk, omtrent 600 Stkr. Torsk til 1 Tønde Tran eller 1 Tønde Rogn. Tænker man sig hele Fangsten, hvoraf kun noget ganske uvæsentligt er solgt i raa Tilstand, eller forbrugt paa Fiskeværene, forvandlet til Klipfisk, Tran og Rogn, og derhos anslaaer Priserne paa disse Produkter formodningsvis til: Klipfisk 6 Ort pr. Vog, Tran 10½ Spd. pr. Tønde og Rogn 6 Spd. pr. Tønde, saa vil man af den samlede Fangst kunne paaregne følgende Produktmængder og Brutto-Pengeværdi:

38,300 Voger Klipfisk à 1⅕ Spd.	45,960 Spd.
1,021 Tønder Tran à 10½ Spd.	10,720 —
1,021 Tønder Rogn à 6 Spd.	6,126 —
tilsammen den anseelige Bruttoværdi af	62,806 Spd.,

som ganske vist betydelig maa ophjælpe Distriktets økonomiske Stilling, og man hører da heller ikke andet end almindelig Tilfredshed med Fiskets Udfald i Aar; men til ovennævnte Pengebeløb, som vil komme Distriktets Almue tilgode for Fangsten ved dette Fogderies Kyst, kan som Middel til Distriktets økonomiske Velværes Forbedring ogsaa medregnes nedenstaaende betydelige Summer, der iaar ere komne Fiskere hjemmehørende i Romsdals Fogderi tilgode for Deltagelse i det udenfor selve Fogderiet, nemlig Søndmøre, forefaldende Torskefiske, dels som Rorsløn og dels som Lotudbytte, nemlig:

104 Fiskere fra Romsdals Thinglag	2,380 Spd.	
93 Do. - Vold —	2,536 —	
248 Do. - Veø —	8,091 —	
74 Do. - Næsset —	1,660 —	
42 Do. - Bolsø, udelukkende Rorsløn	650 —	
111 Do. - Frænen	3,997 —	
267 Do. - Vestnæs	8,568 —	
7 Do. - Sund og Bod	240 —	
		28,122 Spd.*)

Fogderiets Almues samlede Bruttogevinst af Aarets Torskefiskeri skulde altsaa være at anslaa til det ualmindelig høie Beløb af . . . . . 90,928 Spd.,

men hertil kommer, at jeg er ganske tilbøielig til at antage, at den opgivne Fangst inden Fogderiet er holdt i laveste Maalestok; thi medens de mig fra Lensmændene tilhændekomne Opgaver kun udviser een Baad, hvis Fangst overstiger 6,000 Fisk, har jeg af Fiskere selv, af hvilke rimeligvis færre komme i personlig Berørelse med mig end med Lensmændene, hørt opgivet vel mindst 2 Baade, hvis Fangst stod ganske nær 7,000 Stkr. Torsk, ligesom og Fiskeres Udtalelse til mig om Fangstens gjennemsnitlige Størrelse gaar endel høiere, end Lensmændenes Opgivender.

---

*) altsaa 946 Fiskere med et Bruttoudbytte af 28,122 Spd. mod 1,004 Fiskere med Bruttoudbytte af 13,288 Spd. i 1871.

Det stat. Kontors Anm.

C. No. 9.

Efter ovenstaaende og tidligere meddelte Opgaver har man i det statistiske Kontor forfattet følgende **Oversigt over Deltagelsen i og Udbyttet af Torskefiskerierne i Romsdals Fogderi:**

Aar.	Antal Baade.	Antal Fiskere.	Opfisket Kvantum Torsk.	Sammes Værdi i Spd.	Tønder Tran.	Sammes Værdi i Spd.	Tønder Rogn.	Sammes Værdi i Spd.	Samlet Værdi i Spd.
1869	207	1,326	365,000	19,800	300	c. 4,000	530	c. 4,200	28,000
1870	210	1,370	474,000	33,600	800	9,600	800	8,800	52,000
1871	204	1,351	285,000	23,380	474	5,688	400	2,400	31,468
1872	190	1,276	613,000	45,960	1,021	10,720	1,021	6,126	62,806
gjennemsnitlig 1869—72	203	1,331	434,000	30,685	649	7,502	688	5,381	43,569

3. Vaartorskfiskeriet i Nordmøre Fogderi.

A. Om **Fisket for Kværnæs** meddeler Fogden i en paa Opgaver fra vedkommende Lensmænd bygget Indberetning af 8de Juli 1872 følgende Tabel med dertil hørende nærmere Oplysninger:

Fiskepladse.	Baadlag.		Mandskab.	Fangst i Vogetal.
	Garn.	Snøre og Line		
Grip	34	160	732	102,000
Kjønviken	8	-	64	10,000
Øxenvaag	6	-	48	6,200
Sveggesund	21	-	168	23,000
Røæggen	13	-	104	15,200
Henningsø	24	-	192	23,000
Langø	2	-	16	2,000
Haselø	1	-	8	1,000
Sandø, lille	11	-	88	13,300
Jøsø	3	-	24	5,600
Skrabnæs	2	-	16	3,400
Løvø, store	1	-	8	1,700
Haaholmen	7	1	62	7,000
Jetø	2	-	16	1,600
Ildhusø	1	-	8	1,200
Strømsholm	7	-	56	8,500
Aarsbog	11	-	88	8,000
Orø	4	-	32	3,300
Sandblost	2	-	16	1,300
Hestholm og Teistklub	8	-	64	7,100
Summa	168	161	1,810	244,400

I Penge er Udbyttet, saa omtrentlig, anslaaet saaledes:

244,400 Voger Fisk à 1 Ort 19 Sk. pr. Vog	87,576	Spd.	80 Sk.
1,222 Tønder Rogn à 6 Spd.	7,332	—	- -
4,888 — Lever à 10 Spd.	48,880	—	- -
Summa	143,788	Spd.	80 Sk.

Sammenholdes hermed Udbyttet i 1871 for 178 Baadlag og 1,292 Mand	49,745	—	- -
samt Gjennemsnitstallet for 5-Aarene 1861—65 215 Baadlag 1,353 Mand	44,390	—	- -
1866—70 309 Baadlag 1,750 Mand	70,270	—	- -

vil det sees, at sidste Fiske overstiger 1871 og 1861—1865 med circa det 3 dobbelte og 1866—1870 med over det dobbelte, og det stadfæster sig saaledes, at dette Aars Fiske hører til de rigeste, man mindes, og er saameget heldigere for Fiskerne som Bedriften i den største Del af Fisketiden lettedes ved sjeldent godt Veir, hvorved Slitagen paa Børnskab tillige blev saameget mindre og heller intet Tab af Redskab fandt Sted undtagen 2 Lenker, der bleve satte for langt ud paa Dybet og gik tabt. Paa Liner skal derimod betydeligere Tab have fundet Sted.

Forholdet mellem Garnbruget paa den ene Side mod Snøre paa den anden har ei været at faa oplyst, da det sidste fortsættes af de samme Fiskere efter Garnfiskets Ophør. Undtagelse herfra danner Grip, for hvilket Vær man har anslaaet Snøre- og Linefiskeriet til det halve mod Garn.

Som Udbytte pr. Snørebaad for Grip er opgivet 45 Spd. pr Lod; ujevnere falde Loddene paa Garnbruget, hvor de for de heldigste Fiskere skal naa op ligetil 180 Spd. og ligened til 30 Spd. for de ringeste.

Af ovennævnte Kvantum for Grip, 102,000 Voger, ere 59,000 Voger leverede paa Været og 43,000 Voger ført til Christianssund. Fisket er hovedsagelig drevet af Stedets egne Indvaanere i et Antal af 1,198. Resten, 602 Mand, bestod af Udenbygds, der have drevet for Grip, og vare fra følgende Steder: Christianssund med Fredø Hered 332, Thingvold 200 Edø 40 og Stangvik 30 Mand.

Ansat efter i Gjennemsnit 6 Stkr. pr. Vog udgjør Fisketallet 1,466,400 Stkr.

B. Om **Fisket for Smølen eller Edø** meddeles følgende i det statistiske Kontor redigerede Beretning, hvortil Materialiet er hentet fra vedkommende Lensmands Indberetninger.

Tabel, udvisende Deltagelsen i Fisket.

Fiskepladsene.	Baadlag.		Mandskab.		
	Garn.	Line og Snøre.	Garn.	Snøre.	Tilsammen.
Veiholmen	126	18	767	75	842
Nordost- og Nordsmølen . . .	61	-	379	-	379
Bratvær	13	92	77	427	504
Koldholm	7	33	42	161	203
Raakholm, yttre	7	-	37	-	37
Do. indre	-	18	-	71	71
Nordvestsmølen fra Dyrnæs til Skillingen	17	58	122	240	362
Odden	2	10	13	36	49
Ringsø	14	5	99	18	117
Spilvalen	8	3	54	13	67
Hallerø, Lyngvær undtagen . . .	7	40	49	160	209
Syd- og Sydvestsmølen	3	20	21	78	99
Summa	265	297	1660	1279	2939

Efter de til Lensmanden indløbne Beretninger er i det Hele opfisket 1,165,100 Stk. Torsk, regnet efter store Hundreder, hvilket Kvantum er saaledes fordelt paa Redskaberne, at 692,000 Stk. kommer paa Garn, 473,000 paa Snöre og Line. Af førstnævnte Kvantum er derhos 720,500 Stk. opgivet at være afsat i raa Tilstand paa Værene, Resten, 444,600 Stk., af Fiskerne selv saltet og klippet. Over Udbyttet er af Lensmanden opgjort en saadan Beregning: For Fisken selv er efter de betalte Priser beregnet en Sum af 78,700 Spd., hvoraf 47,900 Spd. for ovennævnte 720,500 Stk. Fisk. Af Rogn antages vundet 1,442 Tønder til en Værdi af 7,920 Spd., og af Lever 1884 Tønder til en Værdi af 18,051 Spd. samt 900 Tønder Tran til en Værdi af 9,900 Spd. Til det her Anførte kommer Værdien af de til Fiskernes eget Forbrug ansatte 30,000 Stk. Torsk 3000 Spd. samt Udbringendet af solgte Hoveder og Rygge 1000 Spd. Ialt skulde saaledes Udbyttet blive 118,571

Spd. Forud for Skreifisket gik et Seifiske, der antages at have udgjort 30,000 Stk. og at kunne sættes til en Værdi af 1800 Spd.

Udbyttet i 1871 ansloges til 61,443 Spd. for 407 Baadlag med 2,144 Mand. Middeltallet for 1861—65 var 466 Baadlag, 1940 Mand, 55,483 Spd. og for 1866—70 738 Baadlag, 3,400 Mand og 79,313 Spd.

Af Fisken i raa Tilstand antages af Garnfisk at gaa 5 og af Snøre- og Linefisk 6 Stk paa en Vog; af tørret og klippet Fisk 15 Garnfisk og 16 Snøre- og Linefisk paa Vogen. I Gjennemsnit har 1000 Garnfisk givet 3 Tdr. Lever og 1000 Snøre- og Linefisk 2¼ Td. Lever. Samme Mængde Fisk antages derhos at have givet 2 Tdr. Rogn.

Af Lever opgives 1884 Tdr. og af Rogn 1022 Tdr. at være bleven solgt paa Værene.

Over den fiskende Almues Hjemsteder samt over det Udbytte, der er tilfaldet Fiskerne fra de forskjellige Steder, er meddelt fölgende Tabel:

Hjemsted.	Baade.	Mandskab.	Opfisket Kvantum. i Stkr.
Lexvik	7	41	34,000
Ørkedal	5	30	22,900
Børsen	6	32	17,000
Stadsbygden og Rissen	12	62	27,500
Bjugn	14	83	41,000
Ørlandet	44	242	74,700
Hevne	24	117	34,800
Hiteren	120	552	89,500
Bod	1	7	4,100
Aure	77	435	217,100
Surendal og Stangvik	21	123	40,900
Thingvold	14	84	50,000
Fredø	7	39	18,200
Kvernæs	11	96	27,500
Kristianssund	1	8	1,900
Edø	198	988	464,000
Sum	562	2,939	1,165,100
saaledes fordelt fogderivis:			
Stør- og Værdals Fogderi	7	41	34,000
Ørkedals —	5	30	22,900
Strinden og Selbu —	6	32	17,000
Fosen —	214	1,056	267,500
Romsdals —	1	7	4,100
Nordmøre —	329	1,773	819,600
Sum	562	2,939	1,165,100

Om Fiskets Gang i det heromhandlede Distrikt meddeler Lensmanden følgende:

„I de første Dage af Januar begyndte man for Veien, Hopen og noget senere for Bratvær og Nordvestsmølen at sætte Garn, med hvilke indtil Begyndelsen af Februar fangedes Storsei og indtil sidste Halvdel af Februar ligeledes Storsei blandet med Skrei. Storseien, hvoraf formenes opfisket i det Hele 30,000 Stk. til en antagelig Værdi af 1,800 Spd., forsvandt først for Hopen og Veien, senere for Bratvær og Nordvestsmølen.

I Begyndelsen af Februar antages en ikke ubetydelig Tyngde af Skrei at være kommet op paa Grundene for Hopen, Veien og Nordvestsmølen; for det sydvestlige og sydlige Smølen holdt Fisken sig i Regelen langt ude. Det bedste Fiske foregik i anden Halvdel af Februar og enkelte Dage af Marts, især i Ugerne før og efter Paaske paa Dybder fra 70—140 Favne.

Paa faa Undtagelser nær, som ere berørte i mine tidligere Indberetninger iaar, har Fisket været ujevnt med alle Redskaber.

Garnfisket ophørte for den störste Del i Begyndelsen af Marts.

I hele Aar har Fisken holdt sig særdeles stor og leverrig; den antages ogsaa jevnlig at have gaaet i Sild uden at „stö“ sig.

Med Snøre og tildels ogsaa med Line fiskedes bedst for Vest- og Sydvestsmølen de 8 Dage næst før og 8 Dage næst efter Paaske, paa hvilken Tid ogsaa en Mængde Fisk var paa Grundene. Mange Fiskere bleve ogsaa liggende indtil 20de April; men deres Udbytte deraf var yderst ubetydeligt. De 2de sidste Dage af Februar og antagelig 10 Dage af Marts kunde Fiskerne ikke komme paa Havet; men forøvrigt har Fisket iaar været begunstiget af de fortrinligste Veirforholde. Fiskepladsene have for de forskjellige Vær været de samme som i forrige Aar, dog for Hallerö, Lyngvær, Spilvalen tillige „Laamen“, omtrent 2 Mile fra Værene“.

Tab af Redskab opgives til en Værdi af 800 Spd., der væsentlig falder paa Bedriften for Vest- og Nordvestsmølen samt Bratvær.

Det eneste Forlis, der under Fiskeriet er indtruffet, fandt Sted 26de Marts, da en 4 Mands Baad fra Grip kuldseilede og Høvedsmanden Torstein Olsson omkom, medens de øvrige 3 bleve reddede. Det var paa høilys Dag, og ansees Forliset at være paadraget ved stor Uforsigtighed ved at holde mellem to Brændinger.

Fra Udbyttet maa efter Lensmandens Formening trækkes for Baad og Börnskab, Kosthold og Hyring for hver Garnbaad 150 Spd. og for bver Snøre- og Linebaad 60 Spd.

Listerbaade begynde nu mere at benyttes til Torskegarnsbaade.

Om Deltagelsen fra **Aure** i det heromhandlede Fiske har Lensmanden afgivet en særskilt Beretning, saalydende:

„Herved giver jeg mig den Ære at indberette Følgende angaaende Udfaldet af dette Aars Vintertorskefiskeri for dette Distrikts Vedkommende:

Efter den Udvikling, dette Fiske har undergaaet i de senere Aar, har særskilte Snørefiskelag mere og mere aftaget, saa at det nu kan siges, at ingen herfra længere driver blot saadant Fiske, men at alle, som deltager i Fisket, nu har anskaffet sig Torskegarnbrug, og disse Garnfiskere drive da herfra alene Snørefisket nogen Tid efter at Garnfisket er ophört.

Fisket dreves herfra som sædvanlig ved Fiskeværene Veiholmen, Bratvær, Odden, Hallerøen og omliggende Øer ved Smølen og deltog deri istedetfor i forrige Aar 44 i dette Aar 54 Torskegarnlag med 6 Mands Besætning.

Det omtrentlige Middelsudbytte er mig opgivet saaledes:

For hvert Torskegarnlag:

3,300 Stk. Torsk à 7 Spd. pr. Hundrede	231 Spd. - Skill.	
11½ Tønde Lever à 10 Spd. pr. Tønde	115 — - —	
9 — Rogn à 5½ Spd. pr. Tønde	49 — 60 —	
Tilsammen	395 Spd. 60 Skill.	
som for 54 Torskegarnlag giver tilsammen		21,357 Spd.

og som for 324 Mand giver 65 Spd. 110 Skill. pr. Mandslod og som maa ansees for et middels godt Udbytte.

Udrustningen for hvert Torskegarnlag ansees værd 400 Spd., hvorpaa Slitage for omtrent .	48 Spd.	
Kost for 6 Mand i 10 Uger à 4 Ort	48 —	
		96 Spd.

Som sædvanlig have ogsaa i dette Aar flere Personer herfra taget Del i Fisket ved Baadlag paa Smølen, og for disses Vedkommende har jeg ingen Opgave kunnet erholde, og desuden ville disse blive medtagne i Opgaverne for Edø Thinglag.“

C. No. 9.

fter ovenstaaende og tidligere Beretninger har man i det statistiske Kontor forfattet nedenstaaende Tabeller:

Oversigt over Deltagelsen i Vaartorskfiskerierne i Nordmöre 1868—1872:

Aar.	Kvernæs.					Edø.					Tilsammen.				
	Baad-antal.	Mand-skab.	Kvantum Torsk.	Værdien af den hele Fangst.	Brutto pr. Mand.	Baad-antal.	Mand-skab.	Kvantum Torsk.	Værdien af den hele Fangst.	Brutto pr. Mand.	Baad-antal.	Mand-skab.	Kvantum Torsk.	Værdien af den hele Fangst.	Brutto pr. Mand.
			Tus. Stkr.	Tus. Spd.	Spd.			Tus. Stkr.	Tus. Spd.	Spd.			Tus. Stkr.	Tus. Spd.	Spd.
1868	317	1,776	952	58	33	614	2,792	1,411	82	29	931	4,568	2,363	140	31
1869	321	1,812	792	49	27	684	3,098	801	51	17	1,005	4,910	1,593	101	21
1870	331	1,819	772	72	40	601	2,881	1,153	84	29	932	4,700	1,925	156	33
1871	178	1,292	612	46	36	407	2,144	757	56	26	585	3,436	1,369	102	30
1872	329	1,810	1,466	144	80	562	2,939	1,398	119	40	891	4,749	2,864	263	56
gjennemsnitlig 1868—72	295	1,700	919	74	43	574	2,771	1,104	78	28	869	4,471	2,023	152	34

Anm. Kvantum for Edø er i Beretningerne regnet efter store Hundreder, der i Tabellen ere omsatte til almindelige Tal. Kvantum og Værdi af Seifisket er ikke medregnet.
Man benytter her Anledningen til at berigtige et Par Feiltagelser, der ere indløbne i Fiskeristatistiken for 1871 Side 55. Første Rubrik i Tabellerne er nemlig saavel for Kvernæs som for Edø ovenskrevet „Hjemsted" istedetfor „Fiskepladse". I Tabellen for Kvernæs er under Tønder Rogn anført 12,775 for 1870. Tønder er her forvexlet med Voger.

Oversigt over Udbyttet af Vaartorskfiskerierne i Romsdals Amt 1868—1872.

Aar.	Søndmøre.		Romsdal.		Nordmøre.		Tilsammen.	
	Kvantum i Tus. Stkr.	Værdi i Tus. Spd.	Kvantum i Tus. Stkr.	Værdi i Tus. Spd.	Kvantum i Tus. Stkr.	Værdi i Tus. Spd.	Kvantum i Tus. Stkr.	Værdi i Tus. Spd.
1868.....	1,505	124	350	28	2,363	140	4,218	292
1869.....	2,881	231	365	28	1,593	101	4,839	360
1870.....	2,361	286	474	52	1,925	156	4,760	494
1871.....	1,210	178	285	31	1,369	102	2,864	311
1872.....	3,364	344	613	63	2,864	263	6,841	670
Gjennemsnitlig 1868—72	2,264	233	417	40	2,023	152	4,704	425

I de to efterfølgende Tabeller er Kvantum og Værdi sammenholdt med Fiskernes Antal i hvert af Aarene 1868—1872 og for Gjennemsnittet af Aarene.

Oversigt over Deltagelsen i Vaartorskfiskerierne i Romsdals Amt 1868—1872 og Mandsloddernes Størrelse:

Aar.	Søndmøre.			Romsdal.			Nordmøre.			Tilsammen.		
	Baade.	Fiskere.	Brutto pr. Mand i Spd.	Baade.	Fiskere.	Brutto pr. Mand i Spd.	Baade.	Fiskere.	Brutto pr. Mand i Spd.	Baade.	Fiskere.	Brutto pr. Mand i Spd.
1868	1,097	7,646	16	200	1,247	22	931	4,568	31	2,228	13,461	22
1869	1,092	7,423	31	207	1,326	21	1,005	4,910	21	2,304	13,659	26
1870	1,080	7,509	38	210	1,370	38	932	4,700	33	2,222	13,579	36
1871	1,127	7,846	23	204	1,351	23	585	3,436	30	1,916	12,633	25
1872	1,111	7,714	45	190	1,276	49	891	4,739	56	2,192	13,729	49
Gjennemsnitlig 1868—1872	1,101	7,627	31	202	1,314	30	869	4,471	34	2,172	13,412	32

Beregnes de opfiskede Kvanta pr. Fisker, bliver Forholdet:

Aar.	Søndmøre. Stkr. Torsk pr. Mand.	Romsdal. Stkr. Torsk pr. Mand.	Nordmøre. Stkr. Torsk pr. Mand.	Tilsammen. Stkr. Torsk pr. Mand.
1868	197	281	517	313
1869	388	276	324	353
1870	314	346	409	350
1871	155	211	398	227
1872	436	480	604	500
Gjennemsitlig 1868—1872	297	317	452	351

C. Beretninger om Sommerfiskerierne,

(afgivne af Amtmanden og Fogderne).

1. Amtmandens Beretning, dateret 12te Marts 1873.

Sommersildfiskeriet har omtrent givet følgende Udbytte:

For Nordmøre Fogderi	ca.	6,300	Tønder	til	Værdi	omtrent	12,700 Spd.
- Romsdals	—	- 55,400	—		—"—		105,200 —
- Søndmøre	—	- 13,900	—		—"—		34,200 —
Tilsammen	ca.	75,600	Tønder	til	Værdi	omtrent	152,100 Spd.

Sammenlignet med de nærmest foregaaende Aar maa dette Resultat ansees for meget tilfredsstillende; et saa stort Udbytte har ikke været naaet siden i 1867, da Kvantummet i Tøndeantal var omtrent tilsvarende og ansat i Penge noget større. Udbyttet i 1871 udgjorde, ansat i Penge, 87,000 Spd., altsaa ikke meget over Halvparten af hvad det var i 1872, og i 1870 42,000 Spd. eller blot vel Fjerdeparten af hvad der fiskedes i 1872.

De specielle Distrikter, i hvilke er faldt det største Udbytte, ere:

Akerø	Præstegjeld	i Romsdal	37,600	Tdr. af Værdi	67,200	Spd.
Frænen	—	—"—	10,060	—"—	23,400	—
Bolsø	—	—"—	2,340	—"—	4,300	—
Aure.	—	i Nordmøre	5,600	—"—	11,100	—
Borgund. . . .	—	i Søndmøre	4,250	—"—	10,700	—
Ørskoug. . . .	—	—"—	2,500	—"—	7,500	—
Herø.	—	—"—	1,800	—"—	4,170	—
Vanelven . . .	—	—"—	2,000	—"—	4,040	—

Af Fangsten faldt i Nordmøre ca. $^2/_5$, i Romsdal noget over Halvparten, i Søndmøre det Hele paa ca. 2,000 Tønder nær og for det hele Fiske ca. 45,000 Tdr. paa Notbrug, medens Resten ca. 30,000 Tdr. blev fanget med Garn.

Varen, der tildels har været af en sjelden god og stor Sort, er bleven nogenlunde godt betalt, og bedre end i 1871. Ffter de anførte Opgaver viser Gjennemsnitsprisen sig at have været omkring 2 Spd. pr. Tønde.

Fisket foregik for den største Del fra Midten af Juli Maaned til henimod Aarets Udgang og næsten den hele Tid under gunstigt Veir. I Fisket har deltaget endel fremmede Fiskere, men den langt overveiende Del af Udbyttet falder paa Amtets egne.

Fra Kvernæs i Nordmøre berettes om Søgning til Fiskepladse udenfor Amtet af mange Notlag. Udbyttet for dem har imidlertid været ringe, naar undtages 2 Lag, som i Fosen og Namdalen have gjort Fangst til en Værdi af henved 10,000 Spd.

Fiskeriet efter **Lange, Kveite, Torsk, Sei, Brosme, Titling** o. m. (Lax undtaget) skal i de Herreder, hvor det drives i nogen større Udstrækning, have givet følgende omtrentlige Udbytte:

Edø i Nordmøre	for henved	1,700	Spd.
Bod i Romsdal	—"—	3,650	—
Akerø (Præstegjeld) i Romsdal.	—"—	1,550	—
Borgund i Søndmøre	—"—	5,600	—
Harham i Do.	—"—	1,000	—
Sandø og Herø i Do.	—"—	3,250	—
Ulfsten i Søndmøre	—"—	600	—
Vanelven i Do.	—"—	500	—

For den allerstørste Del gjælder denne Opgave Fiskevarer, der ere gaaede i Handelen.

Udbyttet af **Laxefiskeriet** kan anslaaes til:

for Nordmøre	3,400	Spd.
deri indbefattet Afgift, som er erlagt af Englændere for forpagtede Strækninger af Laxelve.		
- Romsdal	900	—,
hvori ikke indbefattet Forpagtningsafgift.		
- Søndmøre	1,400	—
Tilsammen	5,700	Spd.

eller 1,200 Spd. mindre end i 1871. Priserne have været fra 5 til 8 Skill. pr. Mark.

Hummerfisket har givet et Udbytte af ca. 1,000 Spd.

Østersfiskeriet har i de senere Aar vist sig aftagende og er nu af ringe Betydning.

2. Beretning fra Fogden i Søndmøre.

For Sommersildfisket meddeles følgende Tabel:

Naar og hvor Fisket er foregaaet.	Antal Notbrug.	Antal Notfiskere.	Antal Garnbaade	Antal Garn-fiskere.	Udbytte i Tønder.		Udbyttets Værdi i Spd.
					Med Not.	Med Garn.	
A. Nordre Søndmøre:							
1. Borgund (Juni, Juli, August.)	13	219	-	-	4,250	-	10,710
2. Skoue (ligesaa.)	8	132	-	-	1,090	-	2,258
3. Harham (August, Septbr.)	1	18	30	80	50	100	350
4. Ørskoug (Juli, August, Septbr.)	12	204	-	-	2,500	-	7,500
5. Dahle (Do.)	1	20	16	30	900	50	2,375
6. Sunelven (Do.)	-	-	-	-	-	-	350
B. Søndre Søndmøre:							
1. Hjørendfjord	-	-	-	-	-	-	-
2. Volden (August, Decbr.)	6	74	130	130	408	260	1,065
3. Vanelven (Do.)	8	118	135	270	610	1,360	4,040
4. Herø (Juli, August, Septbr.)	16	310	80	160	1,710	80	4,166
5. Sande (Do.)	15	268	25	50	398	16	1,346
6. Ulfsten	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	80	1,363	416	720	11,916	1,866	34,160

Forrige Aars Sommersildfiske viser at have givet et næsten dobbelt saa stort Udbytte som Fisket i 1871.

Prisen paa Handelsvaren — thi som saadan afsattes Størsteparten — har været ligefra 6 Ort til 4 Spd. 3 Ort pr. Tønde. For den Sild, der til Husbrug solgtes inden Distriktet, var Prisen fra et Par Dalers Penge lige ned til 60 Skill. pr. Tønde.

Intet Redskabstab — ialfald ikke af Betydenhed — vides at have fundet Sted.

Fra enkelte Herreder berettes, at Notefisket gav et forholdsvis langt mindre Udbytte end Garnfisket.

Fisket dreves af Distriktets Indvaanere paa et Notebrug nær (i Herø).

Kvaliteten roses som god. Gjennemsnitsprisen kan ansættes til 3 Species.

Udbyttet af andre Fiskerier er angivet saaledes:

Laxefiskeriet gav et Udbytte til en Værdi af ca. 1,400 Species (med Gjennemsnitspris 5 Skill. pr. Mark.) Det dreves i Herrederne Dahle, Ørskoug, Borgund og Skoue i Nordre Søndmøre, Volden, Herø og Ulfsten i Søndre Søndmøre.

Hummerfisket gav for Borgund ca. 120 Species, for Herø og Sande ca. 240 Spd. samt for Harham ca. 150 Spd. i Udbytte. Gjennemsnitspris 6 Skill. pr. Stykke. Høist ubetydeligt er i de øvrige Herreder fanget af denne Sort.

Østers er fisket i Herø for ca. 10 à 12 Species. Fra de øvrige Herreder berettes, at man intet har faaet der af denne Sort.

Langer, Torsk, Brosmer, Kveite og Sei opgives fisket:

i Borgund	for en Værdi af ca.	5,582 Spd.
- Harham	—"—	1,000 —
- Dahle	—"—	440 —
- Vanelven	—"—	500 —
- Sande og Herø	—"—	3,250 —
- Ulfsten	—"—	600 —

Størsteparten er solgt til Handelsvare.

I de øvrige Herreder har Fangsten været mindre og kan ikke med nogenlunde Nøiagtighed opgives.

I Herø og Sande formenes fisket til en antagelig Værdi af 1,100 Spd. i Flyndre, Smaasei, Mort, Hyser m. v. til Herredernes eget Forbrug.

Andre Fiskerier af videre Betydenhed antages ikke at have fundet Sted.

3. Beretning fra Fogden i Romsdal.

Idet jeg med Hensyn til Udfaldet af Fisket af Sommersild, Lax, Sei, Hummer, Smaatorsk, Lange og Brosmer i f. A. henviser til medfølgende Tabel, hvorefter navnlig Fangsten af Sommersild skal have andraget til det betydelige Kvantum af over 55,000 Tdr. med en Værdi i fersk Tilstand af over 105,000 Spd., hvoraf over det halve falder paa Akerø Herred, skal jeg forøvrigt tillade mig følgende Bemærkninger: Sommersildfisket begyndte i August og kan ikke siges sluttet før ved Midten af December f. A., begunstiget næsten hele Tiden af et roligt, mildt Veir; det krævede intet Menneskeliv og kun ringe Tab, men ikke saa ringe Slitage af Redskaber. Fisket søgtes af adskillige Fiskere fra Nordmøre og søndenfra ligefra Stavanger. Silden var tildels af ualmindelig stor og fed Sort, men som i almindelighed er Tilfældet, især i første Del af Fisket, ikke fri for Aat, formentlig dog ikke af det Silden ødelæggende saakaldte „Svartaat".

Af Laxefiskeriet klages der jevnlig over ringe Udbytte; det samme er vistnok Tilfældet med Hummerfangsten i f. Aar. — Udbyttet af Sei, Sommertorsk, Lange, Brosmer, Kveite, Flyndre, Hyse, Mort o. s. v. er kun i den yderste Kyststrækning af Fogderiet saa betydeligt, at deraf noget af Betydenhed kommer i Handelen. Idet jeg ogsaa i denne Hensende henviser til Tabellen og ved Siden deraf bemærker, at der fra de indre Dele af Fogderiet klages over utilstrækkelig Fangst og Tilgang af disse Fiskearter, maa jeg dog udtale den Mening, at Udbyttet deraf dog yder et væsentlig Bidrag til Almuens daglige Føde, og i samlet Sum vilde udgjøre et forbausende Kvantum, men denne samlede Sum af det daglige Smaafiske til Husbrug er det mig en Umulighed endog kun tilnærmelsesvis rigtigt at opgive.

Klagen over, at Fjordfisket til Husbrug jevnligt aftager, idet Fangsten baade i Tal og Størrelse er ringere end i tidligere Dage, er vist ikke uden Grund; men medens man neppe kan paavise, at nogen af de naturlige Betingelser for Fiskens Trivsel i vore Fjorde er forandret eller ophørt, lader det sig paavise, at Befolkningen selv ved uforstandig Drift gjör hvad den kan for at forringe Fiskemængden, idet det er en Kjendsgjerning, der aabent vedgaaes af de Ældre blandt Befolkningen, at man nutildags mere og mere bruger smaamaskede Garn, sammenlignet med i tidligere Dage, navnlig til den saa hyppig brugte Kastenot. Følgen er naturligvis, at med saadanne Fiskegarn opfanges store Mængder af uavledygtig Smaafisk, og det er vel ikke tvivlsomt, at man ved at opfange denne, til forholdsvis liden Nytte, forringer Fiskemængden for Fremtiden. Som man ved, kan en eneste Torsks Rognsæk indeholde Millioner af Rognæg. Kun med Hensyn til Lax og Søørret har Lovgivningen fundet det nødvendigt eller tilstedeligt at give indskrænkede Bestemmelser angaaende den mindste lovlige Maskestørrelse eller Vidde af Fangstredskaber, i befalende Form; den ubundne Frihed i saa Henseende med Hensyn til Fangstredskaber for andre Fiskearter skal formodentlig vedvare, indtil det ved uforstandigt Misbrug af Naturens Rigdomme bliver forsent at afhjælpe Mangelen ved Indskrænkning af den utøilede Frihed.

Tabel over Udbyttet af Sommersildfisket i Romsdals Fogderi:

Præstegield.	Garnsild.			Notsild.			Samlet Fangst.	Samlet Værdi.
	Kvantum	Pris pr. Tønde.		Kvantum.	Pris pr. Tønde.			
	Tdr.	Spd.	Skill.	Tdr.	Spd.	Skill.	Tdr.	Spd.
Gryten	150	2.	24	770	2.	24	920	2,024
Eid	200	1.	24	200	1.	24	400	480
Veö	150	2.	-	1,200	1 à 2 Sp.		1,350	2,200
Næsset	1,260	-	-	600	-	-	1,860	3,720
Bolsö	150	1.	72	2,190	1.	102	2,340	4,291
Frænen	6,800	2.	24	3,260	2.	72	10,060	23,436
Vestnæs	300	1.	96	560	2.	36	860	1,828
Akerø	16,000	-	-	21,600	-	-	37,600	67,200
Tilsammen	25,010			30,380			55,390	105,179

Tabel over Udbyttet af de øvrige Sommerfiskerier i Romsdals Fogderi.

Præstegjeld.	Lax.		Sei.		Hummer.		Smaatorsk.		Lange.		Brosme.	
	Mængde	Værdi.	Mængde.	Værdi.	Mængde	Værdi.	Mængde	Værdi.	Mængde.	Værdi.	Mængde.	Værdi.
	Bø.	Spd.	Stkr.	Spd.	Stkr.	Spd.	Stkr.	Spd.	Stkr.	Spd.	Stkr.	Spd.
Gryten	150	180	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Veö	210	372	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Næsset	Fisket af Lax, Sei, Brosme o. s. v. ubetydeligt og utilstrækkeligt.											
Bolsø	30	40	mindre end sædvanligt.									
Frænen	60	80										
Vestnæs	39	62	andre Fiskesorter ubetydeligt.									
Akerø	83	100	10,000	500	3,000	150	5,000	300	6,000	600	5,000	130
Bod	42	50	30,000	1,500	3,000	150	16,000	800	8,000	800	20,000	550
Tilsammen	614	884	40,000	2,000	6,000	300	21,000	1,100	14,000	1,400	25,000	680

4. Beretning fra Fogden i Nordmøre.

Om **Sildefisket** meddeler Fogden: Sildefiskeriet har kun i Aure slaaet ganske godt til med Garn; med Not derimod meget under et Middelsaar. Det fandt Sted fra August til Aarets Udgang, bestod af Blandingssild og blev drevet af

23 Notlag og 295 Mand med Udbytte . . . . . 2,115 Tdr.
500 Garnbaade og 1,000 Mand . . . . . 3,500 Tdr.
} Samlet Værdi 11,139 Spd.

Omtrent 2,000 Tdr., næsten dels Garnsild, antages anvendt til Husbrug, Resten bragt i Handelen efter en Middelpris fra 8 Ort til 2 Spd. 60 Skill. Kun 2 fremmede Nortlag, 1 fra Kvernæs og 1 fra det Bergenske, deltog i Sommersildfiskeriet med 28 Mand og havde kun en Fangst af cirka 200 Tdr. af Værdi 700 Spd.

Af 3 Notlag med 27 Mands Besætning fra Stangvik er i Fjordene inden Distriktet og i Surendalsfjorden fanget 310 Tdr. Sild af blandet Sort, ansat til 12 Ort pr. Tønde. . . . . 620 Spd.
og desuden med Drivgarn i Ulvundsfjorden 400 Tønder . . . . . 960 —

Kun 43 Tdr. af Notsilden opgives at være afhændet som Handelsvare, forøvrigt til Bygdefolk eller eget Forbrug.

Iøvrigt har der i de indre Fjorde saagodtsom ei været mærket Sild. Heller ikke i Aar har der i Kvernæs været nogen Tilgang af Sild og for de mange Sildnotlag af dette Distrikt, der have søgt fremmede Fiskestéder, har Udbyttet været usselt, naar undtages et Par Notlag, der har søgt Fosen og Namdalen, og der have gjort saa rige Fangster, at de løbe op til 9 à 10,000 Spd.

I Henhold til Ligningerne af Bidraget til Opsynet ansættes Udbyttet af **Lax og Søøretfangsten** som følger: Sundal 604 Spd., Thingvold 342 Spd., Gimnæs 65 Spd., Kvernæs 183 Spd., Kristianssundsöerne 192 Spd., Edø 313 Spd., Aure 683 Spd., Stangvik og Halse 481 Spd., Surendal næsten udelukkende bestaaende i Forpagtningsafgift, uafhængig af det ringe Fiskeri, 503½ Spd., **tilsammen 3,366½ Spd.**

Udenfor til Husbrug eller Omsætning inden Bygderne har intet Fiskeri af andre Fiskesorter fundet Sted med Undtagelse af i Aure, nemlig Seifiske, hvoraf virket 100 Voger Tørfisk udbragt til . . . . . 100 Spd.
og i Edø af Sei, Lange og Titling 1,460 Voger af Værdi . . . . . 980 Spd.
foruden heraf vundet Tran 70 Tdr. à 10 Spd. . . . . 700 —
1,680 Spd.
samt 900 Stkr. Hummer og 2,200 Østers . . . . . 75 —
1,855 Spd.

Større Østersbanker har der været i Aure og tildels i Halse, men de har forsvundet mere og mere ved uvorrent Fiskeri.

C. No. 9.

Efter ovenstaaende Beretninger har man i det statistiske Kontor gjort nedenstaaende Sammendrag af Opgaverne over

Udbyttet af Sommersildfiskerierne i Romsdals Amt 1872.

	Notbrug.	Notfiskere.	Garn-baade.	Garn-fiskere.	Opfisket med Not Tdr.	Opfisket med Garn Tdr.	Tilsammen opfisket Tdr.	Kvantummets Værdi Spd.
Søndmøre	80	1,343	416	720	11,916	1,866	13,782	34,160
Romsdal					30,380	25,010	55,390	105,179
Nordmøre					2,425	3,900	6,325	12,719
Tilsammen					44,721	30,776	75,497	152,058

Man har derhos i det stastiske Kontor forfattet fölgende:

Oversigt over Udbyttet af de samme Fiskerier 1868—72.

Aar.	Søndmøre.		Romsdal.		Nordmøre.		Tilsammen.	
	Kvantum Tdr.	Værdi Spd.	Kvantum Tdr.	Værdi Spd.	Kvantum Tdr.	Værdi Spd.	Kvantum Tdr.	Værdi Spd.
1868	1,055	1,905	2,740	4,795	8,880	18,840	12,675	25,540
1869	12,872	27,300	20,900	56,446	44,340	59,281	78,112	143,027
1870	7,000	8,500	15,000	20,000	8,500	13,500	30,500	42,000
1871	15,000	19,000	15,600	15,000	32,200	53,000	62,800	87,000
1872	13,782	34,160	55,390	105,179	6,325	12,719	75,497	152,058
Gjennemsnitlig for 1868—1872	9,942	18,173	21,926	40,284	20,049	31,468	51,917	89,925

D Opgave fra Byfogden i Aalesund.

over Bankfisket Sommeren 1872.

Sköitens Navn.	Besætning.	Længer.	Brosmer.	Torsk.	Lever.	Rogn.	Værdi.
		Voger.	Voger.	Voger.	Tønder.	Tønder.	Spd.
A. Svenske:							
G. v. Yhlen	13	5,376	456	37	55	21	2,346
Statsraad Fahræus	15	6,074	238	10	56	13	2,516
James Dickson	14	5,278	296	25	52	21	2,262
Prins Oscar	13	4,403	93	3	30	8	1,792
Carl XV	15	4,680	82	10	49	16	1,968
Grefve v. Ehrensvärd	16	4,596	238	-	49	18	1,985
Nordcap	15	5,832	287	-	64	22	2,509
Kronprinsen	15	5,776	301	-	65	27	2,517
Napoleon	15	5,886	235	-	56	20	2,470
B. Norske:							
Fyrsten	12	2,988	67	-	32	16	1,279
Løven	11	2,247	209	36	24	4	980
Brateggen	12	3,707	47	25	34	16	1,528
Skreien	11	3,916	273	-	47	9	1,696
Tiuren	12	1,900	300	40	19	5	852
Elisa	9	2,050	350	80	24	3	944
Tilsammen	198	64,709	3,472	266	656	219	27,644

Efter ovenstaaende og tidligere Beretninger har man i det statistiske Kontor forfattet nedenstaaende Oversigter over

Deltagelsen i og Udbyttet af Bankfiskeriet 1868—72.

Aar.	Antal Farteier.	Voger Fisk.	Tender Lever.	Tender Rogn.	Fangstværdi i Spd.	Fangstværdi pr. Fartei i Spd.
1868	27	35,845	414	130	14,910	526
1869	24	48,855	499	183	18,468	770
1870	22	61,850	620	147	26,356	1,198
1871	18	61,826	674	195	29,587	1,644
1872	15	68,444	656	219	27,644	1,843
Gjennemsnitlig 1868—1872	21	55,364	573	175	23,250	1,097

Af Ovenstaaende sees, at Fangstværdien pr. Fartøi er stegen fra 526 Spd. i 1868 til 1,843 Spd. i 1872 eller med 250 Procent.

Forholdet særskilt for svenske og for norske Fartøier viser nedenstaaende Tabel:

Aar.	Antal svenske Farteier.	Deres Fangstværdi i Spd.	Fangstværdi pr. Fartei i Spd.	Antal norske Farteier.	Deres Fangstværdi i Spd.	Fangstværdi pr. Fartei i Spd.
1868	17	10,838	637	10	4,072	407
1869	17	14,785	870	7	3,683	526
1870	16	21,163	1,323	6	5,193	866
1871	10	21,384	2,138	8	8,203	1,025
1872	9	20,365	2,263	6	7,279	1,213

Altsaa er Fangstværdien pr. svensk Fartøi steget fra 637 i 1868 til 2,263 Spd. i 1872 eller med 255 Procent og Fangstværdien pr. norsk Fartøi fra 407 til 1,213 Spd. eller med 198 Procent.

---

12. Beretninger om Fiskerierne i Fosens Fogderi

(afgivne af Fogden).

A. Skreifiskeriet.

Sidste Vinters Skreifiske er efter de fra Lensmændene modtagne Indberetninger ligesom tidligere alene foregaaet i Bjørnøer og Hiteren.

I **Bjørnøer** begyndte Fisket med Dybsagn i Skjørafjord allerede før Juul og paa de øvrige Steder i Midten af Januar Maaned — med Undtagelse af Stoksundhavet, hvor der fiskedes først omkring 20de Februar. Med Garnbrug dreves Fiskeriet fra 12te Februar.

Fisket foregik jevnt paa alle Vær — undtagen paa Svedsfjord og Havstrækningen derudenfor, hvor det af og til afbrødes ved stormende Veir.

C. No. 9.

Paa Stoksundhavet ophørte Fisket allerede i Midten af Marts, medens det forøvrigt vedblev til Slutningen af denne Maaned og de første Dage af April.

I **Hiteren** begyndte Fisket ved Halten (Frøerne) i Midten af Januar, og sluttede i Midten af Marts;

ved Mausund dreves Fisket fra Slutningen af Januar til Slutningen af Marts;

ved Sulen med Humlingsvær og Voxvær fra Midten af Februar til sidst i Marts;

ved Titeren fra Midten af Januar til Udgangen af Februar;

ved Kvænvær og Bispeøerne fra Midten af Januar til sidst i Marts.

Med Undtagelse af sidstnævnte Vær var Fisket jevnt hele Tiden, endog rigest i Slutningen af Fisket ved Halten, dog bedærvedes der en større Del.

Redskabstabet er høist ubetydeligt, og noget Baadforlis har ikke fundet Sted; heller ikke vides Nogen at være omkommen under Fiskeriet.

I **Bjørnøer** har Fisket været drevet paa nedenanførte Vær og med følgende Belæg:

Fiskevær.	Garnbaade.		Linebaade.		Dybsagnbaade.	
	Antal.	Besætning.	Antal.	Besætning.	Antal.	Besætning.
Svedsfjord med Havstrækning	6	28	-	-	6	28
Buerøhavet med Strækning deromkring	17	98	-	-	22	102
Skjærvøhavet og udenfor Brandsfjorden. . . .	17	99	-	-	17	79
Almindingshavet	12	68	2	10	6	29
Skjørafjord	19	37	-	-	1	1
Stoksundhavet	-	-	-	-	26	104
Bjørnøerbaade i Halten	8	45	-	-	-	-
Tilsammen	79	375	2	10	78	343

Antallet af Fiskere er saaledes ubetydeligt mindre end i forrige Aar, nemlig 728 Mand paa 159 Baade; ved Fisket i Skjörafjord er af Lensmanden anført, at samtlige vare Smaagarnfiskere; af Garnfiskere var der 1 Baad fra Størdalen og 1 Baad fra Frosten, hver med 3 Mand; Fangst paa hver Baad 300 Fisk, ½ Tønde Lever og ½ Tønde Rogn.

Udbyttet er i Opgaverne beregnet saaledes:

Fiskevær.	Fisk.		Lever.		Rogn.		Omtrentlig samlet Værdi.	
	Antal Stkr.	Pris pr. 100.	Antal Tdr.	Pris pr. Td.	Antal Tdr.	Pris pr. Td.		
		Spd.		Spd.		Spd.	Spd.	Skill.
Svedsfjord m. m.	15,000	9	45¾	6	38	6½	1,871	60
Buerøhavet m. m.	52,100 5,100	9 4	156	6	130	6½	6,674	-
Skjærvøhavet m. m.	37,200	9	128	6	100	6½	4,766	-
Almindingshavet	33,000	9	99½	6	76½	6½	4,064	30
Skjørafjord	13,350	9	26	6	10	6½	1,422	60
Stoksundhavet	9,300	9	19¾	6	19¾	6½	1,083	105
Bjørnøerbaade i Halten	17,300	9	85	6	44	6½	2,353	-
Tilsammen	182,350		560		418¼		22,235	15

Vinterfisket i Bjørnøer dette Aar er saaledes godt i Forhold til forrige Aar, om end ikke saa stort som i 1870. Gjennemsnitsudbyttet pr. Mandslod udgjør iaar ca. 30½ Spd.; i 1871 var det kun 13 Spd., medens det for 1870 beløb sig til over 42 Spd.

I **Hiterens** Herred blev Fiskeriet drevet paa følgende Vær med saadant Belæg:

Fiskevær.	Garnbaade.		Linebaade.		Dybsagnbaade.	
	Antal.	Besætning.	Antal.	Besætning.	Antal.	Besætning.
Halten	93	550	3	12	7	24
Mausund	11	76	-	-	1	4
Sulen med Humlingsvær og Voxvær	8	60	-	-	90	450
Titeren	43	258	-	-	12	60
Kvænvær	3	18	-	-	20	80
Bispeøerne	1	6	-	-	18	74
Tilsammen	159	968	3	12	148	692

Antallet af Fiskere er altsaa i det Hele 1,672 Mand paa 310 Baade. Af Fangsten falder efter Opgaverne paa hver Garnbaad 3,500 til 6,250 Stykker Fisk, Linebaad 600 Stykker, Dybsagnbaad fra 600 til 1,000 Stykker.

Udbyttet er saaledes beregnet:

Fiskevær.	Fisk.		Lever.		Rogn.		Omtrentlig samlet Værdi.
	Antal Stkr.	Pris pr. 100.	Antal Tdr.	Pris pr. Td.	Antal Tdr.	Pris pr. Td.	
		Spd.		Spd.		Spd.	Spd.
Halten	286,000	7	1,350	6	590	6	31,660
Mausund	67,000	6	340	6	200	6	7,260
Sulen m. m.	160,000	6	480	6	400	6	14,880
Titeren	157,000	7	624	10	500	6	20,230
Kvænvær	12,000	6	60	6	36	6	1,296
Bispeøerne	5,000	6	25	6	13	6	528
Tilsammen	687,000		2,879		1,739		75,854

Ogsaa Hiterens Vinterfiske har været meget bedre end i forrige Aar, og har i Forhold til Baadenes Antal og Besætning givet det samme Udbytte pr. Mandslod, som i 1870, 45 Spd.; i forrige Aar udgjorde Udbyttet alene 25 Spd. pr. Mand.

Leveren paa Hiterens Fiskevær er solgt til Medicintran.

Fra Lensmanden i Stadsbygden — hvor, som bemærket, intet Skreifiske foregaar — er modtaget Opgave over de der hjemmehørende Fiskere, som have søgt Vinterfiske udenfor Herredets Grændser, samt over Udbyttet. Efter denne Opgave have 25 Garnbaade med en Besætning af 82 Mand søgt Lofotens Skreifiske, og erholdt et Udbytte pr. Mandslod af omtrent 100 Spd.

Ligeledes have 60 Leiefiskere søgt samme Fiske med et Udbytte af 25 Spd. pr. Mand. Disse Fiskere reise med Dampskib til Lofoten og drive Fiskeri som leiede Folk for Nordlændingerne.

Fra dette Herred have ogsaa 26 Baade søgt andre Fiskevær, hvor Udbyttet pr. Mand har udgjort for 40 Garnfiskere 70 Spd. og for 18 Linefiskere 10 Spd.

C. No. 9.

I Forbindelse hermed indberetter Fogden under 12te November følgende:

„I Forbindelse med min Indberetning af 16de August sidstleden om Skreifisket i sidste Vinter meddeles herved ærbødigst nærmere Oplysninger om de Fiskere, der udenfor sit Herreds Grændser have drevet Vinterfiske med det deraf vundne Udbytte.

Fra **Bjørnør** have 13 Personer søgt Finmarken og 1 Person baade Lofoten og Finmarken, dels som Selvdrivere, dels som Lottekarle, med et Udbytte af 15—40 Spd. pr. Mand.

Fra **Aafjord** kan ingen Oplysning meddeles, da Lensmanden, uagtet Opfordring til Vedkommende, ikke har erholdt nogen Opgave.

Fra **Ørlandet** og **Bjugn** have ca. 100 Mand søgt Lofotfisket med Snøre, hvor Gjennemsnitsudbyttet har været 20 Spd. pr. Mand. 30 Mand have søgt Finmarken med et Udbytte af 30 Spd. pr. Mand. Noget over 350 Mand have søgt andre Fiskevær med et Udbytte fra 42—50 Spd. pr. Mand.

Fra **Hiteren** reiser Ingen, saavidt vides, paa Lofoten og Finmarken, men derimod drives derfra noget Fiskeri paa Smølen, efterat Fiskeriet paa Værene i Hiteren er endt; men dette Fiskeri har været Lensmanden umuligt at kontrollere.

Fra **Hevne** har heller Ingen søgt de større Fiskerier; derimod have 121 Mand paa 33 Baade drevet noget Fiskeri ved Nordmøre med et Udbytte af 30 Spd. pr. Mand.

For **Stadsbygdens** Vedkommende ere Oplysninger meddelte i Indberetningen af 16de August."

Ved at indsende disse Indberetninger til Indredepartementet har Amtmanden i Søndre Throndhjems Amt bl. A. anført, at man af dem faar det almindelige Indtryk, at sidste Vinters Skreifiske i det Hele taget saavel for Bjørnøers som for Hiterens Vedkommende har været rigere denne Gang end forrige Aar $18^{70}/_{71}$ og næsten givet det samme Udbytte, som i Vinteren $18^{69}/_{70}$. Dette Vinterfiske, tilføier han, har ogsaa været ualmindeligt heldigt deri, at Redskabstabet var ringe og Baadforlis saa at sige ikke fandt Sted. Noget Tab af Menneskeliv under Fisket er ikke opgivet.

Efter ovenstaaende og tidligere Beretninger har man i det statistiske Kontor forfattet nedenstaaende Tabeller:

Oversigt over Udbyttet af Vaartorskfiskerierne i Fosen 1868—1872, anført i Kvantum.

Aar.	Bjørnør.			Hiteren.			Tilsammen.		
	Kvantum Torsk. 1,000 Stkr.	Tønder Lever.	Tønder Rogn.	Kvantum Torsk. 1,000 Stkr.	Tønder Lever.	Tønder Rogn.	Kvantum Torsk. 1,000 Stkr.	Tønder Lever.	Tønder Rogn.
1868.	240	390	390	840	1,500	1,500	1,080	1,890	1,890
1869.	216	335	360	840	1,350	1,640	1,056	1,685	2,000
1870.	299	710	660	1,429	4,583	3,348	1,728	5,293	4,008
1871.	106	226	194	544	1,519	984	650	1,745	1,178
1872.	218	560	418	824	2,879	1,739	1,042	3,439	2,153
Gjennemsnitlig 1868—1872	216	444	414	895	2,366	1,842	1,111	2,810	2,246

Anm. I Beretningerne er Kvantum af Fisk angivet i store Hundreder, der i Tabellen er omgjort til almindelige Tal.

Oversigt over Udbyttet af de samme Fiskerier 1868—1872, anført i Værdi.

Aar.	Bjørnør.				Hiteren.				Tilsammen.			
	Værdi af Fisk. 1,000 Spd.	Værdi af Lever. Spd.	Værdi af Rogn. Spd.	Samlet Værdi. 1,000 Spd.	Værdi af Fisk. 1.000 Spd.	Værdi af Lever. Spd.	Værdi af Rogn. Spd.	Samlet Værdi. 1,000 Spd.	Værdi af Fisk. 1,000 Spd.	Værdi af Lever. Spd.	Værdi af Rogn. Spd.	Samlet Værdi. 1,000 Spd.
1868. . .	12	2,150	2,500	17	31	7,500	9,400	47	43	10,000	11,900	64
1869. . .	9	1,700	2,600	13	28	6,750	10,700	45	37	8,450	13,300	58
1870. . .	20	4,300	6,600	31	71	27,000	32,000	130	91	31,300	38,600	161
1871. . .	7	1,360	1,360	10	32	12,000	7;000	51	39	13,360	8,360	61
1872. . .	16	3,360	2,700	22	46	20,000	10,500	76	62	23,360	13,200	98
Gjennemsnitlig 1868—72	12.8	2,574	3,152	18.6	41.6	14,650	13,920	69.8	54.4	17,294	17,072	88.4

Oversigt over de paa Fiskepladsene betalte Priser 1868—72.

Aar.	Pris pr. 100 Fisk. Spd.			Pris pr. Tønde Lever. Spd.			Pris pr. Tønde Rogn. Spd.		
	Bjørnør.	Hiteren.	Overhovedet.	Bjørnør.	Hiteren.	Overhovedet.	Bjørnør.	Hiteren.	Overhovedet.
1868	5.0	3.5	4.0	5.5	5.0	5.3	6.5	6.3	6.3
1869	4.2	3.3	3.5	5.0	5.0	5.0	7.3	6.5	6.7
1870	6.6	5.0	5.3	6.0	6.0	6.0	10.0	9.5	9.7
1871	6.5	5.9	6.0	6.0	7.7	7.6	7.0	7.0	7.0
1872	7.4	5.6	6.0	6.0	6.9	6.7	6.5	6.0	6.1
Gjennemsnitlig 1868—72	5.9	4.6	5.0	5.8	6.2	6.1	7.6	7.6	7.2

Oversigt over Deltagelsen i Vaartorskfiskerierne i Fosen 1868—1872 og Mandsloddernes Størrelse.

Aar.	Bjørnör.				Hiteren.				Tilsammen.			
	Baade.	Fiskere.	Stkr. Torsk pr. Fisker.	Brutto pr. Fisker. Spd.	Baade.	Fiskere.	Stkr. Torsk pr. Fisker.	Brutto pr. Fisker. Spd.	Baade.	Fiskere.	Stkr. Torsk pr. Fisker.	Brutto pr. Fisker. Spd.
1868	196	900	266	18	334	1,450	580	33	530	2,350	460	27
1869	150	658	327	20	438	2,270	370	20	588	2,928	360	20
1870	166	723	413	43	555	2,822	510	46	721	3,545	487	45
1871	164	754	141	13	387	2,006	272	25	551	2,760	236	22
1872	159	728	300	31	310	1,672	494	45	469*)	2,400*)	434	41
Gjennemsnitlig 1868—72	167	753	287	25	405	2,044	438	34	572	2,797	397	32

*) Af de 469 Baade og 2,400 Fiskere vare 238 Garnbaade og 1,343 Garnfiskere, 5 Linebaade og 22 Linefiskere, 226 Dybsagnbaade og 1,035 Dybsagnfiskere.

Anm. I Tabellen i Fiskeristatistikken for 1871 Side 65 er det samlede Baadantal for samme Aar opført med 595 istedetfor som ovenfor 551, hvilket kommer af, at Linebaadenes Antal er opført med 51 istedetfor 7. Sammesteds er Fiskerantallet for 1870 opgivet til 3,525 istedetfor 3,545, som oven.

B. Sildefiskeriet.

Om det i forrige Aar stedfundne Sildefiske tillader jeg mig ærbødigst at afgive Indberetning efter de fra Lensmændene modtagne Opgaver.

I **Bjørnør** tog Notfisket sin Begyndelse i sidste Halvdel af Juli og blev for Stoksunds Vedkommende — hvor der fiskedes omtrent 19,000 Tdr. — drevet nogenlunde jevnt til Udgangen af September Maaned, da det ophørte, indtil der i December blev sat et Laas paa ca. 1,000 Tdr.

I Roan Sogn har Notfisket været ubetydeligt indtil der strax før Jul blev sat 4 Laase med omtrent 1,500 Tdr.

I Osen — Svedsfjorden — fiskedes i August og September ca. 8,000 Tdr. med Not.

Garnfisket har været ujevnt indtil i December Maaned, — da der fiskedes godt i Brandsfjord, ved Hövig og i Svedsfjorden.

Paa Drev fiskedes en Del i Sjørafjord i September Maaned, i Brandsfjord og Osen i Oktober og Novbr. Maaned.

Efter Lensmandens Opgaver udgjør Udbyttet i det Hele:

af 68 Notbrug men en Besætning af omkring 1,100 Mand. . 11,200 Tdr. Kjøbmandssild.
11,300 — Midelssild.
4,000 — Smaasild.

af 308 Garnbrug med Besætning ca. 630 Mand . . . . . 3,000 Tdr. Kjøbmandssild.
3,000 — Middelssild.

Notsilden er solgt samfængt fra Nøterne til en Pris fra 2 Spd. til 3 Spd. 24 Skill.; hvor der udelukkende var Smaasild betaltes fra 4 til 6 Ort pr. Tønde.

Garnsilden er ligeledes solgt samfængt og betaltes med 1 Spd. 72 Skill. à 2 Spd. pr. Tønde, løs og saltet med 2 Spd. à 2 Spd. 48 Skill.

Der er saaledes ialt fisket 32,500 Tdr. Sild til et Beløb af ca. 74,500 Spd.

Af Kjøbefartøier har der paa Fiskeværene været 140.

For Aafjord opgiver Lensmanden, at der i August Maaned paa Strækningen fra Stoksund til Rømnæsfjorden af 48 Notbrug blev fisket omtrent 15,000 Tønder, dels Kjøbmandssild og dels Middelssild, til en Pris fra $2^1/_2$ til 3 Spd. pr. Tønde, og med Garn antages der i September af 100 Baade at være fisket 600 Tønder til en Pris fra 2 Spd. til 2 Spd. 48 Skill. — i Alt 15,600 Tønder til et omtrentlig Beløb af 42,500 Spd.

Omtrent 100 Kjøbefartøier vare tilstede.

I **Ørlandet** og **Bjugn** er Sildefisket mislykket aldeles i 1872, med Not gjordes ingen Fangst og Garnfiskeriet var yderst misligt og i Regelen kun til Husbrug; i Skjørn sntages det opfiskede Kvantum at have udgjort ca. 2,000 Tdr.; hvad deraf blev solgt, betaltes med 2 Spd. 60 Skill. pr. Tønde.

I **Hiteren** viste Silden sig paa flere Steder i Begyndelsen af Juli Maaned, men ingensteds i nogen Mængde og der fiskedes med Notbrug høist ujevnt og smaat til Udgangen af September Maaned.

Garnfisket er foregaaet mest ved Drev paa Havet mellem Rødodden, Indtian, Selvaag og Tarven og nogenlunde godt udenfor Fiskeværene Sulen og Mausund og tildels i Dolmsundene i August og September samt December Maaned. Der angives fisket:

i Juli Maaned af 50 Notbrug med Besætning 800 Mand	2,000 Tdr.	Middelssild og noget Smaasild.
i August af 10 Notbrug med ca. 160 Mand	1,000 —	Kjøbmandssild og
	1,000 —	Middelssild.
af Garnbrug (Antal og Besætning ikke opgivet) . . .	1,000 —	Kjøbmandssild og
	1,000 —	Middelssild.
i September af 3 à 4 Notbrug med ca. 50 Mand . . .	600 —	Kjøbmandssild og
	400 —	Middelssild og ubetydeligt Smaasild.
med Garnbrug (Antal og Besætning ikke opgivet) . . .	1,000 —	Kjøbmandsild og
	1,500 —	Middelssild.
i December Maaned med Garnbrug (Antal og Besætning ikke opgivet) . . . . . ca.	800 —	Kjøbmandssild og
ca.	900 —	Middelssild.

Prisen for Kjøbmandssild har været fra 2 Spd. til 2 Spd. 96 Skill. og for Middelssild 1 Spd. 72 Skill. til 2 Spd. pr. Tønde. Det hele Udbytte sees saaledes at være ca. 11,200 Tønder til en omtrentlig Værdi af 22,800.

Af Kjøbefartøier var kun nogle faa tilstede paa Fiskepladsene; den største Del af Fiskerne salte selv og føre Silden til Throndhjem og Kristianssund.

I **Hevne** begyndte Fisket i Slutningen af Juli Maaned paa Rostkværvet og vedvarede ujevnt og smaat til Begyndelsen af December, i Snildfjorden og Hevnefjorden fra September Maaned til hennimod Jul.

Med Notbrug gjordes ingen Fangst; med Garnbrug sees at være fisket af 240 Baade med 280 Mand 2,800 Tdr. Middelssild à 2 Spd. 24 Skill. . . . . 6,160 Spd.

I **Stadsbygden** og **Ritsen** forefaldt alene i December Maaned noget ubetydeligt Fiske med Garnbrug, idet 46 Baade med 92 Mand sees at have fisket 276 Tønder Middelssild til en Værdi af 550 Spd.

Udbyttet af Sildefisket i forrige Aar udgjør altsaa i det Hele ca. 64,300 Tønder til en Værdi af omtrent 151,500 Spd.

Redskabstabet er høist ubetydeligt og saavidt vides er ingen Fisker omkommet under Driften.

Ved Indsendelsen af ovenstaaende Beretning bemærker Amtmanden, at, saavidt ham bekjendt, har intet Sildefiske fundet Sted noget andet Sted inden Amtets Grænser.

Efter ovenstaaende og tidligere Beretninger har man i det statistiske Kontor forfattet en saadan

Oversigt over Udbyttet af Sildefiskerierne i Fosen 1869—1872.

Aar.	Tønder Sild.	Fangstværdi. Spd.	Værdi pr. Tønde. Spd.
1869	67,700	138,780	2.05
1870	27,500	41,600	1.51
1871	94,500	201,400	2.13
1872	64,300	151,500	2.36
Gjennemsnitlig 1869—72	63,500	133,320	2.10

C. Andre Fiskerier.

I **Bjørnøer** opgives at være fisket:

af Sei 1,100 Voger til en Værdi af . . . . . 880 Spd.
- Uer 110 Tønder —"— . . . . . 220 —
- Lange, (Brosmer, Smaatorsk og Kveite) 2,400 Voger til en Værdi af . . . . 2,400 —
- Lax 70 Voger 210

(Laxefiskeriet drives væsentligst af Folk fra Søndmøre).

I Storsildfiskeriet har deltaget:

5 Notbrug med 140 Mand — hvor Udbyttet var 8,100 Tønder til en Værdi af 17,800 Spd. med et Gjennemsnitsudbytte af 63 Spd. pr. Mandslod,

3 Garnbrug med 6 Mand — Udbyttet 136 Tønder til en Værdi af 300 Spd. og Gjennemsnitsudbyttet 50 Spd. pr. Mandslod.

I **Aafjord** antages fisket:

af Sei 90 Voger og
- Uer 50 Voger til en Værdi af . . . . . 240 Spd.
- Lax 130 Voger —"— . . . . . 600 —

I Halten, paa Havbroen og dels paa Vær i Bjørnøer drives herfra Sommerfiske; i dette antages at have deltaget 18 Baade og 70 Mand med et Udbytte af 12 Spd. pr. Mandslod.

I Storsildfisket paa Helgelandsværene har deltaget:

4 Notbrug med Udbytte af ca. 1,500 Tønder til en Værdi af 3,700 Spd.

Garnbrug har, saavidt vides, ikke været benyttet — hvorimod 30 Personer have deltaget dels som Virkere, dels som Dixelmænd.

I **Ørlandet** og **Bjugn** har Lensmanden alene anført, at der er fisket af

Lax i Bjugn 140 Voger til en Værdi af . . . . . 700 Spd.
Do. i Ørlandet 240 Voger —"— . . . . . 1,200 —

med Tilföiende, at noget Sommerfiske herfra drives paa Romsdalen, i Halten og enkelte andre Steder, hvor Fangsten er Lange, Brosmer, Sei og Kveite, og hvori 60 à 80 Mand har deltaget med et Udbytte af 25 à 30 Spd. pr. Mænd.

I **Hiteren** kan Lensmanden ikke kontrollere eller erholde opgivet af Fiskerne det omtrentlige Kvantum af, hvad der af Lax, Sei, Uer etc. i Aaret opfiskes i dette vidtlöftige Distrikt. — Af Lax fiskes vistnok ikke meget, men det øvrige Fiskeri er visselig ikke saa ganske ubetydeligt, da det ikke alene udgjør den største Del af Folkets daglige Næring, men en stor Del afsættes til Kristianssund, Throndhjem og Indherred, paa hvilket sidste Sted Fisken fornemmelig ombyttes i Korn.

I **Hevne** er fisket 50 Voger Lax til Værdi . . . . . 210 Spd.
og noget Østers for ca. . . . . 60 —

Det øvrige Fiskeri er ubetydeligt og ikke mere end tilstækkeligt for det daglige Behov eller Vedkommendes Husholdning.

I **Stadsbygden** og **Rissen** er fisket af

Sei 120 Voger til Værdi	144 Spd.	
Lax 350 Voger —=—	1,470 —*)	

Ved Indsendelsen af denne Beretning yttrer Amtmanden:

Heller ikke disse andre Fiskerier drives i Amtets 3 øvrige Fogderier i den Udstrækning, at de blive Gjenstand for Optælling og Indberetning, skjönt samtlige 3 Fogderier have Søkyst eller paa enkelte kortere Strækninger støde til Søen. Undertiden falder større Seifiske paa Strindfjorden; men nu paa flere Aar har man ikke hørt noget om det, ligesaalidt som til Sildefiske i Gulosen. Lax blev dog fisket i de nævnte Fogderier ogsaa i forrige Aar i ikke saa ringe Mængde; men nogen Opgave derover haves ikke.

13. Beretninger om Fiskerierne i Namdalens Fogderi

(afgivne af Fogden).

A. Skreifiskeriet,

„Den aarlige Indberetning om Skreifiskeriet i Maanederne Februar, Marts og April efter fra Lensmændene indsendte Opgaver har jeg herved ærbødigst at afgive.

Opgave fra Lensmanden i Namsos og Fosnæs af 4de d. M.:		
a. Antal Fisk 53,000 Stkr., beregnet efter Middelpris til 6 Spd. pr. stort Hundrede	3,180 Spd.	
b. 176 Tdr. Lever à 6 Spd.	1,056 —	
c. 145 - Rogn à 5½ Spd.	797 —	
		5,033 Spd.
Opgave fra Lensmanden i **Otterø** og **Fladanger** af 25de f. M.		
a. Antal Fisk 37,000 à 6 Spd. pr. stort Hundrede	2,220 Spd.	
b. Omtrent 92 Tdr. Lever, à 400 Fisk pr. Tdr. à 5 Spd.	460 —	
c. — 62 - Rogn, à 600 - - Do.	370 —	
		3,050
Opgave fra Lensmanden i Nærø og Vigten af 30te f. M.		
a. Antal Fisk 300,000 à 6 Spd. pr. stort Hundrede	18,000 Spd.	
b. 750 Tdr. Lever à 5 Spd.	3,750 —	
c. 500 Tdr. Rogn à 6 Spd.	3,000 —	
		24,750 —
	Tilsammen	32,833 Spd.

Fiskeriet i Fogderiets samtlige Fiskevær, Gjeslingerne, Moflissen, Vigten-Øerne og Fladanger dreves af omtrent 500 Baade med 2,000 Mand, hvoraf de fleste vare Garnbaade, færre Linebaade og enkelte Snørebaade. Udbyttet fordelt paa Fiskerne giver en Bruttofortjeneste af omtrent 16 Spd. pr. Mand.

Fiskeriet var ei hindret ved uroligt Veir, men af Mangel paa Opsyn og Overholdelse af Orden blandt Fiskerne foranledigedes adskilligt Tab af Redskaber. Noget Ulykkestilfælde omtales ikke i Lensmændenes Indberetninger".

*) Det samlede Udbytte af Lax (Hiteren undtaget, hvor dog Fangsten ikke har været betydelig) udgjør efter ovenstaaende Opgaver 980 Voger til en Værdi af 4,390 Spd. eller 4 Spd. 48 Skill pr. Vog.

Det stat. Kontors Anm.

Efter ovenstaaende og tidligere Beretninger har man i det statistiske Kontor gjort nedenstaaende Sammendrag:

Oversigt over Udbyttet af Skreifiskerierne i Namdalen 1869—72. (Kvantum og Værdi.)

Aar.	Kvantum Fisk. 1,000 Stkr.	Tønder Lever.	Tønder Rogn.	Værdi af Fisk. 1,000 Spd.	Værdi af Lever. Spd.	Værdi af Rogn. Spd.	Samlet Værdi. 1,000 Spd.
1869.	450	469	625	15	2,814	4,063	22
1870.	768	1,695	870	34	9,900	7,255	51
1871.	478	870	551	29	5,750	2,753	38
1872.	468	1,018	707	23	5,266	4,167	33
Gjennemsnitlig 1869—72	541	1,013	688	25	5,932	4,549	36

Oversigt over Deltagelsen i de samme Fiskerier 1869—72 samt over Mandsloddernes Størrelse.

	Baade.	Fiskere.	Kvantum Torsk pr. Fisker.	Brutto pr. Fisker. Spd.
1869	ca. 325	1,300	346	17
1870	330	1,150	668	44
1871	350	1,350	354	27
1872	500	2,000	234	16
Gjennemsnitlig 1869—72	376	1,450	373	25

Oversigt over de ved samme Fiskerier paa Værene betalte Priser 1869—72.

	Pris pr. 100 Torsk. Spd.	Pris pr. Td. Lever. Spd.	Pris pr. Td. Rogn. Spd.
1869	3.3	6.0	6.5
1870	4.4	5.9	8.3
1871	6.1	6.6	5.0
1872	4.9	5.1	5.9
Gjennemsnitlig 1869—72	4.7	5.9	6.6

B. Sildefiskerierne.

„Efter Skrivelse af 31de f. M. fra Lensmanden i Namsos og Fosnæs skal af Folk i hans Distrikt være opfisket saavel inden som udenfor Distriktet med Nøter . . . . . 5,000 Tdr.
og med Garn . . . . . 8,000 —
Gjennemsnitsprisen for løs Sild pr. Td. ansætter Lensmanden til 8 Ort, altsaa tilsammen 20,800 Spd.

Lensmanden bemærker, at Fiskeriet er gaaet for sig i den sidste Tid af Aaret fornemmelig i Bjørundsfjord og Sundene indenfor Gyldenfjord, at Silden var en Blanding af Nordlandsk Storsild og almindelig Namdalssild, og at Fangsten er bleven mindre betydelig derved, at de fleste Nøter vare fraværende i Nordland og at en streng Kulde indtraf under Sildens Indsig. Med Silden har fulgt Torsk og Sei af en Størrelse som er usædvanlig paa disse Kyster og hvoraf Fangst er gjort.

Ifølge Skrivelse af 1ste November f. A. fra Lensmanden i Otterö og Fladanger skal i hans Distrikt være opfisket Antal Tdr. Sild . . . . . 6 à 8,000 —

Lateris 21,000 Tdr.

Transport 21,000 Tdr.

Den største Del deraf er opfisket med Nøter i Fladdangers Herred og Silden, som har været af en særdeles god Sort, har været betalt ned fra 8 Ort til 14 Ort pr. Td. løs Sild.

Efter Skrivelse af 31de f. M. fra Lensmanden i Kolvereid og Lekø er i hans Distrikt opfisket . . 6,850 —

Af dette Tal falder 6,450 Tdr. paa Lekö Herred og Resten paa Kolvereid. Den i Lekø opfiskede Sild blev fanget paa nordre og ydre Side af Lekøen, hvor den i Mands Minde ei skal have vist sig og er fornemmelig tagen paa Nøter, som i store Antal indfandt sig ved Sildens Ankomst. Den i Lekø opfiskede Sild solgtes til 1 Spd. 60 Skill., medens de i Kolvereid paa Garn fangede 400 Tdr. blev solgt for 1 Spd. 72 Skill.

Tilsammen 27,850 Tdr.

Af den i hele Distriktet opfiskede Sild er en ikke ubetydelig Del anvent til Husbehov, medens vikstnok Massen er afhændet til fremmede Opkjøbere.

Fra Lensmanden i Nærø og Vigten har jeg ingen Indberetning modtaget angaaende dette Fiskeri; men saavidt mig bekjendt har Fiskeriet nok ikke været af nogen Betydning i hans Distrikt, ligesom ikke heller den Nordlandske Storsild i Aar hidtil skal have vist sig udenfor Vigten".

Efter en senere Beretning fra Lensmanden i Namsos og Fosnæs kommer for hans Distrikt til ovenstaaende 13,000 Tdr. Sild endvidere 6,000 Tdr. (hvoraf 1,000 Tdr. Notsild) til en Værdi af noget over 8,000 Spd.

Efter ovenstaaende og tidligere Beretninger har man i det statistiske Kontor forfattet saadan

Oversigt over Udbyttet af Sildefiskerierne i Namdalen 1868—72.

	Tønder Sild.	Fangstværdi i Spd.	Værdi pr. Tønde i Spd.
1868	7,700	11,560	1.50
1869	30,600	46,350	1.51
1870	14,000	23,200	1.66
1871	29,880	72,510	2.43
1872	33,850	55,000	1.62
Gjennemsnitlig 1868—72	23,200	41,724	1.80

---

14. Beretninger om Fiskerierne i Nordlands Amt, Lofotfisket i Opsynsdistriktet undtaget.

(afgivne af Amtmanden.)

A. Fedsildfisket.

„Ogsaa i afvigte Høst er der i dette Amtsdistrikt foregaaet et ikke ubetydeligt Fedsildfiske. — Efter de derom fra Fogderne nu modtagne Beretninger tog dette i Søndre Helgelands Fogderi sin Begyndelse ved Midten af August Maaned og har varet til omkring Midten af Oktober. Det foregik i Brønø væsentlig ved Torget, hvor der ialt opfiskedes 9,000 Tdr. Af dette Parti blev 500 Tdr., der alene var Smaasild, solgt til 24 à 48 Skill. pr. Tönde, medens Prisen iövrigt var fra 2 Spd. og nedover til 7 Ort. I Herø fandt Fisket Sted ved Herø-Øerne, Hølen, Breishand og Skaga, og fiskedes der ialt omtrent 75,000 Tdr. Prisen var her i Begyndelsen 12 Ort, men gik senere ned til 2 Spd. — en Pris som ved Herø-Øerne holdt sig under hele Fisket, men som paa de övrige Steder gik ned til 8, tilsidst til 6 Ort.

I Nordre Helgelands Fogderi blev der samtidig i Mo Præstegjeld fisket 5,800 Tdr., i Hemnæs 3,500 Tdr. og i Næsne 1,000 Tdr. Priserne varierede fra 2 Spd. til 7 Ort.

I Saltens Fogderi fandt Fisket Sted alene i Sjømen og Bedsfjorden i Ofoten, i Tysfjorden, samt i Nordfjorden i Gildeskaal; der opfiskedes i Ofoten omtrent 10,500 Tdr., i Tysfjorden 6,000 Tdr. og i Gildeskaal 3,500 Tdr. Prisen var paa første Sted 72 à 96 Skill., i Tysfjorden 96 Skill. til 1 Spd. 36 Skill. og paa sidste Sted 1 Spd. 96 Skill.

Fisket foregik overalt under gunstige Forholde, og har den opfiskede Sild — med Undtagelse af de ovenfor nævnte 500 Tdr. Smaasild i Brønø — været Middels- og Christiania-Sild, overalt god Vare. Paa en Ubetydelighed nær er Alt draget paa Not.

Den samlede Fangst har altsaa udgjort:

i Søndre Helgelands Fogderi omtrent	. . . . .	84,000 Tdr.
i Nordre Helgelands — —	. . . . .	10,300 —
i Saltens — —	. . . . .	20,000 —
	eller ialt	114,300 Tdr.,

hvoraf 112,000 Tdr. antages virket til Handelsvare og Resten til Husbrug".

Efter ovenstaaende Beretning har man i det statistiske Kontor forfattet saadan

Oversigt over Udbyttet af Fedsildfisket i Nordland 1872.

Herred, hvor Fisket foregaaet.	Tønder Sild.	Gjennemsnitspris pr. Tønde i Spd.	Fangstværdi i Spd.
1. Brønø	9,000	1.62	14,600
2. Herø	75,000	1.80	135,000
3. Mo	5,800	1.70	9,860
4. Hemnæs	3,500	1.70	5,950
5. Næsne.	1,000	1.70	1,700
6. Ofoten	10,500	0.70	7,350
7. Tysfjorden	6,000	1.00	6,000
8. Gildeskaal	3,500	1.80	6,300
Tilsammen	114,300	1.64	186,760
Fordeling paa Fogderierne.			
1—2. Søndre Helgeland. . . .	84,000	1.78	149,600
3—5. Nordre Helgeland. . . .	10,300	1.70	17,510
6—8. Salten	20,000	0.98	19,650

Efter Fiskeristatistiken for 1871 stillede Forholdet for Fogderierne sig omtrent saaledes:

Fordeling paa Fogderierne.	Tønder Sild.	Gjennemsnitspris pr. Tønde. i Spd.	Fangstværdi i Spd.
Søndre Helgeland	8,800	2.00	17,600
Nordre Helgeland	26,400	1.80	47,500
Salten	112,000	1.50	168,000
Lofoten	2,800	0.80	2,240
Tilsammen	150,000	1.57	235,340

Herved er dog at mærke, at Opgave over opfisket Kvantum i Herø i Søndre Helgeland manglede. Det nævntes i Beretningen for 1871 kun, at det ikke havde været ubetydeligt.

C. No. 9.

B. Skreifiskeriet i Lofoten og Vesteraalen samt Rødø.

Angaaende det i 1872 i **Lofoten** og **Vesteraalens Fogderi** udenfor Opsynsdistriktet samt inden dette, forsaavidt angaar Tiden efter 14de April, forefaldne Skreifiske, har jeg fra Fogden i Lofotens Fogderi modtaget saadan Indberetning af 6te d. M.:

„Som sædvanligt blev allerede mellem Jul og Nytaar af Hjemfolket paa de fleste Vær udsat Redskaber, fordetmeste med ret god Fangst, dels af Sei, men tildels ogsaa af Gydningsskrei, som i smaa Sig allerede begyndte at indfinde sig. I den förste Del af Januar 1872 samledes de fremmede Fiskere, og den 3de eller 4de Januar udsattes almindeligt Brug paa alle Vær. I hele Januar Maaned begunstigede Veiret Fiskeriet med Undtagelse af Dagene fra 20de til 23de, da Storm overalt hindrede Udror. Fisk var ogsaa den hele Tid tilstede, om end ikke i større Mængder, og Maanedens Udbytte blev overalt jevnt godt. Ved dens Udgang havdes paa de fleste Steder allerede et Udbytte af 2 til 3 Tdr. Lever pr. Mand for Garnbaad og fra 1 til 2½ pr. Mand for Linebaad. Ogsaa i Februar Maaned var Veiret roligt med et forholdsvis stort Antal Søveirsdage. I Maanedens første Halvdel var Fisken ogsaa næsten overalt tilstede i store Mængder, og der fiskedes enkelte Dage rigt, ligetil 12 à 1500 Fisk pr. Baad. I den sidste Halvdel af Februar hindredes Fisket ofte af stærk Strømsætning og stor Sø. I Maanedens sidste Dage og i den förste Uge af Marts var Veiret næsten overalt til Hinder. Ogsaa den følgende Del af Marts var ustadig og stormende. Fisken var derhos nu kun tilstede i meget ringe Mængde, og Maanedens Udbytte blev derfor ubetydeligt. I Løbet af Februar forlod en større Del af de fremmede Fiskere Værene for at söge til Lofoten. I Slutningen af Marts ophørte Fisket paa flere Vær; mange reiste da dels til Finmarken, dels til Lofoten; andre Steder fortsattes det til henimod Midten af April, men med lidet Udbytte.

Antallet af Søveirsdage — overalt usædvanligt stort — er opgivet til: i Dverberg 46, i Øksnæs 48, i Bø ca. 50, i Borge 41 og i Gimsø, hvor Fisket sluttedes i Marts, 30. Som Følge af det fremherskende rolige Veir var Redskabstabet for de fleste Fiskere ubetydeligt. Fisken var, navnlig i Januar, meget fed, saa at 200 gave 1 Td. Lever. Efterhaanden magredes den, og paa Vaarsiden gik indtil 800 paa en Td. Lever.

Det i Øksnæs og navnlig i Bø sædvanligt indtrædende Efterfiske mislykkedes i 1872 paa det første Sted ganske og i Bø saagodtsom ganske, for en væsentlig Del af Mangel paa Agn. I Lofoten fandt Efterfiske af nogen Betydning ikkun Sted i Flakstad. I Ugen fra den 18de April, da Opsynet sluttede, og til den 25de blev, navnlig i Sund, Reine og Sørvaagen, af Hjemfolk samt tilstrømmende Baade fra Vaagen, Buksnæs og Borge med fersk Agn gjort tildels rigt Fiske. I den følgende Uge fiskedes paa en enkelt Havstrækning, kaldet Islændingen, udenfor Sund meget rigt af Garnbaade, hvilke, da Havgrunden, som er indtil 100 Favne dyb, er af ganske liden Udstrækning, aldeles fortrængte Linefiskerne. Efterat Garnene vare trukne, gjordes dog godt Daglinefiske.

For Vinterfiskets Vedkommende meddeles følgende Oversigt over de paa de forskjellige Værgrupper roende Baade samt disses Udrustning og Udbytte.

Fiskevær.	Antal Baade.			Antal Fiskere.			Deraf		Garnfiskernes Udbytte			Linefiskernes Udbytte.			Udbytte tilsammen.		
	af Distriktet.	fremmede.	tilsammen.	af Distriktet.	fremmede.	tilsammen.	Garnfiskere.	Linefiskere.	120 Fisk.	Tdr. Lever.	Tdr. Rogn.	120 Fisk.	Tdr. Lever.	Tdr. Rogn.	120 Fisk.	Tdr. Lever.	Tdr. Rogn.
Dverberg	30	4	34	197	26	223	219	4	1,632	689	211	9	4	1	1,641	693	212
Øxnæs	105	147	252	631	766	1,397	931	466	8,540	3,838	1,307	2,413	1,102	469	10,953	4,940	1,776
Bø	89	21	110	561	120	681	575	106	4,936	2,227	954	425	157	75	5,361	2,384	1,029
Borge	97	24	121	707	154	861	821	40	ikke	opgi	vet				7,334	3,271	1,165
Gimsø.....	25	14	39	137	84	221	150	71		Do.					1,900	808	274
Tilsammen	346	210	556	2,233	1,150	3,383	2,696	687	-	-	-	-	-	-	27,189	12,096	4,456

I de foran opgivne Kvanta er for Øksnæs og Gimsøs Vedkommende opgivet ikke at være indbefattet, hvad der er medgaaet til Husbrug, antagelig henholdsvis 25,000 og 8,000 Fisk.

Udbyttet af Vaarfisket i Bø er opgivet til 1,000 store Hundreder Fisk og 125 Tdr. Lever, af Efterfisket i Flakstad til 120,000 Fisk.

Priserne for Fisken varierede mellem 5 Spd. og 6 Spd. 72 Skill. pr. stort Hundrede. Ved Efterfisket i Flakstad

betaltes dog ligetil 8½ Spd. Saagodtsom hele det her opfiskede Kvantum blev kjøbt af fremmede Fartøier, som kom fra Lofoten for at faa sin Last kompletteret. Prisen paa Lever var i Almindelighed 6 Spd. pr. Tønde, for Rogn fra 6 til 8 Spd.

Som sædvanligt blev den meste Fisk hjelhængt. I Dverberg blev det hele Udbytte hængt, i Øksnæs saltedes til Klipfisk 40,000 Fisk, i Bø blev al Vinterfisken hængt, Vaarfisken opkjøbt til Saltning, i Borge virkedes til Klipfisk 38,000, i Gimsø 4,000 Fisk.

Beregnes Fisken til 6 Spd. pr. stort Hundrede, Leveren til 6 Spd. og Rognen til 7 Spd. pr. Tönde, bliver Udbyttets Værdi i Penge:

Ved de østlige Vær i Dverberg . . .	for	65	Fiskere	2,510	Spd.	gjennemsnitlig	for hver	39	Spd.
- - nordlige Do. - Do.	-	158	—	12,978	—	—"—		82	—
- - do. Do. - Øksnæs . . .	-	963	—	70,196	—	—"—		73	—
- - vestlige Do. - Do.	-	434	—	37,594	—	—"—		86	—
- Malnæsværene i Bø	-	439	—	32,781	—	—"—		75	—
- Værene i Hovedsognet i Bø . . .	-	242	—	20,892	—	—"—		86	—
- Do. - Borge.	-	861	—	71,785	—	—"—		83	—
- Do. - Gimsö	-	221	—	18,166	—	—"—		82	—
Tilsammen	for	3,383	Fiskere	266,902	Spd.	gjennemsnitlig	for hver	79	Spd.

Udbyttet har saaledes, naar undtages Værene paa Østsiden af Andøen, faldt meget jevnt i de forskjellige Distrikter. Forholdet mellem Udbyttet af Garnbrug og Linebrug stiller sig — forsaavidt samme er oplyst — saaledes:

1,725	Garnfiskere have erholdt Udbytte til Værdi	148,483	Spd.	eller gjennemsnitlig	86	Spd.
576	Linefiskere —"—	28,475	—	—"—	50	—

Af de fremmede Fiskere vare som sædvanlig den største Del fra de indre Distrikter i Vesteraalen — Hadsel og Sortland. Af Udbyttet maa en noget større Del regnes for Distrikternes egne Indvaanere, da de Fremmede i Regelen saameget tidligere forlade Værene. For Øksnæs stiller Forholdene sig i denne Henseende efter de meddelte Opgaver saaledes, at Gjennemsnitsudbyttet for fremmede Fiskere bliver ca. 68 Spd., for Hjemfolkene 88 Spd.

Af Ulykkestilfælde under Fisket indtraf kun et Forlis i Gimsø, hvorved 2 Mand omkom. Sundhedstilstanden var overalt god.

For Oversætning af Redskaber ilagdes i Dverberg 15 Mulkter, i Øksnæs 40, i Bø 15, i Borge 20, i Gimsø ingen. Forøvrigt ilagdes kun i Øksnæs 1 Mulkt for Overtrædelse af § 4 Lov af 18de Mai 1860."

De i foranstaaende Indberetning meddelte Opgaver skal jeg tillade mig at supplere ved at oplyse, at Udbyttet af det i **Værø og Røst stedfundne Fiske** udgjorde 6,240 store Hundreder Fisk, 1,856 Tdr. Lever og 965 Tdr. Rogn.

I dette Fiske deltog 608 Mand paa 116 Baade, deraf 464 fremmede paa 144 Baade.

Samtidig med fornævnte Fiske foregik **Skreifiske i Rødø**, der dreves af 474 Fiskere paa 86 Baade, og er Udbyttet af dette Fiske anslaaet til 302,170 Stkr. Fisk, 1,237 Tdr. Lever og 464 Tdr. Rogn.

C. No. 9.

De i foranstaaende Beretning meddelte Opgaver har man i det statistiske Kontor sammenfattet i følgende to Tabeller:

A. Oversigt over Udbyttet af Vinter- og Vaartorskfiskerierne 1872 i Vesteraalen, paa Lofotens Yderside, i Værø og Røst, i Flakstad efter Lofotopsynets Slutning samt i Rødø.*)

	Opfisket Kvantum.	Deraf under Vinterfisket.	Under. Vaarfisket.	Af det hele Kvantum hjelhængt.	Saltet.	Tönder Lever.	Tønder Rogn.
	1,000 Stkr.	1,000 Stkr.	1.000 Stkr.	1,000 Stkr.	1,000 Stkr.		
1. Øksnæs**) . . .	1,344	1,344	-	1,296	48	5,052	1,816
2. Dverberg. . . .	197	197	-	197	-	693	212
3. Bø.	763	643	120	643	120	2,509	1,029
4. Gimsø**)	238	238	-	233	5	842	285
5. Borge.	880	880	-	834	46	3,271	1,165
6. Flakstad	144	-	144	-	144	120	-
7. Værø og Røst . .	749	749	-	?	?	1,856	965
8. Rødø	362	362	-	?	?	1,237	464
Tilsammen	4,677	4,413	264	?	?	15,580	5,936
Deraf:							
1—3. Vesteraalen . .	2,304	2,184	120	2,136	168	8,254	3,057
4—5. Lofotens Yderside	1,118	1,118	-	1,067	51	4,114	1,450

*) I Beretningerne er Kvantum regnet efter store Hundreder (= 120), i Tabellen er almindelige Tal brugte.
**) For Øksnæs og Gimsø er de i Beretningen nævnte Kvanta, der ere medgaaede til Husbrug, medregnede.

B. Oversigt over Deltagelsen i Vinterfiskerierne i nedennævnte Distrikter 1872 samt over Udbyttet i Penge og Mandsloddernes Størrelse.*)

	Baade.	Fiskere.	Kvantum. pr. Fisker.	Udbyttets Værdi.	Brutto pr. Fisker.
			Stkr. Torsk.	Spd.	Spd.
1. Øksnæs**)	252	1,397	960	110,224	80
2. Dverberg	34	223	883	15,488	70
3. Bø.	110	681	944	53,673	79
4. Gimsø**).	39	221	1,077	19,027	86
5. Borge.	121	861	1,022	71,785	83
6. Værø og Røst***).	116	608	1,232	55,351	91
7. Rødø***).	86	474	763	28,802	61
Tilsammen	758	4,465	988	354,350	79
Deraf:					
1—3. Vesteraalen.	396	2,301	950	179,385	78
4—5. Lofotens Yderside. . . .	160	1,082	1,033	90,812	84

*) Som det sees, omfatter denne Tabel kun Vintertorskefiskerierne, hvori den adskiller sig fra den foregaaende, som tillige gjælder Vaartorskfiskerierne, der have fundet Sted i Bø med et Udbytte 120,000 Stkr. Torsk og i Flakstad med 144,000 Stkr. Torsk.

**) At Værdiudbyttet for Øksnæs og Gimsø i Tabellen er ansat noget høiere end i Beretningen, nemlig for Øksnæs med 110,224 Spd. mod 107,790 Spd. og for Gimsø med 19,027 Spd. mod 18,166 Spd., skriver sig fra den i Anm. **) til foregaaende Tabel nævnte Grund.

***) For Værø og Røst samt Rødø er i Mangel af andre Opgaver ved Beregningen af Værdien de samme Priser lagte til Grund, som er opgivne for Vesteraalen og Lofotens Yderside.

C. Beretning om Storsildfisket 1872—73.

Angaaende det i **Amtsdistriktet** i afvigte Vinter forefaldne **Storsildfiske** giver jeg mig den Ære at meddele følgende Beretning:

Hvad der i tidligere lignende Beretninger er bemærket om den Regelmæssighed, hvormed Storsildfisket ethvert følgende Aar har gjentaget sig ligt med foregaaende Aars Fiskerier, gjælder ogsaa Storsildfisket 1872 til 1873. Saavel med Hensyn til Sted og Tid for Fisket som med Hensyn til Sildens Forekomst i alt Øvrigt have Forholdene ved sidste Fiske i alt Væsentligt været lige med Forholdene ved tidligere Vintres Fiske. Fisket begyndte samtidig i Dverberg ved Andøen og i Øksnæs ved Langenæs i sidste Uge af September, indtraf derefter efterhaanden i Bø, Borge, Flakstad, Bodö og Gildeskaal, samt sluttelig paa samtlige tidligere sögte Fiskepladse i Nordre Helgelands Fogderi og i Herø Præstegjeld i Søndre Helgelands Fogderi.

Paa **Andøen** kom Silden under ved Nordmele den 26de September, da der sammesteds stængtes ialt 3000 Tönder. Samtidig viste Silden sig ved Andenæs, hvor der med Garn og Haav fangedes omtrent 400 Tönder. Det tog derefter en Stands med Fisket, der senere först gjentog sig den 26de Oktober, 3die, 16de November og 11te December. Ogsaa den 30te og 31te December var Silden under ved Nordmele, men stormende Veir og Sögang umuliggjorde da enhver Fangst. Endelig var Silden underland 10de og 11te Januar. Begge disse sidste Gange var Silden tilstede i større Mængde end nogensinde før under Fisket. Saagodtsom hver Bugt stod fuld af Sild. I de nævnte Dage af Januar var ogsaa Veiret gunstigt for Fiske. Men Almuen var da draget bort, og Mangel paa Folk bevirkede derfor, at kun nogle faa Tønder bleve fiskede. I Fisket deltog 61 Baadlag med 295 Mand, rustede med 42 Nøter og 81 Garn. Til Kjøb indfandt sig 23 Seilskibe og 3 Dampskibe med en Besætning af ialt 118 Mand. Fiskets samlede Udbytte blev 8,580 Tdr., hvoraf med Not toges 8,130 Tdr, med Garn og ved Øsing (Haav) 450 Tdr. Af det opfiskede Kvantum antages 8,230 Tdr. at være bleven Handelsvare, Resten anvendt til Husbrug og Agn. Priserne varierede fra 4 Ort 12 Sk. til 8 Ort. Gjennemsnitspris antages at have været 1 Spd. 60 Sk.

I **Øksnæs** stödte Silden underland 24de September, eller samme Dag, som Silden i 1871 gik ind i Værene. Indsiget var dog ikke stort. Den stod under Land til den 27de, og fiskedes der i disse Dage for Værene fra Langenæs og vestover om Skogsøen omtrent 3000 Tdr. Det følgende Indsig skede 7de og 8de Oktober. Flere Stæng gjordes, men tildels paa ubekvemme Steder med aaben Beliggenhed og daarlig Bund, hvilket voldede, at de fleste Stæng tabtes. Paa Garn fiskedes der godt. I den paafölgende Del af Oktober mærkedes Silden overalt jevnligt ude paa Havgrundene i store Stimer, men nærmede sig ikke Land saa vidt, at Fangst kunde foregaa. Den 22de og 26de gjordes dog nogle faa ubetydelige Stæng ved Nyksund, Benø, Skogsø og Gaasø. Den 4de og 5te November stödte Silden igjen under og da i større Masser end nogensinde før eller senere i Fisket. Silden stod da langs den hele Kyst fra Langenæs til Hovden i Bö, og der fiskedes ved alle Vær, mest dog i de vestlige Vær, hvor imidlertid Fangsten, da ingen Nöter vare tilstede, kun skede med Garn og Haav. Udbyttet var derfor forholdsvis ubetydeligt. Efter den 5te November var Silden borte til Søndag den 17de, da den igjen stødte under for Gaasø og navnlig ved Sørsand og Voie, hvor Sildestimerne vare saa rige, at de formelig krusede Havet lige op i Baadstøerne. Der var dog ingen Nøter tilstede, og paa Grund af Helligdagen vovede Garnbaadene ikke at gjøre Fangst. Efter Klokken 5 kunde Silden ikke mærkes under Land. Med en liden 2 à 3 Favne dyb Laxenot stængtes ved Gaasø omtrent 200 Tdr. 3 Garnbaade, som senere maatte bøde for Overtrædelse af Helligdagsforbudet, tog paa sine Garn 60 à 70 Tdr. Fra 22de til 25de November fiskedes atter lidt for Skogsö, Tinden og Langenæs. I December og lige til 6te Januar formærkedes Silden jevnlig udenfor Kysten, men kun enkelte faa Gange og i ringe Mængde søgte den under Land. Fangsten blev derfor i denne Tid kun ganske ringe. I Fisket deltog 528 Baade med en Besætning af 1,562 Mand med 1,846 Garn, 66 Dragnøter og 43 Synkenøter. Til Kjøb indfandt sig i Værene 64 Seilfartøier med en Besætning af ialt 280 Mand og 9 Dampskibe, af hvilke sidste flere 2 à 3 Gange søgte Fisket. Fiskets samlede Udbytte blev 14,000 Tdr., hvoraf ved Notstæng toges 7000 Tdr., ved Garn og Øsing 6000 Tdr. og ved Synkenöter 1000 Tdr. Af det opfiskede Kvantum antages 12,700 Tdr. at være bleven Handelsvare og Resten 1,300 Tdr. at være anvendt til Husbrug og Agn. Priserne varierede fra 6 Ort til 8 Ort. Gjennemsnitsprisen antages at have været 1 Spd. 36 Sk.

Som i tidligere Vintre dreves der samtidig med Storsildfisket i Øksnæs Line- og Dybsagnfiske helt ude paa Havgrunden. Dette faldt i den første Del af Fisket yderst daarligt, i den sidste noget bedre, navnlig for Nyksund og de vestre Roerværer. Enkelte Baade forsøgte i December med Torskegarn paa de sædvanlige Vintersætteplade og fik tildels godt Udbytte, Torsk og Sei. Det hele Udbytte af dette Fiske er af Lensmanden anslaaet til en Værdi af 6 à 7000 Spd.

Ved dette Fiske som ved tidligere Vintres Fiske var Hovedmassen af Fiskere samlet i den östre Del af Distriktet ved Værene Langenæs, Husjord, Stø og Nyksund. Dette antages i Almindelighed at hare været og viste sig ogsaa under dette Fiske at være uheldigt, idet Silden omtrent ligesaa hyppigt og rigt har stødt til langs hele Vestsiden af Øksnæs, hvor Rummet for Fiskerne er meget stort, medens de i de østlige Vær og navnlig ved Langenæs stadigen ligge iveien for hinanden.

Bøfisket begyndte den 27de September, da Silden stødte under Land ved Nyke. Den hele Fangst var dog da kun 40 Tønder. Efter den Tid vedblev Silden til den 8de Oktober, da der i Hovden og i Gaukværø stængtes omtrent 1,100 Tdr. De paafølgende Ingsig fandt Sted 22de Oktober, 4de, 5te, 6te, 23de og 24de November og gjordes ved samtlige Vær smaa Stæng med lidet Udbytte. Det samtidigt drevne Garnfiske gav ogsaa liden Fangst. Det samlede Udbytte af Fisket opgives til 4,000 Tdr., hvoraf Notfisket gav 3,070 Tdr. og Garnfisket 930 Tdr. 3,000 Tdr. antages virket til Handelsvare, medens 1,000 Tdr. gik til Husbrug og Agnsild. Prisen varierede her fra 6 Ort til 7 Ort 12 Sk. Gjennemsnitspris antages at have været 1 Spd. 40 Sk. Fisket dreves væsentligst af Hjemfolket, idet af Fremmede kun nogle Baade fra Hadsel deltoge i Fisket.

I **Borge** var Storsilden i afvigte Vinter tilstede i større Masse end nogensinde tidligere. Den gik dog ikke under Land. Der blev saaledes ikke Anledning til noget Stæng, men Fisket foregik saaledes, at man ude paa Dybet udkastede Garnene i Sildestimerne. I Tiden fra 10de Oktober til 26de November blev det paa denne Maade vundne Udbytte ialt 1,280 Tdr. Heraf virkedes til Handelsvare alene 400 Tdr. Fisket var søgt af 108 Baade med 369 Mand. Gjennemsnitsprisen er her opgivet at have været 1 Spd. 24 Sk.

Ogsaa i Flakstad faldt der et Storsildfiske i afvigte Vinter. Silden gik her underland den 24de Oktober og holdt sig under til den 27de. Den var da tilstede i stor Mængde, men for langt fra Land til at der kunde gjøres Notstæng. Paa Garn fiskedes i disse Dage 400 Tdr. Tra 7de til 9de November var den atter under, og blev der da paa Garn fisket 1,000 Tdr., ligesom der den 8de ved Korshavn (Gaarden Øvrevalle) gjordes et Stæng paa 600 Tdr. Omtrent samtidig stödte den i store Masser under Land ved Gaarden Evenstad — Indresiden af Moskenæs — hvor Opsidderne paa Garn fiskede et Par Hundrede Tønder, samt paa en Vaag ved Gaarden Helle — Moskenæsöens Sydspidse — hvor Opsidderne forsögte at stænge med Sildgarn, hvilket dog mislykkedes. Med en almindelig Not vilde der kunne være gjort et rigt Stæng. Senere kom den ved Gaarden Yttresand under den 26de November, efter hvilken Tid den ikke oftere viste sig. Det samlede Udbytte af Fisket i Flakstad blev 2,800 Tdr., hvoraf toges paa Garn 1,800, med Stængenot 600 og med Synkenot 400 Tdr. Omtrent 2,000 Tdr. antages virket til Handelsvare. Resten gik til Husbrug og Agnsild. Gjennemsnitsprisen antages at have været 1 Spd. 24 Skilling.

I **Værø** opgives der at være fisket ialt 200 Tdr., der virkedes til Handelsvare.

I Bodø Præstegjeld foregik sidste Vinters Fiske ved **Helligvær, Landegode** og **Briksvær**. Allerede henimod Slutningen af November Maaned saaes en Mængde af Hval ude i Vestfjorden, men först den 16de December stødte Silden under Land og da samtidig paa alle 3 nævnte Steder. I Helligvær stimede Silden i uhyre Masse ind til et eneste Sund paa Yttresiden af den Ørække, der danner en Halvkreds om Brønøen og vilde sandsynligvis paa en Times Tid have fyldt de indenfor for Notkast særdeles bekvemme vidtstrakte Sunde, om ikke førstnævnte Sund, saasnart Silden var kommen saa nær Land, at Not antoges at kunne række Bunden, saagodtsom ganske var bleven lukket af henved 80 Nøter, der udsattes til Stængning. Silden hindredes derved fra at stime op i Været. Imidlertid stængtes med de udsatte Nøter 80,000 eller maaske nærmere 100,000 Tdr., hvoraf dog det meste ved den i de nærmest paafölgende Dage indtraadte nordostlige Vind med stærk Sögang gik tabt, saa at alene 21,000 Tdr bjergedes. Samtidig fiskedes paa Garn 1,000 Tdr. I Landegode skede Indsig baade den 16de og 17de December, og blev der da i Kjelbotten, Selnæsbugten og Fenæsvaagen laaset omtrent 15,000 Tdr., hvoraf imidlertid omtrent 3,000 Tdr. under stormfuldt Veir i Januar tabtes. Paa Garn fiskedes her 500 Tdr. I Briksvær var Silden under fra 16de December til 9de Januar, i hvilken Tid der af 12 udsatte Laase optoges 12,000 Tdr. Paa Garn fiskedes der omtrent 1,000 Tdr. Det hele Udbytte af Bodøfisket, med hvis Optagning man for Notstængenes Vedkommende først blev færdig henimod Slutningen af Januar, androg saaledes til 47,500 Tdr., der paa 2,000 Tdr. nær Alt virkedes til Handelsvare. I Fisket deltog 100 Notlag med 1,500 Mand og omtrent 300 Nøter og 150 Garnbaade med 600 Mand og omtrent 1,000 Garn. Notlagene vare væsentlig fra det Bergenske, Stavangerkanten, Bodø By og Bodø Landsogn, Garnfiskerne hovedsagelig fra Bodø By og Landsogn. 150 Fartøier, deriblandt 8 større og mindre Dampskibe, med en Besætning af 600 Mand, henlaa i Værene. Prisen varierede fra 7 Ort til 13 Ort. Gjennemsnitsprisen antages at have været 2 Spd. For Notfiskets Ved-

kommende faldt Fangsten ujevnt. Mange Notlag fik intet, nogle fik nogle faa Hundrede Tønder, andre fik en Fangst af 2 à 3,000 Tdr. Et enkelt Brug fik over 6,000 Tdr. Garnfisket faldt jevnt og saavidt vides blev ingen Garnfisker uden Fangst.

I **Gildeskaal** foregik Fisket ved Fugløvær, Fleinvær, Fleinen, Arnøerne og i Sörfjorden. Silden mærkedes i dette Distrikt allerede den 29de November, da der enkeltvis fiskedes paa Garn, men først den 17de og 18de December stødte Sildmasserne under Land, i hvilke Dage der stængtes i alle nævnte Vær med Undtagelse af Sørfjorden. Silden gik disse Dage ogsaa herind. Men Befolkningen var ude i Værene uden at vente Fiske der og uden Kundskab om Indsiget i denne Fjord, der först ved et Tilfælde Juleaften mærkedes af 4 i Fjordbygden hjemmehørende Notlag, der nærmest for at feire Julen hjemme da kom derind. Silden var da i Masse tilstede og nævnte 4 Notlag vare da saa heldige samme Dag og iligemaade den 26de December at gjøre flere store Stæng, hvoraf meget gik tabt i Stormene fra 26de til 30te December, saa at Fangsten alene blev 5,200 Tdr. Ved de övrige nævnte Vær indskrænkedes ogsaa Fisket til Dagene den 17de og 18de December, idet der ved Fugløvær dog ogsaa stængtes den 23de og 27de December. Det samlede Udbytte af Fisket i Gildeskaal blev i Fugløvær 14,000 Tdr., i Fleinvær 1,150, ved Fleinen 1,700, ved Arnöerne 2,950 og i Sørfjorden som nævnt 5,200 Tdr., eller ialt 25,000 Tdr., hvoraf med Not toges 20,500 og paa Garn 4,500 Tdr. Alt virkedes til Handelsvare. Gjennemsnitspriserne angives at have været 2 Spd. 36 Sk. I Fisket deltog ialt 138 Notlag med 2,190 Mand og 223 Nøter, samt 321 Garnbaade med 1,063 Mand. I Værene henlaa 215 Kjøbefartøier med en Besætning af 820 Mand. Notlagene og Fartøierne vare hjemmehørende fra Haugesund—Stavangerkanten lige til de nordlige Egne. Garnfiskerne vare saagodtsom udelukkende fra de nærmestliggende Præstegjelde i Nordre Helgeland og Saltens Fogderier.

I Melö mærkedes Silden navnlig i **Meløvær** paa udsatte Prøvegarn den 27de November. Efter den Tid blev den uformærket indtil 3die December, da man paa enkelte natsatte Garn fiskede op til ½ Kvarter. De tvende paafølgende Dage fiskedes paa natsatte Garn op til 5 Tdr. Den 5te viste der sig nord for Meløvær adskilligt Brug, og man nærede da sikkert Haab om, at Silden den Dag vilde stöde under Land. Men det skede ikke. Fra 5te til 17de December fiskede man, men daglig mindre og mindre og tilslut ophørte Fisket ganske. Den 19de stødte Silden igjen under Land, da en meget stor Sildstime trængte ind i Været. Alle tilstedeværende Nøter bleve den Dag kastede, men flere Kast mislykkedes paa Grund af Storm med stor Strømsætning. Kun 12 Laase sikredes. Garnfisket blev da og i de nærmeste Dage rigt og jevnt. Efter den 23de forefaldt intet Fiske af Betydenhed. Det samlede Udbytte af Fisket i dette Distrikt blev 17,275 Tdr., hvoraf ved Sneen fiskedes 4,600 Tdr., ved Støt 700, Resten i Meløvær. Med Not toges 14,000 Tdr., 3,275 Tdr. fiskedes paa Garn. Alt virkedes til Handelsvare. Prisen var fra 6 Ort til 2½ Spd. Gjennemsnitsprisen antages at have været 2 Spd. I Fisket deltog 18 Notlag med 258 Mand og 48 Nøter, samt 88 Garnbaade med 260 Mand og 860 Garn. I Værene henlaa 53 Kjøbefartøier, deriblandt 1 Dampskib, med samlet Besætning 235 Mand.

I Rødø mislykkedes Fisket i afvigte Vinter ganske, hvad Hovedværet sammesteds, Nord-Næsø, angaar. Vistnok formærkedes Silden her flere Gange fra 3die December og udover til Maanedens Slutning, og der næredes den hele Tid Haab om, at Silden vilde støde til Land, hvad dog ikke skede. Det antages, at Silden i sidste Vinter ikke har været tilstede i stor Mængde ved dette Sted, hvorimod den største Tyngde antages at have draget sydover nærmere Fastlandet. Ved Nord-Næsø stængtes imidlertid den 8de December 1,100 Tdr. Fra 6te til 9de fiskedes smaat paa Garn, fra 9de til 20de saagodtsom Intet, fra 20de til 24de faldt Garnfisket noget bedre og undtagelsesvis toges paa Garn indtil 20 Tdr. pr. Baad. I disse Dage gjordes et Stæng ved Storselsø og to ved Svenningen paa tilsammen omtrent 1,100 Tdr. Et af Stængene ved Svenningen gik dog for det meste tabt, saa at af alle 3 Stæng kun 5 à 600 Tdr. reddedes. I de sidste Dage af Maaneden stødte Silden under Land ved Rødøen og blev der, hovedsagelig i Höivaagen, paa Øens Nordspidse, stængt omtrent 6,000 Tdr. Silden stod dog kun en kort Tid under, hvisaarsag kun de først tilstedekomne Notbrug fik Fangst. Noget Garnfiske fandt ogsaa da Sted, men ubetydeligt, da kun faa Baade da vare tilstede. Omkring 31te December var Silden under Land ved Lyngvær, circa 1 Mil nord for Nordnæsø. Der var imidlertid da ingen Almue tilstede der, saa der blev ingen Fangst gjort. Rødø-Fiskets samlede Udbytte blev 10,500 Tdr., hvoraf 9,000 toges med Not, 1,500 paa Garn. 9,000 Tdr. antages virket til Handelsvare, 1,500 ført hjem til Husbrug og Agn. Prisen varierede fra 10 til 14 Ort og var gjennemsnitlig 12 Ort. I Fisket deltog 88 Notlag med 1,339 Mand og 207 Nøter, samt 193 Garnbaade med 633 Mand og 2,768 Garn. I Værene henlaa foruden 44 Logisfartöier 100 Kjøbefartøier med en Besætning af 447 Mand.

Ogsaa i Lurø og navnlig ved sammes Hovedvær **Lovunden** maa Fisket sidste Vinter siges ganske at være mislykket. Saavel ved dette Vær som i Trænen mærkedes Silden i de første Dage af December. Indtil 17de December var

høieste Fangst 1½ Td. pr. Garnbaad. Efter den Tid til Maanedens Udgang faldt det noget bedre, den 22de og 23de fra 1 til 8 Tdr.; paa natstaaede Garn fik enkelte endog op til 20 Tdr. Fisket var og blev dog idethele ubetydeligt. Den 31te December om Aftenen stødte Silden under ved Helø, hvor flere Laase sattes, hvilke dog samtlige i Løbet af Aftenen og Natten sprængtes, efterat omtrent 600 Tdr. vare opbjergede. Atter den 1ste og 2den Januar stængtes sammesteds med flere Nøter, hvormed ialt toges 2,600 Tdr. Den 5te Januar var alt Fiske endt. Udbyttet blev ialt 6,750 Tdr., hvoraf 6,450 Tdr. virkedes til Handelsvare. Notfisket gav omtrent 5,000 og Garnfisket omtrent 1,750 Tdr. Prisen varierede fra 2 Spd. 96 Sk. til 3 Spd. 60 Sk. Gjennemsnitsprisen var 2 Spd. 108 Sk. I Fisket deltog 50 Notlag med 800 Mand og 373 Garnbaade med 1,300 Mand. Til Kjøb henlaa i Værene 130 Fartøier.

Ogsaa ved det tidligere heldige Fiskevær **Aasvær** i Næsne slog Fisket feil. Silden viste sig enkeltvis den 10de December, blev derpaa ganske borte, men viste sig senere af og til igjen, dog sparsomt indtil den 23de, da 8 Laas sattes og lidt Garnfiske i de nærmeste Dage forud faldt — fra ½ til 6 Tdr. pr. Baad. Juledagene og Storm hindrede Optagning af Silden og ny Stængning; ikke förend den 29de erholdtes ny Fangst. Da gjordes 4 smaa nye Stæng og lidt fangedes paa Garn. Nat til 3die Juledag ødelagde Stormen det meste af den da udestaaende Sild. Fisket var med den 29de endt. Udbyttet blev ialt 8,000 Tdr., der helt og holdent virkedes til Handelsvare Som dette i og for sig i Forhold til den store Almue, der havde søgt Fisket, var for Intet at regne, saaledes faldt Fisket idethele ujevnt, og der fandtes flere Fiskere, der paa Grund af feilslaaet Fiske med sammes Standsning Intet havde at leve af, eller til at komme bort fra Været for. Mange maatte derfor skaffes fri Befordring indover til Hoveddampskibenes Anløbssteder, og 17 Personer maatte af Opsynet forstrækkes med Mad og Penge, der refunderedes af Næsne Fattigkasse. Prisen varierede fra 2 Spd. til 2 Spd. 60 Sk. og derover. Gjennemsnitsprisen antages at have været 2 Spd. 36 Sk. I Fisket deltog 112 Notbrug med 1,656 Mand og 405 Garnbaade med 1,264 Mand rustede med 6,052 Garn. Notbrngene hørte for en Trediepart hjemme i de Helgelandske Fogderier. Iøvrigt vare de hjemmehørende i de sydligere Distrikter fra Stavanger til Namdalen. Af Garnbaadene vare 306 fra de Helgelandske Fogderier, 93 fra Fosen og Namdalen, 1 fra Senjen og Resten fra de sydligere Distrikter. Til Fiskekjøb havde i Været indfundet sig ialt, foruden 7 Dampskibe, 170 Fartøier med en Besætning af 638 Mand.

Fisket ved **Skibaadsvær** og tilstødende Vær i Herø Præstegjeld delte Skjæbne med de tvende sidstnævnte nærmeste nordligere Fiskevær. Den 7de December mærkedes Silden førstegang ved Sandsundsøerne og Syn af Hval udenfor vakte da Haab om Fiske, saameget mere som man de nærmest paafølgende Nætter erholdt pr. Baad op til 2 Tdr. Dette Haab skuffedes dog, og fra den 11te var Silden borte til Dagene nærmest før Jul, da der igjen fiskedes nogle Tønder pr. Baad. Paa nogle Redskaber, der stod over fra Juleaften til 1ste Juledag, erholdtes indtil 20 Tønder pr. Baad, ligesom endel ogsaa fiskedes paa de 2den Juledagsaften satte Garn. Mellem Jul og Nytaar gjordes den bedste Fangst. Udbyttet blev ialt 10,000 Tdr., der udelukkende gik i Handelen. Fangsten faldt for Skibaadsvær med 5,000 Tdr. og for de tilliggende Vær, Gaasvær, Indreholmen og Lyngvær, med respektive 800, 2,000 og 2,200 Tdr. Prisen var 2 Spd. til 2 Spd. 48 Sk., gjennemsnitlig 2 Spd. 24 Sk. I Fisket deltog 17 Notbrug med 230 Mand og 739 Garnbaade med 2,530 Fiskere og 10,100 Garn. 6 Notlag og nogle faa Garnbaade vare hjemmehörende i sydligere Distrikter. Iøvrigt var Almuen fra de Helgelandske Distrikter. 53 Kjøbefartøier med en Besætning af 204 Mand henlaa i Værene.

Til den her givne Beretning skal jeg knytte en Rekapitulation over Udbyttet i de forskjellige Vær med Tilføiende af, hvormeget der af samme antages solgt og hvormeget tilbageholdt til Husbrug og Agnsild. Udbyttet er ovenfor og vil her blive angivet i Maaltønder. (Se Tabellen paa omstaaende Side.)

Fiskeværene.	Opfisket Kvantum.	Virket til Handelsvare.	Tilbageholdt til Husbrug og til Agnsild.	Antagen Gjennemsnitspris.	
	Tønder.	Tønder.	Tønder.	Spd.	Sk.
Paa Andøen	8,580	8,230	350	1.	60
- Øksnæs	14,000	12,700	1,300	1.	36
- Bø	4,000	3,000	1,000	1.	40
- Borge	1,280	400	880	1.	24
- Flakstad	2,800	2,000	800	1.	24
- Værø	200	200	-		-
- Bodø	47,500	45,500	2,000	2.	-
- Gildeskaal	25,000	25,000	-	2.	36
- Melø	17,275	17,275	-	2.	-
- Rodø	10,500	9,000	1,500	2.	48
- Lurø (Lovunden)	6,750	6,450	300	2.	108
- Næsne (Aasvær)	8,000	8,000	-	2.	36
- Herø (Skibaadsvær med tilliggende Vær)	10,000	10,000	-	2.	24
Samlet Udbytte	155,885	147,755	8,130	2.	-

Sammenholdes den her givne Beretning med tidligere Beretninger, saa vil det sees, hvad Resultatet af Storsildfisket Vinteren 1871—1872 nok kunde lade forudse, at Udrustningen til sidste Vinters Fiske baade hvad Mandskabsstyrke, Redskabsmængde og Antal af Kjøbefartøier angaar var større og ved enkelte Vær væsentlig større end ved tidligere Vintres Fiske. Nye Salteribygninger og Logishuse vare ogsaa til dette Fiske opførte rundt om i Værene. Omvendt sees imidlertid Udbyttet at have været væsentlig mindre. Følgen heraf skjønnes at have været Tab paa mange Kanter. En Mængde Fartøier henlaa hele Fisketiden igjennem ved de forskjellige Vær uden at faa Last. En Mængde Notlag henlaa ogsaa hele Fisket uden Beskjæftigelse. Garnfiskerne antages ved Værene i Vesteraalen og i Salten at have idethele sluppet fra Fisket uden Tab, medens Fisket i de Helgelandske Fogderier og navnlig ved de tre sydligste Vær, Lovunden, Aasvær og Skibaadsvær, for en ikke liden Mængde Fiskere sluttedes uden nogen Fangst. Det mislige Udfald af Fisket kan dog neppe tilskrives nogen Uregelmæssighed i Sildens Forekomst forskjellig fra tidligere Vintres Fiske, og det vil af den Grund heller ikke kunne have nogen Indflydelse paa Udrustningerne til et senere Fiske. Som det sees var Silden baade i Vesteraalen og paa Lofotens Yderside og i Salten tilstede i rige Masser. Og naar Silden i afvigte Vinter — navnlig i Vesteraalen og Lofoten — maaske sjeldnere i større Mængde kom under Land, har dette været tilskrevet den Omstændighed, at de større Fiskestimer — navnlig af Sei — der sædvanlig antages at skræmme Silden ind paa Kysten, dennegang ikke vare tilstede i samme Mængde som tidligere. Ved Vesteraalsfisket antages ogsaa det under samme herskende ualmindeligt rolige Veir forsaavidt at have været til Hinder for Fiske, som Uveirskuling med oprørt Sø tildels synes at befordre Indsiget. Ved de Helgelandske Fiskerier og tildels ved Fisket i Gildeskaal antages Silden, der formenes langs den hele Kyst at have været tilstede i tidligere sædvanlig Mængde, at have med Forbigaaen af de ydre Vær med sin største Tyngde søgt ind paa Fastlandet, hvor imidlertid ingen Almue har været forberedt paa dens Fangst. Redskabstabet antages under dette Fiske at have været mindre. 4 Fartøiforlis indtraf under Fisket og et Baadforlis, ved hvilket sidste 1 Mand omkom. Iøvrigt kjendes ikke til Tab af Menneskeliv eller andre Ulykkestilfælde paa Søen. — — — (Resten af Beretningen indeholder Meddelelse om Politiopsynet m. m., som man ikke finder at kunne gjengive her).

C. No. 9.

Efter de Opgaver, der i ovenstaaende og tidligere Beretninger ere meddelte, har man i det statistiske Kontor udført

1. Oversigt over Deltagelsen i og Udbyttet af

Fiskesteder.	Opfisket Kvantum.	Deraf		Fisketid.[1])	Antal[2]) Fiskere.	Deraf	
		med Garn.	med Not.			Garnfiskere.	Notfiskere.
	Tdr.	Tdr.	Tdr.				
Andøen (Nordmele og Andenæs)	8,580	450	8,130	26 Septbr.—11 Januar.	295	?	?
Øksnæs (Langenæs m. fl. Steder)	14,000	6,000	8,000[3])	24 Septbr.—25 Novbr.	1,562	?	?
Bø	4,000	930	3,070	27 Septbr.—24 Novbr.	?	?	?
Borge	1,280	?	?	10 Oktbr.—26 Novbr,	369	?	?
Flakstad	2,800	1,800	1,000[3])	24 Oktbr.—26 Novbr.	?	?	?
Bodø. Helligvær	22,000	1,000	21,000	16 Decbr.—9 Januar.	2,100	600	1,500
Bodø. Landegode	12,500	500	12,000				
Bodø. Briksvær , ...	13,000	1,000	12,000				
Gildeskaal. Fugløvær	14,000	4,500	20,500	17 Decbr.—27 Decbr.	3,253	1,063	2,190
Gildeskaal. Fleinvær	1,150						
Gildeskaal. Fleinen	1,700						
Gildeskaal. Arnøerne	2,950						
Gildeskaal. Sørfjorden	5,200						
Melø (Meløvær, Sneen, Støt) .	17,275	3,275	14,000	3 Decbr.—23 Decbr.	518	260	258
Rødø (Nordnæsø, Selsøerne m. fl.)	10,500	1,500	9,000	3 Decbr.—31 Decbr.	1,972	633	1,339
Lurø (Lovunden m. fl.) . . .	6,750	1,750	5,000	1 Decbr.—5 Januar.	2,100	1,300	800
Næsne (Aasvær)	8,000	?	?	20 Decbr.—29 Decbr.	2,920	1,264	1,656
Herø (Skibaadsvær m. fl.) . .	10,000	?	?	7 Decbr.—1 Januar.	2,760	2,530	230
Tilsammen	155,685	ca. 26,000	c. 130,000	24 Septbr.—11 Januar.	ca. 18,000	ca. 8,900	ca. 9,100

Foruden Ovenstaaende blev i Værø opfisket 200 Tdr. — Ved Andøen fiskede 61, i Øksnæs 528 og i Borge 108 Baadlag. — Bodø vare, foruden fra Stedet, fra det Bergenske og Stavangerkanten, Garnfiskerne fra Stedet. Notlagene og Fartøierne i Gildeskaal vare Helgeland og Salten. Af Notlagene ved Aasvær var en Trediedel fra de Helgelandske Fogderier, Resten fra Stavanger—Namdalen, af lagene i Herø vare 6, og af Garnfiskerne nogle faa hjemmehørende i sydligere Distrikter, Resten i Helgeland.

[1]) Ved Fisketid forstaaes den Tid, hvori Fangst af nogen Betydning er foregaaet.

[2]) Da Almuen formentlig har flyttet sig fra Vær til andet, er det opsummerede Antal af Fiskere ikke lig det hele Antal af Fiskere,

[3]) Heraf med Synkenot 1,000 Tdr. i Øksnæs, 400 Tdr. i Flakstad.

[4]) Heraf 43 Synkenøter.

[5]) Besætningen paa Seilskibene. Dampskibenes Besætning er ikke opgivet.

følgende Tabeller:

Storsildfisket i Nordland 1872—73.

Antal Garnbaade.	Antal Garn.	Antal Notlag.	Antal Noter.	Antal Kjøbefartøier.	Deraf Dampskibe.	Kjøbefartøiers Bemanding.	Gjennemsnitspris pr. løs Tønde.	Beregnet Fangstværdi.
							Spd.	Spd.
?	81	?	42	26	3	118	1.50	12,870
?	1,846	?	109[4])	73	9	280[5])	1.30	18,200
?	?	?	?	-	-	-	1.33	5,333
?	?	?	?	-	-	-	1.20	1,536
?	?	?	?	-	-	-	1.20	3,360
150	1,000	100	300	150	8	600	2.00	95,000
321	?	138	223	215	-	820	2.30	57,500
88	860	18	48	53	1	235	2.00	34,550
193	2,768	88	207	100	-	447	2.40	25,200
373	?	50	?	130	-	?	2.90	19,575
405	6,052	112	?	177	7	638[5])	2.30	18,400
739	10,100	17	?	53	-	204	2.20	22,000
?	?	?	?	977	28	ca. 3,500	2.01	313,524

I Rødø opholdt sig foruden Kjøbefartøierne 44 Logisfartøier. — Om Fiskernes Hjemsteder er kun oplyst følgende: Notlagene i fra Haugesunds- og Stavangerkanten lige op til de nordlige Egne, Garnfiskerne saagodtsom alene fra de nærmeste Præstegjelde i Nordre Garnfiskerne vare 306 fra de Helgelandske Fogderier, 93 fra Fosen og Namdalen, 1 fra Senjen, Resten fra sydligere Steder. Af Not-

som har deltaget i Bedriften.

2. Deltagelsen i og Udbyttet af det samme Fiskeri, sammenlignet med Forholdet i tidligere Aar.

Aar.	Opfisket Kvantum.	Fisketid.	Antal Fiskere.	Antal Kjøbefartøier.	Deraf Dampskibe.	Gjennemsnitspris pr. løs Tønde.	Beregnet Fangstværdi.
	Tdr.					Spd.	Spd.
1872—73	156,000	24 Septbr.—9 Januar.	ca. 18,000	977	28	2.01	314,000
1871—72	659,000	14 Septbr. —27 Januar.	ca. 14,500	900	25	1.75	1,150,250
1870—71	178,000	12 Oktbr.— 7 Januar.	?	802	?	1.85	329,000
1869—70	214,000	8 Oktbr.—15 Januar.	?	340	?	0.81 *)	174,000
1868—69	271,000	14 Oktbr.—23 Januar.	?	314	?	0.92	250,000

*) I Fiskeristatistiken for 1871 Side 78 er feilagtig opført 1.81 Spd. som Gjennemsnitspris.

---

15. Beretning om Fiskerierne i Tromsø Amt.

(afgivne af Amtmanden.)

Idet jeg ærbødigst afgiver efterstaaende Indberetning om Fiskerierne i Tromsø Amt i Aaret 1872, skal jeg bemærke, at jeg ikke har modtaget nogen Beretning fra Lensmanden i Lenvik for hans Distrikts Vedkommende, og at altsaa den samlede Beretning forsaavidt bliver mindre fuldstændig.

A. Storsildfisket.

At Storsilden nærmede sig til Land, mærkedes omtrent ved Midten af September derved, at den fandtes at være slugt af Torsk og anden Fisk, som fangedes.

Den 19de September saaes Storsild nær Land ved Fladvær i Karlsø Præstegjeld. I Slutningen af Maaneden mærkedes den i Bergs Sogn (Senjenøen), og samtidig saaes Fugl og Hval ved Grytø og Bjarkø i Sands Sogn. Efter Midten af Oktober saaes intet Tegn til Fiske nordenfor Malangen, men fra Malangen sydover til Trondenæs var der fremdeles lige til langt ud i December gode Udsigter, idet Hval og Fugl saaes ude i Havet og Silden en og anden Gang stødte under Land. Disse gode Udsigter samlede en hel Del Almue og Fartøier. Saaledes laa den 7de November omkring Baarnøsund og ved Grøtavær 84 Notbrug og 125 Fartøier samt endel Garnfiskere. Udfaldet blev imidlertid, at der kun blev gjort liden Fangst, idet Silden holdt sig paa Dybet og kun paa enkelte Steder og i korte Tidsrum kom saa langt ind til Land, at Nøterne kunde bruges. Saaledes stængtes den 9de November ved Stenavær omtrent 1,200 Tønder, den 6te og 26de December 1872 samt 4de Januar 1873 ved Grøtavær omkring 3,500 Tønder. I de sidste Dage af November stængtes et lidet Parti ved Kin i Kvædfjord og den 16de December nogle Hundrede Tønder ved Fladø. Notfisket blev saaledes meget ringe. Derimod gav Garnfisket i Sands Sogn i nogen Tid i Slutningen af November og Begyndelsen af December et taalelig godt Udbytte. Andre Steder i Amtet forefaldt intet Storsildfiske, og dettes hele Udbytte blev saaledes ubetydeligt, idet det efter Lensmændenes Beretninger neppe kan sættes til mere end 10,000 Tønder for hele Amtet.

Prisen paa Silden var i Gjennemsnit 2 Spd. Tønden, altsaa hele Udbyttet værd omkring 20,000 Spd.

Til Sammenligning hidsættes, at Storsildfisket i efternævnte Aar blev beregnet til følgende Kvanta og Værdier:

i Aaret	1869	opfisket	65,000	Tønder	til Værdi	45,000	Spd.
i —	1870	-	15,000	—	- —	20,000	—
i —	1871	-	100,000	—	- —	108,000	—*)

* Altsaa gjennemsnitlig pr. Tønde i 1869: 0.69 Spd., i 1870: 1.35 Spd., i 1871: 1.08 Spd. og i 1872: 2.0 Spd.
Det stat. Kontors Anm.

B. Fedsildfisket.

Fedsildfisket dreves udover Høsten og Vinteren i Skjervø, Balsfjord, Malangen, Tranø og Trondenæs, i hvilke Sogne Udbyttet dog ikke oversteg hvad man tiltrængte til Husbrug, Kreaturfoder og Agn. I Ibestads og Lyngens Præstegjelde fiskedes noget mere, nemlig paa førstnævnte Sted 8 à 9,000 og paa sidstnævnte 1 à 2,000 Tønder, hvoraf omtrent 5,000 Tønder virkedes til Handelsvare (Christiania). Det hele opfiskede Kvantum (baade hvad der strax forbrugtes og hvad der udskibedes) antages at kunne sættes til 15,000 Tønder. Efter en Gjennemsnitspris af 1 Spd. Tønden giver dette et Udbytte af 15,000 Spd.

I 1870 ansloges det opfiskede Kvantum Fedsild til 6,000 Tønder, Værdi 6,000 Spd.

C. Torskefiske inden Amtets Grændser.

Dette Fiske gav i Karlsø, Tromøsundets, Balsfjordens, Tranø, Ibestads og Kvædfjord Præstegjelde intet Udbytte udenfor hvad det tilveiebragte af Kogfisk til dagligt Brug. For Lenvik mangler Opgave. Fra de øvrige Distrikter lyde Beretningerne saaledes:

I **Skjervø** Præstegjeld dreves dette Fiske som sædvanligt midtvinters med Line. Det slog i 1872 bedst til ved Rotsund og paa Lyngen, mindre godt ved Seglvik. Over hvad det skaffede til Husbrug haves ikke Opgave. Naar man altsaa sætter dette ud af Betragtning, dreves Fisket af 223 Baade med 502 Mands Besætning og indbragte

ca. 158,400 Stkr. Fisk eller 132 store Tusinder à 6 Spd. pr. stort Hundrede . . .	7,920 Spd.
370 Tønder Lever à 6 Spd.	2,220 —
60 Tønder Rogn à 6 Spd.	360 —
Ialt	10,500 Spd.

eller i Gjennemsnit 21 Spd. pr. Mand. Udbyttet var dog meget forskjelligt; største Lot antages at kunne sættes til 50 Spd.

For **Lyngens** Præstegjeld har man ikke kunnet skaffe nogen Opgave over Antallet af Baade og Mandskaber, men der antages som Udbytte af dette Fiske at være solgt til Handelsmændene omtrent 3,000 Vog Rotskjær og Rundfisk à 1 Spd. 12 ß pr. Vog, altsaa ialt for 3,300 Spd.

I **Bergs** Præstegjeld, hvor Fisket ogsaa foregaar midtvinters, dreves det i 1872 af 94 i Præstegjeldet hjemmehørende Baade med 311 Mands Besætning samt af 30 udensogns Baade med 120 Mands Besætning. Opgave over det opfiskede Kvantum haves ikke, men vel over Størrelsen af Lotten, som for Hjemfiskerne i det høieste gik op til 150 Spd., men i Gjennemsnit kan sættes til 70 Spd. For de Udensogns, der kun drive Fisket i kortere Tid, kan Lotten ikke sættes høiere end i Gjennemsnit til 40 Spd. Altsaa bliver Udbyttet:

for 311 indensogns Fiskere à 70 Spd.	21,770 Spd.
- 120 udensogns — à 40 —	4,800 —
Ialt	26,570 Spd.

I **Trondenæs** Præstegjeld foregik Fisket baade i Begyndelsen og i Slutningen af Aaret 1872. — I Januar og Februar dreves det med Liner af et vexlende Antal af 350 til 150 Mand med en Fangst af 20 store Tusinder Torsk à

6 Spd. pr. stort Hundrede	1,200 Spd.
130 Tønder Lever à 6 Spd.	780 —
og nogle Tønder Rogn, som ansættes til	150 —
	2,130 Spd.

Fra Slutten af September indtil henimod Aarets Ende dreves det dels med Liner, dels med Garn af 400 Mand, hvoraf Halvdelen dog kun deltog i Fisket en ganske kort Tid, med et saadant Udbytte:

90 store Tusinder Fisk, mest Torsk, men deriblandt dog ogsaa noget Længe, Brosmer og Sei à 6 Spd. pr. stort Hundrede	5,400 Spd.	
400 Tønder Lever à 5 Spd.	2,000 —	
		7,400 —
		9,530 Spd.

Desuden fiskedes samtidig en betydelig Mængde Uer, Kveite og Hyse (Kolje), hvis Værdi dog ikke kan opgives. Lotten for hver af de i disse Fiskerier deltagende Personer kan sættes fra 10 til 30 Spd., eftersom Vedkommende deltog deri kortere eller længere Tid.

Naar disse Opgaver sammenlignes med Opgaverne for 1871, gav dette Fiske et Udbytte

	i 1871.	i 1872.
i Skjærvø Præstegjeld af	9,180 Spd.	10,500 Spd.
i Lyngens — -	1,500 —	3,300 —
i Karlsø — -	5,700 —	—
i Trondenæs — -	10,400 —	9,530 —
i Bergs — -	2,600 —	26,570 —
	29,380 Spd.	49,900 Spd.

D. Seifiske og det øvrige Sommerfiske inden Amtets Grændser.

I Tranö, Ibestads, Trondenæs og Kvædfjords Præstegjelde forefaldt intet saadant Fiske udenfor det, som drives til Husbehov. Fra flere Steder anføres, at Almuen mere og mere ophører med dette Fiske, som dels er uvist og dels borttager dens Tid og Interesse fra Jordbruget. Denne Bemærkning gjælder ogsaa det Sommerfiske, som Amtets Indvaanere drive udenfor Amtet.

Sei- og Sommerfisket inden Amtet gav i de øvrige Præstegjelde følgende Udbytte:

I **Skjervø** Præstegjeld dreves Seifiske af 43 Notlag med 189 Baade og 404 Mands Besætning samt af 230 Baade med 470 Mands Besætning med Dorg og Garn. I dette Fiske deltoge ogsaa Kvinder og halvvoxne Drenge, saaat maaske Halvparten af ovennævnte Besætning bestod af deslige Personer.

De nævnte 43 Notlag skulle have fisket for . . . . . 3,760 Spd.
eller i Gjennemsnit for lidt over 9 Spd. pr. Deltager. De 230 Baade skulle have fisket for . . . . . 7,150 —
eller for lidt over 15 Spd. pr. Fisker.

Ialt 10,910 Spd.

I **Lyngens** Præstegjeld angives at være fisket 192,000 Sei, som efter 24 Stkr. pr. Vog giver
8,000 Vog à 102 ß pr. Vog . . . . . 7,200 Spd.
Leveren (beregnet efter 500 Stkr. Sei paa en Tønde Tran à 10 Spd.) giver . . . . . 3,840 —

11,040 Spd.

I **Karlsø** dreves Sommerfisket efter Sei, Torsk og Kveite med Nøter, Line og Gangvad af 300 indensogns og 60 fremmede Fiskere. Fisken solgtes dels raa til russiske Fartøiførere, hvorved opnaaedes en Lot af 1 til 2½ Matte Mel pr. Mand, dels i tørret Tilstand til Handelsmændene, hvorved hver Mand fik en Lot af 20 til 30 Spd. Efter dette kan Gjennemsnitslotten for alle ansat i Penge anslaaes til 20 Spd., som for 360 Mand giver 7,200 Spd.

I **Tromsøsundets** og **Balsfjordens** Præstegjelde dreves Sommerfisket af 200 Mand for det meste med Nøter, mindre med Dorg. Høieste Lot anslaaes til 65 Spd., og det hele samlede Kvantums Værdi i Penge til 2,400 Spd.

I **Bergs** Præstegjeld dreves dette Fiske blot af 35 Mand med en Lot af ca. 10 Spd., altsaa ialt for 350 Spd.

Sammendraget og sammenlignet med Aaret 1871 giver dette følgende Resultat:

Sei- og Sommerfisket indbragte

	i 1871.	i 1872.
i Skjervø Præstegjeld	14,000 Spd.	10,910 Spd.
i Lyngens —	15,340 —	11,040 —
i Karlsø —	5,760 —	7,200 —
i Tromøsundet og Balsfjorden . . .	6,000 —	2,400 —
i Bergs Præstegjeld		350 —
	41,100 Spd.	31,900 Spd.

E. Haakjerringfisket har været drevet i Skjærvø af en Baad med 3 Mands Besætning, Udbytte 12 Tønder Lever . . . . . 72 Spd.
i Karlsø af 4 Baade med Udbytte 5 Tønder Lever pr. Baad, altsaa 20 Tönder à 6 Spd. . . . . 120 —

192 Spd.

I Berg og Trondenæs har dette Fiske været forsøgt, men ikke givet noget Udbytte, som er Omtale værd. Forøvrigt drives det ikke.

F. Laxefiske er paa nogle Steder i Malangen og Lenvik drevet med Garn og Nøter, men skal ikke have givet noget væsentligt Udbytte.

G. I Lofotfisket i 1872 deltog efter Lensmændenes Opgaver følgende Antal i dette Amt hjemmehørende Fiskere med efternævnte Udbytte:

Lensmandsdistrikt.	Antal Fiskere.	Heieste Lot pr. Mand.	Gjennemsnitslot pr. Mand.	Det hele Udbytte sat i Penge.
		Spd.	Spd.	Spd.
af Kvædfjord	360	70	12	4,320
af Trondenæs	953	45	20	19,060
af Ibestad	1,200	100	20	24,000
af Tranø	200	120	50	10,000
af Tromsøsundet, Balsfjord og Malangen . . .	150	80	25	3,750
af Karlsø	1	30	30	30
af Lyngen	281	100	22	6,182
af Skjervø	14	75	60	840
Fra Lenvik, Berg og Maalselven mangler Opgaver. Sætter man Antallet efter den af Opsynet i Lofoten foretagne Tælling og Udbyttet til Gjennemsnitslotten i de andre Distrikter, saa kan man udfylde med	381		21	8,001
Tilsammen	3,540			76,183

hvilket i Gjennemsnit giver omtrent 21 Spd. paa hver Fisker.

H. I det omtrent samtidig med Lofotfisket forefaldende **Torskefiske ved Sørøen** inden Finmarkens Amt — **Breviks fisket** — vides ikke i 1872 her fra Amtet at have deltaget flere end 333 Mand fra Skjervø.

Af disse fiskede 92 Mand paa 24 Garnbaade 67 Tønder Lever à 6 Spd. . . . . 402 Spd.
23 store Tusinder 7 Hundrede Fisk à 6 Spd. Hundrede . . . . . 1,422 —
37 Tønder Rogn à 6 Spd. . . . . 222 —

medens 241 Linefiskere paa 64 Baade fik:

278 Tønder Lever à 6 Spd. . . . . 1,668 —
107 store Tusinder 7 Hundrede Fisk à 6 Spd. Hundrede . . . . . 6,462 —
136 Tønder Rogn à 6 Spd. . . . . 816 —

Tilsammen 10,992 Spd.,

eller omtrent 33 Spd. pr. Mand. Største Lot er opgivet at have udgjort for Garnbrugerne 30 Spd. og for Linebrugerne 60 Spd

I. I Loddefisket inden Finmarkens Amt var Deltagelsen herfra i 1872 efter Lensmændenes Opgaver følgende:

Lensmandsdistrikt.	Antal Fiskere.	Største Lot.	Gjennemsnitslot.	Det hele Udbytte.
		Spd.	Spd.	Spd.
fra Kvædfjord	300	ikke opgivet	20	6,000
- Trondenæs	650	50	13	8,450
- Ibestad	1,200	50	30	36,000
- Tranø	600	70	35	21,000
- Berg	69	50	20	1,380
- Tromsøsundet, Balsfjorden og Malangen	900	90	41	36,900
- Karlsø	260	60	40	10,400
- Lyngen	828	90	26	21,528
- Skjervø	880	70	28	24,640
- Lenvik og Maalselven mangler Opgave. Efter den af Finmarkens Amtmand afgivne Beretning om Loddefisket i 1871 var Antallet fra disse Distrikter dengang 600. Mindre har det neppe været i 1872. Gjennemsnitslotten ansætter jeg som ovenfor til 30 Spd.	600		30	18,000
Ialt	6,287		30	184,298

Gjennemsnitslotten, som i 1871 var 35 Spd., bliver altsaa i 1872 blot henved 30 Spd. Fiskernes Antal i 1871 var efter Opgaverne herfra 5,434, men efter Tællingen i Finmarken 5,684. Søgningen til dette Fiske er altsaa fremdeles i Tiltagende.

K. I Sommerfisket i Finmarken i 1872 deltog:

Lensmandsdistrikt.	Antal Fiskere.	Gjennemsnitslot.	Det hele Udbytte.
		Spd.	Spd.
fra Trondenæs	210	15	3,150
- Ibestad	150	30	4,500
- Tromsøsundet Balsfjord og Malangen	344	18	6,192
- Karlsø	150	30	4,500
- Lyngen	308	10	3,080
- Skjervö	356	20	7,120
	1,518	19	28,542.

Lotten er af de 4 sidstnævnte Lensmænd opgivet til Matter Mel, idet Fisken omsættes direkte til russiske Fartöier mod Mel. Jeg har omsat 1 Matte, der er lig 10 Vog Mel, til 6 Spd., hvilket dog maaske er noget lavt. Som höieste Lotter er opgivet fra Tromsösundet 6 og fra Karlsö 8 Matter Mel.

L. I Sommerfisket inden Nordlands Amt deltog fra Kvædfjord 84 Mand med Udbytte til Værdi 1,512 Spd.
fra Trondenæs 690 — - — — 8,280 —
fra Ibestad 400 — - — — 6,400 —
Tilsammen 1,174 Mand med Udbytte til Værdi 16,192 Spd.
eller gjennemsnitlig omtrent 14 Spd. pr. Mand.

M. Lensmanden i Kvædfjord har anförт, at Indvaanerne derfra pleie at deltage i det ved **Andøen i Nordlands Amt** i Maanederne Oktober til December faldende **Torske- og Seifiske.** I dette Fiske deltog saaledes i 1872 fra Kvædfjord 15 Garnbaade med 90 Mands Besætning og med en Gjennemsnitslot af 60 Spd. pr. Mand, ialt . . 5,400 Spd.
samt 27 Linebaade med 108 Mands Besætning og med et Udbytte af 44 Spd. pr. Mand . . . . . 4,752 —
ialt paa 198 Mand 10,152 Spd.

Med dette Fiske, som altsaa giver et godt Udbytte, er dog i Almindelighed forbundet et stort Redskabstab, da Fisket drives i et aabent og strömhaardt Farvand. I 1872 var dog Fisket begunstiget af et saa godt Veir, at faa Redskaber tabtes.

N. Sluttelig skal jeg meddele nedenstaaende Opgave vedkommende de fra Tromsö i 1872 paa **Ishavsfangst og Bankfiskeri** udgaaede Fartöier:

Paa den egentlige **Ishavsfangst** efter Hvalros, Kobbe osv. udgik 18 Fartöier, hvoraf 17 hörte hjemme i Tromsö og 1 i Bodö. Omtrent Halvdelen var bestemt til Spitsbergen og Halvdelen til Novaja Semblia. Af disse Fartöier indefrös og forliste ikke mindre end 10 Stykker, hvoraf ialfald flere vides at have haft god Fangst inde. De tilbageværende 8 hjembragte 201 Hvalros, 1,735 Kobber, 28 Björne, 30 Rensdyr og 1 Vog Dun, der tilsammen kan ansættes til en Værdi af 12,100 Spd.

Væsentligst til **Hvidfiskfangst** men derhos ogsaa til Renskytteri m. v. udgik herfra 24 Fartøier, hvoraf 5 hjemmehørende i Christiania, 6 i Bergen, 3 i Christiansund, 3 i Romsdalen, 1 i Stavanger, 1 i Trondhjem og 5 i Tromsø. Af disse forulykkede intet. De hjembragte med et rundt Tal 800 Hvidfiske værd ca. 15,500 Spd., 370 Rensdyr, nogle faa (saavidt vides 5) Bjørne, omkring 15 Voger Dun, alt værdsat til 1,300 Spd. Tilsammen 16,800 Spd.

Til **Haakjerringfiske** var udrustet 10 Fartøier, alle hjemmehørende i eller ved Tromsø. De hjembragte 650 Tønder Lever à 6 Spd. eller 3,900 Spd. Det samlede Udbytte i 1872 bliver altsaa 32,800 Spd. Ishavsbedriften var saaledes i 1872 baade paa Grund af de mange Forlis og paa Grund af den ringe Fangst især af Hvidfisk meget uheldig. Dette maa nærmest tilskrives de ugunstige Isforholde. Paa Nordsiden af Spitsbergen, hvor man ofte ser store Stimer af Hvidfisk, kunde man paa Grund af sammenpakket Is ikke komme til at sætte Not. Paa Vestkysten saaes et meget ringere Antal af disse Dyr end sædvanligt. — Det er ikke usandsynligt, at de sidste Aars stærke Forfølgelser have skræmt dem bort.

Som bekjendt döde i Vinteren 1872—73 af de forliste Mandskabers Besætning 2 Mand paa Nordkysten af Spitsbergen, 17 Mand i Isfjorden og 3 Mand paa Novaja Semblia.

Naar man sammendrager foranstaaende Opgaver og sammenholder dem med Beretningen for 1871, udkommer følgende Udbytte af de af Tromsö Amts Indvaanere i 1871 og 1872 drevne Fiskeri.

Fisket.	Samlet Udbytte angivet i Penge. 1871.	1872.
	Spd.	Spd.
A. Storsildfisket inden Amtets Grændser . . .	108,000	20,000
B. Fedsildfisket inden Do. . . .	6,000	15,000
C. Torskefisket inden Do. . . .	29,380	49,900
D. Seifisket inden Do. . . .	41,100	31,900
E. Haakjerringfisket	ubetydeligt	192
F. Laxefisket ubetydeligt. Værdi ikke opgivet.		
G. Lofotfisket	92,576	76,183
H. Brevikfisket	18,316	10,992
I. Loddefisket	193,132	184,298
K. Sommerfisket i Finmarken	29,621	28,542
L. Do. i Nordland	8,500	16,192
M. Andöfisket i Nordland	ikke opgivet	10,152
N. Ishavsfangsten og Havbrefisket	63,155	32,800
Tilsammen	589,780	476,151

Udbyttet viser sig altsaa at have været meget mindre i 1872 end i 1871. Formindskelsen skriver sig hovedsagelig derfra, at Storsildfisket saa godt som ganske og Ishavsfangsten for en væsentlig Del mislykkedes. Ogsaa Udbyttet af Lofotfisket og Loddefisket var nedadgaaende, hvert af dem med 10 à 20,000 Spd. Derimod gav Torskefisket inden selve Amtet et större Udbytte i 1872 end i 1871. Denne Forögelse falder væsentligst paa Bergs Præstegjeld (Yttersiden af Senjenöen), hvis Kyster ere bekjendte som fiskerige, og hvor især i 1872 en Masse Torsk og Sei strömmede ind paa den Tid, da Silden stod udenfor Kysten. At ikke flere end 120 udensogns Fiskere deltog i dette Fiske, maa væsentligst tilskrives, at Farvandet er haardt og Distriktet afsidesliggende.

---

16. Beretninger om Fiskerierne i Finmarkens Amt

(afgivne af Amtmanden).

A. Vinter- og Vaarfisket.

Omtrent samtidigt i de sidste Dage af Januar viste der sig fersk Lodde i den fangede Fisk ved begge Udposter Vardø i Øst og Ingø i Vest. Lodden stødte imidlertid ikke i nogen Mængde under Land førend i sidste Halvdel af Marts, og paa sine Steder, saasom ved Gamvik og i de vestligste Vær paa Sørøen, ikke førend i første Halvdel af April. I Varangerfjorden, hvor Lodden formærkedes allerede i Februar, stødte den ingensteds i nogen Mængde under Land førend i Begyndelsen af Mai, i Bunden af Fjorden omkring 10de Mai. Overalt forsvandt den igjen tidligere end sædvanligt, ved Værene mellem Nordkyn og Nordkap samt paa Sørøen allerede i første, og overalt ellers i anden Halvdel af Mai. Længst var den at finde i Molvik nær Vardø, samt i Gjesvær og ved Hjelmsø, fra hvilke Steder den hentedes lange Veie til andre Fiskevær. Efter Beretninger af Bankfiskere og Fiskerbaade, der have søgt 1½ à 2 Mile ud paa Havet, ser det ud til, at Loddestimerne iaar kun for den mindste Del have søgt ind under Land, men holdt sig paa Dybet. Store Masser død Lodde saaes paa Søen saavel i Øst- som i Vestfinmarken, og Fiskere have berettet, at de ude paa Havet saa Loddestimer komme levende op igjennem Søen, og dø saasnart de naaede Vandskorpen. Som noget Usædvanligt ved Loddens Gang iaar kan ogsaa mærkes, at den ialmindelighed forsvandt førend endnu Seien havde vist sig ved Kysten.

Ved Berlevaag, Gamvik og Værene paa den østre Del af Sørøen samt i Varangerfjorden indfandt Fiskestimerne sig næsten umiddelbart i Følge med Lodden, hvor den stødte under Land. I de övrige Vær forløb derimod længere Tid, ligetil 4 Uger, inden Lodden efterfulgtes af Fisk. Det Ubetydelige, som imidlertid opfiskedes, var Godtfisk som ved Loddens Nærmelse søgte ud af Fjordene. Fiskestimerne holdt sig kun flygtigt under Land, og maatte jevnest søges paa Dybet. Før Udgangen af Mai vare de — udenfor Varangerfjorden — forsvundne fra de forskjellige Punkter paa Kysten omtrent samtidigt med de Rester af Lodde, ved hvis Hjælp Fiskeriet dreves. I Varangerfjorden stod Fisken som sædvanlig længst, og antages den der at have været i størst Mængde tilstede i sidste Halvdel af Juni, men da man paa den Tid manglede Agn, blev kun Ubetydeligt fanget.

Naar der uagtet denne sparsomme Tilgang baade paa Fisk og paa Agn dog blev opfisket ikke saa Lidet, er dette at tilskrive dels de mange Hænder, som toge Del i dette Fiske, dels det ualmindelig gunstige Veir, som for de fleste Vær levnede omkring 30 Søveirsdage. Sundhedstilstanden blandt Fiskerne var meget god. 2de Baade kuldseilede, den ene paa Reisen til Finmarksfisket — kfr. min Indberetning til det Kongelige Departement af 26de Juli sidstleden —, den anden under Fisket ved Gjesvær, og omkom ved disse Forlis 3 Mennesker. Forøvrigt vides ikke dette Aars Fiske at have kostet noget Menneskeliv. Under et Par Stormdage den 17de April og 15de Mai beskadigedes og drev tilhavs endel Baade fra Havnene i Vardø og Havningberg.

Med Hensyn til Driftsmaaden kan bemærkes, at Antallet af dem der dreve Fisket alene med Dybsagn, hvilket ifjor var gaaet ned til noget under en Trediedel af samtlige Fiskere, iaar er sunket til omkring en Femtedel. Det vilde være gaaet yderligere ned, dersom der havde været rigere Tilgang paa Lodde til Agn for Linebruget. Men Mangelen paa Lodde bevirkede, at ogsaa Hjemmefolket, som ellers ialmindelighed bruger Liner, i flere Fiskevær maatte drive Fisket saagodtsom udelukkende med Dybsagn. Fra Dæksfartøi fiskede iaar, efter hvad der er oplyst, kun 22 Mand fordelte paa 6 Fartøier.

Politiopsynet i det af fremmed Almue besøgte Fiskedistrikt førtes af Lensmændene i Syd- og Nordvaranger, Vardø, Tanen, Lebesby, Kjelvik, Maasø, Hammerfest og Hasvik, samt af særskilt ansatte Opsynsbetjente i Østre Jacobselv, Kjelmø, Vestre Jacobselv, Vadsø, Store Ekkerø, Lille Ekkerø, Nyhavn, Kramvik, Indre og yttre Kiberg, Vardø, Havningberg, Syltefjord, Baadsfjord, Berlevaag, Mehavn, Kjøllefjord og Gjesvær. Tyveri ude paa Søen af Liner med vedhængende Fisk forekom hyppigt, endnu hyppigere Kapning af Andenmands Liner uden behørig Sammenknobning. Det ligger i Tingens Natur, at de Angjeldende kun i de færreste Tilfælde kunne overføres detteslags Overtrædelser. Slettest Ord for Uredelighed paa Søen har fremdeles Fiskere fra Lyngen. Dog førtes ogsaa jevnlige Klager over Skjærvøværinger samt over Tysfjordinger. Der er under Fisket anmeldt og mulkteret for ulovligt Brændevinssalg 5, for ulovlig Øl- og Vinhandel 4, for anden ulovlig Handel 7, for Brug af ujusteret Vægt 1, for uden Tilladelse at have holdt offentlig Dands og Lignende 3, for Gadeuorden, Slagsmaal, Legemsfornærmelser og deslige 51, for ulovlig Kapning af Andenmands Redskaber 9, for ulovligt Søndagsfiske 5, for fortidligt Garnbrug 1, for Havneovertrædelser 3, for Overskridelse af Territorialgrændsen ved Kiberg 6. Endelig ere 2 satte under Tiltale for Tyveri af Liner paa Søen.

Tælling af Fiskere, Baade og Kjöbefartöier foregik den 8de Mai, da antagelig den hele Flaade endnu var tilstede. Som vedlagte Sammendrag af Tællingslisterne udvise, skal den fiskende Styrke have udgjort 4,679 Baade med 16,810 Mands Besætning. De tilsvarende Tal i 1871, da de gik höiere op end noget tidligere Aar, vare 4,528 og 16,536. Stigningen falder jevnt paa samtlige de Landsdele, hvorfra Finmarksfisket pleier at söges, med Undtagelse af Nordlands Amt, hvorfra Antallet af Fiskere iaar var 3,293 imod 3,861 ifjor, en Virkning formodentlig af det i sidste Vinter indtrufne rige nordlandske Storsildfiske. Fra Sverige, Finland og Rusland var Antallet iaar 1,195 imod 1,118 ifjor.

Antallet af Kjöbefartöier var, formentlig som en Fölge af, at Sildefisket havde lagt saa stort Beslag paa Kapitaler og Fartöier, adskilligt mindre end ifjor, 294 paa 5,436 Kommercelæster imod 395 paa 7,659 Kommercelæster. I de förstnævnte Tal er dog ikke iberegnet 2de Dampbaade, som en Tid under dette Aars Fiske af Handelshuse i Hammerfest holdtes gaaende paa Fiskeværene til Indkjöb af Raafisk. Antallet af större og mindre Etablissementer paa Land til Indkjöb af Raaprodukterne var derimod steget fra 147 ifjor til 165 iaar. Fisken faldt ialmindelighed smaa, men fed paa Leveren. Ifölge Lensmændenes Opgaver fik man gjennemsnitlig en Tönde Lever af 500 Torsk i Hasviks Herred, 400 Torsk i Hammerfest og Nordvaranger, 350 i Sydvaranger, 340 i Lebesby—Kjöllefjord, 330 i Kjelvik og 300 i Maasö, Tanens, Vardö og Næsseby Herreder, Alt regnet efter store Hundreder. Ved Ekkeröerne i Varangerfjorden, paa Strækningen fra Vardö til Berlevaag, samt ved Skarsvaag og Gjesvær gav enkelte Söveir 1 Tönde Lever af 2 store Hundreder, medens der til sine Tider, saaledes ved Kiberg i Slutningen af April gik indtil 8 store Hundreder paa Tönden. Priserne holdt sig idethele adskilligt lavere end forrige Aar. For 120 Torsk betaltes fra 3 indtil 5½ Spd., kun enkelt Uge var Prisen i Vardö og i Gjesvær oppe i 6 Spd., medens den under enkelte Söveir i Mehavn og Skjötningberg var nede i 2 og 2½ Spd. I 1871 dreiede Prisen sig mellem 3 og 7½ Spd. Gjennemsnitsprisen opgives for iaar til 3 Spd. 72 ß i Berlevaag, 4 Spd. i Næsseby, Lebesby, Kjelviks og Hammerfest Herreder, til 4 Spd, 36 ß à 4 Spd. 60 ß i Sydvarangers og Vardö Herreder samt den vestre Del af Tanens Herred, og til 5 Spd. i Nordvarangers, Maasö og Hasviks Herreder. Prisen for 1 Tönde Lever dreiede sig mellem 4½ og 6 Spd. Den sidstnævnte Pris betaltes stadigt i Næsseby og Nordvarangers Herreder samt i Vardö By. I 1871 gik Prisen op lige til 7½ Spd. pr. Tönde.

Vinterfisket, fra Nytaar til Loddens Ankomst, gav idethele kun ringe Udbytte. Heldige Undtagelser i saa Henseende dannede kun Gjesvær og Hjelmsö.

Ifölge Lensmændenes Opgaver skal der under dette Aars Vinter- og Vaarfiske idethele være opfisket nedenstaaende Mængder af Torsk, beregnet i store Hundreder og Tusinder:

I Varangers Fogderi:		
Sydvaranger		91,200
Nordvaranger		260,000
Vadsö By		80,000
		431,200
I Vardö Fogderi:		
Vardö Herred	1,372,000	
Vardö By	1,120,000	
		2,492,000
Lateris		2,923,200

C. No. 9.

	Transport	2,923,200
I Tanens Fogderi:		
Næsseby Herred	110,000	
Berlevaag og övrige Vær östenfor Tanamundingen	1,320,000	
Tanens Herreds övrige Vær	1,216,000	
Kjöllefjord, Mehavn og övrige Vær i Lebesby Herred	480,000	
		3,126,000
I Hammerfest Fogderi:		
Kjelviks Herred	355,000	
Maasö Herred	2,005,000	
Hammerfest og Kvalsunds Herreder	520,000	
Hasviks Herred	430,000	
		3,310,000
I Altens Fogderi:		
Loppen—Øxfjords Herred	50,000	
Talviks Herred	64,000	
Altens Herred	4,000	
		118,000
	Tilsammen	9,477,200
eller beregnet efter almindelige Hundreder		11,373,700,

foruden hvad der er fortæret af Fiskerne selv.

Desuden er opfisket af Hyser 484 store Tusinder.

Som Materiale til 3 Guanofabrikker, der ere under Opförelse i Vadsö og Tanen, kom iaar endel Torskehoveder i Handelen.

Naar foranstaaende Opgave over den opfiskede Torsk overstiger min Telegrafopgave af 1ste Juni d. A. med omtrent $\frac{3}{4}$ Million, hidrörer dette dels fra noget Efterfiske i Varangerfjorden, dels fra nu indlöbne nöiagtigere Opgaver ovér Vinterfiskets Udbytte.

Af Fangsten skal være udbragt:

1,320,000	Torsk til en Gjennemsnitspris af	$3\frac{3}{5}$ Spd. pr. stort Hundrede		47,520	Spd.
1,529,000	—=—	4 —	—	61,160	—
1,216,000	—=—	$4\frac{1}{5}$	—	51,072	—
1,120,000	—=—	$4\frac{3}{10}$ —	—	48,160	—
1,372,000	—=—	$4\frac{2}{5}$ —	—	60,368	—
91,200	—=—	$4\frac{1}{2}$ —	—	4,104	—
2,829,000	—=—	5 —	—	141,450	—
484,000	Hyser til Priser fra 90 Skilling indtil	$2\frac{1}{2}$ Spd. pr. stort Hundrede		5,868	—
9,329	Tönder Lever til en Gjennemsnitspris af	5 Spd.	46,645 Spd.		
11,316	—=—	$5\frac{1}{5}$ —	58,843 —		
5,384	—=—	$5\frac{1}{2}$ —	29,282 —		
5,239	—=—	6 —	31,434 —		
31,208	Tönder Lever til			166,204	—
401	Tönder Rogn til en Gjennemsnitspris af 5 Spd.			2,005	—
50,000	Torskehoveder à 1 Spd. pr. Tusinde			500	—
2,000	Voger saltet Kveite à 27 ß			450	—
			Tilsammen	588,861	Spd.

eller med rundt Tal 589,000 imod 853,000 i 1871 og 758,000 i 1870. Den opfiskede Mængde udgjorde i 1871 omtrent $13\frac{4}{5}$ og i 1870 $14\frac{1}{5}$, samt efter et Gjennemsnit af de sidste 7 Aar $11\frac{5}{7}$ smaa Millioner. Indeværende Aars Udbytte er altsaa under et Middelsaar.

Fiskernes Antal var som anfört 16,810. Efter foranförte Beregning skal altsaa hver Mands gjennemsnitlige Fortjeneste have været 35 Spd. imod 52 Spd. i 1871 og 54 Spd. i 1870. Over den gjennemsnitligé og höieste Mandslot i de forskjellige Distrikter, saaledes som samme er opgivet af Lensmænd og Opsynsbetjente, har jeg den Ære at vedlægge specificeret Fortegnelse.

Af de fangede omtrent 11⅘ Millioner Torsk antages virket til Rundfisk 5⅘, til Rotskjær og Russefisk ⅘ og til Klipfisk 5⅕ Million.

I. Opgave

over den gjennemsnitlige og den høieste Mandslot i de forskjellige Distrikter og Fiskevær under 1872 Aars Vinter- og Vaarfiske i Finmarken.

	Gjennemsnitlig Lot. Spd.	Høieste Lot. Spd.
I Loppen-Øxfjord Herred	16½	50
- Talviks Herred	7⅘	16
- Altens Herred	4½	10
- Hasviks Herred:		
Brevik og Sörvær	50	120
Hasvik	30	80
Øvrige Vær	40	120
- Hammerfest Herred, for Hjemfolket	25	60
de fremmede Fiskere	35	
- Maasö Herred:		
Ingö	50	100
Øvrige Vær	34	90
- Kjelviks Herred:		
for Hjemfolket	40	
for de fremmede Fiskere, som kun deltoge i Vaarfisket	22½	40
- Lebesby Herred:		
Kjöllefjord, for dem der kun deltoge i Vaarfisket	60	100
for dem der deltog i begge Fiskerier	80	120
Skjötningberg, Sandfjord og Mehavn	50	80
Sværholt	18	36
I Tanens Herred:		
Gamvik og Stenvaag	60	130
Omgang	90	150
Finkongkjeilen og övrige Vær inde i Fjorden	35	80
Berlevaag	40	70
- Vardö Herred	29	70
- Vardö By	22	
for Hjemfolket		60
for de Fremmede		50
- Nordvaranger, for Hjemfolket	30	60
for de Fremmede	25	50
- Vadsö By, for Hjemfolket	40	60
for de Fremmede	30	50
- Sydvaranger:		
Jacobselv	38	52
Pasvik	16	26½
Hjelmö	26	50
Skagerö	14	22
Bugönæs	50	77
- Nesseby Herred	27	63

C. No. 9.

2. Opgave

over de ved Vaarfisket i Finmarkens Amt den 8de Mai 1872 forsamlede Fiskere, deres Hjemsteder m. M.

Hjemsted.	Mand.	Baade.	Liner.		Dybsagn.	
			Mand.	Baade.	Mand.	Baade.
Bergen	9	1	3	1	6	-
Aalesund	26	1	7	-	19	1
Christiansund	8	-	2	-	6	-
Trondhjem	15	1	15	1	-	-
Tromsø By	277	79	204	59	73	20
Hammerfest Do.	134	39	60	21	74	18
Vardø Do.	272	292*)	245	188	27	104
Vadsø Do.	464	358*)	453	348	11	10
Trondhjems Stifts Landdistrikt	519	71	328	45	191	26
Bindalen	86	21	60	16	26	5
Brønø	139	31	48	12	91	19
Tjøtø	297	68	256	57	41	11
Alstadhaug og Stamnæs	201	43	147	30	54	13
Herø	149	39	106	28	43	11
Vefsen	67	8	53	5	14	3
Hatfjelddalen	16	3	-	-	16	3
Næsne	188	45	121	29	67	16
Hemnæs	23	5	23	5	-	-
Mo	10	2	-	-	10	2
Lurø	42	8	22	5	20	3
Rødø og Melø	208	54	198	52	10	2
Gilleskaal	49	14	45	13	4	1
Beieren	2	1	-	-	2	1
Skjerstad	235	53	225	51	10	2
Saltdalen	87	17	34	7	53	10
Bodø Landsogn	76	17	66	15	10	2
Folden	62	13	15	3	47	10
Stegen	128	26	77	17	51	9
Hammerø	53	13	44	11	9	2
Tysfjorden	54	13	49	12	5	1
Ofoten	361	72	207	43	154	29
Lødingen	125	33	68	20	57	13
Vaagen og Gimsø	131	32	113	29	18	3
Borge og Valberg	52	7	38	5	14	2
Buksnæs og Hol	45	8	41	7	4	1
Flakstad og Moskenæs	11	3	11	3	-	-
Lateris	4,621	1,491	3,384	1,138	1,237	353

*) For en Del bemandede dels med de nedenfor nævnte Udlændinge, dels med norske Undersaatter fra andre Distrikter.

Hjemsted.	Mand.	Baade.	Liner.		Dybsagn.	
			Mand.	Baade.	Mand.	Baade.
Transport	4,621	1,491	3,384	1,138	1,237	353
Værø	3	-	3	-	-	-
Hassel	71	18	51	14	20	4
Øxnæs	95	19	61	12	34	7
Bø	48	10	25	5	23	5
Dverberg	62	12	57	11	5	1
Sortland	117	17	106	15	11	2
Kvædfjord	314	58	185	34	129	24
Trondenæs og Sand	541	99	178	32	363	67
Berg og Torsken	83	24	66	21	17	3
Tranø og Dyrø	618	140	364	88	254	52
Maalselven og Bardo	77	14	63	12	14	2
Ibestad og Salangen	811	172	312	69	499	103
Lenvik og Hillesø	362	79	311	67	51	12
Balsfjord og Malangen	579	128	442	95	137	33
Tromsøsundet	425	99	361	84	64	15
Karlsø og Helgø	298	75	290	73	8	2
Lyngen og Sørfjorden	1022	256	939	233	83	23
Skjervø og Kvænangen	946	250	933	246	13	4
Loppen og Øxfjord	270	62	255	57	15	5
Hasvik	153	63	66	28	87	35
Alten og Kaafjord	249	74	208	61	41	13
Talvik	401	117	344	98	57	19
Hammerfest Landsogn	300	118	81	22	219	96
Kvalsund	108	35	72	21	36	14
Maasø	268	95	268	95	-	-
Kjelvik	125	42	121	40	4	2
Kistrand	291	81	291	81	-	-
Karasjok	55	6	55	6	-	-
Lebesby og Kjøllefjord	198	69	157	56	41	13
Tanen og Gamvik	588	222	552	212	36	10
Nesseby og Polmak	352	127	352	127	-	-
Sydvaranger	463	208*)	453	204	10	4
Nordvaranger	420	197*)	402	192	18	5
Vardø Landsogn	281	157*)	221	133	60	24
Sverige	27	-	27	-	-	-
Finland	982	-	982	-	-	-
Rusland	186**)	45**)	186	45	-	-
Tilsammen	16,810	4,679	13,224	3,727	3,586	952

*) For en Del bemandede dels med de nedenfor nævnte Udlændinge, dels med norske Undersaatter fra andre Distrikter.

**) 180 Mand, 45 Baade, Russiske Fiskende ved Kiberg i Henhold til Lov af 13de September 1830 § 40, og 6 Karelske Lotfiskere paa norske Baade.

C. No. 9.

Sammendrag af omstaaende Opgaver.

Hjemsted.	Mand.	Baade.	Linier.		Dybsagn.	
			Mand.	Baade.	Mand.	Baade.
Kjøbstæderne Bergen, Aalesund, Christiansund og Trondhjem	58	3	27	2	31	1
Kjøbstaden Tromsø	277	79	204	59	73	20
Kjøbstæderne Hammerfest, Vardø og Vadsø	870	689	758	557	112	132
Trondhjems Stifts Landdistrikt	519	71	328	45	191	26
Nordlands Amts Do.	3,293	725	2,370	532	923	193
Tromsø Amts Do.	6,076	1,394	4,444	1,054	1,632	340
Finmarkens Amts Do.	4,522	1,673	3,898	1,433	624	240
Sverige, Finland og Rusland	1,195	45	1,195	45	-	-
Tilsammen	16,810	4,679	13,224	3,727	3,586	952
Af dette Antal fiskede:						
I Varanger Fogderi	1,229	418	1,229	418	-	-
- Vardø Do.	6,374	1,743	4,905	1,356	1,469	387
- Tanens Do.	2,963	828	2,448	714	515	114
- Hammerfest Do.	6,044	1,650	4,442	1,199	1,602	451
- Loppen-Øxfjords Herred af Altens Fogderi	200	40	200	40	-	-
Tilsammen	16,810	4,679	13,224	3,727	3,586	952
De tilsvarende Tal vare i 1871	16,536	4,528	11,249	3,297	5,287	1,231
1870	11,741	3,272	7,807	2,293	3,934	979
1869*)	6,019	1,830	4,733	1,501	1,286	329
1868	10,858	2,891	8,427	2,318	2,431	573
1867	11,053	2,806	6,209	1,762	4,844	1,044

*) Optællingen for 1869 er ufuldstændig, se Beretningen for s. A. Side 37.

Det stat. Kontors Anmærkning.

C. No. 9.

3. Fortegnelse

over Kjøbefartøier, forsamlede i Hammerfest, Tanens og Vardø Fogderiers Fiskevær den 8de Mai 1872, deres Hjemsteder, Drægtighed m. V.

Hjemsted.	Skonnert eller Galeas.	Slup.	Jagt.	Jægt eller Jægtgaleas.	Skøite.	Samlet Antal.	Samlet Drægtighed.	Samlet Besætning, Skipperne iberegnede.
							Com.-L.	Mand.
Stavanger	-	-	6	-	-	6	126½	31
Haugesund	2	2	7	-	9	20	366½	90
Bergen	3	2	41	-	9	55	1,145½	263
Aalesund	-	1	6	1	2	10	176	47
Molde	1	1	2	-		4	99½	21
Christiansund	2	-	15	2	2	21	388	105
Trondhjem	1	2	19	20	2	44	854	208
Tromsø	2	1	11	3	3	20	319	98
Hammerfest	1	1	20	7	6	35	545	158
Vardø	1	-	-	2	1	4	44	12
Vadsø	1	1	1	-	1	4	52	16
Indherred	-	-	-	5	-	5	94½	23
Namdalen	-	-	2	-	1	3	41	14
Helgeland	1	-	18	-	-	19	394½	97
Salten	1	1	6	1	-	9	187	41
Lofoten og Vesteraalen	-	-	1	-	-	1	26½	6
Senjen og Tromsø	4	-	18	3	7	32	555	147
Finmarkens Landdistrikt	-	-	2	-	-	2	21½	7
Tilsammen	20	12	175	44	43	294	5,436	1,384
De tilsvarende Tal vare i 1871	20	20	257	65	33	395	7,659	1,958
1870	12	14	161	52	26	265	4,940	1,282
1869*)	4	5	36	22	5	72	1,320	360
1868	21	13	111	34	11	190	3,527	949
1867	26	27	220	56	49	378	6,580	1,844

*) Optællingen for 1869 er ufuldstændig, se Beretningen for s. A. Side 37.

Det stat. Kontors Anm.

C. No. 9.

Efter de i ovenstaaende og tidligere Beretninger meddelte Opgaver har man i det statistiske Kontor udført følgende Tabeller angaaende Vinter- og Vaartorskfiskerierne i Finmarken 1868—72:

1. Oversigt over Kvantum og Værdi af Vinter- og Vaartorskfisket i Finmarken 1868—1872.

Aar.	Kvantum*) Fisk 1000 Stkr.	Værdi af Fisk 1000 Spd.	Lever 1000 Tdr.	Værdi af Lever 1000 Spd.	Rogn 1000 Tdr.	Værdi af Rogn 1000 Spd.	Torske-hoveder 1000 Stkr.	Værdi deraf 1000 Spd.	Samlet Værdi 1000 Spd.	Af det hele Kvantum virkedes til		
										Rundfisk 1000 Stkr.	Klipfisk 1000 Stkr.	Rotskjær og Russefisk 1000 Stkr.
1868	14,946	319	26	141	0.5	2.4	-	-	462	ca. ½	ca. ½	?
1869	11,371	299	24	121	0.5	2.3	-	-	422	ca. ⅔	ca. ⅓	?
1870	14,608	531	38	224	0.5	3.2	-	-	758	7,828	6,588	192
1871	13,834	625	43	247	0.3	1.2	-	-	873	5,401	8,002	431
1872	11,955	420	31	166	0.4	2.0	50	0.5	589	5,878	5,277	800
gj.snitlig 1868-72	13,343	439	32	180	0.4	2.2	10.0	0.1	621	ca. 6,700	ca. 6,300	?

*) Herunder ikke medregnet, hvad der er medgaaet til Fiskernes Fortæring under Fisket.

2. Oversigt over Deltagelsen i Vinter- og Vaartorskfisket i Finmarken 1868—1872 samt over Deltagernes Udbytte i Kvantum og Værdi.

Aar.	Antal Fiskere.	Antal Kjøbefarteier.	Deres Besætning. Læster.	Antal Fiskeetablissementer paa Land.	Kvantum pr. Fisker. Stkr.	Brutto pr. Fisker. Spd.
1868 . . .	13,000	190	3,527	?	1,150	36
1869 . . .	?	?	?	?	?	?
1870 . . .	13,800	265	4,940	?	1,059	55
1871 . . .	16,700	395	7,659	147	828	52
1872 . . .	16,810	294*)	5,436	165	711	35
gjennemsnitlig	15,077	286	5,391	?	937	44

*) Hertil 2 Dampskibe fra Hammerfest.

3. Oversigt over de paa Fiskeværene betalte Gjennemsnitspriser for Fisk og Lever 1868—1872.

Aar.	Pris pr. 100 Fisk.	Pris pr. Tønde Lever.
	Spd.	Spd.
1868	2.1	5.5
1869	2.6	5.0
1870	3.6	6.0
1871	4.5	5.7
1872	3.5	5.4
gjennemsnitlig 1868—72 . .	3.3	5.6

4. **Oversigt over det opfiskede Kvantums Fordeling paa de forskjellige Fogderier, hvori Fisket 1868—1872 er foregaaet.**

(Kvantum anført i 1000 Stkr. Fisk).

Aar.	Samlet Kvantum.	Deraf i				
		Varanger Fogderi.	Vardø Fogderi.	Tanens Fogderi.	Hammerfest Fogderi.	Altens Fogderi.
1868	14,946	3,792	8,244	2,106	626	178
1869	11,371	535	3,098	5,303	2,207	228
1870	14,608	1,430	6,085	3,351	3,132	610
1871	13,834	957	4,312	2,477	5,778	310
1872	11,372*)	517	2,990	3,751	3,972	142
gjennemsnitlig 1868—72	13,226	1,446	4,945	3,398	3,143	294

*) I dette Kvantum er ikke medregnet 583,000 Stkr. Hyser (Koljer), der er indbefattet i det tilsvarende Kvantum i Tabel 1.

B. Sommer- og Høstfisket samt Haakjerringfangsten paa Bankerne og øvrige Ishavsexpeditioner.

Efter Sammendrag af de fra Lensmændene igjennem Fogderne indkomne Opgaver er der i Sommeren og Høsten 1872 opfisket:

a. Torsk, Sei, Kveite m. M. solgt i raa eller saltet Stand til Russerne for 13,420 Matter Rugmel (1 Matte omkring 9 Voger, hvis Værdi paa den Tid Omsætningen foregik er anslaaet saaledes:

I Tanens Herred 340 Matter à 7 Spd.		3,080 Spd.
- Amtets øvrige Kystdistrikt, Talviks og Altens Herreder undtagne, der ikke besøgtes af russiske Fartøier, 13,080 Matter à 6 Spd.		78,480 —
b. 10,780 Voger Rotskjær, som angives udbragt:		
I Maasø, Hasviks og Loppens Herreder 5,150 Voger à 1 Spd.	5,150 Spd.	
- Talviks Herred 1,600 Voger à 1 Spd. 12 ß	1,760 —	
- øvrige Distrikt 4,030 Voger à 1 Spd. 24 ß	4,836 —	
		11,746 —
c. 45,800 Voger tørret Sei af alle Størrelser, efter Gjennemsnitspriser i de forskjellige Distrikter fra 48 ß til 96 ß, idethele udbragt til		24,220 —
d. Forskjellige Fiskevarer, saasom Torsk, Hyser, og Sei solgt i raa Stand til de norske Handlende eller til Russerne mod andre Varer end Mel, Rundfisk og Titling fra Høstfisket, Uer, Lax, fanget ved Kysten m. m. udbragt til en Pengeværdi af		13,064 —
e. 10,200 Tønder Lever, hvoraf angives udbragt:		
I Tanens, Lebesby, Hasviks og Loppens Herreder 1,590 Tønder à 5 Spd.	7,950 Spd.	
- Vardø, Kistrands, Kjelviks, Hammerfest, Kvalsunds, Maasö, Talviks og Altens Herreder 6,640 Tønder à 5½ Spd.	36,520 —	
- Vardø Kjøbstad, Varanger Fogderi samt Næsseby Herred 1,970 Tønder à 6 Spd. .	11,820 —	
		56,290 —
	Tilsammen	186,880 Spd.

eller med rundt Tal 187,000 Spd.

De tilsvarende Summer vare:

i 1871	170,000 Spd.
i 1870	152,000 —
i 1869	155,000 —
i 1868	118,000 —
i 1867	105,000 —

Fisket er drevet:

inden Altens Fogderi af	760 Mand
- Hammerfest do. -	4,270 —
- Tanens do. -	680 —
- Vardø do. -	735 —
- Varanger do. -	740 —
Tilsammen	7,185 Mand,

hvoraf omtrent Halvdelen hjemmehørende udenfor Amtet.

De tilsvarende Tal vare:

i 1871	7,030 Mand
i 1870	7,690 —
i 1869	6,680 —
i 1868	6,524 —
i 1867	4,790 —

I ovenstaaende Udbytte og Antal af Fiskere er ikke medregnet 45 russiske Baadmandskaber eller 180 Mand, som under deres Fiske 1 Mil fra Kysten havde Tilhold i Kiberg, Vardø Fogderi, og hvis Udbytte efter Lensmandens Opgave udgjorde omtrent 30,000 Torsk, 60,000 Pund Raasei og 200 Tønder Lever, hvilken sidste solgtes her i Landet, medens Fisken udførtes til Rusland.

Saafremt ovenstaaende Tal, der for en Del kun grunde sig paa Skjøn, ere rigtige, har hver Mands Lot havt en gjennemsnitlig Pengeværdi af 26 Spd. imod 24 Spd. i 1871, 20 Spd. i 1870, 23 Spd. i 1869, 18 à 19 Spd. i 1868 og 22 Spd. i 1867. Hertil kommer hvad Fisket har afkastet til Fortæring paa Stedet. Gjennemsnitslotten opgives fra de forskjellige Distrikter saaledes:

	For Hjemmefolket:	For Fremmede:
I Maasø Herred	67 Spd.	36 Spd.
- Vardø By	42½ —	40 —
- Vardø Herred	33 —	28 —
- Kistrands do.	28 —	- —
- Hammerfest do. / - Kvalsund do.	23 —	23 —
- Hasviks do.	20 —	45 —
- Tanens do.	20 —	- —
- Kjelviks do.	20 —	30 —
- Vadsø Landsogns do.	19 —	12 —
- Vadsø By	17 —	10 —
- Loppen-Øxfjords Herred	15 —	- —
- Altens do.	10 —	- —
- Talviks do.	10 —	- —
- Næsseby do.	10 —	- —

I Tuskhandelen med Russerne betaltes 1 Vog Rugmel med 1 à 2 Voger Kveite, 2 à 3½ Voger Torsk og Uer, 6 Voger Flyndre, 4—6¼ Voger Stenbit, Brosme og Lange, 5 à 6 Voger Hyser samt 3—24 Voger Sei, Alt efter Konkurrencen i de forskjellige Vær samt Fiskens Størrelse, der har væsentlig Betydning i denne Handel, eftersom Russerne betale den større Fisk af alle Sorter høiere.

Efter de i ovenstaaende og tidligere Beretninger meddelte Opgaver, har man i det statistiske Kontor udført følgende Tabeller angaaende Sommer- og Høstfisket i Finmarken 1868—1872:

1. Oversigt over Udbyttet af Sommer- og Høstfisket i Finmarken 1868—72.

Aar.	Torsk, Sei, Kveite m. m., raa og saltet, byttet til Russerne mod Rugmel. Tus. Spd.	Rotskjær.		Tørret Sei.		Andre Fiskevarer. Tus. Spd.	Lever.		Samlet Værdi. Tus. Spd.
		Tus. Voger.	Tus. Spd.	Tus. Voger.	Tus. Spd.		Tus. Tdr.	Tus. Spd.	
1868	33.6	9.3	7.7	43.1	20.7	2.6	9.6	53.1	118
1869	64.7	4.4	3.9	39.4	19.0	4.6	10.9	59.0	151
1870	79.3	2.4	2.4	41.7	16.5	1.4	10.2	50.8	150
1871	78.4	4.6	5.5	34.9	16.2	6.1	11.8	64.1	170
1872	81.6	10.8	11.7	45.8	24.2	13.1	10.2	56.3	187
gj.snitlig 1868—72	67.5	6.3	6.3	41.0	19.3	5.6	10.5	56.6	155

Sædvanligvis falder omtrent to Trediedele af Udbyttet paa Hammerfest Fogderi.

*) Heri ikke medregnet, hvad der er medgaaet til Fiskernes Fortæring under Fisket.

2. Oversigt over Deltagelsen i Sommer- og Høstfisket i Finmarken 1868—72 og Mandsloddernes Størrelse.

Aar.	Samlet Antal Fiskere.	Deraf drev Fiske i					Bruttoudbytte pr. Mand. Spd.
		Altens Fogderi.	Hammerfest Fogderi.	Tanens Fogderi.	Vardø Fogderi.	Varanger Fogderi.	
1868	6,524	480	4,424	750	-	870*)	18
1869	6,680	500	3,750	540	560	1,330	23
1870	7,690	360	4,990	400	640	1,300	20
1871	7,030	430	4,240	570	490	1,300	24
1872	7,185**)	760	4,270	680	735	740	26
gj.snitlig 1868—72	7,022	506	4,335	588	1,593		22

*) Herunder indbefattet det Antal, der fiskede i Vardø Fogderi.

**) Heraf hørte omkring Halvdelen hjemme udenfor Amtet.

C. No. 9.

3. Oversigt over de paa Fiskepladsene betalte Priser paa Rotskjær, tørret Sei og Lever.

Aar.	Pris pr. Vog Rotskjær.	Pris pr. Vog tørret Sei.	Pris pr. Tønde Lever.
	Spd.	Spd.	Spd.
1868	0.8	0.5	5.5
1869	0.9	0.5	5.4
1870	1.0	0.4	4.9
1871	1.2	0.5	5.4
1872	1.1	0.5	5.6
gj.snitlig 1868—72	1.0	0.5	5.4

B. Haakjerringfisket.

Hvor hjemmehørende.	Antal Fartøier og Baade.	Fartøiernes Drægtighed i Kommercelæster.	Hvormange Mands Besætning.	Hvormange Tdr. Lever hjembragt.	Værdien efter de for Mandskabernes Part betalte Priser.
					Spd.
Hammerfest By	28	368½	170	3,747	22,480
Vardø By	14	98½	62	861	5,595
do.	16*)	-	64	165	1,078
Vadsø By	8	88½	38	625	3,752
Altens Herred	3	31½	25	530	3,180
Talviks Herred	5*)	-	20	5	36
Loppen-Øxfjords Herred	5*)	-	18	20	110
Lebesby Herred	1	6	5	115	688
	3*)	-	12	12	69
Tanens Herred	1	9	5	45	247
	19*)	-	74	205	1,066
Vardø Herred	8*)	-	32	50	300
Tilsammen Fartøier	55	602	305	5,923	35,942
— Baade	56*)	-	220	457	2,659
			525	6,380	38,601
De tilsvarende Tal vare i 1871	50/22*)	535	365	6,835	42,134
i 1870	36/48*)	399	401	5,566	33,484
i 1869	56/61*)	680	558	7,277	43,879
i 1868	67/54*)	858	613	7,768	46,474

*) Aabne Baade.

Baadenes Udbytte, hvoraf ialmindelighed $\frac{1}{3}$ Part gaar til Eieren af Baad og Redskaber, har altsaa givet Baadeierne i gjennemsnitligt Udbytte henved 16 Spd. pr. Baad, og Besætningen en gjennemsnitlig Mandslot af omtrent 8 Spd. imod henholdsvis 29 Spd. og 14 Spd. i 1871.

Af Fartøiernes Udbytte tilfalder, bortseet fra Vardø, hvorom særskilt nedenfor, i Regelen $\frac{2}{3}$ Parter Rederiet for Fartøi med Fangstudrustning og Proviant. Resten deles sædvanlig saaledes, at Skipperen faar det dobbelte af en Mands Lot. Denne bliver saaledes for 1872 i Gjennemsnit henved 30 Spd. imod 40 Spd. i 1871. Rederiernes Udbytte udgjorde gjennemsnitlig omtrent 40 Spd. pr. Kommercelæst imod 48 Spd. i 1871, 51 i 1870, $69\frac{1}{2}$ i 1869 og $41\frac{1}{2}$ i 1868. I Vardø, hvor Rederiet tillægger foruden Fangstredskaber ogsaa Agn og Brænde, medens Mandskabet selv holder sig Kosten, deles Udbyttet i to lige Dele mellem Mandskabet og Rederiet. Her har Mandslotten udgjort i Gjennemsnit 45 Spd. og Fartøiets Udbytte $28\frac{1}{2}$ Spd. pr. Kommercelæst imod henholdsvis 39 Spd. og 61 Spd. i 1871.

C. Fangst af Hvalros og Kobbe m. M. under Spitsbergen og Novaja Semlja.

Expeditionernes Omfang og Udbytte var følgende:

Fra.	Antal Fartøier.	Drægtighed i Kommercelæster.	Hvormange Mands Besætning.	Fangstens Værdi efter de Priser hvortil Mandskaberne ere afklarerede.
				Spd.
Hammerfest	22	$367\frac{1}{2}$	227	27,276
Vardø	1	$21\frac{1}{2}$	10	136
Vadsø	1	18	10	1,252
	24	407	247	28,664
De tilsvarende Tal vare i 1871	25	$434\frac{1}{2}$	277	24,670
i 1870	29	475	295	25,764
i 1869	27	407	268	44,778
i 1868	17	267	170	27,007

Af de i 1872 fra Hammerfest udexpederede Fartøier forliste 2, drægtige tilsammen $47\frac{1}{2}$ Kommercelæster med 24 Mand, der dog alle bleve reddede.

Hver Mands Part paa de i 1872 hjemkomne Fartøier udgjorde i Gjennemsnit omtrent 35 Spd. imod 30 Spd. i 1871. Dertil kommer Kost ombord i 4 à 5 Maaneder. Rederiernes Part $\frac{2}{3}$ Dele udgjorde omtrent 47 Spd. pr. Kommercelæst imod 37 Spd. i 1871.

Svend Føyn fangede 40 Hval, som efter en Gjennemsnitsværdi af 500 Spd. udgjør 20,000 Spd. I hvert af Aarene 1868—71 udgjorde hans Fangst henholdsvis 30, 17, 36 og 20 Hval.

C. No. 9.

Oversigt over Udbyttet af Amtets Fiskerier og dets Bedrift i Polaregnene 1868—1872,

forsaavidt det er kommet i Handelen og beregnet efter Produktets Udbringende paa første Haand.

Aar.	Vinter- og Vaarfisket. Tus. Spd.	Sommer- og Høstfisket. Tus. Spd.	Haakjerring-fisket. Tus. Spd.	Fangsten i Polaregnene. Tus. Spd.	Tilsammen. Tus. Spd.
1868	462	118	46	27	653
1869	422	155	44	45	666
1870	758	152	33	26	969
1871	873	170	44	25	1,112
1872	589	187	39	29	844
gj.snitlig 1868—72	621	156	42	30	849

---

17. Beretning om Sildefisket i Sponvigen,

(Tillæg til foranstaaende Beretning 3. om Fiskerierne i Smaalenenes Amt)

afgiven af Fogden i Ide og Marker Fogderi.

Sildefisket ved Sponvig eller omkring Singlefjordens Strande var i 1872 en Ubetydelighed eller omtrent Intet. Efter Nytaar 1872 fik man lidt paa Hvaløerne og i Skebergkilen, og i April var der Smaasild og Anschovis mellem Fredrikstad og Skebergkilen, men man maatte paa Grund af Aarstiden indstille Fisket, da den ikke kunde opbevares til Handelsvare. Om Høsten 1872 til Nytaar var Fisket ligeledes misligt, og hele Aarets Fiske kan knapt anslaaes til 500 Tønder. Med Garn blev Vaaren 1872 fisket den saakaldte Legesild ved Hvaløerne og op fra Sponvigen til Idefjord, og antages dette Fiske neppe at overstige 10,000 Snes.

---

18. Om Expeditionerne til Sælfangst fra det søndenfjeldske Norge i 1872.

Herom har man efter Meddelelser i Morgenbladet, der væsentlig skyldes den nu afdöde Skibskaptain J. Melsom, istandbragt saadan Opgave:

Liste

over de fra det søndenfjeldske Norge i 1872 til Sælfangst udrustede norske Skibe med deres Fangstmængde, forsaavidt Oplysning derom haves.

Skibenes Navne.	Kom.-Læster.	Nominel Hestekraft.	Prøvefart, Knob.	Besætning, Mand.	Førernes Navne.	Hjemsted.	Bygget. naar.	Bygget. hvor.	Fangst. Ungsæl.	Fangst. Gammelsæl.
A. Dampskibe.										
Morgenen	217	80	8	58	J. C. Hansen	Tønsberg.	1871	Tønsberg.	?	?
Haardraade	208	45	6¾	61	C. Castberg	Christiania.	1872	Christiania.	2,000	2,700
Magdalena	205	60	7¼	59	A. J. Bryde	Tønsberg.	Ældre eng. Fartøi		1,500	1,700
Diana	195	45	7½	57	R. Isaachsen	Drammen.	1871	Drammen.	1,000	2,100
Nordlyset	193	53	5¾	53	C. Christensen	Tønsberg.	Ældre Fartøi.		?	700
Cap Nor	191	45	7¾	55	J. Jensen	Drammen.	1871	Drammen.	2,000	1,000
Geysir	194	45	7	52	Eilertsen	Tønsberg.	1870	Tønsberg.	?	20
Isbjørnen	178	30	6	55	C. Bruun	—	1853	—	400	1,900
Albert	258	95	7	59	L. A. Hansen	—	1867	Bremerhafen	?	2,080
Tilsammen Dampskibe	1,839	498	-	509	—	—	-	—	?	?
B. Seilskibe.										
Vapna	142	-	-	49	C. Davidsen	Horten.	-	—	5,000	150
Jan Mayn	119	-	-	47	J. Christensen	Tønsberg.	-	—	?	300
Sir Jon Franklin	146	-	-	55	P. Olsen	Holmestrand	-	—	?	100
Skulda	137	-	-	53	H. Sørensen	Drammen.	-	—	700	300
Norske Bonde	112	-	-	40	S. Krøyer	Tønsberg.	-	—	?	450
Ishavet	104	-	-	40	J. Otto	—	-	—	150	1,200
Fremad	92	-	-	37	M. Amundsen	Drammen.	-	—	400	?
Professor Hansteen	102	-	-	41	A. Frederiksen	Tønsberg.	-	—	?	?
Polarstjernen	96	-	-	38	C. Larsen	—	-	—	340	200
Thor	76	-	-	35	A. Markussen	—	-	—	?	?
Norden	70	-	-	28	M. Pedersen	—	-	—	300	?
Ranger	62	-	-	29	H. Gulliksen	Christiania.	-	—	?	300
Stærkodder	122	-	-	50	H. M. Larsen	Sandefjord.	-	—	450	250
Svend Foyn	131	-	-	51	Andersen	Christiania.	-	—	200	700
Tilsammen Seilskibe	1,511	-	-	593	—	—	-	—	?	?
Ialt Damp- og Seilskibe	3,350	-	-	1,102	—	—	-	—	?	?

Ovenstaaende Opgaver ere, som man ser, navnlig for Seilskibenes Vedkommende, ufuldstændige, hvad Udbyttet angaar. Tilnærmelsesvis tør man maaske sætte det hele Kvantum til ca. 2,700 Ungsæl og 19,000 Gammelsæl, og den samlede Værdi til ca. 130,000 Spd. I ethvert Fald blev Resultatet uheldigt. Til Sammenligning anføres, at Aaret 1867 gav 247,000 Spd., 1868: 184,000 Spd., 1869: 184,000 Spd., 1870: 248,000 Spd., 1871: 225,000 Spd. og 1873: 360,000 Spd.

Angaaende Udrustningsomkostningerne anføres: Ovennævnte Fartøier med Fangstredskaber og Spækkasser kunne i Gjennemsnit ansættes til:

For Dampskibenes Vedkommende ca. 300 Spd. pr. Kommercelæst, altsaa for 1839 Læster à 300 Spd. 551,700 Spd.
- Seilskibenes — ca. 220 - - — - - 1511 — à 220 — 332,420 —
Tilsammen 884,120 Spd.

For Proviant og Udrustning kan i Gjennemsnit beregnes mindst 3000 Spd. pr. Fartøi eller for 23 Skibe ialt mindst ..... 69,000 —

Forøvrigt henvises, hvad denne Gjenstand angaar, til tidligere Aargange af Fiskeristatistikken.

C. No. 9.

19. Beretning om Fisket i Trænen og Vegø.

(Tillæg til foranstaaende Beretning 14 B. om Skreifiskeriet i Lofoten og Vesteraalen samt Rødø, afgiven af Amtmanden.)

Paa Anledning af det Kongelige Departements Skrivelse af 29de Mai d. A. giver jeg mig herved den Ære i Forbindelse med Indberetning af Dags Dato angaaende det i 1873 i Amtsdistriktet forefaldne Vinterskreifiske, at meddele følgende Opgave angaaende det lignende i Aaret 1872 i Trænen og Vægø stedfundne Fiske:

Herreder og Fiskepladse.		Fiskere.	Baade.	Fisk, Stykketal.	Lever, Tøndetal.	Rogn, Tøndetal.
Trænen.	Selvær	omtr. 190	42	60,000	250	180
	Sydtrænen	385	125	350,000	850	110
Vegø.	Bremsten	78	12	60,000	240	144

---

20. Dyblodninger.

(Aftryk af Indberetning til Indredepartementet om den geografiske Opmaalings Virksomhed i Aaret 1872).

Oplodningsdampskibet „Hansteen", med hvilket der i 1872 har været foretaget Dyblodninger langs Kysten fra Havn ved Jæderens Sydkant til Utsire, afgik fra Christiania den 2den Mai og returnerede den 3die September.

Foruden Lodninger og jævnlige Maalinger af Havets Temperatur i forskjellige Dybder, blev derunder foretaget Bundskrabninger i den 1ste Halvdel af Juli, da Stipendiat Sars var ombord.

Oplodningsarbeidet var dette Aar end afhængigere af Veirforholdene end de foregaaende Aar som Fölge af, at det foregik udenfor en kort og lav Kyststrækning, hvor der ikke havdes kjendelige Overlandsmærker, saa at det for den störste Del maatte baseres paa astronomiske Observationer. Veiret var dog den meste Tid særdeles gunstigt, saa at man blev færdig med hele det for Sommeren bestemte Havstykke, og Lodskuddenes Antal paa lidt nær gik op til det sædvanlige. Der blev saaledes, fraregnet hvad der maatte kasseres, naar uheldigt Veir hindrede de til Verificeringen nödvendige Observationer, taget 1,521 Lodskud med 148,968 Favne ophalet Line og under Lodning udlöbet 3,714.7 Kvartmile.

Ved Oplodningen viste det sig, som man tildels forud vidste, at den dybe Grav langs Kysten fortsættes nordover, dog med lidt aftagende Dybde, saaledes at medens største Dybde söndenfor Egeröen er 180 Favne, er den ret Vest af Jæderens Rev kun 150 Favne. Samtidig fjerner Opgangen af Banken sig fra Land noget, idet 100 Favnes Isobathen söndenfor Egeröen er ikke fuldt 8 Mile, men Vest af Jæderens Rev mellem 14 og 15 Mile fra Kysten. I hele den dybe Grav er Bunden Slik og Sandleer, medens den langs Opgangen af Banken eller Revet, som den kaldes, viser de almindelige Overgange först til fin og senere til grov Sand, blandet paa enkelte Steder med Singels og Sten. Nogen egentlig god Torskebund fandtes sjeldnere langs den sydlige Del af Revet indenfor det iaar oploddede Strög, uagtet Lodningen blev fortsat saa langt syd som til 57° 16′, hvor der var omkring 30 Favne Vand, og man traf ogsaa faa Fiskefartøier paa disse Kanter; men efterat Opgangen af Revet böiede om i nordlig Retning, blev den steilere og Bunden bedre. De fleste Bankfiskere fra Egersundskanten søger ogsaa for det meste disse Fiskepladse. Mod Forventning afgav Lodningen ogsaa denne Sommer Oplysning om Bundforholde, der ikke før var kjendte, og som muligens er af megen Interesse. Det viste sig nemlig, at der langs hele Jæderen i omtrent $^1/_2$ Mils Afstand fra Land gaar en regelmæssig Torskeeg, idet Dybden i $1^1/_2$ til 2 Kvartmiles Afstand fra Landet er 20 Favne, og falder derefter temmelig brat ned til 120 à 130 Favne. Noget søndenfor Jæderens Rev begynder dette Affald at fjerne sig mere fra Land, og danner derfor den fra Jæderens Rev udgaaende Banke, der under Navn af „Kalsmedgrunden" og med en Dybde af nogle og tyve Favne

strækkker sig 7 Kvartmile mod NNV. Paa Nordsiden af denne Banke gaar et Dyb med 60 Favne Vand ind søndenom Kjorten og Sørskodskjærene samt nordenom Fejesten, og dette fortsætter nordover langs Landet indenfor Skjærgaarden. Som bekjendt forefaldt der i Marts Maaned i Vaar et temmelig rigt Torskefiske paa Kalsmedgrunden, og naar man skal dømme efter Fiskens Gang og Forholdene i Søndmör, er der al Sandsynlighed for, at den paa Revet staaende Torsk allerede i Februar søger ind mod Land, og vil kunne fiskes langs Jædereggen med Garn udsatte i fra 70 og op til 40 Favnes Dybde, at den senere i Marts gaar op paa grundt Vande, og saa siden tilsøs igjen tildels efter det fornævnte Dyb paa Nordsiden af Kalsmedgrunden. Dersom denne Antagelse viser sig at være rigtig, — og man tror, at der allerede til Vinteren agtes anstillet Forsøg, — vilde Torskefisket paa disse Kanter kunne antage adskillig større Dimensioner. Mangelen paa Havne vil imidlertid for det første være til Hinder for nogen betydeligere Drift; thi med gode og hensigtsmæssige Baade kan man vistnok udsætte og trække Garn i temmelig uroligt Veir, men man kan ikke lande i Søgang paa aaben ubeskyttet Kyst. Fra Vatnemoholmene og Sirevaag kan Fisket drives med en god Mils Udseilads til Sætteplads, men derfra er der ikke Beskyttelse at faa for Baade för ved Maröen, ikke fuldt 1 Mil søndenfor Jæderens Rev, og man tror neppe at her heller kan landes uden i Magsveir. Skulde der imidlertid virkelig vise sig Anledning til større Torskefiske langs Jæderen vilde vel den ved Obrestad projekterede Baadhavn komme paa Tale, især da den er meget ønskelig som Lodsstation og Tilflugtssted for Smaafartøier. Ved Ranne vilde der muligens ogsaa kunne skaffes Beskyttelse for Baade og uden altfor store Opoffrelser.

Det kan vistnok sættes som Hovedregel, at Strømmen udenfor Kysten paa dette Havstykke gaar nordover, men dette er dog en Regel, der har mange Undtagelser. Ikke alene var Strømmens Retning ofte meget forskjellig, men undertiden gik den stærkest under Land, og undertiden længer ude, og især var Strømmens Fart overmaade variabel. Engang kom man, under Lodning indover mod Land, i aldeles roligt Veir ind i et Strømbelte, hvor Farten maa have været mindst 3 Knob.

Indhold.

Pag.

Indledning III

Beretninger.

No. 1. Om Vaarsildefiskeriet. 1
- 2. Om Lofotfiskeriet. 11
- 3. Om Fiskerierne i Smaalenenes Amt 25
- 4. Om Makrelfiskeriet i Jarlsberg og Laurvigs Amt . 26
- 5. Om Fiskerierne i Bratsbergs Amt 27
- 6. Om Fiskerierne i Nedenæs Amt 28
- 7. Om Fiskerierne i Lister og Mandals Amt . . . 29
- 8. Om Fiskerierne i Stavanger Amt 32
- 9. Om Fiskerierne i Søndre Bergenhus Amt . . . 37
- 10. Om Fiskerierne i Nordre Bergenhus Amt . . . 41
- 11. Om Fiskerierne i Romsdals Amt 43
- 12. Om Fiskerierne i Fosens Fogderi. 63
- 13. Om Fiskerierne i Namdalens Fogderi 70
- 14. Om Fiskerierne i Nordlands Amt 72
- 15. Om Fiskerierne i Tromsø Amt 84
- 16. Om Fiskerierne i Finmarkens Amt 90
- 17. Om Sildefisket i Sponvigen 104
- 18. Om Expeditionerne til Sælfangst fra det søndenfjeldske Norge 105
- 19. Om Fisket i Trænen og Vegø 106
- 20. Dyblodninger 106

Table des matières.

Pag.

Introduction III

Rapports.

No. 1. Sur la pêche de hareng d'hiver 1
- 2. Sur la grande pêche de morue aux côtes de Lofoten 11
- 3. Sur les pêches de la préfecture de Smaalenene . 25
- 4. Sur la pêche de maquereau de la préfecture de Jarlsberg et Laurvig 26
- 5. Sur les pêches de la préfecture de Bratsberg . . 27
- 6. Sur les pêches de la préfecture de Nedenæs . . 28
- 7. Sur les pêches de la préfecture de Lister et Mandal 29
- 8. Sur les pêches de la préfecture de Stavanger . . 32
- 9. Sur les pêches de la préfecture de Bergenhus du Sud 37
- 10. Sur les pêches de la préfecture de Bergenhus du Nord 41
- 11. Sur les pêches de la préfecture de Romsdal . 43
- 12. Sur les pêches de la sous-préfecture de Fosen . 63
- 13. Sur les pêches de la sous-préfecture de Namdalen 70
- 14. Sur les pêches de la préfecture de Nordland . . 72
- 15. Sur les pêches de la préfecture de Tromsø . . . 84
- 16. Sur les pêches de la préfecture de Finmarken . . 90
- 17. Sur la pêche de hareng d'été á Sponvigen (prés de Frederikshald) 104
- 18. Sur les expeditions pour la chasse de chiens de mer aux contrées arctiques 105
- 19. Sur la pêche de morue des districts de Trænen et Vegö (préfecture de Nordland) 106
- 20. Recherches relatives á la configuration du fond de mer 106

Trykfeil.

Side 105 Linie 11 nedenfra staar 2,700 Ungsæl, skal være 27,000.

Sammenligning mellem norsk, engelsk og fransk Mynt, Maal og Vægt.

(Tableau comparé des poids, mesures et monnaies).

Norsk.	Engelsk.	Fransk.
1 Fod	1,0294 feet	0,3137 mètre.
1 Mil	6,000 geogr. miles 7,0186 miles	11,2950 kilomètre.
1 Kvadratfod	1,0596 square feet	0,0984 mètre carré.
1 Maal Jord	0,2363 acre	0,0984 hectare.
1 Kvadratmil	49,2607 square miles 37,2027 geogr. do. do.	127,57 kilométre carré.
1 Kubikfod	1,0907 cub. feet	0,0309 mètre cub.
1 Pot	0,2124 gallons	9,9651 litre.
1 Tønde Korn, Stenkul	3,8235 bushels	1,390 hectolitre.
1 Tønde Fisk, Tran, Tjære	3,1862 bushels	1,158 hectolitre.
1 Com.-Læst ved Fartøier over 200 Tons	2,05 ton	2,05 tonneaux.
1 Com.-Læst ved Fartøier under 200 Tons	2,30 ton	2,30 tonneaux.
1 Com.-Læst ved norske Fartøier overhovedet	2,10 ton	2,10 tonneaux.
1 Pund	1,0981 pound avoir dupois	0,4981 kilogrammes.
1 Vog	39,535 — — —	17,932 —
I Skippund	351,4053 — — —	159,396 —
1 Speciesdaler	0,224 lstr.	5,62 francs.